

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 60
 " 3 месеца " 25
 Допнос, претплату, огласе и остало уплатити на штампарју Ђ. Наумовића са плаћеном поштарском Ручопис се не враћају
 Огласи се примећују по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАВЕ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 9

Пожаревац, четвртак 3 фебруара 1938 год.

Година 43

In memoriam Трогодишњице смрти

†
МИЛОРАДА М. РАДОВИЋА — „RAULA“
дугогодишњег уредника и директора „Грађанина“

Данас, 3 фебруара навршило се равно три године од смрти Милорада М. Радовића — Raula, новинара и директора „Грађанина“.

Пок. Милорад био је човек високе интелигенције, племенитих осећаја и велике умне способности.

И ако из куће и оца, чувеног напредњачког окружног начелника Мате Радовића, он још од ране младости ступа у редове Радикалне Странке,

где га је вукла привлачна моћ слободоумних вођа, за народне слободе и демократију.

Још у то доба ступа активно у политику и пише у Самоуправи, противу ондашњих властодржаца, тако да је своје оцу Мати стварао грдне неприлике, јер овај гада заузимаше положај начелника округа.

Пок. Стојан Протић, као министар, необично је ценио способност пок. Радовића те

га је у оно доба поставио у полицију — а доцније, на његов захтев превео у Управи града Београда.

После рата одао се новинарству, и на томе пољу показао праву гениалност у правилном сватању политичких догађаја, а његови чланци читани су са највећом пажњом и задовољством.

Као политичар био је без труни амбиција за себе, и увек је политику водио из убеђења, истичући пред собом увек друге.

Још за његовог живота волео је да вођство, овде у Пожаревцу преузму млади људи, што се и испунило после његове смрти, али он, на жалост није дочекао ту радост и задовољство, где би их сада помагао искрено, несебично и свесрдно.

Ова бледа слика сећања на Ђега, нека му је наша воштаница на данашњи дан, и нека је мир пепелу његовом, а слава му међу нама. В.

У место воштанице трогодишњице смрти
МИЛОРАДУ М. РАДОВИЋУ
„Raulu“

Још кад си се родио,
Добре су ти виле
путе одредиле.

И он је био сав од трња,
А хоризонт, мрачан, туробан и пун муња.

Да ниси био, сувише поштен
честан и смео,
Ти би се у реду,
Богатих, давно обрео.

Ал, ти си вазда, сиромаш
И поштен, баш хтео бити.
Зато су обесни ломили
Твоје животне нити.

И ти си умро,
Болесна тела,
Ал твоја душа
Здрава је одлетела.

Ти си ням драгим,
са овог света пошо,
У праведнике ти си сад
дошо.

Ја ћутим, не кунем,
не плачем —
Јер смерно се клањам
Јачем..... В.

Ко поштује и цени
своје заслужне људе и
великANE, достојан је
поштовања.

Вођство Југослов. Радикалне
Заједнице. Поводом трогодишњице од смрти Милорада М. Радовића „Raula“, новинара и директора „Грађанина“, ушисало га за уштемљача у Добровољној вайпрогасној чешти, са улогом од 150 дин., с тим да му се име убележи у спомен плочи. В.

ПРАХ У ОЧИ

Многи политички догађаји десили су се у нашој земљи за последње две и по године. Имали смо прилике да видимо велика и значајна дела људи који неуморно стварају ставивши се у службу народа и државе. Али смо могли да заузато и такве потезе и подухвате с друге стране, који ни мало нису ишли у прилог побољшању нашег целокупног народног живота. Изгубивши смисао за једно реално расуђивање догађаја и

не улазећи у дух новог доба која тражи нове методе рада, извештан део политичких људи показао се неуморним у измишљању нових политичких акција које су ишле за тим да се заустави прогрес у нашем данашњем животу. Ови људи васпитани у једном политички застарелом духу, нису могли да се правилно оријентишу у данашње доба када се мора неуморно делати на свима странама ако се жели имати једна снажна и здрава државна заједница.

У више махова политичари из београдске опозиције, немајући ни поверење ни одобрење од стране бирача, односно народа, започињали су извесне акције, које нису биле у стању да приведу крају, него су их прекидали на пола, па чак и у самом почетку. Па и поред свих тих неуспеха није се престајало са измишљањем интрига и ширењем неистина што потврђује негативну црту код тих политичара, који су се показали способни само за деструктивне акције. Баш такав рад показује, да београдски опозиционари у ствари и немају озбиљних послова него да се сва њихова активност своди на то да путем јефтених реклама и завођења народа створе извесну популарност и тако побољшају своје пољудане позиције.

Образовање једног пословног одбора Удружене опозиције није ништа друго него бацања прашине у очи, пошто је данас свакоме познато да ова политичка групација нема неко тако велико обиље послова који би изискивали формирање специјалног одбора. Сем тога, људи који су

до сада свршавали послове Удружене опозиције водиле их и од сада само под другом фирмом, пошто они улазе у тај новоформирани одбор. Није искључено, као што се у извесним круговима већ и тумачи, да су стари шефови група београдске опозиције хтели на овај начин да скину са својих леђа већи део терета и одговорности и да то пребаце на своје млађе пријатеље. Тако су у неку руку г. г. Лаза Марковић, Бока Влајић, Милан Грол, Милан Гавриловић и формално постали главни фактори у Удруженој опозицији, наравно само у погледу одговорности. Они истина сада неће моћи више да говоре како раде само по директивама својих шефова, пошто су постали чланови једног тела које има да спроводи све оно што буде претстављало будућу активност опозиције. Али одмах по образовању овог одбора наступили су извесни догађаји који се нису могли баш у потпуности да предвиде. Дајући звање неколицини политичара, својих досадашњих помоћника, шефови група нису предвидели да ће то изазвати љубомору код других истакнутијих политичких људи, који већ сада отворено изјављују да ово значи праву деградацију, која је извршена без ичије сагласности и без меродавних институција. Међу њима има истакнутих политичких људи које неће и не могу да дозволе да их воде људи који су у много чему испод њих. Зато није никакво чудо што баш у редовима бивших демократа могу да се чују оштри прекори и негодовање и против самога шефа бивше Демократске странке г. Давидовића.

Формирање пословног одбора требало је да остави извештај утисак на политички свет. И оставило га је. Али тај утисак је био негативан, као што су били негативни утисци које је Удружена опозиција остављала и својим другим неуспелим акцијама. Ни овај последњи покушај да се заследи јавност није дакле успео, али је несумњиво створио предуслове да међу првацима група Удружене опозиције дође до личних несугласица и размимонлажења, која су већ настала и које има тек да избију пред јавност. А све то што се догађа као и то што ће се догодити, само слаби ситуацију УО.

Стеван С. Шапица

Стари Пожаревац

Пожаревац, у огромној равници, која се простире од ушћа Велике Мораве па до Хомољских планина — на Истоку, играо је од увек велику улогу у старом београдском пашалуку, као и у односима између Турске и Аустрије, и ако је то било мало место, а по броју својих становника — може се рећи право село! У Пожаревцу је закључен и познати у историји „Пожаревачки мир“ 1718 год. између Турске, Аустрије и Млечића. Пожаревац, будући да лежи између две велике реке — Дунава и Мораве, испод сопотске кесе — у равници, није се могао економски и привредно онако и онолико развијати, као што је те дано варошима на великим, плодним рекама, помоћу којих оне имају додир са целим светом. Како је Пожаревац био везан са добрим друмом, а будући је лежао на почетку велике стишке равнице, а не далеко од Дунава, где му је била извесна тачка Дубравица привлачно је готову целу трговину са житарицама, стоком и осталим производима на себе. Он је био центар великог и богатог округа, који је имао под собом тринајст политичких срезова, са једном популацијом, која је последњих година достигла висину преко 450 000 становника. Пожаревачки округ је био највећи округ у предратној Србији. Његова важност у политичком и економском погледу најбоље је запознао кнез Милош, који је у Пожаревцу основао своју другу престоницу. Њега су руководили, поред економских разлога и политички разлози: да Пожаревац прогласи својом другом престоницом, зато што му је Београд, где је седео турски везир био близу, те је могао на многа политичка решења утицати, а и претити када му је то требало. Сем тога, и Крагујевац, прва престоница није му био далеко. Што се тиче у односу на Аустрију и Влашку, од којих их је делио Дунав — могао је лакше и брже да одржава јавне и тајне везе са нашим сународницима у Аустрији, а преко Влашке где је већином живела наша емиграција, имао је помоћу својих агената контроле и везе са Букурештом и са Русијом, нарочито Одесом, где су обично боравили руски повереници и дипломатски чиновници, који су имали да осматрају политички и ред београдских паша, и осталих балканских народа — раје.

Често се наводило: да је кнез Милош намеравао да изсели Пожаревац на Дунав, код села Петке, али због Јоксиних линија око Пожаревца и његових у Љубичеву — на тој намери се и остало? Кнез Милош у место пресељења Пожаревца на Дунав подигао је конач-

1) двор, на месту где је данас огромно начелство, и често је у њему становао. Али ту се још више и радије бивала „Велика Госпођа“ — Кнегиња Љубица, са својим два сина бег Милажом и бег Михајлом, који су скоро своје детињство у Пожаревцу и провели, и ту књигу почели учити. Као што је познато кнез Милош је био велики женкарош, и у то доба јавно му је била у вољи нека Јеленка Влахиња — која је једно време била удата за хајдука Гицу, па када је овај погинуо у некој борби са турцима, у пожар, округу, Јеленка је, оставши сама, отишла у Крагујевац кнезу на жалбу, што су јој власти заплениле неке ствари. Кнез, љубитељ лепих жена, примивши је на жалбу, одмах је ошавцовао као згодну, младу и лепу жену, и упути је у „Мутвак“ кнегињи Љубици, где је имала да помаже и службује у Крагујевацком дворцу. Јеленка је била отресна и окретна жена, и у брзо освоји кнеза, што није било у осталом особито тешко! И она поче да дели кнежеву брачну постелу са кнегињом Љубицом. Из те везе се роди и једно дете, које доби на крштењу име Гаврило. Оно је умрло у седмој или осмој години у Крагујевцу. Кнегиња Љубица, да би избегла то јавно показивање кнежево са „Малом Госпођом“, како су Јеленку званично звали за разлику од Кнегиње Љубице „Велике Госпође“ — склонила се у Пожаревац. Има података у историји кнеза Милоша од пок. Др. Михајла Гавриловића: да је кнегиња Љубица из Пожаревца слала неке нарочите лекове и треве у Крагујевац — докле је тај мали Гаврило — боловао. Она се, сирота, помирила са кнежевим прохтевима, што је једну кнежеву наложицу Петрују — убјела из пиштоља, због чега у мало није платила главом, па је зато и дигла руке од верности свога супруга. Ја сам у своје детињство врло добро запамтио тај двор кнеза Милоша, јер смо се често око њега играли, при повратку из основне школе, која је у то време захватала источни део садање пожаревачке гимназије.

Када је почело зидање зграде окружног начелства, тај двоспратни конач кнеза Милоша — порушен је, и мени је непознато да ли се ко сетно онда од надлежних да га сниме? Трагао сам: да ли је то учињено, и да ли ко има слику двора кнеза Милоша у Пожаревцу — али до данас нисам успео да што сазнам о томе.

Наравно: да је Пожаревац, као друга престоница ондашње Србије, и дужином бављењем кнеза Милоша и његове породице — почео све више да напредује у свима правцима, и да добија све више углед у земљи. Он се почео и грађевински изграђивати, и још тада је добио своје данашње контуре, наравно примитивне.

— Наставиће се —

Опашања са ранијих инвалидских забава

Посматрајући раније инвалидске забаве па смо се уверили — да је пажња већине грађана недовољна — није онаква какву инвалиди заслужују — јер је посета на истим била врло слаба. Овој слабој посети ни један разлог не може да се наведе, а нема му ни места.

Ахо је за заслуге инвалиди су најзаслуживији, ако је за скромност они су најскромнији.

Они су у својој бескрајној љубави према отаџбини, — у своје беспримерном самоодрицању, унакажени и онеспособљени у бојевима за слободу. На њиховим костима, цементираним крвљу, постављени су темељи Југославије. Али ратни инвалиди поред свих заслуга, јер су били највећи борци на свету, нису збринути онако како заслужују.

Ратници су пуном снагом пошли у рат певачући, али су многи и пали на бојном пољу, а њихове породице остале незбринуте.

Међу њиховим породицама има тако велике сиротиње — које треба на неки начин помоћи.

Тако исто ратни инвалиди, који су из рата дошли без руку, ногу и без очију — нису више способни за привредни рад — па и њима треба помоћи. Они тако онеспособљени а осиротели очекују помоћ од друштва — грађани, и то свега једном у години — а та помоћ састоји се у прилозима на инвалидској забави.

Та помоћ коју треба дати инвалидима није велика жртва — нити је тешка. Па баш и да је тешка? Зар је било лако водити многобројне борбе од Балканског рата до коначног ослобођења целог нашег народа, које су борбе ратници водили без предаха. Зар је било лако отимати македонске врлети после незапамћених страдања и мука.

А скромност великих ратника тражи само пажњу грађана да их помогне прилозима — да колико толико олакшају свој тежак живот.

Зато, посетимо инвалидску забаву (5-11-1938 г.) и тиме помогнемо морално и материјално више заслужае инвалиде.

Соколство

Годишња скупштина соколске чете у Батушк

У недељу 23 јануара 1938 год. соколска чета у Батушк одржала је своју редовну годишњу скупштину у присуству делегата матичног друштва у Пожаревцу и око 60 чланова чете и пријатеља Соколства.

Скупштину је отворио учитељ бр. Александар Долбаш кратким

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
3а годину дин. 100
" 6 месеци " 50
" 3 месеца " 25
Допнос, претплату, огласе
и остало уплатити на
штампарију Б. Наумовића
са плаћеном поштаринком
Рукописи се не враћају
Огласи се примају
по тарифи
ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАШИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 10

Пожаревац, недеља 6 фебруара 1938 год.

Година 43

ШЕЗДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ДР. МИЛАНА ХОЦЕ

Да ли је др. Милан Хоца, да-
вашњи претседник владе братске
Чехословачке Републике, који је 1
фебруара о. г. навршио шездесету
годину живота, улазећи пре 33 го-
дине у арену политичке борбе на
територији данашње Југославије, на-
слућивао какве ће политичке про-
мене наступити у Европи, какву ће
он улогу у тим историјским дога-
ђајима одиграти и у какву ће сјај-
ну каријеру, пуну борби и успеха,
он у томе времену направити? Да
ли је он наслућивао да ће дожи-
вети распад силне монархије, ства-
рање самосталних држава Југосла-
вије, Румуније и Чехословачке, у
којој ће он, служећи вери и одано
свом народу, бити позван на најви-
ше положаје?

Господин Др. Милан Хоца,
Претседник Чехословачке владе

Судећи по његовој фанатичној
вери и прегалаштву с којим је у-
шао у политичку борбу, а који га
нису ни за моменат напустили пуне
33 године, може се са сигурношћу
тврдити да је др. Милан Хоца увек
веровао у животни слан Словака,
Чеха, Југословена и Румуна, и у
њихову коначну победу. Само се
тако може разумети његова пре-
дава и истрајна борба у служби
истине, правде и подизања свога
народа.

Г. др. Милан Хоца ушао је у
политички живот у својој најранијој

младости, још као студент Универ-
зитета у Будимпешти, где је уви-
ђајући тешке културне и матери-
јалне прилике Словака, отпочео рад
на њиховом подизању. Још на уни-
верзитету, он се упознао и сприја-
тељио са Србима и Румунима, са
којима ће доцније, као политичар и
државник, најтежије сарађивати све
до данашњих дана. На тај начин
он стоји на почетку пута који је,
после савршетка светског рата, довео
до најуже сарадње између слобод-
них држава Југославије, Чехосло-
вачке и Румуније, познате под име-
ном Мала Антанта. Г. др. Милан
Хоца је изабран 1905 год. за на-
родног посланика у нештанском
парламенту, али не у свом родном
крију, него на територији данашње
Југославије, у Кулпинском срезу,
где су му тамошњи Срби и Сло-
ваци једнодушно поклонили своје
поверење. Помоћу те тесне прија-
тељске сарадње Срба и Словака
пре 33 године, први пут је ушао
један Словак у нештански парла-
менат, као народни претставник, да
устрајно и жилаво ради за свој на-
род, нарочито у економском погле-
ду, да би, после 33 године богатог
и плодног рада, дошао на чело
вlade Чехословачке Републике.

Још је у сећању триумфална до-
чек приређен др. Хоци у Београду
и у Новом Саду, када је, пре две
године, у својству претседника вла-
де и министра иностраних послова
посетио престоницу Југославије и
крајеве чијим је поверењем отпочео
своју каријеру. Том приликом ево-
циране су успомене из времена за-
једничке борбе и заједничких успеха.
Међу своје пријатеље г. др. Хоца
убрајао је и почивше Јашу Томића
и Полит-Десачића, а приликом
посете Новом Саду он се састао са
многобројним својим политичким
пријатељима и сарадницима из најра-
нијих дана своје политичке борбе.

Није никакво чудо што је др.
Милан Хоца као главни циљ своје
политичке борбе поставио бригу за
сељака. Потичући из куће еванге-
листичког свештеника Сучанима,
Словачка, (рођен 1 фебруара 1878
год.), он је у најранијој својој мла-

дости видео све тегобе сиромашног
словачког сељака. Требало је по-
моћи том ситном човеку, требало
му је отворити очи, подићи га ма-
теријално, јер је то најсигурнији
пут да се широке народне масе са-
чувају нетакнуте од страних ути-
цаја. Главну своју пажњу посветио
је он — грав — сељар по својој
култури и по својим схватањима,
најнезбринутим сељацима. И доц-
није, дошавши на одговорне по-
ложаје у слободној Чехословачкој
Републици, у прво време као ми-
нистар пољопривреде, а доцније и
као претседник владе, он није ни-
када губио из вида инте-
ресе земљорадника. Радећи у прво
време на подизању словачког сељака
он је, доцније, прегао да подигне
земљорадника у целој Чехословач-
кој Републици, а у најновије време
он је изишао пред Европу са пла-
ном, познатим под именом Хоцин
план, који иде за тим да створи
што тешњу привредну сарадњу из-
међу подунавских држава, како би
се што боље воспоставила равноте-
жа између индустријских и земљо-
радничких земаља, при чему би се
нарочито водило рачуна о земљо-
радничким масама у Подунављу.

Високе културе, осећајно тесно
повезане са сељакком, др. Хоца није
никад у свом политичком раду гу-
био испод ногу тло реалности, он
је увек водио рачуна о стварним
могућностима. Због тога се он није
ни за моменат губио у јаловој по-
литици опструкције и апстиненције,
него је, имајући првенствено пред
очима благостање словачког сељака
и после ослобођења Чехословачке,
прегао да у заједничком раду са
Чесима активно сарађује на уну-
трашњој изградњи и јачању државе,
улажући у тај рад све своје високе
способности. Он је својим реалним
политичким смислом много допри-
нео унутрашњој политичкој и при-
вредној консолидацији Чехословачке,
а у исто време и јачању међународ-
ног положаја и угледа своје отаџ-
бине.

Г. др. Милан Хоца, први Словак
који је дошао на положај претсед-
ника владе у братској Чехосло-
вачкој Републици, свакако спада,
пored Блаженопочившег Претсед-
ника-Ослободиоца Масарика, и да-

нашњег Претседника Чехословачке
Републике г. др. Бенеша, међу нај-
заслужније синове свога народа,
који стоје и у међународном жи-
воту на најпредњем плану.

Данас, када др. Милан Хоца на-
вршава шездесету годину свога
плодног живота, и када чехосло-
вачки народ слави свога великог
државника са жељама да још дуго
остане у предаваној служби народу
и држави, цела се Југославија нај-
искреније придружује тим жељама.
То г. др. Хоца заслужује по свом
раду у прошлости, то он заслужује
по својим племенитим настојањима
у садашњости. Ако је чехословач-
ком народу потребан данас држав-
ник са толико реалног смисла, са
толико државничког искуства, југо-
словенском народу је исто толико
потребан стари и опробани пријатељ
као што је г. др. Хоца. Због тога
са жељом да слављеник остане још
много година у оданој служби
своме народу и својој држави, за
срећу и напредак братске Чехосло-
вачке Републике, и за корист мира
у Европи. Ж.

Шестог фебруара биће бирани НОВИ СЕНАТОРИ

Данас, 6 фебруара обави-
ће се у целој земљи сенатски
избори. Ово су трећи избо-
ри који се спроводе од како
је на управи земље влада г.
др. Стојадиновића; у 1936
години вршени су избори за
сеоске општине, прошле го-
дине за пољопривредне комо-
ре, а на почетку ове, 1938
год., допунски избори за
Сенат. Ови последњи избори
имају један велики значај за
развој нашега обновљенога
политичкога живота и зато
је разумљиво интересовање
најширих народних слојева
за њих, иако је број гласача
ограничен и народ на избо-
рима учествује само посредно.
Један део опозиције покушао
је да умањи значај ових из-
бора тобожњом апстиненцијом,
али се одмах у почетку виде-
ло да се не ради о демонстра-
цији, већ је то само израз

немоћи и слабости. На овим изборима очекује велику победу Југословенска Радикална Заједница. То је данас једина политичка организација, боље рећи читав народни покрет, која је била у стању да постави своје листе у свима изборним јединицама које овога пута бирају нове сенаторе. Удружена опозиција не учествује на изборима, што никога не изненађује. То неучешће претставља недоследност правих политичара, нарочито оних који желе да имају легитимацију од народа да могу радити на народним пословима. Прави политичар, нарочито онај који се сматра демократом, у својој политичкој делатности треба да искористи сваку прилику, да изиђе пред народ, да му изложи свој став и да тражи његово поверење. Овај који то не чини, значи да избегава народно консултовање и да не држи до народне речи. Додуше, ова разматрања не важе за Удружену опозицију, која не сме да изиђе пред народ, јер зна да је очекује сигуран пораз.

Дужност је свих бирача да без изузетка учествују на овим изборима. Присталице Југословенске Радикалне Заједнице обавезни су према својој Странци да својим гласом омогуће још један велики успех наше данашње највеће политичке организације у земљи и да покажу да Југословенска Радикална Заједница ужива пуно народно поверење. Они ће гласајући за кандидате Југословенске Радикалне Заједнице омогућити њихов улаз у наш Горњи Дом и на тај начин створити услове за наше Народно претставништво може и у будуће с пуним успехом да се посвети једном конструктивном и мирном раду. Шестог фебруара Удружена опозиција неће бити нигде споменута. Тога дана ће још једанпут да се манифестује висока политичка свест нашег народа, а уједно ће се показати политичарима из Удружене опозиције да не могу вечито војевати против народног расположења и народне воље.

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Главна трговина у оно доба (од 1820) била је са свињама и стоком, до душе са овом другом ређе. Зрнаста храна, у главном пшеница, сејана је у врло малим количинама. Јечам и зоб су биле ретке врсте хране, а главна је била кукурузкоји је у стишској равници изгледао као гора. Кукуруз је служио, у главном, за људску и сточну храну, а нарочито гојења свиња. Овце су служиле за мужу и вуну, од које је прављено домаће одело и за мушке и за женске. У Омољу су прављене скоро од целе овчије коже — шубаре, које тамошњи сељаци, у осталом као и у другим крајевима источне Србије и данас радо носе — зими. Узгред ћемо поменути како су ове шубаре направиле велики утисак, и чак изазвале страх код Турака за време кумановске битке. 11 октобра 1912 год. прва армија Принца — Регента продужила је напад на кумановске положаје, па је једног тренутка, и између I пеш. пука „Кнеза Милоша“, и II пеш. пука „Кнеза Михајла“, који је био десним крилом наслонен на Карадаг попунио једну празнину XIII пук другог позива, којим је командовао наш Пожаревац, покојни пуковник Сава Р. Димитријевић. Како су ти друго-позивци имали на главама ове овчије шубаре јер су шајкаче недостајале, давали су изглед — козака! И још када је дошло њихов неустрашиви напад једним ретким налетом на турске положаје пред Кумановом Турци су повикали: „Москови“, „Москови“, и листом почели бегати! Кроз редове наше прве армије прострујале су вести: дошли Руси! У ствари то су били наши „Руси“ из Крајине! Ето, где су и ове шубаре источне Србије, као народна капа тога краја — одиграле и војну улогу!

За исхрану свиња служиле су и непрегледне шуме, богате жиром, па је и то био разлог зашто се у целој земљи народ радо бавио гајењем свиња, будући га је та врста рада мало стајала, и труда и трошка. Како је чатава земља — била покривена огромним шумама, са мало зиратног земљишта, ту су свиње терале у те шуме, у добу када је жир почео падати са растових дрвећа, и тако су оне без по муке — скоро биле угојене за продају. И у околини Пожаревца биле су лепе растове шуме, које су давале обилан плод жира. Нарочито су те шуме имала села: Ђириковац, Дубравица, Брежане, Лучица и Љубичево. Сећам се: да је у шуми „Забели“ велики број свиња био храњен жиром на Ђиријаном салашу. Било је случајева: да су сељаци догонили и на пожаревачку пијаву колима жир на продају — још за време мога детињства. Али како се народ намањивао, те тиме су и све његове потребе порасле, а нарочито у исхрани, то су се по-

челе шуме све више крчити и земља претварати у ораницу и пашњак. И сам кнез Милош настајаво је ва крчењу шума.

Елем, кнез Милош, владар и апсолутни господар Србије — био је и први трговац у земљи. Закупивши све царине и скеле на рекама, и пр: око Пожаревца на Морави код Драговца и Љубичева итд. он је стварно био господар економског живота целе земље. Нарочито се занимао свињарском трговином и трговином сољу. Његови ортаци и калаузи крстарали су по целој Србији — лучили свиње и терали их у жирородне шуме на исхрану. Тек што су кнез и његови ортаци подмирале своје потребе — било је дозвољено и осталим трговцима да купују мршаве свиње (палоцију). Наравно, да су ово биле мршаве, и због те кнежеве трговине и његових ортака, избило је у народу велико незадовољство, па чак и отворене буле, као што је била Бакова (1825 г.) Порез у то време износио је прво по 28 гроша по пунолетној мушкој глави (1821 г.), а после је подигнут на 39 гроша (1823 г.). То повишавање порезе од седам цванцика (цванцик је вредео 4 старих), гроша на скоро десет били су узроци за нерасположење у народу, протесте и пратње бунима. Спојено незадовољство противу самовоље кнежеве и његове апсолутистичке владе, са патентом на трговину у земљи, и повишењем порезе — довело је најзад династију Кнеза Милоша до абдикације 1838 г., и напуштањем земље. На српски престо дошао је избором кнез Александар Карађорђевић, који је владао до 1858 год., када је светозадрејска скупштина повратила у Србију поново династију Обреновића. — Пожаревац за све ово време све више је напредовао у своме развијању и трговачком полету, јер му више није била на сметњи ограничена трговина. Знати су цветали и по селима и у варошима. Пошто је велики део варошких занатлија стекао неки капитал, знање и окретност у пословима, напустио је свој занат, и одавао се трговини са свињама.

Пожаревац је дао велики број одличних трговачких кућа, чији су оснивачи били занатлије. Ти пожаревачки трговци — може се рећи — били су и први пионири бољег живота и вароши, будући су својом трговином ишли у Беч и Пешту, где су имали прилике да виде многе напредне и боље ствари као и начин живота, па су то све полако пресађивали прво у својим кућама, а затим и у својој вароши, где су почеле да ничу лепе трговине различитих врста, као: бакалске, галантеријске, гвозђарске, стакленом робом, дрварске, итд., итд.

— Наставиће се —

Соколство

Годишња скупштина соколске чете у Томиславцу

У недељу 30 јануара 1938 г. соколска чета у Томиславцу одржала је у присуству делегата браће Динића и Пијука своју редовну годишњу скупштину.

Поднети исписни извештаји функционера примљени су једногласно. Па је затим изабрана нова управа чете:

Старшина бр. Александар Перић
Заменик бр. Светислав Пајкић;
Тажник бр. Сава Марковић, учитељ;

Начелник бр. Сава Марковић, учитељ;

Заменик бр. Жаван Јазаревић;
Начелница с. Марица Марковић, учитељица;

Благотворник бр. Вукрадин Живковић;
Просветар бр. Богосав Живановић;

Чланови управе:

Браћа: Влада Јанковић, Драгослав Пауновић, Милош Димитријевић, Илија Живановић и Богосав Јанковић.

Ревизиони одбор:

Браћа Чедомир Јазаревић, Бора Ђорђевић, Момчило Дамњановић и Милоско Пауновић.

Суд части:

Браћа Влада Николић, Влада Јустиновић и Александар Пауновић.

За делегата за гол. скупштину друштва Пожаревац изабран је брат Сава Марковић.

Потребно је да се напомене, да је чета у Томиславцу, а благодарећи испробаном соколском раднику брату Сави Марковићу, учитељу једна од најбољих чета. То је једина чета у нашој околини, која има поред позоришног, музичког и пчеларски отсек. Па су присутна браћа, а нарочито пчелари, врло пажљиво саслушали предавање брата делегата Динића, који је укратко изнео користи пчеларства по наш народ.

ФИЛМ

АЛАХОВ ВРТ

После толико приказних величанствених филмова код нас у Пожреву ево још једног филма који је пун узбудљиве егзотике са далског Оријента.

АЛАХОВ ВРТ, филм веома јаке радње који нам илуструје све чари далеког истока, филм који нас упознаје са тајанственошћу оријенталског живота, филм који нас уводи у живот источних харема какви су имали велики Султани. У филму се ниже сцена за сценом оријенталских игара, овака је сцена уметност за себе.

Главне улоге у овоме филму креирају Марлена Дитрих и Шарл Боаје, поред осталих позватих уметника филмског шатла.

Надасве филм је рађен у природним бојама, те гледајући филм имате осећај да и ви суделујете у овој радњи филма.

Може се рећи да је филм Алахов врт најграндиозније дело филмске уметности последњих година.

ПРЕДБАТНИК

Г. Дамњан А. Јеремин
(Бифе)
Београд
Краља Александра ул. 90

ПИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
За годину дин. 100
" 6 месеци " 50
" 3 месеца " 26
Допише, претплату, огласе
и остало упућивати на
штампарију Ђ. Наумовића
са плаћеном поштарском
Рукописи се не враћају
Огласи се примају
по тарифи
ЗА ОГЛАСЕ ПОДЖЕ
СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАЈИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАШНИК и УРЕДНИК:
ЂОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 11

Пожаревац, четвртак 10 фебруара 1938 год.

Година 43

Одјек посете Берлину

Штампа целе Југославије, штампа целога Балкана, штампа целе Европе, и целога света, доносећи извештаје из Берлина, Есена, Диселдорфа и Минхена о дочеку југословенског премијера, подвлачила је једнодушно, топом који задивљује све познаваче међународне журналистичке, да је званични и незванични Рајх свугде дочекивао г. др. Милана Стојадиновића са ретком срдечношћу. Још и данас европска штампа коментарише путовање Претседника Краљевске владе у том истом смислу.

Зна се, какви су трезни и трезвени људи Немци. То је један народ, дисциплинован тешким приликама једне слабо родне земље и једном великом и тешком и дугом историјом, који увек добро напред промисли о ономе што чини. Та ретка трезвеност, коју су још стари пруски владари и после њих доцније сви патриотски и национални државници Немачке развили у један систем националног васпитања и у једну од главних карактеристика ове нације од Њемена до Северног Мора, изазива, како је такође познато, и немиле и оштре судове код противника тога радног света. Па кад тај трезвени народ, коме и противници признају осуство сваке хипокризије, овако спонтано срдечно дочекују првог министра једне земље са којом је некада ратовао, онда није чудо да је одјек дочека г. др. Милана М. Стојадиновића од стране Немачке био сјајан не само у Југославији, већ да је и страна штампа признала да је тај одјек био исправна реакција на једну, и за Југославију и за Немачку, само срећну стварност.

Већ она прва три дана званичне посете југословенског

Претседника Министарског савета у Берлину донела су и више здравица и више саопштења, него је то предвиђала редовна протоколарна пракса међународних сусрета. Сви ови поздравни немачких државника и одговори југословенског премијера у Берлину и у Каринхалу, показали су основе на којима базира данашње немачко-југословенско пријатељство. Те су изјаве показале целом свету, на један скроз лојалан начин, контуре смерница будуће немачко-југословенске сарадње, тако да није било и да нема места нити каквим сумњама нити каквом сумњичењу, већ се супротно томе мора признати да се у Берлину одиграло нешто што је важно не само по мир и сигурност Југославије, него и по консолидовање ситуације у целој Средњој Европи, а можда и на читавом нашем континенту.

Југославија и Немачка иду у одређивању својих интереса једним правим и исправним путем, тако да се не може претпоставити да би на том путу могле наићи, — а још мање да се могу очекивати, — макар какве препреке. Националсоцијалистички Рајх гаји живу тежњу да овоме народу обезбеди пуни економски просперитет и пуну могућност пласирања његових индустријских продуката, као и да му обезбеди снабдевање и сировинама и аграрним производима. Влада Краљевине Југославије, са своје стране, чини опет највеће напоре да користи својој земљи обезбеђујући корисну и лојалну економску сарадњу са овим економским интересентима коју за Југославију у данашњем моменту имају највећу вредност, то јест, да среди привредне односе баш са Немачком, која има највећи инте-

рес за југословенско тржиште. Рајх има највећи интерес да у југословенској пијаци пласира различите индустријске производе своје многобројне и разгранате радности, а Југославија налази у Немачкој озбиљног и солидног купца за врло велики број својих аграрних производа и других сировина.

Зато су берлинске манифестације и зато је пут г. др. Милана М. Стојадиновића по индустријским областима западне Немачке и његова посета културним центрима немачког југа, као и сви они многобројни докази пријатељства од стране трезвених Немаца према Југославији, морали наићи у Југославији на најсимпатичнији одјек. И пос-

ледњи човек у Југославији осећа, на којој се подлози развијају напори његове владе и којој срећној и за обе стране корисној сарадњи ти напори воде. Писање међународне штампе потврдило је у пуној мери исправност тог осећања и предвиђања великих користи, које обећава југословенској радности планска интензивна делатност Краљевске владе и Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова г. др. Милана М. Стојадиновића. Ми не сумњамо да ће му зато народ бити захваљан и да ће знати да цени шта му дугује, пошто зна шта је он за земљу до сада учинио.

НОВИ СЕНАТОРИ

На изборима за Сенат, који су одржани 6 фебруара, Југословенска радикална заједница добила је 85% свих гласова, а опозиција 15% гласова. Од 23 нова сенатора Југословенска радикална заједница добила је, по Довтовом систему, 17 мандата, бивша Селачко-демократска коалиција 6 мандата а Удружења опозиција ниједан мандат.

Изабрани су следећи нови сенатори Југословенске радикалне заједнице:

За управно подручје Београд: г. Душан Трифковић, начелник у пензији и секретар Главног одбора Југословенске радикалне заједнице из Београда.

У Дравској бановини: г. др. Франц Шаубах, окружни инспектор у пензији и адвокат из Марибора.

У Савској бановини: г. др. Душан Летица, министар финансија и г. др. Миле Мишкулин, народни посланик, бивши министар и јавни бележник из Загреба.

У Врбаској бановини: г. др. Богољуб Кујувшић, министар шума и рудника.

У Приморској бановини: г. Душан Новаковић, школски надзорник у пензији претседник општине из Клина.

У Дунавској бановини: г. Светозар Станковић, министар пољопривреде, г. др. Ђура Котур, потпретседник

Сената и адвокат, г. Каменко Божин, адвокат и претседник општине из Крагујевца, г. др. Живадин Стефановић, лекар и претседник општине из Смедерева и г. Стева Будишин, председник из Вел. Киинде.

У Дринској бановини: г. Чедомир Захарић, пензионер и народни посланик из Ужица и г. Узнер Хаци-Хасановић, трговац из Сарајева.

У Моравској бановини: г. Џејар Богавић, народни посланик из Краљева.

У Вардарској бановини: г. Угрин Јоксиминовић, народни посланик из Гостивара, г. Михаило Лукаревић, трговац и народни посланик из Београда и г. Мухамед Златко, претседник општине из Дебра.

Са листе бивше Селачко-демократске коалиције изабрани су следећи сенатори:

У Савској бановини: г. Аугуст Кошутин, инжењер из Загреба, г. др. Јурај Крљевић, публициста, г. др. Милан Костић, адвокат из Земун, г. др. Иво Пернар, адвокат из Загреба и г. Јакоб Јелашкић, професор из Загреба.

У Приморској бановини: г. Шаме Белашић, земљорадник из Мандаљине, код Шибеника.

Учешће бирача из среза пожаревачког на сенатским изборима

Из среза пожаревачког гласали су за листу Југословенске Радикалне Заједнице сви председници општина који су изабрани на листама Ј.Р.З.

Гласали су *прошлом* председници општина из Дубравице, Шапина, Трњана и Касидола. Прва тројица припадају Удруженој опозицији на чијим су листама и бирани, а четврти Борбашима — на чијој је листи и биран.

Председник општине из Батуше уздржао се од гласања.

Бански већник г. Љуба Радвановић — због слабости није ишао на гласање.

Гласали су још за листу Ј.Р.З. бански већник г. Живота Ивић, председник градског поглаварства града Пожареваца г. Милутин Милојковић и народни посланик г. Брана Давинић.

Према томе укупно гласало је за листу Ј.Р.З. 30 председника општина, један бански већник и народни посланик. Свега 32 гласача за Ј.Р.З. Против је гласало 4 општина. Уздржало се два гласача.

Све претставнике Ј.Р.З. испратили су многобројни пријатељи на овд. железничкој станици. И тако су се кренули у најбољем расположењу.

У 8 часова ујутру стигли су у Нови Сад где им је братски дочек приређен од стране новосадске организације Ј.Р.З. После поздравних говора формирала се поворка на челу са заставом и музиком. Идући улицама Новог Сада — пролазило се је: Живео Милан Стојадиновић, живео Светозар Станковић, живела Ј.Р.З.

И тако се је свршила битка са 821 у корист Ј.Р.З., док је целокупна опозиција: Љотићи, У.О. и Ј.Н.С. и Борбаша — је два дотерали 80 гласача.

Приликом повратка гласача у недељу око поноћи, такђе на станици пожаревачкој приређен је дочек од огромне масе партијских пријатеља са музиком на челу, те тако прошла кроз варош, кличући: живео Милан Стојадиновић, живео Брана Давинић, живео Милутин Милојковић, живела Југословенска Радикална Заједница.

Месни одбор Јадранске страже

у Пожаревцу на дан 13 фебруара 1938 год. пре подне у 10 часова одржаће редован

Месни ЗБОР

у соби бр. 2 Дома Пожаревачке Трговачке Омладине са следећим дневним редом:

1) Примане извештаја Управног и надзорног одбора и давање разрешнице.

2) Бирање председника и чланова месног одбора за годину дана.

3) Решавање по предлозима чланова и месног одбора.

4) Давања упута месном одбору за рад у наредној години, и

5) Бирање делегата за обласну скупштину.

Позивају се чланови месног одбора да овај збор посете.

2—3 Управа.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Пожаревац је и пре, као и после завршених српско-турских ратова 1875/6 и 1877/79 год. нагло напредовао и богатио се. Познато ми је из причања старих трговаца да су у очи ових српско-турских ратова поједини трговци носили у државну благајну по 30.000 до 50.000 златних дуката — на чување при одласку у рат као нпр. Лазар Петровић — Бурић, браћа Николајевићи: Александар и Петрица, Мита Шапинац, браћа Белосавићи, Кирил Николић и други.

Може се слободно рећи за Пожаревац тога доба да је бретао од рада и богатства. Онда се није ишло по кафанама на ниво и после вечере на кафеу; о коразу се није у опште знало! Пожаревачки парк није постојао, јер је около јужне стране данашњег начелства било читаво језеро, преко којег је Никола Васић дрварски трговац, преносио своју дрвену грађу чамцима у своје стовариште које је било преко пута садашње куће покојног проте Аврама Љешевећа. — Празником и недељом излазило се у парк „Мушког казненог завода“, који је био отворен публици, и украшен са цвећем и са неколико дрвених клупа. На чесми, у близини зграде где су биле канцеларије куљала је хладна и бистра вода, а поред чесме витко су се вили неколико старих и огромно високих јабланова.

Као ђаци смо имали прилике ту да видимо покојног професора Велике школе Др. Драгишу Станојевића, који је био због политике отпуштен из службе, и осуђен — чини ми се на годину дана затвора.

Покојни Др. Драгиша био је човек веома развијен, дугачких црних бркова, правилног и лепог лица, светлих црних очију, које је скрицао златан цвекер. Он је био познат као гимнастичар, и то један од првих у нашој земљи. Дивао је ђулад од по неколико десетина кила лако. Нас — омладину — волео је и радо се са нама разговарао, што није било забрањено.

У то бурно политичко време (1880—1903 г.) Пожаревачки Казнени завод био је „први универзитет“ у земљи, кроз који су прошли многи наши знаменити људи: књижевници, политичари и новинари, да из њега неки оду право на министарску столицу! Кроз Казнени завод у Пожаревцу прошао је и наш славни Бранислав Нушић, Петра Тодоровић, Стојан Претић, Никола Пашић, Ђорђе Генчић и многи други политичари и новинари. Изгледало је: да у државном животу тога доба прво треба стећи квалификацију на „пожаревачком универзитету“ па постати важан политички човек или министар!

Никола Пашић је био у пожаревачком Казненом заводу скоро годину дана. Његова госпођа становала је за све то време у Пожаревцу. Када је она дошла у варош — тешко јој је било наћи угодан стан, јер власт је „будним“ оком, онда као и сада — пазила на „лојално“ понашање својих грађана, који су се склањали чак и од породице човека, који је своју прву општинску службу и радикалску делатност и почео у Пожаревцу, као инжењер општине пожаревачке. — Али се ипак нашао један човек, који је прешао преко те неосноване плашње и изао Пашићевој породици — стан. То је био трговац Макса Стојановић зван Макса „Абдија“, који је у то доба Пашићеве хапсе имао у Пожаревцу скоро највећу и најудобнију кућу. У њој је данас смештена нека пожаревачка банка, а навали се, чини ми се, у Кнеза Лазара улици?

Госпођа Пашићка је становала у кући Миксиној са своја три детета, и по дозволи укућана — сама је куњала храну за свога мужа. Сретали смо свако подне једног човека, који је носио плаве порције, закључане једним великим катанцем, како жури у Казнени завод Пашићу, који је од њих имао други кључ од катанца! Нужна и оправдана опрезност, када се знало: да је Илка Марковићка, жена покојног плуковника Марковића, који је био стрељан због тако зване „тополске буње“, а која је пуцала на кнеза Милана у Саборној цркви — умрла у женском казненом пожаревачком заводу — отрована, због чега су се после дуго година — политички завађени, узajимно оптуживали Краљ Милан и Милутин Гарашанин, бивши министар председник и министар Унутрашњих дела, за време овог Илчиног случаја тровања.

Овом приликом да испричамо један лични случај, у коме ћемо изнети како је пок. Пашић имао велику меморију и памтио људе из Пожареваца, из првих дана своје општинске службе, са којима је имао додир, било по своје стручном, било по друштвеном и политичком позиву.

У кући мога оца, у којој сам ја одрасао, а која се и данас налази преко пута куће старог Пожаревљанина и познатог винарског трговца г. Михајла Илића (сада Др. Јовановић) била се појавила на северном зиду са улице влага, која се све више ширила, да је скоро дошла до уличних прозора. Мој дед и отац покушавали су све могуће начине да ту влагу одклоне, и када није ништа помогло стари Шапинац рекао је моме оцу:

„— Ама, дошао је у Пожаревац неки нов инжењер Пашић. Или и зови њега нека прегледа зид и влагу, ваљда ће он нешто знати?“

— Наставља се —

Руски Соко у Пожаревцу

16 мај прошле године уз братску помоћ месног Соколског Друштва отпочео је рад на образовању отсека Руског Сокола у Пожаревцу.

Руски Соко у Пожаревцу поницао је иницијативом чланова месне Руске колоније и ускоро својим радом стекао многобројне симпатије између чланова Месног Соколског друштва, које је у свему излазило у сусрет што се односило на рад и напредак свог млађег брата. Нарочито Руски Соко много дугује брату старешини Љубомиру Стојадиновићу, држав. тужиоцу овл. који је био увек веома предусретљив према овој младој организацији, која је оданим радом своје управе, а нарочито начелника бр. Фравка и начелнице сестре Франк ускоро је узела вишег учешћа у јавним приредбама месног Сокола.

У недељу 27 фебруара о. г. чланови Руског Сокола и нараштај полажу свој соколски завет у соколани после чега у 9 часова у вече биће приређена прва свечана академија Руског Сокола у сали Дома Трговачке Омладине.

Руски Соко је стварно једини и јединствени руска организација која је ујединила у себи највећи број чланова и достојно репрезентира руску народност у нашој средини.

Стога дужност је сваког указати своју пажњу и помоћ Руском Соколу, руској соколској деци, младој Русији — Русији која долази.

Програм академије је обилан, занимљив и добро спремљен.

Нарочито треба истакнути братско суделовање у Академији месног Соколског Друштва и Руског Сокола из Београда и Смедерева.

Програм Академије биће објављен у нарочитим летцима и плахтима.

Соколство

Годишња скупштина соколске чете у Александровцу пож.

У недељу 30 јануара 1937 год. Соколска чета у Александровцу пож. одржала је своју годишњу скупштину. Скупштини су присуствовали делегати браћа Динић и Пијук.

Чета у Александровцу у минулој години није показала неки нарочити рад, томе је највише крива управа чете. У текућој 1938 год. има изгледа, да ће се окренути на боље, јер већ о Св. Сави одржала је чета своју прву овогодишњу академију. Извештаји, који писмени, који усмени примљени су. Па је на предлог кандидационог одбора изабрана нова управа:

За старешину бр. Стојмир Костић;

За заменика бр. Михаило Етински, чин. поште,

За начелника бр. Миодраг Милојковић;

Г. Дамњан А. Јеремич
(Бифе) Београд
Краља Александра ул. 90

Д Б А Н И Н

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
За годину дин. 100
" 6 месеци " 50
" 3 месеца " 25
Доплате, претплата, огласе
и остало упућивати на
штампарију В. Наумовића
са илџеном потшарином
Рублон се не враћају
Оглас се прилажу
по тарифи
ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
СЕ НОВАЦ У ПАНРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАВЕ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 13

Пожаревац, четвртак 17 фебруара 1938 год.

Година 43

Најбољи докази нашег привредног напретка

Када се упореди стање у нашој земљи од пре две и по године са оним које је данас, и најстрожији критичари морају признати да постоји велика разлика на боље у сваком погледу. Данас се у нашој земљи ради и ствара у свима правцима и на све стране, пошто су створени сви услови да широм целе земље завлада један дух радљивости и да се омогући не само сељаку да дође до правичних цена за своје производе, него да и мали радни човек може да добије запослења и осигура егзистенцију своју и своје породице.

Какво је стање данас и какво је било пре две године најбоље показује статистика о развоју привреде која се води у Народној банци. У јануару 1935 године државни приходи су износили 707 милиона динара, а у новембру 1937 1.125 милиона динара. Монополски приходи од 143 скочили су на 190 милиона динара, приходи државне привреде повећани су за 100 милиона динара. Курс обвезница ратне штете био је у јануару 1935 године 368,96 а у децембру 1937 године 421,89, такође су знатно повећани и индекси акција, индекси цена бањних, сточних, минералних и индустријских производа. У јануару 1935 године подлога наше валуте износила је 1.284, а у децембру 1937 године 1.704 милиона динара, опција новчаница од 4.288 повећан је на 5.834 милиона динара, улози код новчаних завода од 9.945 скочили су на 11.770 милиона динара. Извоз у целој 1935 години био је 4.030,0, а у 1937 години 6.272,4 милиона динара, увоз од 3.699,7 повећан је на 5.333,7 милиона динара.

Убедљив знак побољшања

прилика је и велики пораст промета на нашим берзама. Тако је ефективни и девизно-валутни промет у 1937 год. изнео 7.421.771.000 динара, док је у 1936 износио 5.944.646.000 динара.

Активна трговинског биланса крају 1937 г. износила је 1.039.000.000 динара, што није забележено ни у годинама највећег просперитета, док је у 1936 г. постигнута актива у износу од свега 299 милиона динара.

Ове цифре претстављају најбољи доказ напретка наше целокупне привреде, јер се из њих види, да су у порасту и цене производа свих врста као и државни приходи и то не само од пореза него и од монопола и државних привредних предузећа. Значајно је и то да је ојачана и златна подлога нашег новца и да су порасли улози код новчаних завода. Велика актива спољне трговине претставља несумњиво велику добит за целокупну нашу привреду. Овај привредни полет и ово оживљавање не само што се доказује оваквим статистикма и упоређењима него их осећају и сви наши грађани који данас у својој земљи живе под много бољим, срећенијим и срећнијим приликама и условима него што су живели пре две и по године. То и такво стање, у коме се данас налази наша земља, само је логична последица једне реалне, активне и смишљене економско-финансијске политике Владе г. др. Стојадиновића, која је дакле за једно релативно кратко време дала велике и општекорисне резултате, који ће несумњиво у скорој будућности, када буду до краја примењене све мере које предузима Краљевска влада, бити још већи и још значајнији.

Досадашњи успеси најбоља су и поуздана гаранција да ће овај напредак бити све већи и све осетлији.

Либерална пореска политика

Привредна политика Владе г. др. Стојадиновића дала је за релативно кратко време такве резултате да јој данас одају признање и сами претставници појединих опозиционих група. Тако смо имали прилике да за време буџетске дебате у Финансијском одбору Народне скупштине чујемо поједине опозиционе говорнике који су изјављивали да не гласају против предложеног буџета ни из каквих других разлога него само из политичких. Само повећање буџетских расхода, примљено је у извесним круговима са много резерве. Очекивала се реч министра финансија да он изложи на који начин има да се дође до нових прихода. И када је г. Лерица у својој документованој речи изнео на основу чега је вршено повећање буџетских расхода, отпале су све сумње у реалност новог државног буџета, пошто се видело да он заиста претставља праву слику нашег данашњег привредног стања и наше финансијске моћи.

Ма да су државни расходи повећани за 1.270 милиона динара, ипак неће бити завођење нове нити повећавање старе дажбине. Ово повећање већ је садржано у вишковима прихода по садашњем буџету. Тај предлог повећања је дакле последица тих вишкова, које он само региструје а не ствара. Повећање буџета прихода за 1938/39 годину са више преко половине долази из привредне приходе, који немају никакве везе са јавним теретима и не тангирају пореске обвезнике. Преко три четвртине су приходи чија наплата не зависи од прилика

финансијских власти него од погрешачке моћи самога народа. То показује да не може бити ни говора о неком стањању „пореског шрафа“. Повећање прихода дакле неће се остваривати поштреним пореским поступком, пошто је Влада г. др. Стојадиновића још пре две и по године инаугурисала једну крајње либералну политику. Довољно је ако се изнесе да је у 1934 години било 20.867 принудних пореских навлата у вредности од 10.320.728 динара, док је за прва три тромесечја 1937 године та вредност пала на 1.281.044 динара. Ово најбоље говори да се пореска пракса не поштрава, па ипак су приходи много већи, јер они долазе све више од посредних пореза, који су најбољи знак привредног оживљања, појачане потрошње, већег промета добара и пораста спољне трговине.

У овој буџетској години за првих девет месеци остварено је 702 милиона динара прихода више него што је буџетом било предвиђено. С обзиром на сталну тенденцију пораста државних прихода може се с правом рачунати да ће до 1 априла вишак изнети око једне милијарде динара. Министар финансија је могао с пуно права за буџетску 1938/39 годину рачунати са вишком прихода, према прошлој години од 1.270 мил. дин., јер однос остварених прихода за првих 9 мес. 1936/37 г. према овој години износи 1.154 милиона динара.

Наша садашња пореска пореска политика иде за тим да порески обвезници буду у што већој мери оспособљени да без принудних мера одговарају својим пореским обавезама, а затим да држава из увећаног трговинског промета из јаче производње и потрошње има и повећане приходе, који би омогућили што интензивније опште културно и привредно подизање земље.

Stojadinovic
205

Избор новог Патријарха

Српске православне цркве извршиће се 21 фебруара у београдској Саборној цркви.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Али не само да су свињарски трговци узимали Кумановце за храњење свиња и кочијаше, него су скоро у свима трговачким кућама — као покућари служили младићи из кумановског краја, јер у то време је било скоро немогуће наћи женску послугу.

Један од тих кумановских младића, који је долазио у Пожаревац ради зараде био је и доцнији прослављени наш војвода и четник Петко Илић. Он је као дечко служио у кући газда Лазе Буриног и мога оца. Када је 1905/6 године долазио у Пожаревац, као прослављени војвода и заштитник нашег света у кумановској кази — прво је посетио његову прву „гледарицу“ госпођу Милену, супругу газда Лазину, и пољубио је у руку са сузама у очима. Тада је војвода Петко био дуже време мој гост у Пожаревцу, и са мојом покојном мајком по цео дан су разговарали уз кафу о тим његовим младићским данима проведеним у Пожаревцу. Војводи Петко је погинуо херојски у борби са Турцима, и народ из Старе Србије испевао је читав низ песама храбром јунаку и борцу — некадањем сиромашном почетнику у животу — у Пожаревцу!

Овај однос и служба ових многобројних старо-србијанаца у Пожаревцу, и другим местима Србије, имали су и свој национални значај за одржавање и буђење светињом тога нашег света, који је много патио у ропству. Сећам се, како смо ми ђаци — гимназијалци — празником и ведељом — одлазили на те трговачке боре, и читали тим људима Вукове песмарице, и друге јувачке песме, које су они са напрегнутом пажњом слушали и ту се учили историји нашег народа. Тако им је буђена и национална свест и осећај.

Поред великих извозника и богатих трговаца из Пожаревца који су већ у велико имали искуства у трговини са Пештом и Бечом почели су се и отреснији сељаци из непосредне пожаревачке околине — бавити свињарском трговином и извозом украњених говеда и свиња. Скупе се по три до десет сељака на извезу заједнички по вагон свиња, или по десет домаћина скупе до 10—20 украњених волова, па обично двојица оду у Пешту и тамо их продаду.

Позната је била сељачка кућа Петра Стануцевића из Брежана, па

браћа Пејића из Пожаревца, Жике из Салковца, Жике Николића из Шалива и других, који су почели трговину на своју руку — на ситно.

Колико је овакав начин трговања био за неке од тих људи користан — више је наносио штету општој трговини и интересима, јер ти људи нити су знали језик, нити прилике на Штајнбрушском тржишту — па су били често варани од разних сензала, и враћали се својим кућама у место са зарядом — оно са великим штетама. Скоро су сви испропадали. Али највећи удар трговини са стоком и свињама Пожаревцу је задао нови трговински уговор са Аустро-Угарском 1881/2 године, због кога је и отступила Растисева влада. По томе уговору били су уведени многи ветеринарски прегледи не само код нас, него и у Штајнбруху, где је био одређен и обавезни осмодневни контуманец у акцијским оборима. Ту се морала куповати и храна за свиње из акционарског млина по цени, како су је одређивали Ајгл и комп. Затим у сваком чопору свиња оглашавано је по 10—15 комада или бобичавим или „оболедим“ — и трговци су их морали давати у безцење пештанским касапима, само да не оду у сапун. Уз то је почео живљив довоз свиња на штајнбрушску пијаву мађарских велепоседника — аграраца, као и свиња из Галиције. Наравно, све је то утицало на пад цена нашег извоза, будући су трошкови ауст.-угарских поданика били куд и камо мањи, него наших. Мађарска је повела једну агресивну аграрну политику према Србији, у свима правцима, а нарочито у погледу свињарске трговине. И када јој се нису допадале владе у њеној земљи, а то су махом биле русофилске — онда су наше свиње оглашаване за „заражене“, и граница је била затворена, баш у најважнијој сезони извоза. Отуда су наступале милијунске штете по целокупну народну привреду, и пропаст многих старих и великих извозничких кућа у Пожаревцу.

Аграрна политика Мађарске, и вечита политика Беча о „престижу“ двојне Монархије на Балкану, створиле су београдску клавицу; извоз преко Солуна, и што је најважније одржану мржњу код целог српског народа против ове тиранске и ситничарске политике,

која је најзад и довела до светског рата и Аустро-Угарску до краха! Србија је била тако тесно везана економским интересима за Двојну монархију — те да је њена аграрна и општа политика била према тој сусретљивија и либералнија ко зна како би се у будућности ствари развијале? Овако је А. Угарска својим дугогодишњим шиканама разне врсте, бацала у очажине читан један народ, а наравно да је дошло до експлозије, која је разбила ту стару разнородну државу, на своје природне састојке т. ј. нове државе наследнице!

— Наставиће се —

Једно успешно предавање

У прошлу суботу 12 фебруара ове године пре подне одржано је стручно предавање о одбрани воћака од штеточина инсеката, које је предавање одржала Пољопривредна Подружина у Пожаревцу са предавачем г. инж. Николом Фемељиди управником Ниже Пољопр. Школе. Предавање је одржано у Пољопривредној школи пред пуном салом слушалаца.

Предавач је отпочео предавање прво са орезивањем воћака, па је затим изнео слушаоцима огромне штете које чине инсекти на воћкама а нарочито се задржао на јабучном смотовицу, који чини огромне штете плодовима јабука. Јабучни смотовац се појављује преко лета у три генерације. Прва генерација напада на младе плодове чим се цвет окружи и заметне плод, када се врши прво прскање са зреним средствима, па затим после две недеље друго прскање и треће такђе после 2—3 недеље.

Поред ове опасности на воћкама напоменуто је да на воћке нападају и разне гљивице, које нападају стабло и гране и за све ово давао је очигледне примере исцевања из школске лабораторије.

Предавање је веома успешно и учинило огроман утисак на слушаоце, који до данас оваквим предавањима нису имали прилике да чују у толико више, што је ово предавање извршено зналачки јасно народним језиком без икаквих страних термина.

На предавању су слушаоци упознали којим и каквим се средствима сузбијају штеточине на воћкама са сигурним успехом, па им је препоручено да се употребљавају она која су и најбоља и најјевтина за наше привреднике.

Подружина ће извршити једног дана и очигледно предавање о прскању воћака у школском расаднику, те да љубитељи воћа имају прилике видети на лицу места целокупан рад одбране воћака од штеточина и инсеката и да се на лицу места увере како се хемијска средства сирвају и употребљавају, што ће им бити од огромне користи.

Сва средства за одбрану воћака од штеточина могу се набавити преко Пољопривредне Подружине са улутствима њихове употребе.

Б. Н.

Популарно предавање

У идућу недељу, 20 фебруара ове године, Пожаревачка Пољопривредна Подружина приредиће своје друго популарно предавање за народ, које ће се одржати у просторијама Дечијег забавишта (основна школа — Крстина кућа). Тема предавања биће: **Резидба винограда**, које ће се давати са пројекцијама а предавач биће стручњак инж. г. Никола Фемељиди, управник Пољопривредне школе у Пожаревцу.

Предавање је свима приступно, наравно, бесплатно, а заинтересовани привредници и виноградаре, који у нашем граду има велики број, нема сумње, да ће искористити ову прилику и присуствовати.

Основали Ђачку трпезу

Школска поликлиника и Управа Кола српских сестара и ове године основали су Ђачку трпезу у просторијама Кола српских сестара у којој сваки дан добијају ручак преко 70 ученика-ца ове основних школа. Надзор над овом трпезом води Управник Дома народног здравља др. Аранђел Аранђеловић и чланице Кола српских сестара.

Апелује се на грађане да својим ма и најмањим прилогом помогну ову установу како би у ове тешке зимске дане исхранили примљене добре ученике. Приноси се примају са захвалношћу а имена дародаваца објавиће се преко „Грађанина“.

Добро је запамтити

Да река Одра има дужине у своме току 905 километара.

Да река Мурај (Аустралија) има дужине у своме току 1990 километара.

Да је Јапан 1920 год. имао подморских каблова у 10.000 километара.

Да Америка има пруга у дужини на око 600.000 километара.

Да у Азији има телеграфских станица на око 400.000.

Да се рачуна, да на свету има говеда око 400 милиона комада.

Да речна вода пређе у своме току за 1 секунду 0.9 м.

Да мува прелети за 1 секунду 1.6 м.

Да је Јаворово дрво, у 1 м.³ тешко као сирово 907 кгр. полу суво 757 кгр. а суво 665 кграма.

ГДАТЗАННИН

Г. Дамњан А. Јеремик
(Бифе) Београд
Краља Александра ул. 90

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
За годину дин. 100
" 6 месеци " 60
" 3 месеца " 35
Допнос, претплату, огласе
и остале укућвати на
штампарију Ђ. Наумовића
са плаћеном поштарином
Рукописи се не враћају
Огласи се примају
до таргет
ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
СЕ НОВАЦ У ПАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
ЂОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 14

Пожаревац, недеља 20 фебруара 1938 год.

Година 43

Народ поздравља измирење између државе и цркве

Измирење између државе и Српске Православне цркве прекинута је она немила психоза, која је острањивала пажњу нашег света од великих проблема за чије је решавање потребна сарадња свих конструктивних снага. Месецима је наше јавно мишљење замарано оним психолошким сукобом, који је расириван од људи који су, искоришћујући увек неспоразуме других, мислили да ће и овај сукоб донети њима на врло лак начин велике користи. Зато је ово измирење из те људе поразно утицало, док је у свима круговима и у широким народним масама изазвало опште задовољство и одобравање.

Наш народ је увек умео јасно и одређено да разликује домен цркве и домен државе. Црква је опет са своје стране у нашем народном животу заузима онакав став који ће најбоље одговарати и њеним, и народним, и државним интересима. Она је и овога пута одлуком Светог архијерејског сабора учинила један акт мудрости, пошто је створила један потпуно реалан и логичан споразум. Српска православна црква знала је увек да штити и своје интересе као и један виши морални и национални интерес. Њој никада нису били потребни савезници са стране, а још једанпут непобитан доказ да је она сама себи довољна да обезбеди своје интересе и да од себе одбије све оно што би други хтели да постигну преко ње путем интриге.

С друге стране влада г. др. Стојадиновића дала је безброј пута доказе о својој доброј вољи и најбољим намерама да уклони све оно што би могло да отежа односе цркве

и државе. Зато је она желела да измирење између цркве и државе спроведе у дело и да на тај начин уклони једну немилу успомену, која је била искоришћавана од људи који су мислили да се користе неслогом и передима. У томе своје раду Краљевска Влада је била руковођена високим државним интересима и настојала је да начело нерске равноправности буде у потпуности обезбеђено и сачувано. Ови напори Краљевске Владе уродили су плодом, они су наишли на најбоље разумевање и били су искрено примљени не само у народним масама, него и у самим црквеним круговима.

Овим измирењем завршен је онај тешки период у нашем послератном животу, када је ствар вере била мешана са стварима политике на један ни мало опортун начин и то од стране људи који су хтели на туђ рачун, па и по цену највећих заплета у земљи, не водећи рачуна ни о највећим народним светињама, да дођу до власти и до остварења својих личних и себичних интереса. Захваљујући мудрости и Државе и Цркве то је сада све отклоњено и предато заборава. Сада остаје само то да се искористе ова обострана расположења и да се продужи са једним радом који ће донети опште користи. Не сме се никад више дозволити да ова данашња хармонија у погледима на ствари буде поремећена од стране ненадлежних и нежељених елемената, него се мора за увек отстранити сваки њихов утицај, како би у будуће био у потпуности загарантован нормалан однос између црквене и државне власти.

ДВА НЕОПХОДНА ПРЕДУСЛОВА

Долазећи на управу земље, влада г. др. Стојадиновића имала је пред собом многе и велике проблеме, пошто је у земљи привредна депресија била у највећем јеку, а политичке прилике биле су врло компликоване и тешке. Зато се решавању тих питања морало приступити са много пажње, разумевања и тактичности. Нарочито се имало водити рачуна о економском положају широких народних слојева, пошто се није смело дозволити да празан стомак буде рђав саветник народу у питањима која су витална у његовом животу и у животу саме државе. После две године већ се показало да је пут којим је пошла Влада г. др. Стојадиновића био једино могућ. Не само што се у привредном погледу дошло до великога смиравања и разбистравања тако да је већ и сам народ раскрстио с оним људима који су хтели да му се наметну за вође и да без ичијег припита воде народне послове, и то оним методама које су наш народ биле раније довеле у једну заиста тешку ситуацију.

Упоредно са решавањем привредних и социјалних проблема, рађено је врло живо на једном новом обезбеђењу наших државних граница, на њиховом обезбеђењу путем споразума и добрих односа са свима суседима. Дакле, морало се у свима овим правцима неуморно радити да би се створили услови за решавање других замршених и деликатних проблема. И сам шеф наше Владе

је у једном своје недавном говору, на једној партијској вечери у Београду, подвукао да су се морала испунити два предуслова: 1) обезбедити привредну независност и благостање, и 2) осигурати спољни мир. Ова два предуслова била су потребна, пошто се из искуства и примера из историје знало да у једној привредно несређеној земљи влада нездрава психоза, која није ни најмање погодна за правилно и корисно решавање озбиљних и замашних питања. Од не мањег значаја су и међународни односи, јер њихова несређеност ствара атмосферу несигурности и неспокојства. Г. др. Стојадиновић и чланови његовог кабинета увидели су сав значај и потребу ова два предуслова, неопходна за сваки конструктиван рад. Зато је и била обраћена пажња на решавање актуелних привредних питања и јачање међународног угледа и престижа.

Неуморна активност на стварању поменутих предуслова дала је за релативно кратко време своје пуне резултате, пошто су та два предуслова створена. Данас наша земља има потпуно обезбеђене државне границе, у којима живи један народ привредно сасвим опорављен, радљив и задовољан. Влада г. др. Стојадиновића и Југословенска Радикална Заједница омогућили су дакле да у нашој лепој земљи дође до такве ситуације у којој ће се моћи приступити једном мирном и разумном решавању оних пи-

тања која су стицајем околности и због грешака несавесних партизана уносила немир у душе и стварале нездраву психозу у земљи. Нема сумње да ће ова питања доћи ускоро на дневни ред и да ће она бити решена онако како то захтевају интереси државне и народне заједнице. У томе раду неће моћи природно да учествују они назови политичари који нису ништа урадили за народ и које је народ већ три пута за последње две године на разним изборима уклонио са политичке позорнице. У решавању ових питања учествоваће они људи који имају народ за собом, а Југословенска Радикална Заједница је већ у више махова показала да ужива поверење огромног дела нашег народа и да је она самим тим позвана да решава актуелне проблеме данашњице.

Архијерејски сабор данас у недељу ће предложити Изборном сабору своје кандидате за Патријарха

Како се могло дознати, избору шест кандидата, који ће се предложити Изборном сабору да би он између њих извршио ужи избор, извршиће се у недељу, приликом заказаног заседања Светог Архијерејског сабора.

Издавање под закуп касарнских аренди за 1938/39 годину

На основу одлуке Градског већа града Пожареваца од 1 фебруара 1938 год. Бр. 1672 Градско поглаварство издаће путем јавне лицитације под закуп касарнску аренду за 1938/39 год.

Лицитација ће се одржати на дан 20 фебруара 1938 год. у кафани „Делиград“. Пошто се 1 лицитација није могла одржати услед недовољног доласка лицитаната.

Закуп ће трајати од 1 априла 1938 год. до 31 марта 1939 год. Услови се могу видети сваког радног дана за време канцеларског рада у канцеларији — Књижовства (соба бр. 8).

Из канцеларије Градског поглаварства града Пожареваца, 1 фебруара 1938 године. Бр. 1672.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Није се забадава говорило да бечки Балалац: „увек задоци за једну идеју и једну мисао“ Када човек дубље погледа у прошлост и расмотри ту бечку политику — ситничарску, кратковиду и изазивачку дође до једног чудноватог закључка: да су ту велику државу у тако рећи центру Европе водили тако мали и сибушни људи, који су јој и дошли главе! За нас — Југославију и наш народ, то је била права срећа, ма да су појединци страховито страдали, а Пожаревац, онај богат Пожаревац, у коме је све цветало — готово потпуно пропао, и постао у огромној стиској равници једно велико село, које је животарило, па и данас животари! Прилике су ту пропаст довеле Пожаревацу, али веће ми нико замерити, ако отворено кажем: да су и сами Пожареваљани, у многоме криви за овако стање своје вароши?

Годинама се од Пожареваца одузимало све оно што га је чинило центром богатог округа и Стига, уз једну неразумљиву равнодушност његових првих грађана као и целокупног становништва. Укинута је прва Пољопривредна школа у Србији, где је био покојни Јошка С. Јовановић, један од водећих професора. Окружни Суд, који је бриљирао у Србији кроз много година својим савесним и угледним судијама: као што су били: Делић Сретен, Ђаја Медо; Михајло Јовановић; Нешковић и многи други; адвокатима, чувеним и званым у целој земљи, као што су били: Стева Максимовић, Стојан Рибарац, Алекса Радуловић, Крста Николајевић, Миша Јовановић, Коста Јездић, и многи други — био је раздвојен на три-четири среска суда, па су Пожареваљани све то примали истиня је са уздахом, али никаквим активним корацима да спрече пропаст своје вароши? Пожаревацу су били укинати једно време 7 и 8 разред гимназије, па је и то прошло без нарочитог протеста. Највећи округ у земљи годинама није имао, а нема ни данас болнице као што треба. Стара Окружна болница била је смештена у неколико павиљона до „Крстиног винограда“, на улазу у мушки Казнени завод, која је — само благодарени пок. Др. Станојлу Вукчевићу — ондашњем физикусу, и економу пок. Луки Добрићу — могла да задовољи најпримитивније потребе овога великог округа и града? Пожаревац за лечење сифилиса, који затире Омоље и целу даљу околину није ни до данас ништа учинио: да би се добила једна стручна и организована болница, где би се ова веман бар сузбила, ако не потпуно искоренила? За

време моје службе у IX. пуку ми смо примали у касарни један приличан број рекрута заражених овом страшном болешћу, добивену путем употребе заједничких судова — у кући. Пожаревац вапије за једном модерном и великом болницом, где би грађани овог највећег дела дунавске бановине — наши лека својим болестима, па, ето, нико од надлежних и не окреће главу на ову насушну потребу вароши и целог њеног великог залеђа? — Пожаревац се годинама злопати са гимназијом, пуном влаге и тескобе, па се тек ове или прошле године, једва успело да искамди неки кредит за њену преправку. Ту скоро је подигнута у Сплиту нова гимназија, која је државу стајала близу осам милијона динара, а за пожаревачку гимназију се једва добио кредит од 800.000 динара и то за доиздавање спрата на једном делу старе гимназије?! — Пожаревац је изгубио свој пешадијски пук, који је у њему служио кроз деценије. Истина он је добио ижињерски пук у замену за IX., али то није исто за Пожаревац и цео округ? Варош нема модерну клинику, него се стока коље у овој нехигијенској клиници од пре пола века! Пристаниште у Дубравици, наравно које се тиче Пожареваца те још како, — у таквом је жалосном стању — да се човек готово мора осигуравати излазећи из леђе до обале. Када је био агент дунавског паробродарског друштва у Дубравици стари и добри чика Ноје Марковић — отац пуковника г. Ђорђа Н. Марковића — то дубравичко пристаниште служило је за углед свима пристанишима дуж Дунава, а данас оно претставља праву беду! Наравно његово уређење и одржавање ствар је „Речне пловидбе“, али је исто тако ствар Пожареваца — да већ годинама гледа и трпи овакво неуредно и штетно стање по своју варош?

Да се нису наша два највећа добротвора Пожареваца г. г. Мика Ст. Павловић, и Сава Мирковић — грађанци и подигли и даровали Пожаревацу овај величанствени дом — наша варош ни данас не би имала честите сале за јавне приредбе и соколске вежбе?

Пожаревачка саборна црква стоји и данас још оваква каква је била и када је озидана. Многа војвођанска села имају лепше цркве по варош са скоро 14.000 становника? Пожаревац је одавно требало да подигне једну катедралу, која би одговарала духу побожности његових грађана, и представљала украс града. Гробница Милутина Ере, хајдук Вељковог брата, који је умро у Пожаревацу, као и још неколико обележених гробова у црквеној порти са источне стране цркве — заборављени су, а споменици су негде премештени, (биће уз спољну страну цркве, како сам чуо?).

— Наставиће се —

Популарно предавање

У недељу, 20 фебруара т. г. у 9 час. пре подне Пожаревачка Пољопривредна Подружина приредиће своје друго популарно предавање за народ, које ће се одржати у просторијама осн. школе „Доситије Обрадовић“ — Петрикина кућа. Тема предавања биће: **Резидба винограда**, које ће се давати са пројекцијама а предавач биће стручњак инж. г. Никола Фемелиди, управник Пољопривредне школе у Пожаревацу.

Предавање је свима приступно, наравно, бесплатно, а заинтересовани привредници и виноградаре, који у нашем граду има велики број, нема сумње, да ће искористити ову прилику и присуствовати.

Годишња скупштина Пољопривредне подружине за срез млавски у Петровцу

На дан Три Јерарха 12-П тек. год. одржана је годишња скупштина у сали хотела „Николић“ која је била пуна чланова и пријатеља подружине.

Претседник подружине г. Брана Милић прота отвара скупштину. Износи да су за привреду наступили лепши дани. Као и то да је подружина сретно пребродила вишегодишњу како економску тако и моралну кризу. Па се данас осећа са стојих 350 чланова јака и способна да одговори својим дужностима.

Затим претставља скупштини изасланика Срског пољопривредног друштва г. др Младена Јосиповића и остале госте. Даје реч г. Јосиповићу који је у дугом документованом говору изнео, положај нашег земљорадника према земљорадницима у другим земљама. Износи потребу организовања земљорадника кроз своје организације које му једино могу пружити и просветну и економску потпору. Јер само јаки и удружени могу постићи да се о њиховим потребама води више рачуна него данас. Наводи повлашћен положај фабрика плавог камена које на тај начин одржавају несразмерно високу цену плавом камену.

Истиче потребу оснивања винарских задруга ради бољег искоришћавања виноградарства произвађањем добрих вина.

Затим секретар г. Благојевић чита извештаје управног и надзорног одбора. Из извештаја се види обилан рад управе у прошлој години нарочито у пропагандистичком правцу. Одржано је велики број предавања у већини села овога среза. Предавања су држали г. г. Тодор Благојевић, Љубомир Тодоровић, Брана Милић, Драгутин Павловић, Жика Благојевић и Милан Живковић. Подружина је снабдевала чланове плавим каменом, рафијом и сиравама. У току јесени приређена је екскурзија привредника у наше пречанске крајеве где је пољопривреда знатно рационалнија од наше.

Дискусија по извештајима била је кратка па су извештаји једногласно примљени и издата разрешница Управном и Надзорном одбору.

ГЛАСАНИН

Г. Дамњан А. Јерemiћ
(Бифе) Београд
Краља Александра ул. 90

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
За годину дин. 100
" 6 месеци " 50
" 3 месеца " 25
Допнос, прегледати, огласе
и остало упућивати на
штампарију Ђ. Наумовића
са плаћеном поштарином
Рукописи се не враћају
Огласи се примају
по тарифи
ВА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАЈИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 16

Пожаревац, недеља 27 фебруара 1938 год.

Година 43

Шетње по Европи

Код нас је изгледа већ ушло у праксу, да поједини политичари, који желе да играју извесну улогу у политичком животу, а које народ не прима и одбацује, налазе за потребно да се прошеташу по европским престоницама и да тамо нађу помоћи и утехе за остварење својих амбиција. Међутим, и у другим земљама као и код нас, политички кругови не желе да се мешају у туђе унутрашње прилике као што не дозвољавају да се ма ко меша у њихове унутрашње односе. То је најбоље искусио и сам г. др. Л. Марковић, који је раније обилазио европске престонице тражећи тамо подршке. Па и остали примери, се и г. др. Марковићевог, нису изгледа били довољни да уразме два врло тврдоглава и сувише амбициозна наша политичка човека. Тако је недавно дошло до пута крајњег десничара г. Богољуба Јевтића и крајњег левичара г. др. Драгољуба Јовановића.

Г. Јевтићу је тек у Паризу било јасно каква је његова ситуација. Остављен од народа у земљи, он је и у Паризу наишао свуда на затворена врата, пошто он лично није никога претстављао и париски политички кругови нису уопште сматрали за потребно да му поклоне ма какву пажњу, као и свима сличним посетиоцима. Зато је његов боравак у Француској остао незапажен, а и његов лични престиж није био ни толики да би му била указана ма каква наклоност.

Г. Драгољуб Јовановић отишао је и даље. Он, који је умео онако милозвучно да излаже своје мисли нашем сељаку, раднику и омладини, отишао је у Барселону да тамо изјави како се влада његова и његових пријатеља

не налази у Београду него у Шпанији. Ма колико да је ова изјава неозбиљна, она је ипак врло карактеристична, пошто је њоме г. др. Јовановић отворено показао каква је његов став и каква је љубав његова према родној грудни и према оним људима које је он годинама заваривао и често доводио у тежак положај, само зато што су му они слепо веровали. Таквом својом изјавом овај наш вајни политичар показао је колико му на срце лежи напредак и добро његове земље. Он се није дакле изјаснио за један конструктиван и миран рад на подизању народа у духовном и материјалном погледу. Он се изјаснио за неред, за неизвесност и за потпуну несрећеност не само у животу једног народа, него и у међународним односима. Знало се и раније, шта жели и шта хоће г. др. Јовановић, али овога пута он је то и отворено изјавио, дајући тако сам о себи најбоље податке. Он то није смео да учини у земљи пред народом, пред својим пријатељима, пошто је знао да би тиме изазвао прави револт и једнодушну осуду. Учинио је у иностранству, компромитујући се тако до краја и кидајући сваку везу са народом из кога је поникао.

Ови примери најбоље показују колико далеко могу људи у својим незајажљивим жељама за влашћу. Они су у стању да бацу под ноге све, да се послуже свима средствима, не водећи рачуна ни о достојанству свога народа и своје земље. Али, наш народ памти добро такве људе и он им то никад не прашта. Овакве шетње по Европи самим примерима показују да немају

никаквог значаја и да оне не могу ни у колико да утичу на један правилан и нормалан развој нашег народног и државног живота.

Скупштина је изгласала буџет у начелу

са 183 против 96 гласова

23 о. м. ноћу завршена је начелна буџетска дебата у којој су учествовала осамдесет три говорника. Министар финансија г. Душан Летица одговорио је на све примедбе, које су учинили многобројни говорници финансијској и привредној политици Краљевске владе.

24 пре подне, пре прелазна дневни ред, Народна скупштина је усвојила извештај Верификационог одбора о оснажењу мандата посланицима који долазе на место оних који су изабрани за сенаторе.

По прелазу на дневни ред министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић одржао је велики политички говор којим је у име Краљевске владе одговорио на све примедбе пале у току начелне дебате.

После министра г. Цветковића говорио је ради личног објашњења бивши председник владе г. Богољуб Јевтић.

У име посланичког клуба Југословенске националне странке прочитао је једну изјаву г. Јерemiја Протић, па је седница у подне прекинута.

У поподневном наставку седнице одмах се приступило

гласању у начелу за буџет. Гласало је укупно 279 народних посланика. Од тога за буџет 183, а против 96.

Овај резултат гласања поново показује, по мишљењу парламентарних кругова, пуну компактност владине већине и њену велику надмоћност над групама парламентарне опозиције.

Рад Банског већа у Новом Саду

У новоме буџету Дунавске бановине предвиђени су већи кредити за јавне објекте и унапређење просвете и пољопривреде

Буџет за 1938/39 год. предвиђен је у износу од 218.952.263.— динара

Буџетски предлог предвиђа, кредити за довршење новог пављона и дозифивање оперативних просторија болнице у Крагујевцу; за генералну оправку бановинске болнице у Вел. Кикинди; за проширење бановинских болница у Петровграду и Пожаревацу; за подизање пављона са купатилом у Бањи Русанда у Меленцима и, најзад, за довршење разних инсталација у бановинској болници у Смедереву, које потребе диктирају важни социјално-хигијенски разлози.

Нарочита пажња обрађена је и просвети. За издржавање основних школа буџетским предлогом предвиђен је износ од 29.614.890 динара, а за градњу средњих школа 8.795.000 динара. Питање изградње средњих школа у Дунавској бановини нарочито је актуелно с обзиром да данашње зграде ви приближно не одговарају потребама. Буџетским средствима предвиђени су ови радови: довршење гимназијских зграда у Петровграду и Пожаревацу; куповине зграда и проширење гимназија у Вршцу, Крагујевцу, и Сомбору и, најзад, проширење гимназијских зграда у Арађевцу и Гор. Милановцу, као и изградња нове зграде гимназије у Крагујевцу. Два милиона динара предвиђено је и за градњу Трговачке академије у Новом Саду.

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац 8)

— Наставак —

Радојко Димитријевић
председник општине

Један од стarih и заслужних председника пожаревацке општине био је и Чича Радојко Димитријевић, бивши трговац и виђени грађанин града Пожареваца, који је дуго година, пре Стојанчића, Тамбураша и Јошке — био дугогодишњи председник. Најскромнији, повучени и паметни човек учинио је својој општини и вароши Пожаревцу, у ово време — великих услуга, због којих заслужује да се у овом вишем поменуку виђених Пожареваца и он помене, и тиме му се сачува у потомству — заслужна усломена.

Чича Радојко је био виђени трговац, и на захтев својих ондашњих суграђана, напустио је своје трговачко занимање, и примио се да послужи своме граду. Он је био прилично материјалног стања, независан, и човек који се није бавио никаквом политиком, сем политике своје вароши. Па баш због тога је и уживао симпатије и поштовање својих суграђана. Чича Радојко је, може се слободно рећи био први организатор општинске службе, који је ударио темељ њеној администрацији и надзору. Он није био канцеларијски човек, јер је скоро цео дан био на улици, на општинском имању, на пијаци, на вашару, једном речи: свуда онде где су били општински интереси у питању. Био је човек поштен и чистих руку. Општински интереси ишли су пре његових. Чича Радојко је правилно распоређивао општинске приходе, који су онда били доста скромни, и трошио их је са великом пажњом. Само на оно што је изискивала потреба. Штедљив и чувар, чича Радојко је чувао и општинску имовину и њене интересе. Може се рећи: па то му је и дужност била? Да, дужност, али зар ми не видимо у данашњем добу: како се врло често дешава да одговорни људи — троше народни новац нештедице, и без неке велике одговорности. Наши стари су били скромни људи, и велике штедише у своје приватном животу, па су те особине уносили и у јавни живот. И Чича Радојко је био типичан пример таквог схватања и рада.

Колико је то био паметан и честит грађанин у јавном животу — види се и по томе, како је извео своју децу на пут. Две кћера удао је за официре, од којих је један био пожаревацама врло добро познати јунак из последњих ратова, пуковник Младен Марић. Оба сина Саву и Душана дао је у Војну академију, и они су заузимали у нашој војсци велике и високе по-

лажаје пре ратова. А за време ратова Сава је као пуковник командовао XIII пуком другог позива, и са својим пуком знатно допринео кумановској победи 11 октобра. Пуковник Сава био је дуго година шеф ађутантског одељења Министарства војног.

И ако је свој живот, пре времена трагично завршио пуковник Сава је оставио трајну и светлу успомену међу старијом официрском генерацијом, у којој се истицао својом интелигенцијом, разбором, питомом и лепом нарави, а нарочито својим другарским, отменим и углађеним понашањем и држањем.

Други син Чича Радојков — Душан био је дуго година водник и командир чете и командант батаљона у VIII и IX пуку у Пожаревцу. Као мајор био је изабран на деликатну и почасну службу — ађутанта Њ. В. Краља Петра I. Покојни Краљ Петар I јако га је ценио због његове исправне службе и отворености. За време свију последњих ратова покојни Душан је брзо напредовао, јер се одликовао својим држањем и командованијем пуком у ратовима, где је аванзован за пешад. пуковника. Био је одликован многим одлицима, Ратни напори и предатна тешка служба сломили су и пуковника Душана Р. Димитријевића, који борави свој вечити сав на пожаревацком гробљу, где му је верна и узорита супруга подигла достојан споменик!

Чича Радојко далеко пре ратова остарео и уморан напустио је председничко место града Пожареваца, и повукао се у миран породични живот, уз своју узорну супругу, сестру браће Белосавића и добру децу.

Чича Радојко је умро у Пожаревцу у дубокој старости још пре ратова, ожалостења и од велике родбине и од грађана града Пожареваца, којима је истински и несебично служио, у једном периоду времена, када се Пожаревац тек почео претварати из великог села — у град!

На место митрополита г. Доситеја и епископа г. др. Иринеја за чланове Светог Синода изабрани су епископ г. Јосиф и г. Винентије

Свети Архиепископски Сабор одржао је 24 о. м. пре подне своју другу ванредну седницу под председништвом Њ. Св. Патријарха Гаврила.

После седнице издата је следеће званично саопштење:

„Свети Архиепископски Сабор одржао је данас своју другу ванредну седницу под председништвом Њ.

Св. Патријарха Гаврила. На дневном реду била је изјава епископа далматинског г. др. Иринеја Ђорђевића: о разлогу његовог поступка у вези са избором Патријарха, и изјава митрополита загребачког г. Доситеја, који је замолио Сабор да се данашњи чланови светог Синода, чији је он потпретседник, због заморности, разреше дужности и на њихово место изабере нови Синод.

Сабор је заблагодарио Светом Синоду на досадашњем раду и, пошто иначе двојица архиепископа чланова Синода — потпретседнику митрополиту загребачком г. Доситеју и епископу далматинском г. Иринеју — истиче прописан рок кроз два месеца, усвојио је њихове разлоге и на њихова места изабрао митрополита скопског г. Јосифа и епископа банатског г. Винентија.

На крају прочитан је пројект Саборске посланице вернима и усвојен“.

Соколство

Свечана Академија Руског
отсека Соколског друштва
Пожаревац

Данас, у недељу 27 фебруара г. у 7.30 часова увече чланство Руског отсека Соколског друштва Пожаревац по свим категоријама положиће завет у великој сали — вежбаоници овдашње Соколне. Приступ слободан и бесплатан.

Истог вечера у сали Дома Трг. Омладине Руски отсек Соколског друштва у Пожаревцу извешће своју прву свечану Соколску академију са почетком у 9.15 часова у вече, а са већ објављеним програмом.

По завршетку Академије играња, а за време играња интересантна изненађења.

Чланство Руског сокола било је на свим соколским забавним приредбама и јавним наступима леп и драгоцен пример шта се вољом, радом и дисциплином може постићи. Њихове вежбе на справама, ритмичке вежбе и симболичке слике на соколским слетовима и јавним часовима биле су увек запажене остављајући пријатан утисак и то не само с тога што су биле лепо увежбане, већ и због тога што су биле оригиналне у својој замисли.

После вишемесечног делања у нашој средини и после трудољубивог, али напорног, рада и спремања у соколској вежбаоници Руски отсек Соколског друштва у Пожаревцу, уз братско суделовање Соколског друштва у Пожаревцу и Руског сокола у Београду и Смедереву, излази први пут пред нашу публику са једним одабраним, кратким и лепо увежбаним програмом.

В. Б.

Соколско Друштво - Пожаревац
ЧЕТА У КЛИЧЕВЦУБр. 10.
10 фебруара 1938 год.Братском Соколском
Друштву

ПОЖАРЕВАЦ

Дана 8 новембра 1932 год. основана је у селу Кличевцу Соколска чета. Од дана оснивања па до данас чета нема свог одређеног места — простора за вежбање својих категорија који и поред ових тешкоћа из дана у дан све више и више расту, тако да данас ова чета броји више од 100 чланова вежбача разних категорија, већ своје чланство вежба час у просторијама и у дворшћу основне школе као и у дворшћу општ. управе у Кличевцу.

У циљу што већег ширења Соколства, а с обзиром на то да ова чета жели и верује да ће у кратко време, можда и у току ове године ако буде припомогнута довољним материјалним средствима сазидати и свој Соколски Дом, а пошто нема свог земљишта где би ово учинила, то је дана 23 децембра 1937 год. под. бр. 202 упутила једну молбу општинској управи у Кличевцу за предлог општинском одбору да овој чети дозволе — уступе општинско земљиште — плац — постојећи у селу Кличевцу где ће чета направити своје вежбалиште, засидати леп воћњак у току овог пролећа исто огрэдити као и сазидати свој Соколски Дом.

По поднетој молби а заузимањем брата Живковића Војислава старешине ове чете, као и брата Перића С. Живорада председника општинске управе који је дао предлог Одбору општине Кличевачке да се молби ове соколске чете треба издати у сусрет у циљу што већег ширења Соколства.

Одбор ове општине на седници својој одржаној дана 28-1-1938 год. саслушавши предлог брата Перића С. Живорада председника општине донео је

О Д Л У К У:

Да се овој Соколској чети уступи тражени плац у селу Кличевцу у величини око један хектар и овластио је председника општине брата Перића С. Живорада да овај пренос уступљеног земљишта код надлежних на ову Соколску чету изврши.

Са горе изложеног ова чета почеће одмах са радом на огрэдивању овог земљишта и копањем руна за засађивање благородних воћака у пролеће које ће набавити из Бановинског расадника, а чим се буде пренос земљишта извршио чета ће почети са радом на грађњи свог Соколског Дома.

Здравол

Тајник, Старешина,
Александ. Јовић Воја Живковић

ПРЕТПЛАТА:
 За годну див. 100
 „ 6 месеци „ 50
 „ 3 месеца „ 25
 Дописе, претплату, огласе
 и остало упућивати на
 штампарју В. Наумовића
 са плаћеном поштарином
 Рукописи се не враћају
 Огласи се прилажу
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

ЋАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Уређује:
РЕДАЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАШИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАШНИК И УРЕДНИК:
БОРЪЕ НАУМОВИЋ, штампар
Лукавска улица број 8

Број 17

Пожаревац, четвртак 3 марта 1938 год.

Година 43

Значај буџета

У Народној скупштини увелико се развија специјална дебата о буџету. По броју пријављених говорника најбоље се може оценити колико је интересовање народних посланика за ову дебатну. О сваком размену има по 20-30 пријављених говорника, што значи да ће само у специјалној дебати учествовати више од три стотине посланика.

Ово и овакво интересовање парламента и свих политичких кругова за буџет само се може поздравити, пошто је сарадња свих позваних кругова на једном овако важном и замашном послу, као што је државни прорачун, и корисна и потребна. Из досадашње дискусије, а то је показао и резултат гласања у начелу, могла је цела објективна јавност да оцени да огромна већина Народне скупштине одобрава реалну и планску економску политику Краљевске владе, једну политику која је у свима доменима народнога и државнога живота донела само побољшање и напредак.

Још су у успомени они буџети које су доносиле раније владе. Ти државни прорачуни су били и скучени и нереални па су често баш они били кочница свакога привреднога напретка и побољшања. Довласком на управу земље владе г. др. Милана Стојадиновића престала је и таква финансиска политика и хвала Богу, све је кренуло на боље. Ишчезла је привредна депресија, престала је криза поверења, привреда је живахнула и све се привредне гране налазе, данас, у пуном замању. Тај просперитет, који је осетио цео народ, сви друштвени слојеви, најречитије говори у прилог данашње владе и њене политике.

Да би влада г. др. Стојадиновића могла са још већим

еланом и енергијом да настави своју конструктивну акцију на економској обнови земље, потребна је једнодушност народних посланика којима је дужност да помогну сваку корисну и конструктивну акцију. Разумљиво је да народни посланици морају водити рачуна и о интересима својих бирача, али код једне владе, којој подједнако леже на срцу портебе свих крајева земље, није потребно предузимати овакве акције. Као што је радња увек до сада тако ће и од сада влада Милана Стојадиновића учинити своју дужност према свима потребима земље и народа.

Ако ове године није све унето у буџет, унеће се у идући, који ће по свима изгледима и законима логике вотирати ова иста Скупштину, која је и до сада, помажући једнодушно снажну и предузимљиву владу, много допринели консолидацији земље, на чему јој треба одати признање.

Са обзиром на економске прилике мора се апеловати на Народно претставништво да ни у коме случају не тражи повећање појединих буџетских позиција, него да се руководе само разлозима паметне штедње, помажући владу која и сама пази да створи равнотежу у буџету и такав буџет као целину, који одговара економској снази земље, да би буџет био искрен и реалан, пошто један искрен и реалан буџет претставља први основ здравих финансија и први основ патриотског схватања владе и оба дома.

У очекивању да ће Народно претставништво оценити интересе земље и народа и да ће уложити све своје снаге да олакша рад једној овако реалној и конструктивној влади, као што је влада др

Стојадиновића, ми верујемо да ће буџетска дебата још једном показати колико су оба дома Народног претставништва прожета жељом да помогну сваки користан народни посао. А то је, уосталом, и њихова прва дужност...

Соколство

Владимија Руског Сокола Пожаревац

Руски одсек Соколског друштва Пожаревац приредио је у недељу 27-И своју прву Академију. Познавајући њихове тешке прилике у којима живе, борећи се с многим невољама и сметњама, те борбу са елементима непријатељски расположенима према овом малом и напредном броју Сокола, с поносом пишем ове редове поручујући им да истрају у заночетом раду. Напредност овога сокола јесу резултати технички спремне начелнице сестре Евелине Франк, као и морално јаког њиховог начелника брата Франка, који је лепим речима на полагању завета одржао идеологију Соколства и његове дужности у данима када нам је више него икад потребна, не само јака и велика душа човекова, већ велика и јака дисциплина Соколства, помоћу које ћемо доћи до оног, без чега нема живота и среће, а то је „Морала друштвеног“.

Као гости били су заступљени Београдски и Смедеревски, Руски соколи, као и старешинство Покрајинског Савеза Руског Сокола.

Соколска певачка секција под вођством брата Булашевића отпевала је Руску соколску химну, врло лепо и складно.

Први наступише, са својом вежбом „Деца Велике Русије“, нараштајци и нараштајке; који уз пратњу клавира и песме одвежбаше сложано и слободно; они су били свјетлим анлаузом публике поздрављени код наступа и извођења вежби, а родитељи њихови сретним очима гледаху та мала телеса како гордо дмжу тробојке Нацисвалне Русије изражавајући у сваком покрету веру и љубав према далекој отаџбини,

коју су напустили њихови очеви, јер су као Соколи одушевљено пошли на бојно поље у борбу за правду. Али зао удес другојачије је одлучио народном судбином. Велика мајка Славије, Русија, под утицајем туђих сила, сруши се као мајка свет Славенства. Она постаје робњом утопистичких идеја. Но соколство још и данас живи тамо и ако је под силом прилика морало узети на себе црвене комунистичке емблеме.

Сестра Е. Франк се истакла са својим личним саставима које су изводиле складно и класично сестре: Т. Кокајев, В. Максимовић и М. Светински. „Хоровод“ (Руско коло) имало је видног успеха што нарочито важи за соло игру сестре Гале Демленко чланице Смедеревског Сокола.

На разбоју наступили су млади и челични нараштајци Руског Сокола из Београда под вођством брата Гвоздијевића; они су пожњели највећи успех својим тачкама на разбоју и поњу.

„Челични круг“ чланова Пожаревачког сокола доказао је заиста њихову челичну снагу, која се јасно огртавала у снажним и складним покретима.

Први наступ — огромни морални успех!

Не клоните децо Велике Мајке Русије, корачајте гордо напред, јер победа и пун успех на путу су!

Драган Јанковић — Кастрати

Са годишње скупштине Грађанске читаонице

У прошлу недељу одржана је годишња скупштина наше читаонице. Од 190 чланова дошао је као и сваке године мали број чланова. После извештаја управе, благајне, књижевничара и надзорног одбора изабрана је иста управа са малом изменом. Претседник је саопштио скупштини да је ове године први пут наша општина унела као помоћ читаоници за идућу годину 1000 див. На скупштину је дошао и најстарији члан читаонице г. Милосав Павловић, викињер у певизији, који је донео и поклонито читаоници слику Пожаревачког мира а то је фотографска копија старе слике од пре 200 година чији се оригинал налази у бечкој архиви. Слика овог мира који су пре 200 година

35
30
30
17

закључили Аустрија и Турска близу Пожареваца, сада је једина у Пожаревацу и може се видети на зиду у читаоници.

Читаоница прима сада око 45 листова и часовиса и има у својој књижици око 3000 књига са око 5000 свеска. Према величини нашега града читаоница треба да има више чланова те се умољава грађанство за упис у чланство да би се ова корисна установа још боље унапредила. Месечни је улог 5 динара. У нову управу читаонице изабрани су: Михајло Миладиновић, Др. Стеван Малосављевић, Немања Томић, Чедо Вучићевић, Борјан Наумовић, Љубомир Достанић, Горица Јовановић, Драгиња Вучковић, Еуфимија Јанковић и Милинка Радић. У надзорни одбор изабрани су: Мита Богојевић, Миливоје Антић и Стеван Сарјановић.

Скупштина Народне књижице и читаонице у Вел. Селу

У недељу 20 фебруара т. г. у просторијама основне школе, Вел. Селска Народна књижица и читаоница одржала је своју XVII редовну годишњу скупштину.

У присуству великог броја чланова скупштину је отворио претседник г. Божидар Монвелевић уштељ поздрављајући присутне.

Секретар читаонице прочита је извештај о раду у 1937 години. Извештај је обухватио целокупан рад читаонице и културно-просветном, тако и материјалном пословању читаонице. Главни део извештаја говори о настојању и припремама око подизања — Просветнога дома у Вел. Селу, чије је зидање примила и изводи читаоница у Вел. Селу. После лепих резултата, вели се у извештају, на културно — просветном подизању села, одржавањем великог броја предавања, организовањем више броја приредби и тежачева, читаоница је ставила себи задатак подизање просветног дома у Вел. Селу, те је у току године 1937 управу преузела извесне радње спремивши материјал за дом. Управа је учинила апел на грађанство тражећи материјалну помоћ, и велики број људи и установа из села и Пожареваца дао је свој прилог у новцу, а многи чланови у материјалу; али како је за потпуно извођење довршетак дома потребно око 80.000 динара, управа понова чини апел на све присутне и све пријатеље напретка села да јој притекну у помоћ.

У извештају се даље износи пословање књижице, из чега се види да ова установа располаже са лепим бројем књига (586) ком. комплета; да омладина радо чита и нарочито пољопривредну литературу. Позоришни отсек ове установе, такође, са успехом је обрадио и приказвао преко 30 позоришних комада.

По извештајима се развила краћа дискусија, те су потом примљени једногласно. На крају су чланови решили да се са првим лепим дањима отпочне зидање просветнога дома, обежавши помоћ у новцу и накнадном материјалу.

Стеван С. Шапица

Стари Пожаревац

— Наставак —

Патријарх Димитрије

Димитрије Павловић, потоњи и први патријарх српски у Југославији, и ако је рођен у селу Брежанима, скоро сасвим припада Пожаревацу, јер је његова мати са троје деце — одмах по смрти свога мужа прешла у Пожаревац, где их је дала у школу, љуто се мучила и злопатећи. У улици, која води од Обрадићеве воденице (данас Чечелскове баште на путу за Дубраву) поред газда Јовиних (Ридовановића) и Шапичевих обора — била је једна мала и бедна кућица са неком баштицом, у којој је одрастао будући српски патријарх. Рођени ујак пок. Патријарха био је трговац и једно време ортак у трговини Мите Шапица. То је био човек врло тврд и тако рећи неосетљив на беду своје сестре и њене деце. Причао ми је мој отац: да је Димитријева мати долазила на обору мога деде, када је њен брат долазио на хранање свиња пред вече, и преклињала брата: да јој да за огрев мало „тулуска“ и брашна да огреје и нахрани децу. Али овај тврди човек трао је ту несретну жену са обора, не дајући јој ништа! Међутим стари Шапица, који је био човек осетљива срца — наређивао је момцима да су односили сиротој жењи не само тулуске, које су имали по оборима читава брда, него и брашно, које кало масти, па и по који динар!

Када је пок. Патријарх био београдски митрополит ишао сам једном приликом к њему молбом због болести мога пок. брата, који је био богослов Св. Савске богословије. Митрополит ме је примио врло срдечно, када сам му казао ко сам и чини сам. Одмах ми је изашо у сусрет молби, казивши ми том приликом ове речи:

— Ти, сине, и незнаш да сам ја врло обавезан твојој кући, јер твој дед је много чинио мојој покојној матери, када смо ми живели у овој бедној кућини преко пута обора твога деде, и тешко се сви злопачили. Мој ујак је био немилосрдан човек и није хтео помоћи своју сестру и нас малашине, али је то чинио твој дед! Ја се тога врло добро сећам из детињства, као што се сећам добротности према мени Бате Вельковића — званог Бате „фурунџије“, када сам ја учио гимназију у Пожаревацу. Ја се молим Богу да излије своју милост на потомство та два добра човека! —

Ове племените речи доброг архиепископа и сећање на ову, можда, у оно време малу помоћ — јако су ме коснуле. Праштајући се са њиме и пољубивши му свету десницу, он ме је загрлио, рекавши ми да жели видети моју мајку, коју је знао из младости, и позвао ме је да дођем к њему када год стигнем! —

Случај са Батом „фурунџијом“ био је овакав: Честити и врло поштени Стојан Вельковић, кога су сви због његове добротности звали „Бата“ био је фурунџија, и пошто је стекао у томе занату приличан иметак, отпорно је кифану, где се данас налазе магаци пок. Стеве Ра-

довановића. То је била сељачки механа, где су сарањали сељаци махом из околине Пожареваца, гоњећи храну и стоку на пожаревачку вијаду.

У њој је било увек, поред осталог, и пржене рибе у малим тањирчићима, као и нека врста рибљег наприказа. Све то онда није стајало са партетом хлеба — грош. Бата је упознао неком приликом малог Димитрија, и чувши да је сиромаш, позвао га себи у механу. Од тога доба одлазио је сиромашни јак редовно на ручак и вечеру код Бате за све време свога школовања у Пожаревацу, а то су биле пуне четири године, док је пок. Патријарх учио вишу гимназију.

Димитрије је отишао у Богословију и по завршетку исте оженио се и заопио. Као свештеник служио је у Лапову и после смрти своје поладије — заклудерио се. Својим честитим и примерним животом и оданом службом Богу пао је у очи црквеним круговима, а нарочито Митрополиту Михајлу, те је због тога убрзо постао архимандрит и владика, прво шабачки, па потом једно време и нишки.

Када су у српској цркви избили они са владом пок. Гарашина око таксевог закона за цркву, кога је увео у живот пок. Стојан Новаковић, као министар просвете — Митрополит Михајло био је смењен са свога положаја и пензионисан, без пензије (по новом закону Новаковићевом и то је могло бити) као и остали епископи, који су се заједно са Митрополитом усупротили томе Новаковићевом закону. Нови митрополитом постао је професор богословије у пензији Теодосије Мрзонић, а тада је и Димитрије постао владика.

Теодосије је посвећен за митрополита у Ср. Карловцима, јер у Србији није било две владике, које су могле тај чин обавити, јер су сви били пензионисани.

У збацивању митрополита Михајла није играо прву улогу само тај закон о таксима у православној цркви колико мржња краља Милана према њему „руском агенту и експоненту“, како је пок. Митрополита Михајла — назвао Краљ Милан. Михајло је био заиста велики Русофил и Ристићевац — либерал, а Краљ Милан је у то време водио аустрофилску политику, коју му је Русија, преко Митрополита Михајла — кварила!

Исто тако Беч није трпео Михајла, јер се бојао његовог утицаја на српско свештенство у Босни и Херцеговини, које је провинције аустро-угарска окупирала, после берлинског конгреса. Ова два велика уарака били су од пресудне важности за уклањање Митрополитово, а исто тако и намера Краља Милана за развод брака са Краљицом Наталијом, коју Краљ није трпео, сматрајући и њу експонентом руске политике на Балкану, будући да Краљица била по рођењу Рускиња. (Отац руски пуковник Кешко, а мајка Румунка Кнегиња Гика).

— Наставиће се —

ФИЛМ

ЦАРИЦА (Валцер страсти — Бјела Јоргован)

Надамо се да се наши цењени читасци веома лепо сећају добрих филмова, а нарочито филма „Сан Франциско“, у коме је брилирала Џенет Мекдоналд. Њезин партнер у ономе филму је Нелсон Еди, које је данас водеће име и опште је мишљење публике, да се овакав баритон још са платна није чуо.

Филм „Царица“ је величанствени музички приказ у којем ће велике вокалне способности Џенет Мекдоналд и Нелсон Еди доћи до пуног изражаја. Филм обилује поред дивних оперних фрагмената и прекрасних песама слатких мелодија. Као што је у овој години највећи шлагер била „Индијанска љубавна песма“, тако ћемо у наредној сезони свуда слушати нову љубавну песму овог неупоредивог пара: „Сјећаш ли се?“.

После великог успеха у Америци „Царица“ сада осваја публику целог света. У Паризу за време интернационалне изложбе филм је приказиван, био је незапамћени број посетилаца.

Издајемо изводе из одушевљених критика најзначајнијих француских новина.

„L'Intransigeant“:

„У филму „Царица“ чујете опет диван сопран Џенет Мекдоналд и извредни баритон Нелсон Еди... Заљубите се у Џенет Мекдоналд, која је од ових мало певача платна, што уз ливан глас поседује и телесну лепоту. Како је само шармантна, како драгесно комична и како има слатки осмех! Сјајна режија, њежна, деликатно и живахна радња... Џенет Мекдоналд и Нелсон Еди, најпопуларнији певачки пар платна“.

„Le petit Parisien“:

„Царица“ је деликатна романса, сјајна, поетска, свежа, њежна, пуна песама и музике и раскошно опремљена. Укратко, успех у којем одлични Нелсон Еди и блистава Џенет Мекдоналд“.

„Le Zornal“:

Прекрасна љубавна романса. Џенет Мекдоналд још никад није била тако лепа ко у филму „Царица“. Публика је усхићена сваком од њених тачака...

Колоратурне партије извесене су без и најмање грешке у композицији или у тону... „Le Figaro“:

Њежнији и лепши филм од „Царица“ нисмо још видели на платну... То је филм љубави, песама, насмејаних усана и суза, али снажне и дубоке радње... „Le Figaro“:

Глас Џенет Мекдоналд је јасан и чист као кристал. Она је прави симбол пролећа“...

У Загребу је филм „Царица“ (Бјела Јоргован — Валцер страсти) приказиван 5 недеља. Можемо без претеривања рећи да је тај филм код нас постигао кулминацију популарности. Овако одушевљење, какво је Загреб овом филму одао, још није запамћено!

Није било гледалаца, који ово ремек-дело нису најмање двапут гледали, а забележени су и такви, који су га 10—12 пута гледали (са

ГРЪБАННИ

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАШ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

БОРЪ

Број 19

Пожаревац, четвртак 10 марта 1938 год.

Крвава Русија

Већ скоро две године цео свет је сведок најкрвавијег, најнемилојернијег и најгрознијег људског истребљивања у XX веку, у једном времену када се проповеда милосрђе и пуна слободе сваког човека. У Русији свакодневно заседавају судови, чија се скоро свака пресуда завршава изрицањем смртне казне. Двадесет пуних година лије се по Русији крв њене деце, која неће да буду слепо оруђе у рукама једне групе узурпатора власти. Не само што се није стало са уклањањем хиљада и хиљада добродушних руских мужика и вредних радника са овога света, него су за последње две године погубили главе и најелитнији ствараоци Совјетске Русије. Одлазе под целатову руку ђенерали, научници и политички мислиоци, бришу се из списка живих најистакнутији људи Русије! Русија је данас заиста црвена, али не због тога, што та боја карактерише садашњи политички курс у њој, него зато што је она у ствари црвена од крви, којом натапају њено тле диктатори Кремља.

Данас су на грбачку руског народа зајахали крвници и мрачњаци, људи најгорег реда, прави друштвени шљам и фукара, зликовци, допови и садисте, који немају никаквих обзира, никаквог човечанског осећаја, никакве љубави према руском народу и руској земљи. Они се држе на власти само путем најстрашнијег терора, не водећи рачуна о томе шта ће после

њих да дође и да ли Русију неће отети и запосести Јапанци или неки други Азијати. Они настављају свој крвави пир, изводећи пред г. зв. судове ђенерале и политичаре, социјалне и књижевне умове, који су баш радили на томе да се створе услови да Русија изиђе из револуције и да постане силна и моћна. У Совјетској Русији владају и суде људи којима није ништа свето, који у човеку не виде човека и који својим радом у потпуности растројавају снагу Русије, стварајући од ње деморалисану и дезорганизовану земљу.

Када се погледа на данашње стање у Совјетској Русији, онда се на основу стварних података види, да тамо као нигде на свету влада највећа беда и најстраховитија тиранија. Жуљевите руке руског човека морају данас да раде не за руски народ и за руску земљу, него за једну шаку тирана који неуморно расињају плод рада руског радног света, обмањујући и лажући цео свет на најбестиднији начин.

Ови нељуди нису међутим донели несрећу само руском народу, него су донели узнемирење и тешке потресе и у оне државе које су пристале да са њима сарађују. Данас се зато у пуној потпуности увиђа сва оправданост става Југославије према Совјетској Русији. Југославија није са совјетским управљачима ступила ни у какве односе и преговоре и она зато није осетила на својој кожи об-

ману коју је доживела Пољска, није дочекала разочарење Чехословачке, није у њој упропашћен социјални мар као у Француској, није имала непотребне дипломатске заплете као Румунија, као ни привредне губитке братске Бугарске. Југославија је пуних двадесет година према Москви с правом задржала исти став и данас се показује да она не само није погрешила него да је баш разумно поступала, — разумније него други.

Ми верујемо, да последњи догађаји у Русији показују свакоме разумном човеку сву мизерију и беду данашњих руских управљача, који своју власт заснивају само на сили.

Са забаве Хришћ. заједнице младих људи Пожаревачке гимназије

Међу свим средњим школама у нашој држави Пожаревачка гимназија се одликује својим врло успешним јавним приредбама (ту изузимама светосавске приредбе, које редовно сваке године приредују).

У ред тих успешних приредаба долази и недељна забава коју је приредила „Хришћанска заједница младих људи“ при нашој гимназији. Пред скоро пуном салом „Трговачког дома“ ученици су приказали Нушићево одлично позоришно дело „Др“. О самом овом делу, које по својој јачини долази свакако одмах из „Покојника“ и које се с правом убраја у најбоља Нушићева књижевна дела, овде је сасвим излишно говорити пошто је о њему већ много пута писано по свим нашим дневним листовима, тако да скоро сва публика, која се интересује позориштем о њему зна доста. Ја ћу се овде мало задржати само на игри наших младих глумаца — ученика.

Дакле преко свих очекивања наша средњошколска омладина је н

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Пера Тамбураш

Један од виђених старих Пожаревљанина, који је играо велику улогу у својој рођеној вароши био је и пок. Пера Тамбураш, бивши народни посланик за град Пожаревац, и дугогодишњи општински председник. Тамбураш је био човек лепог и симпатичног погледа, вишег раста, црних очију, бркова и мале браде, ћелав и повеће главе. Врло интелигентан и добар говорник. По начелима припадао је напредној странци, и у политици био је фанатик. Имао је велико имање, а кућу вис-а-ви крста у горњој махали.

Као председник општине у Пожаревцу био је вредан и предузимљив, али није Бог зна шта учинио, због општих прилика које су тада владале у вароши. Онда се у општини, ма да је то заједничка кућа свију грађана, водила партизанска и лична политика, која је ометала све лепе жеље и идеје за унапређивање вароши. Борбе су биле врло оштре и страсне. За време владе Милутина Гарашанина — Тамбураш је био изабран за народног посланика вароши Пожареваца, у скупштини, која је дошла после српско-бугарског рата. Она је заседавала у Нишу. Тамбураш је био запажен посланик у скупштини. Његова је заслуга те је Пожаревац делом био калдрисан, нарочито Горња Мала. Стара општина налазила се у једној малој и ниској згради, која је лежала преко пута данашње куће пок. адвоката Иве Ђорђевића. У једном одељењу те општинске зграде била су два одељења основних школа. Сваки дан у дворишту општине биле су читаве гомиле грађана, који су свршавали ту своје послове. Наравно, да је увек око општине обигривало највише цигана, који су и онда, а како ми се чини, и данас била главна гласачка војска у Пожаревцу, јер цигани су били многобројни? Главни вођа цигана је био пок. газда Таса Митровић — звани због тога вођства „Циган-Таса“, чија се кућа и имање налазило у циганској мали. То је био једина човек од већег угледа, који је имао кућу у тој мали. Како је и циган Таса био напредњак, то је Тамбураш имао у њему сигурну политичку подршку, докле га најзад није заменио на столици председника пожаревачке општине.

Тамбураш је имао за сурругу једну врло интелигентну жену, пок. госпођу Јелену, и једну кћер Љубицу, која се после очеве смрти удала у богату крагујевачку трговачку кућу, опет напредњачку, Андре Станојевића. Она је умрла у Крагујевцу, а Тамбурашица је завршила трагично свој живот у истој вароши.

Свакако да ће млађе генерације Пожареваца више знати о виђеној породици Тамбураша по судском процесу, који је настао због крађе г е с т а м е н т а пок. Тамбурашеве кћери.

Пера је умро давно пре ратова, оставивши иза себе лепе успомене и заслуге за Пожаревац, што доказује и назив Тамбурашеве улице, која и данас носи његово име.

Прота Коста Јоксимовић

Идући на Чачалицу, поред данашњег владиног коника, са леве стране пута, на крају вароши, налазило се онда неколико кућа, међу којима су биле куће уваженог прота Атанацковића, и окружног прота пок. Косте Јоксимовића. Његова је била баш на крају друма — последња. Пред кућом је било неколико великих врба, а одмах више куће се налазио велики и леп виноград покојног гвождарског трговца Богдана Ђорића. Прота Јоксимовић је био врло побожан и свирени молитвеник Господњи, који је давао велики пример целој својој парохији, како се треба молити Богу, и служити народу, јер он је својим животом и радом предњачио целом Пожаревцу. Дуго година је био катихеда у пожаревачкој гимназији, докле га није заменио интелигентни и паметни свештеник пок. Васа Живковић.

Прота Коста је имао трагичан криј. Једне зимске ноћи зликовци су га сикирама убили, надајући се, свакако, некој великој пљачки. Оно се догодило једног зимског дана око 1882/3 године.

Ми — ђаци — пошли смо у јутру у гимназију, као и обично и када смо дошли близу улаза — неко од ђака визну: — убили проту! Убили проту!

И ми онако, са књигама инстинктивно потражио сви протиној кући, где смо затекли велику гомилу грађана, власт и многе наше професоре, све врло узбуђене овим аперским убијством једног Божјег човека!

Видели смо трагове крви по снегу и сав онај лом у кући, и око куће! Покојни прота био је формално искасанљив! Шта се одиграло у кући за време напада — није се могло утврдити, јер прота је стапњао сам, као устав. Његов син Стева био је са стапом у вароши на другом крају!

Власт је спровела истрагу, али тај свирени злочин није никада откривен, нити су пронађене убице.

Прота Коста се није мешао у политичку борбу, те је стога било искључено политичко убијство. Он је убијен из материјалних разлога, али убице нису нашле од новца ништа, јер прота је био сиромашан човек и свештеник.

Иза себе оставио је сина Стеву — протиног, како су га звали. И он је био свештеник. Умро је у Пожаревцу.

Нека је проту Косту вечан помен.

— Наставиће се —

Обавезно осигурање усена и плодова од града у Дунавској бановини

Министар пољопривреде потписао је Уредбу о обавезном обезбеђењу усена и плодова од града у Дунавској бановини.

Према овој уредби обавезно обезбеђење усена и плодова од града у Дунавској бановини врши Бановински завод за обезбеђење од града. Завод се оснива као само-

стална бановинска уставова, непо средно подређена Банској управи. У извођењу обавезног обезбеђења служиће се завод државним и самоуправним властима.

Потарђени су стални бирачки спискови

Срески Суд у Пожаревцу, одлуком својом од 28-II-1938 године Р. 119/38 потврдио је сталне бирачке спискове свих пет гласачких места ове општине, — а према извршеним исправкама у месецу јануару тек. год. у смислу § 5 закона о бирачким списковима.

На основу § 8 закона о бирачким списковима, ови се спискови од данас стављају грађанству на углед.

Сваки има право да списак прегледа, препише, обзнани и штампа и да било за себе, било за другога тражи исправку.

На избору не моћи гласати само они, који су у списак уведени.

Ово се обављаје грађанству ради знања и управљања.

Од Поглаварства града Пожареваца, 5 марта 1938 године Бр. 3618/38 у Пожаревцу.

Лицитација

На основу одлуке Градског већа Града Пожареваца од 5 марта 1938 г. Бр. 3671—3672, —3673 и 3674. — Градско Поглаварство издавање путем јавне лицитације под закуп за 1938/39 г. и то:

- 1) Бараку на марвеној пијаци.
- 2) Киоск у градском парку.
- 3) Шталско ђубре.
- 4) Кланјачно ђубре.
- 5) Вубре са марвене пијаци.
- 6) Вубре са зелене пијаци.
- 7) Продаја свећа на православном гробљу.

Заинтересовани ће пре почетка лицитације положити припадајућу каузију а по завршеној лицитацији одмах исплатити излицитирану суму.

Лицитација ће се одржати на дан 13 марта 1938 год. у кефани Градског Поглаварства, лицитација ће одређеног дана почети у 9 часова пре подне.

Услови за бараку и киоск у парку могу се видети сваког радног дана за време канцеларско у канцеларији књиговодства соба бр. 5.

Из канцеларије Градског Поглаварства Града Пожареваца бр. 3674 од 3 марта 1938 г.

Годишња скупштина

У петак 11 ок. м. у 4 часа по подне оvd. Пододбор „Српска мајка“ одржаће ГОДИШЊУ СКУПШТИНУ у својој канцеларији (доња зграда забавишта) са овим дневним редом:

- 1) Отварање скупштине.
- 2) Извештај рада у прошлој години.
- 3) Извештај благајне.
- 4) Извештај Надзорног одбора.
- 5) Предлози.

Моле се пријатељи и редовне чланице да присуствују скупштини.

БОРБАНИН

Г. Дамњан А. Јеремић
(Бифе) Београд
Краља Александра ул. 90

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
За годину дин. 100
" 6 месеци " 50
" 3 месеца " 25
Доплате, претплату, огласе
и остало упућивати на
штампарију В. Наумовића
са плаћеном поштарнином
Рукописи се не враћају
Огласи се примају
по тарифи
ЗА ОГЛАСЕ ПОМАЖЕ
СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 20

Пожаревац, недеља 13 марта 1938 год.

Година 43

Б У Д Е Т ПРЕД НАРОДНИМ ПРЕТСТАВНИШТВОМ

Ових дана у Народној скупштини вођена је специјална дебата о буџетима појединих министарстана. Колико је било велико интересовање народних посланика за поједине ресорне буџете, најбоље се види по броју самих говорника и по времену које је утрошено за дебату. Било је скоро готово редовно да Народна скупштина, у жељи да на време заврши свој посао, ради по целу ноћ. Ови напори и интересовање народних претставника несумњиво су за похвалу; нарочито треба похвалити активност оних који су у својим стручним и објективним говорима износили потребе својих крајева и давали врло корисне и умесне сугестије. Остављамо на страну ове народне посланике који нису могли да се уздигну на виши ниво и да са пуном реалношћу и објективношћу посматрају и политичке проблеме и народне потребе. На њихову критику не треба много полагати, пошто се она не заснива на неким продубљеним студијама народног живота и његових потреба него на најобичнијој злоби и зависти. Они су поглавито узимали реч да би на један, ни мало лојалан начин уосталом излили сву своју горчину и јеткост које скупљају већ одавно у себи, видећи сами да се налазе на дефинитивном крају сваке политичке активности.

Из развоја буџетске дебате наша је јавност могла да види да Влада г. др. Стојадиновића ужива потпуно поверење огромног дела народних посланика, који су својим држањем и гласањем показали да у потпуности одобравају планску и успешну економску политику Краљевске владе, да имају у

њу пуно поверење и да својом сарадњом желе да јој омогуће да она са још више елана и успеха настави велико дело обнове народне привреде. Што је најважније, овом приликом су Влади дали поверење неки истакнути опозициони посланици, што је најбољи доказ да и опозиција увиђа да је нови државни буџет потпуно реалан, а то је истовремено и признање од стране политичких противника да активност Владе г. др. Стојадиновића претставља општу корист по целу земљу и да је политика коју она води данас једино могућа у нашој земљи.

Буџети које је пред Народно Претставништво изнела Влада г. др. Стојадиновића, а нарочито овај за 1938/39 годину, у многоме се разликују од буџета ранијих влада, пошто они омогућавају развој здраног и корисног привредног рада у земљи. То је несумњиво велика разлика у поређењу са ранијим буџетима који су често били кочница привредног напретка. И поред знатног повећања новог а буџета, у њему сигурно није обухваћено све што изискују савремене потребе, то ће доћи на ред у наредном буџету, пошто данашња влада има руководни принцип да све ради са планом: прво да се задовоље најпрешније потребе крајева па онда других где су потребе мање.

Кроз који дан буџет ће бити изнет пред Сенат који ће свакако успети да га заврши до 1 априла, тако да ће наша земља и ове године имати на време нови буџет, и то буџет какав до сада није имала, пошто ће он дати потстрека државним, самоуправним и привредним

конституцијама као и појединцима да обнове рад на привредном пољу, а то ће само

допринети пуној обнови и просперитету наше државе и нашег народа.

ПОСЛЕ САСТАНКА У АНКАРИ

Балкански пакт моћни гарант мира

Заседање Сталног савета Балканског споразума у Анкари показало је још једанпут целој Европи радосну чињеницу да Балкан данас не само што не угрожава европски и светски мир, него напротив да је он постао најмирнији и најспокојнији део Европе. Очи целе светске јавности биле су последњих дана уперене у Анкару, у којој су одговорни шефови спољне политике Турске, Југославије, Румуније и Грчке разматрали ситуацију у Европи и на Балкану. Оно што је целокупна светска јавност морала да констатује поводом анкарскога заседања сталнога савета Балканског споразума, то је чињеница да су г. г. др. Стојадиновић, Метаксас, др. Ружди Арас и Петреску-Комнен имали много више да се позабаве европским проблемима, него оним проблемима који непосредно тангирају и Балкан скупа или сваку од појединих држава чланица Балканског споразума. У највећој срдчности и потпуној сагласности разматрано је у Анкари међународно-политичка ситуација Европе и донети су једнодушни закључци који су од значаја за све државе чланице Балканског споразума, а истовремено и за општи мир. Јер чињеница која је запажена и која се не мора наглашавати јесте чињеница да је Балкански споразум постао један моћан чувар и гарант европског мира и спокојства не само у своме делу Европе, него и у целој Европи.

У званичном коминикеу који је објављен после заседања изражена је оданост свих

држава чланица Балканског споразума. Пакту Друштва народа и наглашена одлучност да се остане и даље веран члан Женевске институције чији рад треба да одговара у свему начелу безусловног поштовања њихове политичке независности и пуне равноправности са осталим државама чланицама Друштва Народа. Оно што је нарочито важно и што произлази не само из принципа „Балкан балканским народима“, него и из самог учења о суверености држава у међународном праву. Принцип немешања у унутрашња питања појединих држава наглашен је исто тако у коминикеу. Владе Балканског споразума решене су да не дозволе никакво мешање макакве било природе у њихове унутрашње послове. У питању Средоземног Мора исто тако донето је једнодушно решење с циљем да се одржи политика добрих односа и сарадње у циљу мира са сваком од главних сила на томе мору, и то са Енглеском, са Француском и са Италијом. У питању Абисиније донето је исто тако једнодушно решење а у питању шпанског грађанског рата донета је одлука да се остане при старом решењу о немешању у шпанске прилике и да се омогући свакој држави чланици Балканског споразума да шаље или прима дипломатске агенте владе генерала Франка и да ради на обезбеђењу и чувању својих привредних односа.

Конференција у Анкари претставља једну важну етапу у развоју овог искреног савеза балканских држава које

свесно и предано раде свим својим силама на одржавању мира не само у Балканском делу Европе, него и у целој Европи. Утисак који оставља конференција у Анкари јесте најповољнији и истовремено најласкавији за цео Балкан. Консолидован и умирен, данас је Балкан у могућности да буде чувар мира у својем делу света, управљајући суверено својом судбином, готов да увек ефикасно брани и своју политичку и своју потпуну економску независност!

Моја изјава

На дан 9 јуна 1935 године, а на редовној годишњој скупштини Удружења занатлија изабран сам за председника Удружења занатлија за град Пожаревац и срез пожаревачки а на захтев и кандидацију од стране оних, који су били нерасположени према дотадањем раду у Удружењу са мандатом на три године (§ 367 зак. о рад. чл. 23 друштв. правила).

После избора примио сам Удружење у једном хаотичном стању. Администрација испод сваке критике а без паре са много дуга. Неплаћене кирије за локал за шест месеци, а у каси свега 42 динара. Ненаплаћени улози од више година од стране чланова удружења а они који су наплаћени многи незаведени.

Прегледом рада од стране комесара Занатске Банке утврђена је провера преко 100.000 динара.

У овако пропалој кући и морално и материјално требало је уложити и труда и времена да се дође до исправног стања и подигне углед и поверење удружења.

Радам и трудом а уз сарадњу мојих честитих сарадника у управи успело се, после две године, да се Удружење ослободи дугова и завведе правилан рад.

По наредби Занатске Комитет поднета је тужба од стране Удружења противу кривца за учињене провере у удружењу Државном тужиоцу. У прошлој години одржано је прво суђење код Пож. Окр. Суда, које је одложено, да се према захтеву државног тужиоца прошири истрага и на друге саучеснике поводом искази сведока на суђењу.

То питање није до данас окончано пред судом.

Данас је у Удружењу заведен такав ред и поредак како у административном тако и у финансијском погледу, да свако, које заинтересован, може прегледати целокупан рад за непун један сат и уверити се о стању у Удружењу.

Занатлијско Удружење постало је заиста општа кућа свију занатлија без разлике политичких мишљења и сваки је у њему добијао упутства и савет бесплатно. Ни један се предмет није задржао више од 24 сата.

Дату реч пред скупштином одржао сам. Свој задатак савесно извршио. Ушао сам у Удружење са мојом чистом прошлошћу и као такав завршио поверени ми посао.

Желим мојим будућим колегама, који заузму положај Управе да продуже рад и боље и интензивније. Ја сам учинио онолико колико сам знао и умео.

Ако у опште има кога међу мајторима, да ме узима у обзир приликом нове управе изјављујем: да

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Генералштабни пуковник и министар војни

Радован Милетић

Пуковник Милетић је рођени Пожаревац. Свршио је стару „Артиљеријску школу“ из V класе (1860—1865), и прешао у генералштабну струку. Учествовао је у оба српско-турска рата, и у бугарском рату 1885 г. Као официр одликовао се својом службом, а нарочито слободоумљем, због чега га је Краљ Милан као пуковника пензионисао, јер му је много „мирисао“ на радикала. Међутим после његове абдикације пуковник Милетић је реактивиран и био је Министар војни у влади Др. Лазе Докића и доцније је био државни саветник.

Покојни Раша — Радован Милетић је био један од угледних генералштабних официра и чинио је част својој струци и вароши, у којој је рођен. Умро је у Београду још пре балканских ратова, где је и сахрањен.

Феликс Далековић,

инжињер општине Пожаревац

Покојни инжињер Феликс није Пожаревац, али с обзиром на то: да је он био дуги низ година општински и државни инжињер у Пожаревцу, као и то: да је он у време председниковања пок. Стојанчића изградио насип код општ. кланице, која је варош, у данима поплава учинио велике користи; даље Далековић је пројектовао данашњи парк пред „начелством“ и почео да га ради и засађује; па затим он је насупо „Шутолову бару“ на јужној страни зграде. Али његов плодан рад није остао само на овим званичним пословима, него је узимао видног учешћа у свима приватним покретима, а нарочито у оснивању пожаревачке стрелачке дружине, чији је био вредни и дугогодишњи члан одбора, поред покојног Кречловића и Мике Ст. Павловића. Сваке недеље он је са друштвом проводио читав дан на стрелишту, неуморно се вежбајући и сам, а и друге је упућивао у тој војничкој и грађанској вештини.

Феликс је био Немац, по народности, али душом и телом је постао Србин, својом искреном и оданом службом.

Рођен је 4 нов. 1854 год. у Бачкој, у Ковиљу. По свршетку основне школе, свршио је у Тителу — гимназију, по завршетку кадетске школе, отишао је на више образовање у војно-инжињерску академију у Темнишвару, одакле је изашао као инж. потпоручник.

Када је Србија заратила Феликс, и ако Немац — оставио је свој чин, будућност, породицу и веру и похитао је малој земљи у помоћ, да

нити сам мислио, нити мислим на ма какву кандидацију. Мој је рад завршен.

Марта 1938 г.

Пожаревац.

С другарским поздравом,

Ђорђе Наумовић,
штампар

јој својим скромним силама — послужити.

18 сеп. 1877 год прешао је у Србију и у октобру исте године био је постављен за рез. пешад. потпоручника и командира II чете XI добровољачког батаљона. Учествовао је са својом четом у борбама код Нишора, Пирота, Грделице, Владостица, Прибоја — (вис два брата), код Врање и т.д. у корпусу генерала Белимарковића.

За показану храброст у борби код Нишора одликован је златном медаљом за храброст, а после борбе код Грделице постављен је за шефа штаба добровољачког корпуса, којим је командовао прослављени јунак, пуковник Ђока Влајковић. За време примирја био је придодат као искусан топограф међународној комисији са пуковником Драгашевићем за одређивање границе између Србије и Турске. Феликс је потпуно одговорио надама, које су полагане у његову спрему, па је зато у августу 1878 г. преведен у активну службу. 1882 год. дао је оставку на свој чин у активној војсци, и одмах је постављен за инжињера општине града Пожареваца, на коме положају провео је пуних 18 година.

За време српско-бугарског рата 24 октобра 1885 год. као рез. официр и командант 2 батаљона IX пука 2 позва учествовао је у борбама око Видина, а 4 нов. спасао је ситуацију на Тимоку, јер је спречио бугарске чете да не уђу у Неготин. Др. Владан Ђорђевић, бивши министар — председник у својим историским белешкама о српско-бугарском рату, на једном месту вели:

„За цео свет је јасно, као што је и у мојој „Сливници“ казано, да сте ви спасли ситуацију 4 нов. 1885 г. на Тимоку“. И генерал Милојко Лешјанин, командант Тимочке војске у својој релацији изрично именује инж. потпоручника Феликса Далековића као спасиоца тешке ситуације на Тимоку.

За време овог рата Далековић је био рањен. За одлично држање пред непријатељом он је унапређен у чин рез. поручника.

29 маја 1898 год. био је послат у Турску у једној поверљивој мисији, коју је извршио на пуно задовољство надлежних. Далековић је одликован многим одлицима, па међу осталим Таковским Крстом IX реда и орденом Св. Саве. По свршетку рата Феликс је наставио службу у пожаревачкој општини, а последњих 5 година провео је као државни инжињер.

Овај благородни Немац по рођењу, био је прирођени Србин, не из каквог интереса, него чисто из осећаја, јер је цео живот провео међу Србима. Био је ожењен Српкињом, рођеном Аћин, сестром покојног пуковника Аћина.

Пок. Феликс је био одличан и редак друг и пријатељ, и као радник тачан и неуморан. Граду Пожаревцу учинио је велике услуге својом стручном спремом. Он је први почео и калдрисање вароши.

На свој рођен-дан 4 нов. 1905 год. преминуо је у Београду, у 51 год. плодног живота, остављајући иза себе удову и две кћери — Дулу и Косару, која је пензионисана професорка.

Нека му је вечан помен међу Пожаревацанима.

— Наставиће се —

Организовање Омладине Ј.Р.З. за IV квартал „Браничевска мала“ у Пожаревцу

У прошлу недељу, 6 ов. м., у великој сали за конференције партијске канцеларије Ј.Р.З. извршена је организација омладине Ј.Р.З. за IV квартал, Браничевска мала.

У присуству 200 омладинаца, председавао је народни посланик г. Брани Давинић, опкољен партијским вођством нашега града.

Први је добио реч, г. др. Дим. Белосавић, секретар среске организације.

У дужем говору резимирао је генезу стварања рада, политичког живота опште Ј.Р.З. од 1935 г. па до данас...

Подвукао је, на један свакан начин, еминентно државничке способности вође Ј.Р.З., г. др. Милана Стојадиновића, као и неопцењиве постигнуте резултате за релативно кратко време, на свима пољима наше спољне, националне и унутрашње-економске политике...

Завршио је говор позвавши омладину да у густим редовима приђе Ј.Р.З.

Затим је добио реч, г. Драгиша Вујић, сенатор.

У једном темпераментном говору, г. Вујић, је позвао омладину да са бујношћу младих година уђе у странку Ј.Р.З. и припреми себе за борбу у будућности...

Подвукао је, као и претходни говорник, снажну политику вође Ј.Р.З., г. др. Милана Стојадиновића и позвао омладину да у једног таквог вођу непоколебљиво верује.

Потом је узео реч председник градског поглаварства, г. Милутин Милојковић, давајући израза партијским осећајима у оквиру комуналне политике...

И најзад, је изабран следећи одбор омладинаца за IV квартал:

Председник, Димитрије Митровић, градски већник.

Потпредседници: Илија Јотић и Душан Гајић.

Секретари: Селимир Стокић и Божидар Живковић.

Благјивци: Жарко Петровић и Ника Урошевић.

Надзорни одбор:

Миливоје Јовановић, председник надз. одбора, Добросав Живановић, Боривоје Добрепковић, Воја Јовановић, Мија Живановић, Милорад Д. Васић, Миле Б. Тошковић, Димитрије Милошевић.

Управни одбор:

Председник управ. одбора Мија С. Којић, Димитрије Петковић, Чедомир Животић, Бранислав Дамјановић, Бранислав Стокић, Војислав М. Дамјановић, Радомир Лилковић,

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Допнос, преплату, огласе и остале упућвати на штампарију Б. Наумовића са плаћеном поштарском. Рукопис се не враћају. Огласи се примају по тарифи.
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЗЕ СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 27

Пожаревац, четвртак 7 априла 1938 год.

Година 43

Равноправност свих грађана

Дајући у Сенату експозе о унутрашњој политичкој ситуацији у земљи, Министар унутрашњих послова, г. др. Антон Корошец, подвукао је да су задаци званичне унутрашње политике били да се свима крајевима државе обезбеди мир и ред, да се свима грађанима загарантује лична и имовна безбедност, слобода у границама закона, да се поштују закони и државне власти, да се учвршћује приврженост држави и да се у срцима свих грађана усидри љубав према Краљу и Краљевском Дому.*

Ако објективно посматрамо наше унутрашње политичке прилике у ономе правцу на који је указао Министар г. др. Корошец, можемо само констатовати то да данас у нашој земљи влада заиста пуна равноправност грађана из свих крајева пред свима законима, без обзира којој вери и којој партији они припадају. Још су у врло свежој успомени они дани пре три године када је у нашој земљи врло, када је на све стране владало незадовољство, када су на сваком кораку вршене шикане и интернирања, која су често била и непотребна и незаконита. Тада су повлашћене положаје имали само они који су слепо ишли за тадашњим државним управљачима. Није, дакле, могло бити речи о некој равноправности грађана, пошто ње у ствари није ни било. Тада је на чиновништво вршен печуван притисак и онај који се није покоравао, био је бацан на улицу и остављен без икаквих средстава за живот.

Ми данас видимо да су се прилике из основа промениле. Постављајући себи за задатак смиривање духова у земљи, поштовање свих земаљских закона и нормализовање нашег унутрашњег политичког живота, Влада г. др. Стојадиновића постигла је заиста за једно релативно врло кратко време пуни успех. Либералном применом постојећих закона не само што је дошло до потпуног умирења раније врло узбуђених духова, него је омогућено свакоме грађанину и сваком политичком човеку да несметано одржава скупове, држи говоре и слободно се изјашњава о свима питањима која интересују нашу јавност и цео наш народ. Може се с пуним правом рећи да данас у нашој земљи влада права равноправност грађана и да нико није ни повлашћен, ни подвлашћен. Нема више ранијих интернирања, ни политичких прогањања. На чиновништво се више не чини никакав притисак, него се од њега само тражи да уредно и савесно обавља своје дужности онако како то закони прописују. Отуда више и нема оних ранијих великих жалби на наш чиновнички апарат, који из дана у дан постаје све савршенији у своме функционисању. Зато се и поклања велика пажња самоме чиновништву од стране надлежних државних фактора, који повећавањем чиновничких припадности желе да потпуно материјално обезбеде чиновнички кадар, да му живот учини што сносљивијим, а

тима га подигну на једну потребну и заслужну висину.

Дајући могућности свакоме грађанину да буде равноправан пред законима и да на основу ових штити своја права, Влада г. др. Стојадиновића дала је неборив доказ о добронамерности свога рада у свима правцима, а уједно је показала да јој на срцу лежи добро свих грађана и свих друштвених редова. Наш свет

је то потпуно уочио јер данас свако увиђа да је не само у привредном већ и у политичком смислу учињен велики прогрес и да се већ данас може с правом рећи да се наша земља налази у завршној фази нормализације свога политичког живота и завођења једне истинске демократије, на чијим начелима Влада г. др. Стојадиновића заснива своју политичку активност.

Пожаревљани!

Обласна скупштина Обласног Одбора Јадранске Страже у Београду на својој редовној скупштини у априлу 1937 год. једногласно је решила да своју редовну годишњу скупштину за 1938 г. одржи у нашем граду. Скупштина ће се одржати 10 априла 1938 год. у 10.30 часова у Дому Пожаревачке Трговачке Омладине. Овим је учињена не мала част нашим Пожаревљанима. Ми ћемо то и сада, као и увек, умети ценити, па ћемо и своју љубав према нашем Јадранском мору, као и пажњу на ову указану нам част, испољити тако, што ћемо на дан 10 априла о. г., када долазе делегати Обласног Одбора Јадранске Страже у наш град, изаћи сви у 9.30 часова на бановинску железничку ста-

ницу и делегате свечано дочекати.

ПОЖАРЕВЉАНИ!

Заборавамо своје свакодневне бриге и међусобне зајевнице, па изиђимо сви на бановинску железничку станицу 10 априла о. г. и покажимо своју љубав према нашем Јадрану и Јадранским Стражарима, чије редове и ми свесно заузимамо.

Наша школска деца већ ће бити тога дана на железничкој станици. Будимо и ми старији. Покажимо нашој омладини: како се воли наш лепи Јадран и како су наше мисли само при помену море увек за наш Јадран.

„Чувајмо наше море“.

Месни Одбор
Јадранске Страже

ПОЖАРЕВАЦ — ПОЖАРЕВЉАНИМА

На годишњој скупштини Друштва Пожаревљана у Београду пала је реч: „Ипак удружење је, према својим могућностима, делало на културно просветном и хуманом пољу. Главни успех свега је свакако успех код надлежних да се Држав-

на Трговачка школа у Пожаревцу подигне на степен Трговачке академије“.

Из овога излази да је Друштво Пожаревљана у Београду учинило да се Трговачка школа претвори у

Трговачку Академију у Пожаревцу, што у ствари није.

Пожаревац се данас не налази у рукама „окупатора“ као што је то ранијих година било, јер се Пожаревац данас налази у рукама оцаковића Пожареваца, те благодарно томе и нагло напредује.

Да није посланик за срез пожаревачки г. Брана Давинић, рођени Пожаревац а тако исто и председник Градског Поглаварства г. Милутина Милојевић, који је такође угледао прво сунце у Пожаревцу, верујемо да би се тражила помоћ и од других за унапређење Пожаревца али ми знамо и смело тврдимо да је претварање Трговачке школе у Државну Трговачку Академију искључиво дело посланика г. Бране Давинића и његова сарадника г. Милутина Милојевића и док буде владала хармонија између ова два лица, тврдо верујемо да ће Пожаревац за неколико година показати такав успех, какав није имао за више деценија.

Без ичије помоћи, ауторитетом свог посланичког положаја г. Брана Давинић, ради пуном паром код надлежних, где су сва врата отворена не само за Трговачку Академију, већ и за друге установе, које ће се воспоставити у Пожаревцу о којима нећемо да предујипирамо и да кажемо „хоп“, док се не остваре али унапред кажемо да ће се многи пријатељи и непријатељи изненадити успесима бриљантног рада и истрајности у остварењу идеја о унапређењу Пожаревца.

Данас Пожаревац припада Пожаревацама и све што буде добро и рђаво припада њима. Нема више „окупатора“, већ Пожаревац припада Пожаревацама.

Б.

Свесловески бал Кола Српских Сестара

Одбор Кола Српских Сестара одржаће свој традиционални Свесловески бал 25. априла т. г. на други дан Ускрса у сали Трговачког Дома у 22 часа.

Госпође које немају костиме народне могу их набавити преко управе Кола.

Обавештења се могу добити сваког радног дана од 10—12 пре подне у канцеларији Кола.

Скупштина

Пчеларске подружнице

Пожаревацка Пчеларска подружница одржаће на дан 7. априла т. г. у школској згради „Дечије забавиште“ своју редовну годишњу скупштину.

Дневни ред:

1) Извештај о раду у прошлој години.

2) Избор нове управе.

3) Питања и предлози.

Позивају се пчелари да узму учешћа у раду. Управа

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Димитрије и Михајло, браћа Николићи дворске терзибаше кнеза Милоша и трговци.

1832 год. појавила се у Турској колера, па како је хатишерифом од 1830 год. било признато право Србији: да може на својим границама подизати пољске болнице, када се зато укаже потреба. Кнез Милош на основу тих права, предузео је неке мере противу колере, али оне нису имале успеха, јер и наш свет и Турци — нису схватили озбиљно појаву колере, те је због тога Кнез Милош дигао руке од ових граничних мера. Међутим у данашњој Јужној Србији — у Скопљу, Битољу, Велесу, Београду ит.д. појава колере била је у већој и јачој мери, него у Србији, и свет је почео да бега у крајеве: или где није било болести, или бар у мањој мери. И тако су два брата Ничоте, Димитрије и Михајло и једна сестра са породицама пошли у Србију, и једна им сестра и дођу у Ниш. Из Ниша продуже бегање и доспу до Пожаревца, а сестра им се уда у Нишу за неког трговца Коцића. Када су браћа Ничоте стигли у Пожаревац — Они су се били већ претворили од Ничоте у Николиће! Цинцарско и греческо кефало!

Овом приликом да испричамо и то: како се после њиховог досељења у Пожаревац, после четири године тј. 1836 појавила на границама Србије, па и у Србији права азијатска куга.

Азијатска куга дошла је из Мира и Азије у Кавру, па се одатле раширила по свима крајевима европске Турске, обухватајући Цариград, Једрени, па све даље дуж цариградског друма ка Србији. У то време саобраћај на Балкану, у главном се вршио овим важним трговачким и војним путем, и наравно да су каравани и други путници лако преносили заразу, а нарочито турска војска, која је тим путем ишла у Србију, ради смене турске посаде у градовима у Србији. Наравно да се куга брзо појавила и у Нишу на домаку Србије. Нишки паша био је предузео неке мере опрезности на границама свога пашалука, али, како је Турска била разграђена земља — нико није фермао наређења, нити се њих придржавао. Куга је још 1814 год. исто тако косила, као и сада. И зато Кнез Милош поседе границе, нарочито јужну на цариградском друму, и подиже читав систем рова и установи стране, као и четодневни карантин. Почетком пролећа 1837 год. биле су готове пољске болнице у Радујевцу, Алексин-

цу, у Мокрој Гори према Босни и Арнаутлуку, па затим у Љубовији и Рачи на Дрини. Тешко је било одржавати те пољске болнице у исправном стању, јер не само да није било лекара и вичног особља него није било довољно ни санитарског материјала за дезинфекцију и осталих потреба. Кнез Милош, који је доживео кугу од 1814 улаши се: да она не помори сав свет у Србији па зато се обрати аустријској влади за помоћ. И бечка влада уплашена за своје становништво брже боље изасла из земуноског карантина извежбано особље на челу са доктором Најом, који је важио као одличан и одлучан познавалац заразних болести.

Кнез је наредио те је цела граница била опкољена дубоким рововима, које су поселе јаке страже, народне војске а издво је и наредбе чиновницима: да ко би прешао границу, ван одређених места, буде одмах, без даљњег, стрељан. Ова строга наређења Кнез Милош је саопштио и нишком паши. У Нишу куга је у велико кочила свет. Ниш је у то доба бројао око 30.000 становника са војском, и за време ове страшне заразе изгубио је око 19.000 становника. Зараза је била дошла већ у Лесковац, на вратима Алексинца. И поред свију строгих мера, изгледа да су турски војници, који су, по издржаном карантину, ишли за Београд, ипак заразу пренели у Србију. И она се појави у Ражњу и Јагодини, где су две ноћи преноћили турски војници. Кнез, када је добио извештај о овој несрећи, без милости, нареди те се око ова два заражена места ископа троструки здравствена ланац, и никога није трпио да из њих изађе. Неки су ипак покушали да пређу тај обруч и били су сместа стрељани!

Само овакве драконске мере и труд доктора Наја, успеле су да се заразе не прошири. Спаљени су били станови и ствари где су заражени болесници били. И после три месеца зараза је била угушена и у Ражњу и у Јагодини, на срећу целе Србије. За то време умрло је неколико стотине лица, али је срећом, остала земља била поштеђена ове страшне болести.

— Наставиће се —

Распоред

богослужења

Четвртак 7. априла — Благослови Литургија у 8.30 час.

Мало повечерије у 4 ч. по подне.

Петак 8. априла

Литургија Прејосвећених дарова у 7 час.

II Бденије у 6.30 ч. по подне.

Соколство

Књижевна академија

Соколско друштво у Пожаревцу приређује у четвртак 7. априла ове године у 10 час. пре подне у Соколани своју прву Књижевну академију, чији је програм:

1) Отварање академије, — брат Игор Плетњев;

2) О Чехословачком соколству, — говори инж. Отокар Слезак;

3) Човек пева после рата од Д. Васиљева, — рецитије брат Предраг Јевремовић;

4) Улога омладине у јавном животу (нарочито с обзиром на соко) брат С. Симић;

5) Куплети од брата А. Наумовића;

6) Жена, њено васпитање и соко — сестра Р. Трифуновић.

7) Два ратна друга — кратак шаљиви комад од Бране;

8) Код врачара козерија од брата Игела Ф.

9) Пева Соколски квартет народне песме.

Улазнице: 2 динара. За сељаке бесплатно.

Соколско друштво у Пожаревцу приређује у суботу 9. априла 1938 год. у 9 часова у вече у просторијама хотела „Бајалони“ у Петровцу академију са следећим програмом:

1) „Вече на шкољу“ — мушки навраштај.

2) Просте вежбе — чланови.

3) „Скупине“ — мушки навраштај.

4) „Песник пева после рата“ — песме од Д. Васиљева, рецитије брат Предраг Јевремовић.

5) „Челични круг“ — изводе чланови.

6) Вежбе на препонама — руски соко.

7) Вежбе на разбоју — чланови.

После академије играња. Свира одличан оркестар.

За путовање одобрен попуст у четврт цене на Банов. железницама.

Ко из грађанства жели да се придружи овом соколском излету нека се благовремено пријави браћи: Пијуку Стевану или Бранковићу Драгољубу.

ПОВЛАСТИЦА У ВОЖЊИ

Соколско друштво Пожаревац обавештава своје чланове, да је Дирекција бановинских железница одобрила повластицу у $\frac{1}{4}$ цене за све чланове и њихове госте, који желе да посете соколску академију у Петровцу, под условом, да се $\frac{1}{2}$ карте узета на станица у Пожаревцу овери у Петровцу од стране Соколског друштва.

На дан 27. марта 1938 преминуо је ВОЈИСЛАВ УРОШЕВИЋ, један од најревноснијих чланова Соколског Друштва. Нараштајна група Сокола осетила је велики губитак нестатком поч. Војислава.

Бог да га прости!

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дил.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дил. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Дописе, претплату, огласе
 и остало упућивати на
 штампарју "Б. Наумовића"
 са плаћеном поштарином
 Рукописи се не враћају
 Огласи се примењу
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОРИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЪЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 28

Пожаревац, недеља 10 априла 1938 год.

Година 43

Спасли светски мир

Ми окупљени око Грађанина као најстаријег политичкога листа у Србији, можемо се поносити што смо више од половине века мудро и врло опрезно расправљали и спољну и унутрашњу политику стално у сагласности са народом и пуним народним одобравањем. Ми са нашим Грађанином ни једнога момента нисмо одступали од радикалног програма. Али смо у исто време време исто тако водили рачуна о политичкој тактици и стратегији. Нама су стално били пред очима узвишени интереси нације, која се протезала далеко ван граница малене, али слободне Србије. Ми смо, поред борбе са спољним непријатељима, били принуђени да водимо очајну борбу, при крају прошлога и првих дана овога века, противу наших унутрашњих непријатеља, који су се, на жалост, у то време, налазили на врху државе, а свесно или не свесно били у служби Хабзбуршке Аустрије. Ми смо у тој нашој унутрашњој борби поднели много жртава. Чак су многи наши истакнути другови и своје главе губили у тој свејој борби за општу народну и отаџбинску ствар. Ми смо те и толике жртве подносили ради узвишених циљева наше народне и државне политике. Наш „Грађанин“ и ми око њега ни за тренутак нисмо малаксали, а камо ли посрнули. И ми смо данас и поносни и радосни што те наше многобројне жртве нису у залуд поднете јер су скрхали и спољни и

унутрашњи непријатељи и васкрсла је наша данашња велика национална Југославија.

Ми се данас у највећој мери радујемо и одушевљавало што се кроз тако дуги рад и политички живот с нашим „Грађанином“ нисмо никад преварили у нашим здравим политичким комбинацијама и предвиђањима. Свакад смо били оптимисти, јер оптимизам условљава успех у раду и борби. Ми смо стално и на време предочавали мене кроз које смо у нашем раду и борби морали пролазити. Али смо и одлучно наглашавали, да нам коначна победа предстоји, јер смо свакад заступали праведну ствар. А као што се зна правда с краја на крај мора победити. Ми овом приликом немамо простора да навађамо примере. Али један пример ипак морамо навести, јер је скорашњи и врло важан и особито значајан. На име: још пре две године ми смо на овоме месту јасно и несумњиво предочили, да ће Немачка присајединити себи Аустрију и тиме извршити уједињење немачког народа у своју националну државу по примеру и принципу, по коме су се ујединили други народи у своје националне државе. Ми смо овако рекли што су то изискивали правичност и ред и мир Европе.

Као што је данас целоме свету познато, догодило се оно што смо ми још пре две године предочили. И десило се без крви, као што смо ми и предвидели. Хитлер је својим хитрим замахом спојао

Аустрију са Немачком и тиме ујединио немачки народ у његову националну државу. Да су којом срећом чланови конференције за закључење мира 1938 год. у Паризу могли бити довољно објективни и потребно правични, још онда би нестало Аустрије као самосталне државе. Она је била изазивач и творац потоњег светскога рата, који је читавоме свету нанео толико несрећа, те је и по томе било право и Богу драго, да је за вечита времена са карте Европе нестане, пошто није ни била национална држава. Да је још тада нестало Аустрије данашње границе ових држава биле би праведније и здравије ради осигурања мира у будућности. Садашњим присаједињењем Аустрије Немачкој извршен је један акт правичности ради обезбеђења мира осталим народима и националним државама; јер ово спајање Аустрије са Немачком није империјалистички акт од стране Немачке. То су претставници свију народа и држава увидели и схватили и зато нико није ни устао у заштиту Аустријске самосталности. Сви су били начисто с тим да је Аустрија стварно, завршетком страшнога рата изумрла само је остала да чека да је спусте у политички гроб што је сад учинио Хитлер, на што цео свет треба да му на ово хришћанско и хумано дело буде захвалан.

И ако се све добро и мирно свршило, ипак злонамерни политичари наше — тамо њихове — удружене опозиције налазе, „да је присаједињењем Аустрије Немачкој нанесен страховит удар нашој земљи и њеној будућности и тиме је

спољна политика г. др. Милана Стојадиновића претрпела слом“. Ти злонамерни опозициони политичари дошаптавају свакодневно народу, да немачко-аустријскога уједињења не би било, да није било посете г. Стојадиновића у Берлину и његовога споразума са Хитлером и Герингом. У колико је познато о томе није било споразумевања у Берлину. А то није било ни потребно, јер се само по себи зна да г. др. Стојадиновић не би никад вадио Југословенски меч из корица у одбрану Аустрије, која је кроз векове била наш крвни непријатељ и tlačитељ нашега народа. А ако је г. др. Стојадиновић својим споразумом са немачким државницима припомогао да овако мирно и у реду дође до сједињавања Немачке и Аустрије, то би био његов сјајан успех у његовој спољној политици, кога би светска новесница прибележила златним словима. Ово тим пре што је сједињавањем Аустрије и Немачке спречен неизбежан рат у Европи. Јер ваља знати да је дошло до Шушниговога плебисцита, који би испројао по жељи бечких властодржаца, одмах по његовом завршетку на престо Хабзбурговаца засео би Отон Хабзбуршки. А да је до тога дошло оружаном силом суседних држава то би морало бити спречено, и Аустрија, ради реда и мира у свету, морала би бити додељена Немачкој као њен национални део. У осталом за независност Аустрије нико није хтео ни прстом да мрдне, јер је свак у души признао да је Хитлер са Немачком у праву. А да је Хитлер, оно што је

учинио са Аустријом, учинио са којом другом суседном самосталном националном државом — Швајцарском, Белгијом, Чехословачком или Пољском — данас би у Европи пламтео страшнији рат, но што је био мицули, коме се крај неби могао сагледати.

Ми се никада нисмо старали да будемо пророци. Али смо се старали да што дубље улазимо у ствари и да са познавањем чињенице пресуђујемо о свакој политичкој појави и догађају и доносимо свој суд. И ми познавајући животне интересе наше земље тврдимо, да је г. др. Стојадиновић, закљученим пријатељским споразумом са великом Немачком, која нам је сад, после Аншлуса, непосредни сусед, као и учињени споразум са великом и суседном Италијом, учинио велико политичко дело за које ће му здраво и патриотско потомство бити вечито захвално. Поред ранијих политичких споразума са Великом Британијом, Француском, Малом Антантом и Балканским споразумом, тек је са овим споразумом са Немачком и Италијом г. др. Стојадиновић коначно обезбедио спољни и унутрашњи мир нашој земљи на велику радост државотворних синова нашега народа. Баш овим споразумима стало се погом за врат и спољним и унутрашњим непријатељима нашега народа у колико их има. Јер ваља знати, да од сада, у споразумним земљама, наши унутрашњи непријатељи неће налазити уточишта и подршке као што је то било пре овога споразума и присаједињења Аустрије Немачкој. И по завршетку овога великога дела г. др. Стојадиновић настаће свом силином свога талента, свестране државничке способности и циновским напорима да државу среди и уреди као добар домаћин свој дом и да народу створи срећу и благостање од чега се добро и задовољно живи.

П. Кара Радовановић

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац 20)

— Наставак —

Димитрије и Михајло, браћа
Николићи
дворске терзибаше кнеза Милоша и трговци. 21

Србија је оваквим мерама допринела: да се куга није раширила даље у Европу, и зато јој је онда и одано признање.

Да није било страха од Кнеза Милоша, и његове страшне батине и стрељања, ко зна како би се све ово свршило са заразом, јер наш свет — није научио на дисциплину и послушност, које особито су му и данас потребне? Ми смо имали ту срећу или несрећу, да будемо пет стотина година у ропству под Турцима, народом, који је индолентан, фаталиста и јавашлија, па наравно, после толико дугог живљења са њима, и ми смо усисали овај оријентализам са горњим особинама, за које треба време, дуго време — да се њих ослободимо? Уместо што наши политичари и њихови агенти у народу, непрестано му ласкају и истичу му неке нарочите особине, боље би урадили, када би му истину казали у очи, и упутили га: од чега треба да се отресе и одвикава, у свом сопственом интересу! — Али то је друга тема, и заслужује други разговор.....

Елем, да пређем на моје Цинцаре. Дакле, када Димитрије и Михајло дођу у Пожаревац они отворе з једничку терзиску радњу. У то време цветао је овај посао, у осталом, као и сви остали занати, јер и варошани и сељаци носили су народно одело, богато везено и украшено златом и сребром. И тако су ове бивше Начоте из Крушева убрзо постали прилично имућни људи. Своје породице довели су још из Крушева, и жене, праве Цинцарке, као и они — Зујица и Анастасија — говорили су само цинцарски, и тешко су, после много година — научиле српски.

Познато је нашем свету: да су Грци и Цинцари врло побожни. До душе, данас поред нас Срба, који слабо идемо у цркву, не зато што нисмо побожни, него зато што смо индолентни према много чему, па и према уредном похађању цркве, пожаревачки и Грци и Цинцари — почели су већ дапно: да раде оно што и ми тј. да похађају цркву када желе направе нову хаљину за велики празник, или кад их сустигне каква домаћа велика несрећа, па тада траже утеху у похађању цркве и у јавној молитви?!

Елем, ови стари Цинцари ишли су у цркву сваки дан, пре по што би отворили своју радњу, молећи се Богу: да им да срећу и здравље, и успех у животу! И они су то заиста и испросили од Господа Бо-

га. Кнез Милош, који је био врло побожан, кад год се бавио у Пожаревац ишао је често у цркву, и том приликом пали су му у очи ови два мајстора, јер их је увек застицао у цркви, видећи их како се усрдно моле Богу! Позове их у двор и распита се: ко су они и одакле су? Они му испричаше своје бегане из Турске и долазак у Пожаревац. Исто тако му кажу: да им је једна сестра остала у Нишу, и тамо се удала за неког занатлију Србина — Коцића. Кнез Милош, који је хватао везе на Балкану са свима хришћанима, искористио је и везе ових Цинцара са Нишом, који је наравно у то време био под Турцима, па је често слао и браћу Николиће, под видом да обиђу породице у Нишу, и својим политичким пословима.

Тако су ова два брата постали интимни сарадници кнежеви. Кнез поче и за себе и за дворско особље — често да поручује разна одела и друге потребе код њих, и због тога их постави за дворске терзибаше. То је било за њих велико одликовање. Како су Цинцари поштовали сваку власт, и окретни и довитљиви као раса (од прилике као данас Јевреји) постадоше одани људи Кнеза Милоша. И када је 1838 год Кнез Милош био протеран из Србије — нови режим протера и оба брата — Димитрија и Михајла. Они су провели осам месеци у Влашкој — у прогонству, оставивши жене и децу у Пожаревац.

Како је онда много виђених људи отишло, и протерано за Кнезом Милошем — сав тај свет у Влашкој пао је њему на врат, те због великих трошкова и политичких разлога саветовао им је да се враћају кућама. Наравно оне највићеније кнежеве присталице, које су са њиме били протерани и побегли из земље — остали су и даље у Влашкој.

Нов режим и сам је увиђао негодно оваквог стања, те даде амнестију за многе недужне грађане, те се тако Димитрије и Михајло врате у Пожаревац, и наставе своју радњу. Наравно, да су Цинцари били сада мањи од мањога зрна, што народ каже.

И Димитрије и Михајло почну да тргују поред своје терзиске радње, па се и разортаче.

Димитрију су стигли и синови: Кирило, и Дина, те они са оцем почеше да воде трговину на велико. А бавили су се по мало и зеленаштвом, које је у то време цветало. Када је Димитрију умрла жена — он се реши да се покаљује-ри. Разортачи се са синовима, и са осам хиљада златних дуката оде у Хилендар, где се закаљује-ри, приложи манастиру сав тај новац, и

добаје један „скип“ где је провео цео свој живот. Тамо је и умро у Хилендару. Како је умро и син Дина у Пожаревац, настале један спор између Кирила и Динине породице око наслеђа, те је Кирило ишао у Св. гору, где је измолио од врховне управе манастира Хилендара — дозволу да му отац дође у Пожаревац, као сведок на суд. И старац је дошао, сведочио и поново се вратио у Хилендар.

— Наставиће се —

Годишња скупштина Јадранске Страже у Пожаревац

Сазнајемо, да ће данас за ову скупштину између осталих личности као делегати доћи и ова господа:

Г. г. др. Душан Пелеш, министар у пензији, Стеван Тирић, председник Народне скупштине, др. Јосип Барић, потпредседник Државног Савета, Живојин Пауновић, начелник мив. у пенз., Александар Пешић, генералштабни генерал у пенз., Милан Вијоровић, генерал у пензији, др. Мидан Ђ. Милојевић, опуномоћени министар у пензији, Душан Пешић, дивиз. генерал у пенз., а од г-ђа Љубица Љ. Марић, мив. војске и морварнице, Дара Д. Цветковић, генерала, Марија Сарделаћ, држав. савет. и Даница С. Крпан, начелник минист.

Учитељска скупштина у селу Батуши

Одржавање учитељских састанака ван среског места има за циљ да развија дружељубље код учитеља, јер међусобним упознавањем створе се заједничка снага за заштиту учитељских права и интереса преко сталешких организација. Рукводећи се тиме, среско учит. удружење на својој скупштини одржавој у прошлом месецу, донело је једногласно решење, да се наредна скупштина има одржати у једном селу, које ће бити приступачно за све учитеље. После краћег решавања донета је одлука да се скупштина одржи у селу Батуши услед пруге Пожаревац—Петровац; а и у истом месту је недавно довршена школска зграда са модерним уређењем.

У сагласности са надлежнима одређено је да се у недељу 3-IV изврши пријем плате, веће управитеља школа као и учитељска скупштина, све у селу Батуши.

Одређен дан за скупштину освајуо је леп као ретко кад. Свуда се осећа дах и мирис пролећа, све се буди и оживљује те у ово доба године село има највише дражи и привлачности.

У самом селу од ране зоре било је врло живо. Сви су се трудили да посвршавају своје домаће послове, да би могли несметано по-

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Донио, дретплату, огласе
 и остало упућивати на
 штампарију Б. Наумовића
 са плаћеном поштарском
 Рукопис се не враћају
 Огласи се примају
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАШИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 31

Пожаревац, четвртак 21 априла 1938 год.

Година 43

Прави смисао оставке Адама Прибићевића

Ниједна политичка организација за последњих двадесет година нашег државног живота није имала ни тежих момената, ни већих преокрета ни жалоснијег свршетка као што је то био случај са бившом Самостално-демократском странком, Организована у време када су у нашем политичком животу кулминирале политичке страсти, ова нова странка, којој је на челу била истакнута група политичких радника, скупила је у своје редове замашан број присталица, нарочито међу српским елементом у хрватским крајевима. Међутим, нагли преокрет у оријентацији ове политичке групе већ је био изазвао замашно осипање њених редова, које се особито могло запазити последњих година, баш пред крај живота Светозара Прибићевића.

Оставши без свога шефа, прваци бивше СДС не само што нису умели да се снађу у створеној ситуацији, него су падали из грешке у грешку, па је то довело до њиховог наглог губљења ауторитета међу присталицама. Осећајући сву тежину своје ситуације, а имајући у виду да је име Прибићевића некада било веома популарно, они су сматрали да ће бити најбоље ако на председнички положај доведу најмлађег Прибићевића Адама. На тај начин настојао се одржати контакт са народом а с друге стране одклоњен је лични сукоб међу њима самима, који би био неминован још првога дана, да је изабран један од тих првака за шефа странке.

Сам Адам Прибићевић, који је до тада мирно живео на Косову, служећи тамо корисно ономе народу, изненађен једним оваквим избором, сматрао је и за част и за дужност да се прими председничког положаја, желећи у својој добродушности да још корисно послужи својој земљи. Није дуго требало па да се појаве и прва разочарења. Адам Прибићевић је отишао у народ да га консултује и више је одржао конференција него сва другови из његове странке скупа. У томе контакту са широким народним круговима Адам Прибићевић је видео да његова странка нема више подршке у народним масама и да она не може више ништа добро очекивати. С друге стране прваци његове странке су се такође разочарали, пошто су видели да долазак једног Прибићевића на чело странке није имао никаквог ефекта, пошто није могао не само да заустави него и да спречи нагло слабљење позиција у народу. Зато су сматрали за потребно да Адама Прибићевића на неки начин склоне са председничког положаја, пошто су се ипак плашили да би овај поштени и врло национални човек могао једнога дана да им приреди неко непријатно изненађење. Мобилисали су све силе да Адама Прибићевића уклоне са председничког положаја, како би имали потпуно одрешене руке, ма да су и до тада радили шта су хтели. Увиђају сву своју немоћ у народу они су изабрали сада једну другу тактику да

би омогућили своје политичко вегетирање. На све начине ово неколико политичких људи настоје да одрже контакт између бивше ХСС и београдске опозиције, пошто у томе односу они имају неку посредничку улогу, која би безусловно отпала када би дошло до дефинитивног прекида између др. Мачека и београдске опозиције, а то би значило њихово дефинитивно уклањање са политичке позорнице.

У међувремену дошао је и један нови удар овим политичарима. На име, цео бивши Главни одбор странке приступио је Југословенској Радикалној Заједници, док су присталице то још раније учиниле за време општинских избора.

Адам Прибићевић је био свестан свега тога што се ради с њим и тад му је тек било јасно због чега је доведен на председнички положај. Али он је видео једну другу ствар, коју његови другови неће да признају, а то је да они више никог немају у народу и да њихов политички став не одговара ни народним жељама ни традицијама њихове бивше странке. Ипак, дугогодишње везе с тим људима нагониле су га да не учини неки нагли прекид с њима. Али, његови пријатељи нису имали ни мало обзира. Дошли су сенатски избори. Они свога председника нису ни понудили да се прими кандидације, нити су га консултовали за избор кандидата. Од стране бивших самосталаца кандидован је онај који најмање права и најмање заслуга има за бившу СДС. Разочаран у своје другове који су до краја упропастили

тековине странке, увиђајући да се пошло кривим путем и узрешен до срца, Адам Прибићевић је напоследку учинио оно што му је савест налагала и поднео је оставку на положај на коме се није могао задржати ни поред своје најбоље воље, остављајући тако своје бивше другове да се извлаче сами из блата у које су својом сопственом кривцом запали. На тај начин Адам Прибићевић је оставио себи отворено поље рада у сваком правцу, сачувавши име једнога добронамерног и искреног радника. Он се враћа своје Косову, својим пријатељима на нашем Јуту да с њима настави прекинути посао, у коме је до сада имао лепих и значајних резултата. Неке приче да се он повукао из здравствених раслога, сигурно да ће самим чињеницама бити демантоване у најскорије време.

Соколски слет у Прагу

Већ има преко 200.000 пријава за учествовање на слету

Учешће на X јубилејном слету биће огромно. До 12 марта о. г. нису стигле пријаве за чланове, нараштајце и мушку децу из 231 јединица а за женске категорије из 150 јединица. Досад је привремено пријављено учешће 95.380 чланова. Од тога броја долази на млађе вежбаче 33.860, на старије 5.052 а на нараштајце 27.660. Старије деце пријављено је 18.595, деце у годинама од 9 до 10 биће 10.077 а најмање деце (од 6 до 8 година) 2.343. Затим пријављено је: 44.781 чланица (од тога броја биће 36.157 вежбачица); 33.513 нараштајки; 17.538 старије женске деце и 3.297 млађе женске деце.

Из Југославије примљено је досад скоро 9.500 пријава. Само из Словеначке доћиће на след преко 2.000 учесника од којих ће више од половине бити вежбачи.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац 23)

— Наставак —

Мита Н. Шапинац
трговац и извозник.

Мој дед Димитрије — Мита Шапинац родио се у селу Шапину, среза пожаревачког, за време Наполеонових ратова — 1814 године од оца Николе и матере Кате. Још као мало сељаче у своме селу одликовао се бистрином и вредношћом, те га је због тих особина његов отац Никола дао на занат ћурчиски у Пожаревац, и ако је био доста имућног стања у Шапину. Али малог Димитрија вукло је срце да буде мајстор и свој самосталан човек. И он је у томе потпуно успео. Успео тако и толико: да је од сељачког дечка постао прво ћурчиски мајстор, па затим велики свињарски трговац и извозник, и један од најбогатијих и најпознатијих грађана, не само у Пожаревцу, округу, него и у целој земљи. Трговачко име Мите Н. Шапинаца, познато са свога дошћења, тачности и вредности прешло је и преко граница Отаџбине, и постало врло познато и цењено и на пештванском и на бечком тржишту свињама и стоком.

Мали Димитрије ступио је као дечко у једну ћурчиску радњу у Пожаревцу, на жалост, чије име ми данас незнамо. Али знамо да је он, поред завата, научно потпуно да чита и да пише.

Доцније се он у животу усавршио тако да је своје књиге и рачуне сам водио. На занату се одликовао вредношћом и пажњом тако да по завршетку шегртовања, мајстор га је одмах произвео за калфу, и на томе положају био је и први „ајлук плату“, која је у то време износила годишње пет месарских дуката и пар одела. Наравно, да је уз плату ишла и мајсторова храна и стан. У слободним часовима Мита је, као и сви ондашњи шегрти — послуживао и помагао мајсторици. Када је постао калфа, наравно, та домаћа дужност прешла је на нове шегрте. Као калфа толико и тако је напредовао у занату — да је убрзо постао први калфа и заменик мајсторов, када је овај био, послом, одсутан из радње. Усавршивши се у занату и стекавши нешто капитала решио се: да сам отвори ћурчиску радњу. Занати, а специјално ћурчиски, у то време јако су напредовали, јер је цео народ, и мушко и женско — носило кожухе, шубаре и друге израђевине од кожа. И тако Мита отвори своју сопствену радњу. Посао му је ишао врло добро, јер не само што је био вредан, тачан и радан, него се био прочуо у целом срезу, као одличан и честит мајстор! Муштерије са свију страна навалише, па чак почеше код њега позаривати и сељаци из других

среза. Радња је напредовала, а капитал се увећао. Али како је требало хранити и издржавати велики број момака, мајстор Шапинац се реши на женидбу. Његов избор је пао на девојку из куће онда познатог Ивана, званог Грчара, по томе што је тај Иван радио грча — лонце и друге израђевине од земље и глине. И тај грчарски занат је напредовао, јер је у то време, по варошким и сеоским кућама, све посуђе, тестије лонци ит.д. биле су израђиване од земље.

Отац моје бабе дошао је у Пожаревцу за време другог устанка из Јужне Србије. А родом је био из неког села око Тетова. У Пожаревцу је изродио седм кћери са женом, која је била такође из оних крајева — Као добар и вредан мајстор, који се много бринуо не само за свој посао, него и за кућу — Грчар је подигао и одранио све кћери. Када су прве три већ биле одрасле девојчице, а ређале су се једна иза друге, то је стари мајстор Грчар желео да их удаде за његовог грчарског калфу — Ђорђа Перића, доцније врло богатог и познатог трговца, — оца Пере, Радомира, Ристе и Светозара и ћерке Савке, удате за мумџију Димитрија Манојловића, из кога је брака Манојловић, управник пореског одељења у пензији.

— Наставиће се —

Образован је омладински одбор
Југословенске Радикалне Заједнице у селу
Лучици ср. пожара-
ревачки

Ценећи досадашњи рад данашње Краљевске владе на челу са господином др. Миланом Стојадиновићем, на полизању привредно-социјалног живота у нашој земљи, омладина је донела решење да ће у будуће помагати рад ове странке зато је образовала пододбор Југословенске Радикалне Заједнице.

Скупљени седмдесет омладинца у вафани код Владе Момировића извршили су упис чланова. После извршеног уписа отворио је конференцију г. Јован Бранковић, учитељ и умолно присутне да се изабере председник конференције, секретар и два оверача записника.

Скупштина једногласно бира сазивача збора г. Бранковића, за секретара Драгутина Стојановића, званичника среза пожаревачког, а за оверача записника: Божицара Божића и Животу Димитријевића.

Претседник конференције предложио је да се са оснивачке конференције упути поздравни теле-

грам шефу Ј. Р. З. Господину Милану Стојадиновићу. Омладина је једнодушно прихватила предлог и бурно поздравила Господина Стојадиновића. Затим је сазивач збора објаснио присутнима циљ састанка после чега се прешло на бирање управе.

Договорно је састављена листа коју чине следећи: претседник месног омладинског одбора Периша Антић, п-председник Војислав Бранковић, секретар Илија Јотић и благаяник Љубомир Спасић. У надзорни одбор ушли су: за претседника Дамњан Митић, са још 4 члана истог одбора. После овога претседник конференције је закључио збор а присутни су се у најлепшем реду задовољно разишли.

Омладинац Ј. Р. З.

Приватни испити

Приватни испити полагаће се у месецу јуну по распореду који ће бити накнадно објављен.

Приватни ученици полажу испит у оној средњој школи на чијој територији стално станују они или њихови родитељи, што ће потврдити уверењем надлежне власти. Само у оправданим случајевима може се ученику допустити да полаже испит у другој средњој школи, и то ако је та средња школа у границама бановине у којој ученик стално живи, по одобрењу Просветног одељења Банске управе, а ако је ван територије бановине, по одобрењу Одељења за изстану министарства просвете.

Ученици који се у току године испишу или преставу бити ученицима из којих разлога, могу у тој години полагасти испит као приватни само из разреда који су започели учити (§ 60 Закона о средњим школама.) Остали приватни ученици могу полагасти испите највише из два разреда, или уз то још и течајни испит (т. 7 § 38 Финансиског закона за 1938/39 г.).

Молбе са потребним документима и са тачном адресом молиоци ће предати директору школе у којој желе полагасти испит. Министарство просвете и банске управе неће примати лично поднете молбе.

Сваки приватни ученик навешће у својеручно написаној молби разлоге због којих жели да полаже испит. Уз то ће изнети у кратком опис свог досадашњег школовања, као и да ли је, и у којој школи и по којем пут, полагао испит из разреда из кога сада жели да полаже испит.

Молбе треба таксирати: за пријемни испит, више разреде (I-IV) и виши течајни испит са 50 динара, а за више разреда и виши течајни испит са 70 динара државне таксе (Тбр. 1 и Тбр. 317 Закона о таксама). Ако ученик жели да полаже испит из два разреда или за један разред и течајни испит, наплаћиваће се предвиђена такса за сваки разред и за сваки течајни испит.

Уз сваку молбу морају се приложити:

1) Сведочанство о свршеном претходном разреду;

2) Крштеница;

3) Уверење надлежне власти о владању са овереном фотографијом (издато 1938 године);

4) Уверење пореских власти о величини годишње порезе оца и матере као и самог приватног ученика ако има имање или какав приход из 1938 године;

5) У готовом новцу: а) за Школски фонд (§ 61 Закона о средњим школама) по 40 динара за пријемни испит, ниже разреде и виши течајни испит, и по 60 динара за више разреде и виши течајни испит; б) 20 динара за фонд за здравствену заштиту ученика; в) 10 динара за Годишњи школски извештај.

За полагање приватних и допунских испита кандидати плаћају хонорар директору и члановима испитног одбора (т. 7 § 38 Финансиског закона за 1938/39 годину). Висина хонорара биће одређена Правилима о приватним и допунским испитима која прописује Министар просвете.

На име школарине приватни ученици плаћају:

Порез год.	Школарина за разреде
800—1000	225 300
1000—3000	337,50 450
3000—5000	450 600
5000—6000	787,50 1050
6000—7000	900 1200
7000—8000	1125 1500
8000—9000	1462,50 1950
9000—10000	1800 2400

и т. д. по Тбр. 318 а Закона о таксама.

За пријемни испит, допунске испите, виши и виши течајни испит школарина се не плаћа.

За допунске испите према § 59 Закона о средњим школама важе одредбе као и за приватне испите. Школска територија ове школе обухвата град Пожаревац. Срез пожаревачки и моравски, а за нише разреде још и Срез рањски и ближа места из Среза голубачког.

Без свих потребних докумената и прописаних такса молбе се неће примати (изређење Министарства просвете).

Молбе за полагање свих допунских и приватних испита примаће се најдаље до 7 маја 1938 године закључно. После овог рока молбе се неће примати.

Сва потребна обавештења приватни ученици могу добити у канцеларији Гимназије у радно време.

Д бр. 405 12 априла 1938 године
Из канцеларије Држ. реалне гимназије у Пожаревцу.

Соколство

На предлог годишње скупштине соколске чете и Одбори за рад на селу управа жупе на својој седници од 6 априла т. г. потврдила је следећу управу чете Божевац за 1938 годину.

Старшина Стеван Б. Стевић, пред. општине.

Заменик старешине Бранко Н. Костић управник поште.

Начелник Бора М. Лукић, спштинар.

Заменик начелника Методије Војдановић, учитељ.

Тајник Иван Офенфелер учитељ.

Просветар Боривоје Томић, уч.

Благаяник Александар М. Станковић, земљорадник.

Ревизиони одбор: Милосав Миленковић, земљ. Милоје Славковић, кафеџија, Лазар Стојиљковић, месар.

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 26
 Доводе, претплату, огласе и остало упућивати на штампарију Ђ. Наумовића са плаћеном поштарском Ручицом се не праћају
 Огласи се примају по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАЈЕ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 34

Пожаревац, недеља 1 маја 1938 год.

Година 43

Високи гости

Г. СВЕТИСЛАВ РАЈИЋ
Бан Дунавске Бановине

30 априла по подне посетили су наш град високи гости: наш омиљени бан дунавске бановине г. Светислав Рајић и секретар Ј. Р. З. за Дунавску бановину г. Милаш Бацак народни посланик.

Госте су дочекали: г. Брано Ђ. Давинић, народни посланик, председник градског поглаварства г. Милутин Милојковић и најугледнијим грађанима града Пожаревца у градском поглаварству са великим одушевљењем.

Г. бан Рајић и г. Бацак биће гости г. Брано Ђ. Давинића, нар. посланика а данас у 10 часова пре подне отпутоваће за срез моравски у Жвбарима.

Десетогодишњица

Пољопривредне школе у Пожаревцу

Ове године на Ђурђев дан (6 маја) Нижа пољопривредна школа у Пожаревцу прославља десетогодишњицу свога рада.

Школа је основана указом Његовог Величанства Краља Александра фебруара месеца 1928. године на имању Окружне пољопривредне станице, а прва школска година почела је 1 октобра исте године.

Делокруг делатности школе простире се на 14 срезова Дунавске бановине са скоро милијон становника. Школа има све услове за њен даљи развитак, а и сада, заузимањем Краљ. банске управе, учињено је много за напредак школе. На имању школе подигнути су важнији објекти као: стаје, живинарници, стакларе, силос, ђубриште и др.

Имање ове школе састоји се од 58 хектара земљишта; од тога отпада на зиратно око 42 хектара, ливада и пашњаци 4 хектара, воћњаци 2 хектара, вргови 2 хектара, виногради 1 хектар, нешто шуме и остало неплодна земља.

Имање ове школе састоји се из два комплекса. Први и највећи део је зван „Сопот“ налази се на коси која се спушта са врха брда у правцу запада. Тип земљишта је гајњача. Други комплекс зв. „Дудар“ налази се у непосредној близини школе и представља најплоднији део школског имања. Тип погодан за гајење свих врста култура.

У последње време покренута је акција за подизање ба-

новинске болнице у Дудари, тако да је у изгледу олузимање овога најплоднијег дела школског имања.

У том случају школа би била у немогућности да држи предвиђени број стоке и да газдује по одобреном плану.

Управа школе се нада да меродавни поведу рачуна о потребама ове школе, те у случају одузимања Дударе, компензирају школи одузето земљиште са другим комплексом земљишта у непосредној близини школе.

На школском имању газдује се по плану одобреном од стране Краљ. банске управе. Овај план газдовања (поправљени Морфолошки плодород) изгледа овако: окопавина, јара стрнина, пићне биљске, озима стрнина, окопавина и стрнина.

Број стоке која се гаји у овој школи довољан је према капацитету имања, а расе су саображене потребама овога краја као и извршеном реонирању пасмина.

Нарочита је пажња посвећена говедарству, свињарству и живинарству. Запат говеда сименталске пасмине састоји се од 23 грла; краве су просечне млечности 2800—3000 литара годишње. Поред тога школа држи један пар радних волова „подолске пасмине“.

Запат коња састоји се из 7 грла „нонијус пасмине“.

Запат свиња се састоји из 48 грла, са просечном годишњом производњом прасади око 200 комада.

Поред тога у школи се гаји живина пасмине „пимут рок“, пловке расе „пекинг“ и домаће, гуске „Тулуске“ и домаће, пчеле: 18 кошница и то, стандард и полешке.

Сав подмладак стоке и живине служи првенствено за попуњавање школског запата док се остатак продаје у прилоднесврхе.

Виноградски објекат састоји се из винограда у величини од 1 хектара. Једна половина винограда засађена је стоним сортама, а друга винским. Поред тога у школи има и матичњак америчке лозе у коме су заступљене све врсте подлога, које су у пракси употребљавају. Воћарски објекат састоји се из воћњака, воћњег рвстила, матичњака, семеништа и сортимента воћњих подлоге — све на површини од 2 хектара.

Градинарски објекат са стакларом и топлим лејама. У градини се налази бунар са моторном пумпом за наводњавање усева.

За потребе наставе школа располаже са збирком учила и библиотеком. Школска збирка учила, састоји се из малог броја хемијских и физичких инструмената, добро сортиране збирке ратарских и воћњих семена, воћњих модела, збирке штеточина, модела од гипса и природних модела. У школској збирци има филмски и проекциони апарат.

Наставничка и ђачка библиотека располажу са преко 600 стручних књига. Поред вршења директног задатка — школовање сељачке деце, школа као пољопривредна установа врши огледне радове и научна испитивање.

За спровођење наставе, руковање објектима као и за обављање свих школских послова, у школи је постављено потребно особље и то;

Инж. Фемељиди Никола, в. д. директора, инж. Урчукин, Никола, професор, Живковић Божидар, учитељ пољопривреде, Златановић Марко, учитељ пољопривреде, Миљковац Милован, економ-рачуновођа, Тасић Драгутин, наставник за плетарство и Поповић Миломир, настојник. Хонорарни наставници: др. Драгољуб Јанковић, школски лекар, др. Драгутин Налиш школски ветеринар и прота Љуба Радовановић, школски свештеник.

За десет година деловања школе, исту је завршило 141 ученик (не рачунајући последњу генерацију, која се још налази у школи).

Сваке године ова школа прима по 20 до 25 ученика који могу бити бановински и приватни питомци. Да кандидат буде изабран за бановинског питомца мора испуњавати следеће услове: 1) да је земљораднички син, да је са територије Дунавске бановине и да поседује најмање 5 хектара земље — што доказује уверењем општинске управе.

2) Да није млађи од 14 ни старији од 18 година, што доказује крштеницом.

3) Да је свршио основну школу, што доказује школским сведочанством.

4) Да је телесно и духовно здрав, што доказује лекарским уверењем.

Сви ученици, бановински питомци имају за време школовања бесплатно: Стан, храну, одело (зимско и летње), по два пара обуће књиге и лекарску негу. Приватни ученици (из других бановина) за школовање и издржавање плаћају по 120 динара месечно.

Школа није у могућности да прими већи број ученика из разлога што нема довољан број просторија.

Да би се омогућило проширење школе, наравно и зато да би се задовољили хигијенски услови, управа школе предузела је кораке код меродавних за добијање новчане помоћи за зидање још једне интернатске зграде.

Још бивши директор ове школе, а сада виши саветник

Краљ. банске управе инж. Јован Дулић, почео је да ради на томе да се омогући проширење школе. Његов десетогодишњи рад на школи допринео је у већој мери напретку ове установе.

Краљевска банска Управа у свом буџету ове године предвидела је суму од 150.000 динара за зидање интернатске зграде.

Међутим, како ова сума није довољна, Управа школе тражила је помоћ од Министарства пољопривреде.

Благодарећи личном саузумању посланика среза пожаревачког Господина Бране Давинића и председника општине пожаревачке г. Милутина Милојковића, изгледа да ће Министарство пољопривреде новчаном помоћи омогућити потпуно уређење школе. И на дан десетогодишњице школе Управа школе изражава захвалност посланику и председнику града на заузимању за интересе ове школе и изражава наду да ће и други грађани Града Пожареваца, као и вреднији пољопривредници из околине потпомогати ову нашу културну установу и сарађивати са њом, ради добра нашег села и сељака.

инж. Никола Фемељиди

Подизање Занатског Дома у Пожаревцу велики је добитак за наше Занатлије

Више но све остале бранже, више но сваки други, наше занатлије су погођене данашњим несумњиво тешким стањем. У много већој мери но свички други наше занатлије се налазе на прекретници опадања, у беду и невољу а последица свега тога је слаби послова и јефтина цена њихових производа, њихових у зноју лица свога израђених рукотворива. Да се томе свему стане на пут, да се те трновите стазе на којима се наше занатлије налазе утру и расчисте, потребна је групација, солидарност и јединомишљеност свију занатлија. Потребно је у првом реду да те занатлије што чешће међусобно измењају мисли, да груписани сви као један стварају себи нове путеве, да на тај начин пронађу начин, сретства који ће им осигурати животну egzистенцију и њиховом нараштају бољу будућност.

Један од врло важних фактора који ће занатлијама нашега града и среза дати могућност да се у свако доба груписају, да у тој групацији измењају мисли, како ће и на који начин помоћи један другоме, јесте занатски дом. Занатски дом биће тај, који неће дозволити да занатлије буду разбијена војска нити да стварају комбинације по разним кафанама, где се обично дешава да шљивовица све створене плапове о бољем раду, разбије и доведе до тога, да се дође донде одакле се у ствари и почело Занатски дом, који је у пројекту и који ће се несумњиво ускоро подићи у Пожаревцу, даће могућности нашим занатлијама да прочитају многе корисне књиге и часописе, чије дејство ће бити, што ће се они просветити и на тај начин осинобити да они сами себи стварају бољу будућност а не да им други позвају и непозван кроји капу по

своме базару. Занатски дом доведе многе друге користи нашим занатлијама, које ћемо такође цитирати у следећим бројевима нашега локалног листа „Грађанин“, који је, у жељу, да се убрза акције око подизања Занатског дома у Пожаревцу ставио своје ступце на расположење, кроз којећемо често, врло често трубити и позивати све занатлије и пријатеље њихове да у границама своје могућности помогну ову изградњу.

Питање подизања Занатског дома није више млађење празне сламенице прерава фраза, у толико пре, што су наше занатлије у својим редовима добила једног новог правног мајстора и члана г. Брану Давинића, који је такође данас ушао у ред правних занатлија, и који ће као такав у великој мери помоћи ову акцију.

В. С. Г.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

26)

— Наставак —

Мита Н. Шапинац трговац и извозник

Стари Шапинац је стекао поштованим радом — у то златно доба — велики иметак, који његови синови нису умели сачувати.

Он је у томе добу озидео хотел код „Шапинаца“ — данас „Делиград“; затим двоспратну зграду преко пута хотела, где је Шапинац живео и умро. Онда је купио и озидео на трећем фронту дућане, у коме су држали своје радње пок. Мита Протић; Брајер клонфер; стојар Јовановић Светозар — брат Николе Т. Јовановића; — фотограф пок. Димитријевић и кућу позади тих дућана, сада Др. Јовановића, у којој сви ја одрастао. Око те куће је био празан простор — башта и авлија — који је износио више него хектар земље. На томе земљишту доцније је подигнута „Пожаревачка задруга“. Сем тога Шапинац је подигао на рибарској пијаци кефану код „Моруна“, а у главној улици, идући цркви дућан до бивше месирске радње пок. Мите Илића.

На имању у Бурјан-махали подигао је оборе, кошевце, шталу, вагу, сувачу ит. д.

На овај начин Шапинац је украсио варош у центру града, јер све те грађевине и данас стоје онако како су озидане, само што су применени сопственици!

Завршавајући овај поменик моме претку испричаћемо још ову истиниту цртицу у вези са старим Шапинцем.

1879 год. долазио је у Пожаревац, вароши у посету Кнез Милан и Кнегиња Наталија. Собом су до

вели и малог престолонаследника Александра. Били су одсели у новој и лепој кући пок. Лалка, где је доцније била кафана „Булевар“. После срдачног дочека и разних манифестација — једна депутација грађана под предвођењем председника општине отишла је у привремену двор — у Лалкову кућу — да поново поздрави владачки дом, а специјално младог престолонаследника. Поред још неколико грађана у тој депутацији је био и Шапинац. Он је био маркантан човек. Висок са густим обрвама и дебелим кратким брковима — обучен увек у реденгот — падао је јако у очи. Он је имао обичај да ширче бурмут, а није пушио. Увек су му поздрве и бркови мирисале на бурмут.

Елем, када су изашли пред књаза Милана поздравили су га, и изразили му жељу да виде младог престолонаследника. Књаз јави кнегињи Наталији у суседној одаји, и Кнегиња изађе са малим принцом пред депутацију, која је срдачно поздрави. Мали Александар, кога је кнегиња држала у наручју пружи своје ручице према депутацији, и како је Шапинац — овако крупан и велики био у првом реду Кнегиња Наталија даде дете у његове руке. Он га прихвати у сред одушевљене депутације, која је била очарана овим љубазним актом лепе кнегиње, и стари Шапинац, у простосрдачности и опом одушевљењу — пољуби дете, противно свакој дворској етикецији — и наравно; да га је закачио својим дебелим брковима и по носу и ољушио бурмутом.

Наједанпут дете врисну, и поче

де кија! Кнегиња узе дете у своје руке, али Александар је врискао. Депутација је стојала збуњено пред кнезом и том непријатном сценом. Одмах је дошао дворски лекар и прегледао дете. У носу му је нашао бурмут. Принц је јако плакао и кијао. Лекар му је опрао нос, а депутација је изашла из дворских одаја — покуњена. Шапинац је био неутешан. Вајкао се и скоро плакао. Сутра дан је отишао у двор, пријавио се Кнезу Милапу, који га је кроз смех — умирио, рекавши му:

— Није то ништа. Знам да сте то учинили добронамерно. Нека и мали осети шта је то бурмут! —

И тако се свршила ова неопределеност мога деде са малим приносом. Доцније када је мој отац био владин посланик у Нишу, Краљ Милан, приликом неког пријема по-

слика у двору — испричао је њему тај случај, смјући се старчевој забуни, и кијању свога сина!

1881 год. он је био на одмору у бањи Глајхенберг, куда је ишао сваке године, и по повратку са лечења, желећи да обиђе оборе и кошеве са храном, несрећно пропадне кроз један отвор на тавану — у сувачу, где се сав угрувао: да је после неколико дана умро.

Сахрањен је у пожаревачком гробљу.

Синови покојникови у знак захвалности и сћања на свога оца поклонили су пожар. саборној цркви трећи полелеј, која и данас служи за покој његове душе! Исто тако су помогли куповину звона у селу Шапину, где се и родио пок. Мита.

— Наставиће се —

Шта раде ловци

25 ов. месеца Ловачко удружење у Пожаревцу одржало је свој други годишњи збор.

Први збор је одржан 6 фебруара 1938 год. и на томе збору била је изабрана акламацијом стара управа.

Поред тога тај збор донео је и важне одлуке: о забрани једног дела терена, о ограничењу броја излазака у лов ит.д.

Међутим извршен број чланова није био задовољан како избором управе тако и донетим одлукама. Изјавили су жалбу Савезу и Савез је послао свога делегата г. Данила Милановића секретара Савеза, иначе ратног друга и доброг пријатеља нашег друга ловца г. Владимира Станишаћа директора банке. Делегат је 10 ов. м. одржао конференцију и из исказа жалилаца, у две три речи, није било тешко да утврди истинитост жалбе.

С обзиром на то збор је морало бити поништен.

Стога је управа заказала други збор са истим дневним редом као и ранији.

Револтирани због поништаја ранијег збора, на овј нови збор дошли су око 120 ловаца из целог среза.

Збор је одржан у великој сали Окружног суда у присуству делегата савеза. У 10 часова Претседник г. Матеја Марковић, отворио је збор а даље вођење збора уступио је Потпретседнику г. Видомиру Лазовићу.

Пошто су прочитани извештаји прешло се на дискусију. Од жалилаца једино се јавио за реч г. Ђока Рајковић, који је јасно и прецизно прочитао потпуно документовану изјаву својих другова — незадовољника. Из ове изјаве разабрао сам, да се цело незадовољство односи на прекорачење издатих сума за свечано отварање лова, преко износа одобреним буџетом.

Збор је бурно прихватио ову изјаву и одао своје призивање са 10 минута ћутања.

Пошто је Збор дао разрешницу управи за дотадањи рад прешло се на избор нове Управе.

Овде мора се признати велико кавалерство жалилаца, који, не због тога што неко мисли, да они нису имали довољан број чланова да саставе листу од 17 лица, него из чистог сажалења према старој управи, нису хтели да поднесу своју листу, те је збор поново акламацијом изабрао стару управу.

Тако се свршила љута битка завођених страна, а ловци су сви задовољни јер су жалници успели да ранији збор пониште а стара управа поново да буде акламацијом изабрана. Дакле ипак се нешто урадило. Човек у својој мржњи може далеко отићи. Често мржећи једног човека мрзимо и цело оно друштво коме он припада. Познато је да код људи постоје извесна мимовлађења и не могу се сви увек слагати. Па могу се и мрзети, јер нису сви једнаки, али да ли се сме та мржња пренети и на једно удружење чији смо ми сви чланови.

Каприцом и мржњом ништа се позитивно не постизава напротив руше се основи и темељи сваког друштва.

Дајемо забораву све што се до сада десило. Међу нама нека настане опет права слога и стара ловачка другарска љубав.

Набавите сви ловачке исправе Припремите нову муницију, па ћемо сви ми ловци, једног дана објавити рат зечевима. Тамо на терену ћемо се показати који од нас има највише права и способности да буде вођа.

Живели Ловци!

С. Ј.

Спорш

Ваљевски с. н. — Мл. Радник

У недељу 1 маја одиграће се на игралишту „Грађанског“ са почетком у 4 часа по подне прва првенствена утакмица за титулу првака провинције Б. Л. П-а. Мл. Радник се сада налази у одличној форми што сведоче његови последњи резултати и његове последње игре. В. С. К. првак Колубарске жупе имао је у последње време неколико лепих резултата са гостујућим клубовима. О правој снази В. С. К-а не може се ништа говорити пошто исти још није у Пожаревац долазио. У Пожаревцу и околини влада велико интересовање за ову утакмицу. Још ни једном пожаревачки клубови нису успели да освоје титулу првака провинције. Грађански се прошле године борио са „Трговачким“ из Ваљева али ту титулу није успео да освоји. Сада се Мл. Раднику даје привлика да ту титулу освоји и да тиме први пут у историји пожаревачког спорта титулу првака провинције освоји Пожаревачки клуб. Ако би хтели да се то догоди морамо у недељу сви сложити да навијамо за претставника Пожаревца Мл. Радника без обзира на клубску припадност. Можемо се слободно надати да ће Мл. Радник овде победити В. С. К-а. Али та победа треба бити таква да са тим резултатом можемо без бојазни ићи у Ваљево. Зато у недељу још једном сви сложити навијајте за Младог радника са покликом „Темпо Радник!“.

К. И.

Скупштина

Пожаревачки спорт клуб „Млади Радник“ одржаће своју 11 редовну годишњу скупштину у недељу 15 маја 1938 год у 8 часова пре подне у кафани код „Војника“ са овим дневним редом:

1. Избор 1 претседника, 1 секретара и 2 оверача записника.
2. Извештај управног и надзорног одбора о раду у прошлој години.
3. Давање разрешнице старој управи за рад у прошлој години.
4. Бирање нове управе.
5. Измена клубских правила.
6. Питања и предлози.

Позивају се чланови да на ову скупштину дођу. А који нису измирили чланске улоге, да измире исту. Скреће се пажња члановима, да ако у одређено време не дође довољан број чланова, да ће се скуп. одржати за 1 ч. касније, када ће се и одржати са оноликим бројем чланова колико их буде присутно било.

Управа

Из дечијег диспансера Срп. Мајке

Конкурс за најбоље одиговано дете од 6 м. — 2 године биће 8 маја т. г. у просторијама друштва „Срп. Мајке“ (позади забавишта).

Моле се мајке које желе да учествују у конкурс са својом децом јаве се попедељак 2 м. у среду 4 и петак 6 маја т. г. од 10—12 час. пре подне лекару у диспансеру.

Треба знати

Да Београд, долази по броју становништва на 365 месту а Загреб на 366.

Да река Амазон, (у Америци) има у свом току дужину 5.570 километара.

Да је Хамбург још 1919 год. бројао становника 1.320.000.

Да жељезничка пруга, од Њујорка преко Чикага до Сан Франциска износи у дужини 5.412 километара.

Да је Галвенски мост у Америци дуг 3.405 метара.

Да Аустралија има телеграфских станица 235.000.

Да Сједињене Америчке државе имају говеда 57 милиона.

Да аероплан, (средња брзина) пређе у 1 секунди 48 метара.

Добро је запамтити

Да 1936 год. у целој Југославији било је говеда, крава, телаци, јуница и јувади 4.070.968.

Да у 1936 год. у Врбаској бановини било је коња, кобила и ждребади 106.426 ком.

Да у години 1936 било је у Приморској бановини свиња, вепрова, крмача и прасади 85.583 ком.

Да у 1936 г. било је у Вардарској бановини, говеда, крава, телаци јуница и јувади 508.540 ком.

Да 1936 год. у целој нашој Краљевини било је оваца, овнова и јагањаца 9.564.156 ком.

Да 1936 год. у Дунавској бановини било је оваца, овнова и јагањаца 908.852 ком.

Да у 1936 год. било је у Вардарској бановини највише коза, јарчева и јаради — 675.731 ком.

Еlegantне -- удобне
и модерне су

ЦИПЕЛЕ „МИРА“

Добијете у галантерији
„Беба“ на корзоу

ЦЕЉЕНЕ ДАМЕ
из Пожареваца
и околине!

МОДИСКИЊА

ОЛГА МИЛОВАКОВИЋ рођ. ПЕТРОВИЋ, која је задовољила Ваш укус
док је радила у Пожаревцу, данас ила на опште задовољство елите
Београђанки, најотменију модиску радњу у Београду под фирмом

„ОРАО“

Брате Југовића улица бр. 17
(између Дечанске улице и
Ратничког Дома)

Тон кино „Трудић“

приказује у суботу 30 априла и
недељу 1 маја одличан филм

БАРИЈЕРА

Јавна захвалност

Пожаревац 29 априла 1938 г.
„Југославија“

опште осигуравајућем друштву
Београд

Част ми је известити Вас да
сам примио осигурану суму по
полиси осигурања живота бр.
120 444, којом је полисом код
тог друштва била осигурана мо-
ја почивша супруга Душанка.

Смаграм за дужност да Вам
се и овим путем захвалим на
брзој и кулантној исплати овог
осигурања, што Вас може, као
наше домаће осигуравајуће друш-
тво, само препоручити.

С поштовањем
Витомир Пајкић, трг.
из Костолца.

Захвалност

Одбору Кола Српских Сестара
приложили су: Предузете Фер-
динанда Ротплеца преко г-на
Фрајера о Ускршњим праз ни-
ма 500 дин.

Г-ђа Вука Јанковић на дан
трогодишњег помена почившег
јој супруга Чедо Јанковића 100
д. да се деци у трпези спреми
ручак.

Г-ђа Стана Јанковић о четр-
десетодневном помену своје дра-
ге мајке 100 д. да се побољша
деци ручак у трпези.

Управа Кола топло захваљује
приложеницима а покојницима
на чије је име приложено жели
вечни мир и laku земљу.

Управа

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
МИТЕ СТАНИСАВЉЕВИЋА
до 8 маја 1938 год.

БЕОГРАДСКИ САЈАМ

Од 30 априла ове године до 9
маја биће отворен други Београд-
ски сајам, односно пролетњи за
ову годину.

За сајам важи повластица по др-
жавним железницама и бродовима
у половину цене.

ЗАВРШАВА СЕ ПУТ

Пут Пожаревац — В. Градиште,
који се подиже више надвожњака
Железничке пруге Пожаревац —
Кучело приводи се крају и ускоро
ће бити пуштен у саобраћај.

РАЗЛИЛЕ СЕ РЕКЕ

Услед наглог топљења снега на
хомољским планинама разлиле су се
из својих корита Млзва и Могила
и опливиле све ливаде.

ЛЕПО НАПРЕДУЈЕ

Засејана пшеница у околини По-
жареваца, после палих киша, нагло
напредује и даје наде на одличну
жетву.

ЗАКЛЕТВА РЕГРУТА

На дан 29 априла ове године,
у 10 часова пре подне на свечан
начин извршена је заклетва рег-
рута пука за везу у Пожаревцу.

Заклетва је извршена пред ог-
ромном масом света на тргу
Краља Александра, јер је тога
дана пазарни дан у Пожаревцу.

СТЕВАН МАРКОВИЋ, надничар
који је био завичајник Пожаревачке
општине, а отишао и живео у ме-
сту Хатвану — Мађарска према
извештају Мађарских власти умро
је. Како Поглаварство о њему нема
података из које је породице и кога
има од фамилије, то ако има срод-
ника и познаника, да се јаве Град-
ском Поглаварству — Статистичком
одсеку ради давања потребних по-
датака и обавештења. Од градског
Поглаварства у Пожаревцу. Бр. 6928
27 априла 1938 год.

О Г Л А С И

Продајем две куће јевтино
могу и одвојено једну Кнез Ми-
хајлова улица број 47
3—3 Милица Љ. Јовановића

Купно или ПЛАЦ или КУЋУ
СТАРУ СА ПЛАЦЕМ
у близини центра вароши.
11 Упитати уредништво

PHILIPS

Помоћи ће мо Вам, да се ослободите
старог радио апарата, примамо га у
највећу цену и дајемо нов савр-
шени Филипсов апарат.

Користите прилику.

Електро-техничка радња
Т р у д и ћ
Пожаревац

РАДИО

3

**СТАНДАРД
ЛОРЕНЦ
ТРИУМФ
ТЕФАДИН**

специјално снижене цене

књижара **ЂОРЂЕВИЋ** ПОЖАРЕВАЦ

СТАН са 5 одељена, у кући поч. Пе-
тра Шљиваћа, издаје се под
закуп одмах.
За цену обратити се
председнику Школ. Одбора
МИЛУТИНУ МИЛОЖОВИЋУ
председ. Град. Поглаварства

Г МАЊИ СТАН Но оглашује
за издавање Раткова ул. 5
2—2 МАТЕЈА КОСТИЋ
молер

Трикотажи „Вера“
у Пожаревцу
потребне су две ШТРИКЕРКЕ или
ШТРИКЕР јавити се одмах.
1—2

Но жели КУЋУ да купи
озидана 33 године са врло лепим
распоредом и са свим потребним
зградама нека се јави Алекси Ко-
стићу бакалину. 1—2

Издајем засебну КУЋУ
са колским улазом и шталом са
баштом у Кнез Михајловој ул. 58.
МИХАЈЛО МАРЈАНОВИЋ
1—3 трговац

ДЕЧИЈА КОЛИЦА
на 6-то месечну уплату и за готово
директно на фабрике у свим моделима
почевши од 85 па до 1.300 дин. можете
наручити преко заступника Угрна Ђор-
ђевића, Пожаревац, Кнез Михајлова 44

Но оглашује
тај напредује

ВИНО

из сопственог вино-
града одличне ка-
квоће, продаје
ЂОРЂЕ НАУМОВИЋ
штампар

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ ПАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 36

Пожаревац, недеља 8 маја 1938 год.

Година 43

Једна тешка оптужба против опозиције

Наша јавност је већ врло добро упозната са каквим се све сретствима служи наша како парламентарна тако и ванпарламентарна опозиција у својој борби против Владе г. др. Стојадиновића и Југословенске Радикалне Заједнице. Путем писане и живе речи разносе се најординарније неистине и протурaju најгоре интриге. Сва је срећа што данас у нашој земљи више нико не верује људима који се баве таквим пословима. пошто се већ безброј пута доказало да опозиција своју активност заснива на неистинитим чињеницама и да сав тај рад потиче из мржње и зависти. Таква политичка делатност наилази на реакцију код народа на тај начин што се не даје никаква важност вестима које долазе из опозиционих извора, а сем тога народ све више бојкотије прваке опозиције, не посећује њихове зборове и конференције тако да они бедно изгледају, јер на њиховим тако званим великим зборовима једва учествује по неколико стотина људи који се искупе из више срезова.

Увидевши да се деструктивним радом у земљи не може ништа постићи, извесни опозициони политичари употребили су друге методе, које наш народ сматра правим издајством. Они настоје да у иностранству развију што већу активност против Владе, не водећи на најмање рачуна о томе да се тако убија углед

земље и наноси огромна штета у свакоме погледу и државној заједници и народу. Може се с пуним правом рећи да се таквим методама служе само непријатељи, а никакво људи који су заузимали највише положаје. Међутим, и у иностранству се није имало ни мало успеха, јер се и тамо увидела цела игра ових наших неразумних политичара. Њима су већ на све стране затворена врата, пошто страни политички кругови и не мисле да се мешају у наше унутрашње ствари. Што је најгоре, у иностранству се проносе најординарније неистине, тако да се на тој страни види сва неозбиљност и сва беда наших опозиционара. То данас увиђају и они кругови на страни који су можда до сада имали симпатија за нашу опозицију.

Недавно је француски лист „Л'Ероп нувел“ објавио један чланак, који је просто кицнио неистинама о нашим унутрашњим политичким приликама као и нашем међународном положају. У чланку се подвукло да је он написан на основу једнога чланка који је тобож објављен у италијанском листу „Борнале д'Италија“. Када је редакција овог угледног италијанског листа са гнушањем одбила такво једно подметање, пошто поменути чланак није никада у томе листу публикован, редакција „Л'Ероп нувел“ издала је целу анкету, па је

на дан 1 овог месеца објавила следеће извињење:

„Данас су нам познати резултати анкете, коју смо објавили у нашем последњем броју. Ми дугујемо да се извинимо листу „Борнале д'Италија“ и нашим читаоцима. Чланак, који смо пренели 16 априла под насловом „Како Италија поступа са Југославијом“, и који смо приписали листу „Борнале д'Италија“ никада није изишао у овом листу. Тиче се, наиме, једног летка, који је протурен у Југославији од стране непријатеља г. др. Стојадиновића и који је претстављен као извод листа „Борнале д'Италија“. То је чудноват поступак, који иде на штету самих аутора овога летка у ствари коју ови аутори бране. Ми смо добили тај чланак из једног извора, који нам је до сада давао све гаранције. Ова грешка, која је учињена ван нас, јесте производ двеју несрећних трансмисија. Прво, одвајање текста од коментара који га је пратио и друго, облитерација места одакле је пошиљка послата, што би код нас изазвало свакако извесну сумњу“.

Ова изјава француског листа најбољи је доказ каквим се све методама служе наши опозиционари, који иду и толико далеко да на најгрубљи начин заваравају чак и оне кругове у иностранству од којих очекују какву било помоћ или утешну реч. Мислимо да зaista нема теже оптужбе од ове против рада наше опозиције, која је изгубила главу, па нема више никакве мере у своме издајничком и штетном раду. Природно је да наш народ после оваквих и слич-

них догађаја веће никада моћи тим људима указати ма и најмање поверење и они треба да су начисто с тим да их народна воља никад више неће позвати да преузму ма какве јавне функције у име народа, а и држава ће, најзад, бити принуђена да се брани.

Са славе Пољопривредне Школе у Пожаревцу

На Ђурђевдан оvd. Пољопривредна школа прославила је своју славу и дан десетогодишњице свога оснивања.

Резање колача извршено је у 10 часова пре подне, које је извршио г. Љуба Радовановић, свештеник пред пуном салом гостију. У име Преосвећеног Епископа Епархије Браничевске Господина др. Венијамина присуствовао је његов заменик госп. прота Добра Лучић а од стране градског поглаварства сам председник г. Милутин Милојековић.

По завршеном резању колача г. Љуба Радовановић, свештеник одржао је врло леп говор о значају српске славе и историјат о постанку Св. Ђорђа — Ђурђевдан. Његов је говор са пажњом и одушевљењем саслушан од присутних.

Г. директор школе Никола Фемелиди у кратким потезима изнео је историјат оснивања Пољопривредне школе у Пожаревцу, која је отворена Краљевим указом месеца фебруара 1928 године, па је напоменуо велике заслуге за њено оснивање бив. његовог претходника г. Јована Дулића.

После говора г. Фемелиди приступљено је послужењу гостију.

Г. М. МИЈАТОВИЋ прославља 15-то годишњицу дилетантске глуме

Деценија и по навршила се од како је г. Мирослав Мијатовић „Гроф“ крочио у храм Божије галије, те од како се посветио глуми.

ми макар да је овај по све талентовани глумац — аматер — дилетант, сиромашан, недовољно ситуиран материјално, ипак на позорницу није дошао из користољубља, позорница није њега привлачила к себи, нити је он прилазио њој да би је искористио материјално. Напротив он је ступио пре 15 година на позорницу једино из љубави према глумачкој уметности, са разлога да и он буде један од оних, који су у многоме допринели да уметност коракне напред, да уметност уђе у душу код свих сталежа у масу, међу људе чак и оне који нису ни у сну видели позорницу, нити појмили како изгледа позориште.

Г. М. Мијатовић је дакле једино из љубави стао на позорницу пре 15 год. и што је карактеристично напоменути остао је такав све до данас. Он је оспособљен сасма као глумац и располаже великим глумачким квалитетима, па ипак је остао дилетант, али зато најистакнутији и најприваљивији међу свима осталим дилетантима не само у нашем граду, но је тешко можда наћи дилетанта његове способности и широм наше државе.

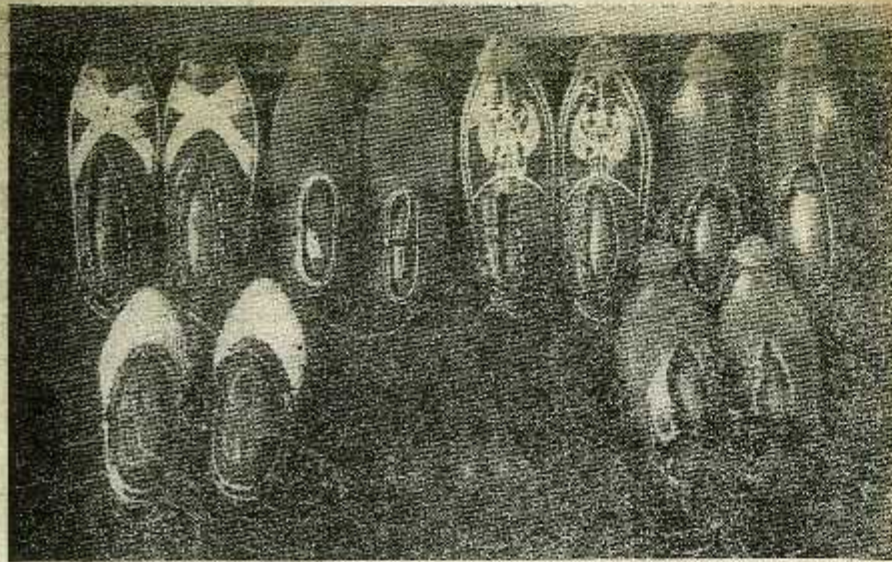
Он данас прославља свој 15-то годишњи рад као дилетант, те очекује се да ће му многобројна публика нашега града дати пуно и заслужено признање. В. С. Г.

Рукотворине наших занатлија на изложби у Берлину

Од 28 маја до 7 јуна т. г. у Берлину, у центру немачког Рајха, одржаће се међународна изложба занатских и индустријских производа. На изложби ће се изложити све што занатлија може најбоље да створи, све оно, што може, да краси, да велича и да у правом смислу речи репрезентује нашег занатлију, који ваља са својих десет прстију тавори, тек толико да збригне себе и своју задругу. Па и поред тога, Занатлија је и триота,

Занатлија је чинилац већи него многи други у свим торушим питањима која тангирају посне општу ствар. Изложба у Берлину је таквог карактера да се на њој може сваки осведочити о вредност занатлије, то јој је између осталог и циљ.

Поред осталих многих и многих занатских рукотворина на овој великој међународној изложби пуно техничких финеса, што је за пожаревљане веома похвално, први пут

можда на изложби овакве врсте биће изложени и радови једног пожаревљанина — занатлије Г. Божићара Ристића опавчар оvd., увек у тежњи да достојно репрезентује наше занатлије испослао је на ову велику и значајну изложбу неколико пари врло лепо израђених и украшених опанака, који по својој изради остављају утисак да је занатлија који се на жалост мало цени, вредан сваке хвале и признања. Овом гарнитуром опанака луксузно и уметнички израђених занатлије нашега града биће достојно

репрезентоване, те у очекивању, да ће ови изложбени радови г. Божићара Ристића изнети заслуженог успеха на изложби у Берлину, очекујемо истовремено да успех ових радова буде успех свију занатлија, те да ће ови изложбени радови дати потстрека и осталим нашим занатлијама да пођу приликом г. Божићара Ристића, те да и они првом приликом излажући своје радове допринесу и себи и својим колегама многа признања, хвале и користи.

В. С. Г.

Пелцовање деце против великих богиња

У недељу 15 и 22 маја ове 1938 године, од 8—11 часова пре подне вршиће се у градској амбуланти пелцовање деце против великих богиња.

Пелцовање је обавезно и бесплатно, — а пелцовање се сва децрођена у току прошле године у овом граду, такође и сва деца рођена у другим местима, — а досељена у Пожаревац као и сва деца без обзира старости, која до данас нису никако пелцована,

Упозоравају се родитељи, да своју децу што раније подвргну пелцовању, док не настале врућине и да при доношењу деце на пелцовање понесу са собом и позив, којим ће сваки родитељ бити позват да своје дете приведе пелцовању.

Истовремено се обавештавају родитељи, чија су деца рођена у го-

дини 1931 а која имају поћи оне јесени у школу, да своју децу приведу ради прегледа и пелцовања у Дом Народног здравља у дане када им за то стигне по на особ позив.

Избеганање пелцовања је по закону кажњиво.

Из канцеларије градског Поглаварства града Пожаревца Бр. 7345 од 2 маја 1938 год.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

28)

— Наставак —

Поп Ђира — Кирило Јевтић свештеник пожаревачки.

Један смирен свештеник, који је заиста служио Богу и људима, — био је стари пожаревачки поп Ђира. Дошао је из Старе Србије — некадање Турске. Рођен је 1800 год. на Св Илију. Писменост стекао је у једном од тамошњих манастира. У Пожаревац дошао је као млад момчић и ступио на лончарски занат. Лончарница била је ту поред парка. Када је се оспособио у занату израдио је један велики бардак на коме је написао „Живео Кнез Милош“. Исти је бардак истакаут био испред лончарнице. Кнез Милош пролазећи са својом свитом буде упозорен од стране учитеља Кнез Милошеве деце на израђени бардак и написао на истом. По наредби Кнеза Милоша би доведен пред Кнеза млади калфа Ђира. Видећи пред собом лепог, здравог и свештеног младића, нареди Кнез Милош, учитељу да своју јединицу кћер Милу да калфа Ђира кога опет по наредби Кнеза Милоша ондашњи београдски митрополит Леонтије (Грк) започи и дадуше му свјетелију по којој је као своју парохију или Ђира, им о у најближа села. Доцније поп Ђира покљачио је поједина села другим сиромашним а породицом оптеретеним свештеницима; а за себе, до дубоке старости задржао је Лучицу и П. угрено. Ситан, сув, са дугачком седом косом и брадом обучен у мантију, преко које је носио кратко цубе — лично је на правог свец! Када је ишао у цркву, ми деца, трчали смо да га пољубимо у руку, а он нас је са осмехом благосиљао.

Умро је напрасно на сам дан Спасовдан 1897 год. у својој 97-ој години и сахрањен је у пожаревачко гробље.

За свога живота поматро је много сиротињу, а нарочито сиромашне људе. — Благодарни њему више њих су постали школовани људи и доцније заузеле велике положаје. Његова кућа била је широм отворена омладини.

У браку са попадијом Милом имао је 2 сина и 4 кћери. Синови су му као млади људи — некењени несретним случајем погинули — један у лову, а други падом са игриде. Све 4 кћери удомио је лепо. Најстарија кћи му Персида — Сила била је удата за такође пожаревачког виђеног свештеника а бив. некадањег народног посланика Атанасија Бранковића — поп Гасу. Друга кћи Ката била је удата за чувеног трговца у Свилајну Ресавца; трећа Наста за пок. Мијајла Петровића бив. полиц. чиновника и четврта најмлађа — Милева

била је удата за свештеника Александра Николића — чувеног пок. Санду, али овај брак био је кратког века — Милева је по удадби брзо умрла — без порођа. Најмногобројније му је потомство од кћери му Персиде и зетов поп Таса. Поп Таса био је интелигентан и угледан свештеник. Био је намесник у Жагубици и као такав биран за народног посланика. Доцније дошао је у Пожаревац и примио дужност окружног протојереја до избора проте Живка Ивановића. Од порођа имао је два сина чувеног адвоката Илију Бранковића који је такође био биран за народног посланика, а у друштву са пок. Ст. Рибарцем био је на челу либералне странке. Други син био му је Милан Бранковић такође дипломирани правник — бив. начелник срески, окружни а умро је одмах по ослобођењу као инспектор Црне Горе. Осим ових синова имао је кћер Јевдоксију — Је у, која је била удата за пок. Свјетлика Глигоријевића бив. поштера, Светодик и Јека изродили су већи број деце, од којих су и то: Владимир С. Глигоријевић — из 34 класе Војне Академије (1901-1905 г.) погинуо славно у балканском рату у чувеној Кумановској битци 11-X 1912 г. као командир чете IX пешад. пука I позива. Раније у миру служио је у IX пешад. пуку. Други син — најстарији Милан С. Глигоријевић као секретар начелства Битољског погинуо је у снежском рату на мору 14-VI 1917 г. и сахрањен је на Крфу. Трећа жртва ратова, био је најмлађи син Светодиков и Јекин Бранислав С. Глигоријевић — из последње класе војне академије 1913 год. погинуо је на солунском фронту као потпоручник — водник XVII пешад. пука на Цеганској Коси 16-VIII 1916 год. и сахрањен код Цеганске цркве, а доцније пренет у Зејтинлик код Солуна. Погинуо је у 20 години свога живота.

Једна од кћери — односно, од сестара изгинулих у ратовима Милана, Владимира и Бранислава — Лепосава, била је удата за најстаријег сина Војводе Путнића — Љубицу, бив. банкар. чиновника, а данас је супруга Светозара Јовановића, архитекте и редовног професора универзитета. Друга пак сестра Љубица — Бел, остала је удова пок. Божићара Савића бив. начелника Министарства финансија. Жив је од мушког потомства данас син, односно, брат Драгољуб Глигоријевић — Глига пензионер.

Од кћери пок. Ђиркове Кате, жива му је кћи Леака удова пок. Милоша Гавриловића бив. секретара Министарства Просвете — раније професора пожарев. гимназије,

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дн.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дн. 100
 " 6 месеци " 60
 " 3 месеца " 25
 Дописе, предплату, огласе
 и остале уплатити на
 штампарiju Ђ. Наумовића
 са плаћеном поштомарком
 Рукописи се не враћају
 Огласи се прилажу
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЗЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 49

Пожаревац, недеља 26 јуна 1938 год.

Година 43

ТРИ ГОДИНЕ РАДА И СТВАРАЊА

Ових дана навршава се три године од како је Влада г. др. Милана Стојадиновића примила управу земље. Ни једна влада у послератном нашем животу није примила државно крмило под тежим условима нити је радила под тежим околностима, него што је то био случај са данашњом владом. Па и поред свега тога постигнуте су огромни резултати на свима пољима народног и државног живота, што је најбољи доказ да су г. др. Милан Стојадиновић и његови сарадници приступили послу са огромном вољом и енергијом и са великом љубави према земљи и према народу. Што је најважније данашња Влада је показала велико познавање народних потреба. Завидљиви људи настојавали су на све могуће начине да отежају делатност овога радног кабинета, али су тиме баш дали могућности да се у потпуности испоље стваралачке способности данашњих државних управљача, који су кроз једну напорну борбу морали да крче пут за један нов и срећнији живот југословенског народа. Ове три године биле су период неуморног стварања и непрекидног рада на добро свих крајева и свих народних редова.

Делатност Владе г. др. Стојадиновића кретала се у више правца, тако да су они скупљени давали једну резултату: потпуну обнову целокупног живота Југославије. Главни пак правци били су ови: јачање међународног положаја државе, унутрашња консолида-

ција, привредна обнова земље спровођење социјалних реформи, раздужење земљорадника, извођење великих јавних радова и снажење националне индустрије.

У погледу међународног положаја наше државе учињен је толико велики напредак, да Југославија служи за пример осталим државама, на који се угледају многи европски политичари у своме раду на стварању нових међународних односа својих народа са другим државама. Захваљујући новоме духу југословенске спољне политике, настало је ново доба, доба сарадње и зајамног поверења међу балканским и средње-европским народима.

Што се тиче наших унутрашњих прилика, можемо одлучно да тврдимо да се оне приближују својој крајњој консолидацији. Показало се од коликог је великог значаја за земљу када се омогући једној способној и радној влади да спроведе многоструке реформе на свима странама. Једном разумном али веома либералном применом постојећих политичких закона дата је могућност сваком грађанину и свакој политичкој групи и странци да излажу јавно своје погледе на сва актуелна питања, дата је дакле пуна политичка слобода, а на тај начин омогућено савоме народу да се слободно опредељује и да о свакоме важном питању донесе свој одлучан и јасан суд. Несумњиво да је најважније то што су из нашег политичког живота ис-

кључени демагогија и по њиховом стварном раду.

Привредна обнова земље дошла је већ до свога пуног изражаја, јер данас се у Југославији ради у свима правцима и на свима странама и за свакога грађанина има посла, зараде и хлеба, а то се најбоље види по броју незапослених, који је сведен на минимум. То струјање новог живота осећају сви привредни редови, јер је то наступило захваљујући истрајном раду и многим врло корисним потезима Владе г. др. Стојадиновића. Социјалним реформама и уредбом о раздужењу земљорадника омогућено је да два најважнија друштвена реда, сељак и радник, добију могућност много већег привређивања него до сада и да постану моћни фактори у нашој привреди. Порасла је њихова куповна моћ, а на тај начин ојачан је и унапређен положај и других staleжа у земљи. Краљевска влада извођењем великих јавних радова чинила је огромне користи целој земљи. Прво, што је успел огроман број радника, друго, што су створене нове велике и важне комуникације, и треће што су пуштене у народ веће суме новца, које су дошле у руке нашег ситног радног света.

Зеница, Бор, Лозовац, Вареш и Љубија најбољи су доказ да је Влада посветила највећу пажњу националној индустрији и да је у томе правцу постигла најбоље резултате.

Ма да је данашња Влада морала да ради на свима странама, да наша земља не би заостала у подизању и

наплетку иза других држава и да би поправила грешке које су чинили ранији режими, она је и против себе и мала и многе опозиционе групе и групе, чији су припадници за све време водили једну неразумну и нелогичну политичку акцију која је ишла на уштрб народних и државних интереса. Зато су морале и са те стране да се преброде многе тешкоће, на какве ни једна влада у нашој земљи до сада није наилазила. Али, истрајност и здрав политички смисао Владе г. др. Стојадиновића на крају су морали да победе, и то да однесу једну велику и заматну победу. Народ је већ неколико пута изрекао своју одлучну реч, показавши својим поверењем према Влади г. др. Стојадиновића да је она пошла они путем који одговара жељама и потребама целог народа.

Поверење народа и његова обилна сарадња коју у свакој прилици указује влади г. др. Стојадиновића јесте најбоље и најлепше признање које она може да добије на крају своје трогодишњице рада, онога рада који је дао обнову Југославије и оспособио наш народ за нова велика стварања и прегнућа.

**Игралиште и летовалиште
подмлатка Црвеног
Крста на тулби
у Пожаревцу**

Према плану Пожаревца предвиђен је на брду. Тулби брдски парк који би имао служити за плућа густом насељу Пожаревца и извор здравља за омладину за време летњих дана. Настојањима ранијих општ-

инских управа у Пожаревцу засиђено ја дрвене на једном делу Тулбе, подигнута чесма са изврсном брдском водом, али се у времену кризе заноставило даље неговање тога парка. Да би тај брдски парк могао служити и замењивати садашњи парк код Начелства, потребно је осигурати му путање, прилазе, осветлење и одморшта. Ђаци основних школа са наставницима праве излете преко године а нарочито на крају школске године на брдо Тулба и том приликом се увидело да би брдо Тулба могла служити за игралиште и за летовалиште за подмладак преног крста у Пожаревцу.

Јавља се грађанству да може овога лета слати своју децу на тулбу на обданицу ради играња по чистом ваздуху, јер је Градско Поглаварство дало у израду љуљашку, рингле, наредило да се донесе песак за сунчање и играње деце и поставило једног чувара парка, који на све ово има пазити.

Распоред

расправа пореских предлога тачевина и пореза за пл. за 1938 год. састављен за град Пожаревац и срез по коморама а у смислу чл. 116 закона и правилника о непосредним порезима

2) Трговачка комора

27 јуна 1938 год. град Пожаревац — све остале кафецијске радње и Крчме.

29 јуна 1938 год. град Пожаревац — ашчије, биоскопи, посластичари, аутопредузећа, стоваришта брашна, пива и леда, кобасџари и све радње пиљарске.

30 јуна 1938 год. град Пожаревац — спекулативне радње чија презимена почињу са словима А, Б, В, Г, Д, Ђ, И, Ж, Ј, К, Л, и М. сви посредници.

1 јула 1938 год. град Пожаревац — све остале спекулативне радње тучачи кафе, прекупци, продавци такс. вредности и товљачи свиња.

3) Адвокатска комора

2 јула 1938 год. пре подне: град Пожаревац — сви адвокати.

4) Лекарска и апотенарска комора

4 јула 1938 год. град Пожаревац, варошице Боженца и Смољинац и село Костолац — сви лекари, апотекари, полуклинике, зубни лекари, марвени лекари и бабице.

5) Индустијска комора

5 јула 1938 год. сва индустријска предузећа: циглане, млинови и воденице како за град Пожаревац тако и за срез.

Из канцеларије Пореске Управе у Пожаревцу П. У. Број 8121 од 25 маја 1938 год.

Испит

Завршни испит Женске Занатске школе Пожаревачког друштва, обавиће се 27 ов. м. у присуству изасланика Краљевске — Банске управе. Душана Поповића. Истог дана отвориће се и изложба ручних радова ученика женске занатске школе, која ће трајати три дана.

Моле се чланице и пријатељи друштва и школе да ову изложбу посете. Управа

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Грујица Цукавац почасни мајор.

Пропаст Србије у рату са Турском — изазвао је у Русији праву узбуну, не само међу Славенофилима, него у целом народу, па и на двору, где је ратоборну струју нарочито храбрила царица и велики Кнез Николај Николајевић — старији, брат цара Александра II. Кнез Орчаков, који је био противник рата — морао је попустити пред јавним мњењем целе Русије, јер би иначе био одуван са положаја министра спољних послова. Наравно, да је и цар Александар II најзад попустио пред општим притиском, и објавио Турској рат, 1877 год.

Србија је повудила одмах Русији своју малу помоћ, и војну сарадњу уз извесне захтеве помоћи материјалне природе, као: одело, оружје, муницију и новчану помоћ. Русија је то све обећала, а нешто одмах и дала, али је упућивала српску владу — на чекање. То се исто одиграло и са Румунијом. Тек када је руска војска била задржана у своје наступашу, преко Балкана ка Једрену — на Плевни, Руси су затражили кооперацију српске и румунске војске. И то је и учињено. Рат је завршен победоносно. Српска војска, после борби код Мрамора и код Ниша, где је поручник Грујица Цукавац — учествовао са својом четом — ушле су победоносно у рођени град цара Константина, где је одслужена Божија служба, и приређен помен цару Лазару и његовој војсци!

Руско-турски и Српско-турски рат 1877/78 г. завршен је сретно, али услед грешака руске дипломатије, и непредвиђених задржавања руских операција опсадом Плевне — Велике Силе, а специјално Енглески уз сарадњу Кнеза Бирталка у циљу да сачува Турску од распада, и поништи руске победе — оделе су Русију, у Берлин, где је она хрђаво прошла, као и српска ствар, ма да је Јован Ристић — учинио све што му је у моћи било. Он је на томе берлинском конгресу, који га није пустио на седнице, где су биле Велике Силе — лично на некадашњег делегата српског народа знаменитог проту Матеју Ненадовића — на бечком конгресу 1815 год. и Ристић, као и прота Матеја — објавили су прагове делегата Великих Сила, молећи их за српску ствар.

Берлински конгрес је признао кнежевину Србији независност, и четири округа: Нишки, Пиротски, Прокупачки и Врањски. То су били резултати два српско-турска рата, која су стала српски народ великих жртава у људима и новцу.

Тако је течена Србија крвљу свога народа, а не повељама и причама!..

У овом рату поручник Цукавац је учествовао као и у првом, и био тешко рањен, али је, на срећу преболео своје љуте рание. За храбро држање пред непријатељем одликован је: таковским крстом са мачевима! —

Али ратовање храброг поручника Цукаваца није било завршено. 1885 год. у српско-бугарском рату командовао је као командир батаљона у V активном пуку „Краља Милана“ у чину капетана II кл. и био рањен на неколико места, зашта је одликован: таковским крстом IV реда без мачева, сребрном медаљом за храброст, и ратном споменицом.

Када се завршио српско-бугарски рат Цукавац је унапређен за капетана I кл. и служио је као командант батаљона у IV, V и VII пуку, па је затим постављен за помоћника команданта браничевске пуков. команде у В. Градишту а потом у истом својству код пожаревацке. Ту је и завршио своју сјајну војничку каријеру 1899 год. када је пензионисан.

За своју верну и одличну војну службу Цукавац је био унапређен у чин почасног пешадијског мајора и одликован орденом Белог Орла! Али тај стари ратник, висок, мало погрљен, оштрог лица, сјајних очију, и густих бркова — који до смрти није скинуо униформу, коју је кроз цео војнички живот са чашћу и поносом носио — имао је испод ње — седам залечених рана, које је добио на Пољу Чести!

Мајор Цукавац је био по рођењу Ужичанин, али је највећи део живота, осем ратова, скоро провео у Пожаревцу, одакле је био и жељен Полексијом, ћерком поч. Тасе Младеновића, обућара из Пожаревца. Они су имали у браку пет синова, и то: Добривоја, који је умро као начелник саобраћајно-комерцијалног одељења железничке дирекције у Сарајеву 1934 год; Драгољуба, пешад. пуковника у пензији, који је био један од најбољих ратних команданта, због чега је одликован, поред осталих одликовања, и Карађорђевог звездом са мачевима; Владимир, див. генерала и садашњег управитеља Војне Академије. Владимир је генералштабни официр од највеће вредности, који је дао у ратовима све од себе, а данас, у миру, због те своје спреме постао је управитељ школа, које дају нашој војсци будуће офицере и команданте. Радмило је свршио права у Београду, и данас је председник одбора за заштиту индустријске својине у Министарству трговина и Индустије.

Последњи син мајора Цукаваца —

Бранислав за време српско-турског рата, и ако још непунолетан дечак отишао је у рат као добровољац, где се храбро борио, али нежан и млад организам навучао је на себе болест, од које је умро 1914 год.

Мајор Цукавац, поред своје чувене храбрости у ратовима за независност Србије — уживао је у свима редовима грађанства, као и у војсци — неподељено поштовање, јер је био врло честит и карактеран човек у сваком погледу.

Његова верна и добра супруга Полексија, у последњим годинама оболела је, и 1903 године умрла у Пожаревцу, па исте године умро је и храбри мајор Грујица Цукавац, остављајући и својој деци, и млађим генерацијама велики пример: како се истински служи своје народу, испраћен и од војске и од грађанства до вечне куће на пожаревачком гробљу!

— Наставиће се —

ПРОТОЈЕРЕЈ ЂОРЂЕ П. ЦВЕТКОВИЋ

Умро је! Изненада заклопи своје далековидне очи, прекрсти своје неуморне руке, после многих и многих патња кроз његов живот. Умро је на дан 14 ов. м. око 6 ч. у Врњачкој бањи, где је дошао да ојача своје наруњено здравље, па да би и даље наставио радом на нашем класичном Југу!

Авај! кобна вест о његовој смрти страшно је деловала на нас његове бивше парохијане у Александровцу и на многобројне пријатеље и поштоваоце из овог места и околине.

Његово измучено тело, по последњој његовој вољи, предато је Мајки Земљи на дан 16 ов. м. у заједничком гробу својих некадашњих идеала — породице, рано преминуле му супруге Беле, ћери Радојке и Вукосаве, да тако заједнички живи вечитим сном са њима на ономе свету. Син му Радомир млади јак V раз. гима. као интернирац већ давно (1916 г.) оставио своје кости у родству непријатеља у Хајнсгрину.

Тако цела породица прете Ђорђа оде у Божје наручје.

Тог почив. омиљеног пастира „Попа Ђоку“ поред своје ојачане сестре Василије и брата Харалампиија, сузним очима отпратише на последњи пут већи број свештеника из среза Моравског и многобројни народ обојега пола из Александровца, Пожаревца и околине.

Рођен 1872 год. у селу Кални, среза Власотиначког, у патријархалној породици, од оца Петра, свештеника, доцније у Прекопченици код Лебана, и мајке Раде, који су своје старе поломљене кости крајем 1915 год. оставили земљи незнано где, а по гнусној жељи незајављивих зликоваца окупатора — Бугара!

Млад, одгајан у дому православља, задојен духом Светитеља и националном идејом одлази у Богословију, коју са одличним успехом завршава 1896 год. и био постављен привремено за учитеља на-

родне школе у селу Старчеву сре- за Млавског, а 1897 год. долази у Александровцу пожарев. жени се са Белом, ћерком проте окр. пожа- ревачког, Живка Р. Ивановића, ко- га су опет зликовци Бугари доту- кли својом „културом“ па га у гроб отераше крајем 1917 г.

Ту у Александровцу рукополо- жен за свештеника, савије своје по- родично гњездо, пун младалачке радости на своје широком пољу рада, просветно — културном, у- про је сву снагу да учини сва до- бра: Богу, Вери, Нацији и држави, и свуда је успео.

Његова је заслуга велика што Александровац има лепо уређену цркву, порту и друге цркви корис- не зграде. Његова је заслуга што у горњем поморављу, и данас вид- но дела Александровачко певачко друштво „Звезда“ основао 1896 године. Његова је заслуга што А- лексandroвац има „за Краља и О- тацбину“ упокојене кроз године 1912—1919, —306— три стотине шест див. Јунака, расејаних кости- ју на све четири стране света. И. под његовим председништвом од- мах после рата за вечита времена поколењима остависмо у аманет, урезана и златним словима убе- жена у огромној мермерној плочи у самој цркви постављеној имена тих бив. јунака.

Не само то. Његовим трудом моралним и материјалним уз при- помоћ приложеника, сачињена је општа костурница за знане и нез- нане јунаке, палих бранећи своју груду, на положајима око Алекса- ндровца кобне 1915 године, а ти знани и незнани јунаци, 48 њих, мирно почивају уз саму цркву А- лександровачку палећи им се кан- дило сваког светог дана, од 1922 год. па за вечита времена.

Октобра 1915 год. са узajмље- ни са 20 дна, у цепу, под притис-

ком непријатеља напусти своју пас- тву, цркву и кућу, и са јуначком војском иде тамо у неизвесност, са својим сапутницима болат носи Албанску Голготу. Зауставља се на Крфу, где опет развија и даље сво- је самарипанско знање: у Веру, Богу, Краљу и Отацбини; обилазе- ћи нас по војничким логорима и болницама, бодрећи нас за нове дане.

Бог је услишио и његову молит- ву, и дође нам она 1918 године.

Долази у омиљеном Александров- цу, наставља делатност на рушеви- нама, вере и морала, подиже нови култ, да бројно и велики Југосло- венски народ чува и љуби свога Краља и отацбину, стечено огром- ним жртвама.

1923 год. застаје са радом у А- лександровцу, и наставља тамо на вишем класичном југу, у нашем другом Вердсну, нашем белом Би- тољу. Тамо као десна рука влади- ке Николаја неуморно ради, не штедећи већ нарушено здравље. Тамо чујемо и песму нашег „Кај- макчалана“, чији је он доживотни председник био.

Син земље, коју је љубио и во- лео од млека па до века, престао је својим срцем да је љуби, прес- тале његове очи да гледају оно што је Богом благославено, преста- ле су руке да раду добра, престао је хитри ход проте Ђоке, преста- ле су и његове умиљате речи у цр- кви и свуда где крене!!! — А народ за таквим сином и пастиром вапије, упућујући молитву Богу за Рајско насеље његовој души.

Његова дела остају нам и поко- лења чуваће, во вјеки вјеков.

Слана Му!

17 јуна 1938 г.

Пожаревац

Алекс. Николић

родитеља пријавити и за исте школе у Ади, Крагујевцу и Илоку ко- ја је типа виноградско-Воћарског и за исту ће се упућивати са целе територије ове бановине.

Поред бановин. питомца у поменуте школе примаће школска управа, у колико школске просторије дозволиле буду и друге који би желели о своје трошку да похађају ове школе, а који ће стано- вати и хранити се заједнички са бановинским питомцима, а за своје издржавање плаћати 120 (сто двадесет) динара месечно земљорад- нички синови из свију бановина. И за пријем ових ученика важе услови а, б, в, г, д, члан 9 Закона о нижим пољопривредним школама с тим да они, чији родитељи поседују више од 20 ха. земље, могу бити примљени само као приватни ученици.

Они који желе да се школују о своје трошку, треба да под- несу прописно таксирану молбу са потребним прилозима непосредно управи школе најдаље до 10 септембра т. г.

Ови су ученици дужни да за своје издржавање плаћају школи увек тромесечно унапред. И ови ученици добијају све потребе које добијају и бановински питомци сем одела, обуће и преобуке (рубље) које ће сами набавити.

Предње се доставља грађанству реди знања са позивом да се сви кандидати пријаве овоме Поглаварству најдаље до 20 августа 1938 године.

Председник

М. Милојковић

Пажња угоститељима

На дан 1. јула прошле године ступио је на снагу правилник о паушалвој наплати бановинске тро- шарине на вино и ракију.

По чл. 7 тога правилника тачиоци плаћају паушалву трошарину у једнаким месечним ратама почетком сваког месеца и то најдаље до 5-ог дана у месецу.

По чл. 13 истог правилника то- чиоци, који не плате већ доспелу рату у року који је одређен чл. 7 Правилника и у изостатку су само са једномесечном ратом, чине кри- вицом неуредности и казниће се поред наплате редовне пауш. тро- шарине још и глобом од 50 до 500 динара.

Неплаћањем доспелих рата за два или више месеца, чини кривицу кријумчарења и учинилац исте каз- ниће се поред наплате доспеле редо- вне трошарине још и једноструким износом неплаћене трошарине као казном трошарином, која се у случају ненаплативости претвара у казну затвора по одредбама из чл. 46 Зак. О државној трошарини.

На предње се упозоравају г. г. угоститељи с тим да се ових про- писа тачно придржавају, како би избегли последице. Непомиње се да је за неколико угоститеља банска управа већ поднела реферате због прекшаја напред наведених прописа.

Претседник Удружења
Милосав Марковић

Пажња Грађанству Пољопривредно предавање

У недељу пре подне 26 јуна т. г. од 9 до 11 часова одржаће по- љопривредно предавање г. инж. Никола Фемелиди, директор по- љопр. школе у Пожаревцу о „бо- лестима и штеточинама на Виновој лози“ као и о начинима и сред- ствима за сузбијање ових.

Грађани који се баве гајењем винове лозе ово је предавање од неочењиве вредности, па се пози- вају да га посете, где ће имати прилике да чују све оно што их највише интересује у виноградар- ству.

Предавање ће се одржати у Пе- трикиној основној школи. Преда- вање приређује пољопр. школа у Пожаревцу.

Пољ. Подружнина

Из Трговачке школе П. Т. О.

Годишњи завршни испити у Тр- говачкој Школи Пожаревачке трго- вачке омладине одржаће се у не- дељу 26 јуна ове године пре и по подне. За изасланика Краљевске Банске Управе из Новог Сада, од- ређен је г. Душан Поповић, ин- спектор, који ће испиту присуство- вати.

Моле се Г.Г. трговци—послодав- ци ученика као и пријатељи трго- вачке омладине, да изволе доћи и присуствовати испитима.

Поклон у књигама и новцу за награде одличних и врло добрих ученика примаће Управа школе са великом захвалношћу.

Управник школе
Владимир Тимић

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
СВЕТЕ КУЗМАНОВИЋА
до 3 јула 1938 год.

АЕРО-МИТИНГ

Месни одбор Аеро-Клуба Краље- вине Југославије „Наша Крила“ у Пожаревцу приређује данас, 26 ју- на ове године на аеродрому код тркалишта свој велики Аеро митинг, уз суделовање војних и цивилних аеропилота.

Пре подне биће возња публице авионима.

После подне вежбе војних ави- она и разне демонстрације. Скака- ње са падобраном, прелаз из јед- ног у други авион за време лета, преношење точка у лету са једног на други аероплан.

После подне почетак је у 3 часа,

Избор бановинских питомца за упис у пољопривредне школе за школску 1938/39 годину

Краљевска Банска Управа својим решењем III Бр. 21845 од 8 јуна 1938 године, а на основу чл. 9 зак. о нижим школама за пољ- ску привреду а на предлог Пољопривредног одељења, одобрила је да могу неколико земљорадничких синова Градска Поглаварства предло- жити Управи школе, за Бановинске питомце.

БАНОВИНСКИ ПИТОМАЦ МОЖЕ БИТИ САМО ОНАЈ:

- 1.) који је син земљораднички, чији родитељи имају најмање 5 а највише 20 ха. земље, а у јужном делу бановине најмање 3 ха.
- б.) који није млађи од 14 и старији од 18 година, што доказу- је крштеницом.
- в.) који је свршио најмање основну школу са добрим успехом и то да докаже школском сведоцбом.
- г.) који је здрав и телесно добро развијен за тежачке радове, што доказује уверењем општинског или средског лекара и
- д.) који је добро владања, што доказује школским сведочан- ством, ако из школе и долази, а општинским уверењем о владању ако је провео најмање годину дана изван школе.

Ученици који буду узети за бановинске питомце у пољопривре- дним школама, имају од Краљевске Банске Управе кроз цео школски течај бесплатно стан, храну, одело, обућу за случај болести лекарску негу, као и све друго што им је за учење потребно.

Ова ученици који на годишњем испиту падну те имају поправ- не испите губе права да буду бановински питомци. Ако исту школу продуже могу то учинити само о свом трошку.

Кандидати са побројаним условима са територије овога града, могу поред пољопривредне школе у Пожаревцу, на изричну жељу

ПЕЋЕНЕ ДАМЕ
из Пожаревца
и околине!

МОДИСКИЊА

ОЛГА ИКЛОВАКОВИЋ рођ. ПЕТРОВИЋ, која је задовољила Ваш укус док је радила у Пожаревцу, данас има на опште задовољство елите Београђани, најотменију модиску радњу у Београду под фирмом

ОРАО

Браће Југовића улица бр. 17
(између Дечанске улице и
Ратничког Дома) 10

ОСВЕЋЕЊЕ НОВЕ ШКОЛЕ

У селу Батуши ср. пожаревачком, данас ће се осветити новоиздана основна школа: Витешки Краљ Александар I Ујединитељ.

Освећење зграде извршиће се у 11 часова пре подне.

Од стране Министарства присуствоваће, као министров изасланик г. Марјичић, начелник министарства просвете за основну наставу.

КОНЦЕРАТ

Основне школе у Пожаревцу приређују на Видов-дан велики концерт у корист просветних циљева, у Дому Трговачке Омладине. Почетак је концерта у 4 и по часа по подне.

СКУПШТИНА

Певачко Друштво „Браничево“ данас у 10 и по часова одржаће скупштину у Дому Трговачке Омладине о чему извештава чланове и пријатеље и позива их да присуствују.

УПРАВА ЈУГ. ЧЕХОСЛОВАЧКЕ ЛИГЕ

Обавештава своје чланство да ће се на излет у М. Црниће 3 ов. мес. поћи јутарњим возом у 6.50 долазак у М. Црниће биће у 7.10. Повратак ће бити у 4.30. Чланови који желе да учествују на овом излету могу да се пријаве код М. Недељковића дуваније до парфимерије Кузмановић.

Пријаве се примају најкасније до петка увече. Возна карта стаје 6 дина. Управа

Оглас лицитације

На основу одобрења Епархијског управног одбора бр. 1749 од 21 јуна 1938 год. управа манастира Витовнице и сопственици воденице „Шипе“ из Великог Лаола, у срезу Млзвском Бановине Миравске држаће прву јавну усмену лицитацију на дан (28-VI) 11 јула 1938 год. у канцеларији Епархијског управног Одбора у Пожаревцу у 10 часова пре подне за уступање радова на подизању бране на реци Млави за манастирску воденицу и воденицу „Шипе“.

Предрачунска сума је динара 97.323, ²⁰⁰/₁₀₀

Општи услови и планови се могу видети сваког радног дана код Епархијског управног одбора у Пожаревцу.

Кауција се полаже одређеног дана најдаље до 9 часова пре подне комисији за одржање лицитације и тиме надметач стиче право учествовања на овој лицитацији. Кауција се полаже у готовом новцу или хартијама од вредности по берзанском курсу и то: за наше држављане 5% односно 4870 дина; а за стране 10% односно дина 9740, —

У случају да прва лицитација, из ма којих разлога не успе, онда ће се друга лицитација одржати 2/15 јула 1938 године у исто време и на истом месту, под истим условима, а са оним бројем лициганта, колико се буде пријавило. 21 јула 1938 год.

Витовница

1—3

Управа манастира Витовнице

ОГЛАС

Управа манастира Тумана, у срезу Голубачком, бановине Моравској, држаће на дан (21-VI) 4 јула 1938 год. прву оферталну лицитацију у канцеларији Епархијског управног одбора у Пожаревцу у 11 часова пре подне, за уступање радова на подизању новог манастирског конака, а по измењеном и од стране Епархијског управног одбора под бр. 1743 од 21-VI-1938 год. одобреном предрачуна са повећаним предрачуносним суммама према сада њим ценама које владају на тржишту.

Предрачунска сума је динара 173.402, ⁹⁸/₁₀₀.

Општи услови, планови и остало може се видети свакога радног дана, у канцеларијско време, код Епархијског управног одбора у Пожаревцу.

Кауција се полаже одређеног дана најдаље до 10 часова пре подне комисији за држање лицитације, у готовом новцу или државним хартијама од вредности по банском курсу, и то: за наше држављане 5% односно 8.675 динара, а за стране 17.350 динара.

Понуде-оферти морају бити таксирани поред државне таксе још и са привеном таксом од 50 динара.

У случају да ова лицитација из ма којих разлога не успе, онда ће се одржати друга офертална лицитација на дан (25-VI) 8 јула 1938 год у исто време и на истом месту, под истим условима и са оним бројем такмичара, колико се буде пријавило.

21 јуна 1938 год.

Туман.

2

Управа манастира Тумана.

Благодарност

Госпођа Живка Ленхард уписала је свога пок. мужа Карла Ленхарда за добротвора Пожар. Женс. друштва са улогом од 250 дина.

Госпођа Лепосава Јовановић уписала је за утемељача Пожаревачког женс. друштва, своју покојну малу Катарину Ж. Станковић.

Управа Пожар. Женс. друштва топло благодари прилагачима, Управа

ОГЛАСИ

Рафове

у стаклу и обичне као и **тезге** ИМАМ НА ПРОДАЈУ

Андра Пандуровић

1—3

књиџар

Купујем МЕД

Багремов и липов сваку количину и детелину Луцерну и трогодишњу.

БЕЧКА ГУМИЦА за калем лозе кгр. 150 дина.

ХМЕЉ за пекаре и пиће кгр. 16 дина.

БОРБЕ Ж. ЈОВИЧИЋ, трг.

Потребан је ШЕРГТ или млађи помоћник из боље куке

БАКАЛСКОЈ РАДЊИ

Милана Р. Миленковића
Кнез Михајлова бр. 43 1-2

Своју КЊИЖАРСКУ РАДЊУ у Пожаревцу

продајем из слободне руке због слабости. Радња се налази на прометном месту, која постоји 18 година и има своје сталне муштерије.

1-3 и. Андра Пандуровић, књиџар

Стан

за издавање засебан са неколико соба и остало близу Нове цркве и Основне школе. — Рајићева 8.

Упитати Караџићева 14.

Кућу

у Призренској ул. 9, издајем под кирију омак. Располаже са водоводом и осталим удобностима.

Упитати

Александра Димитријевића, дашчара

Продајем кућу из слободне руке у Кнез Михаиловој бр. 47 и **казан** по лован и **три бурета**. Обратити се Радисаву Милановићу, пошто ћу бити на путу. 2—3 Милица Љ. Јовановић 2

Имам већу количину шљунка и песка за грађевине

За цену и услове обратити се Николи Ђ. Јејини преко пута каф. „Вел. Булевар“ у згради г. Тоше Ђурувије. 2—3

Издаје се соба намештена са два кревета

Синђелићева ул. 10 2

2 стана ЗА ИЗДАВАЊЕ

по 4 одељења и другим удобностима. Цена повољна код Драг. Димитријевића — Ђивте, Јошкина 68 6

Два стана потпуно реновирана у Кнез Михаиловој улици на самом бошку издају се одмах. Упитати Љубу Лазаревића, бакалина. 3—3

Издајем под кирију

нафану „Лондон“ са целокупним једком и један дућан у Кнез Михаиловој улици 55, а и **продајем целокупну зграду** у којој се налази 1 кафана, 2 дућана и 2 стана.

Озбиљан кираџија или купац нека се обрати лично мени.

Михајло Милићевић, обућар на корзо-у

Благодарност

Поводом смрти нашег племенитог супруга, оца, зета, таста, брата и т. д.

Карла Ленхарда, индустријалца

сматрамо за своју дужност да и овим путем изразимо нашу дубоку захвалност:

Лекарима: г. г. Кускутису, Ненадовићу и осталима који уложише све своје знање да нам драгог покојника спасу;

Свештеницима г. г. Маривковићу, Димитријевићу, Радовановићу, Матејићу, Душану и Милану Благојевићу, који нам милостиво покојника опојаше и до вечне куће испратише;

Г. Матејићу, свештенику, г. Миши Обрадовићу, трговцу и г. Душану Живојиновићу, фотографу, који се дирљивим говором са покојником опростише;

Општини Града Пожаревца, Месном Одбору Југословенске Радикалне Заједнице, I Пожаревачкој Занатској Задрузи, Занатлијском Удружењу, брату Јовану Шмицу, кумовима Брђи Кодрас, кумовима Брђи Благојевић, кумовима Зори и Душану Павловићу, зету Чеди Лукићу, Удружењу пекара и млинском особљу на приложеним венцима;

Соколском Друштву, Пожаревац на учешћу са својом фанфаром;

Удружењима: Слога, Женском Друштву, Занатској Задрузи, Удружењу Занатлија и Ватрогасној чети града Пожаревца на учешћу приликом сахране;

Г. г. Ђури Цветковићу индустријалцу, градоначелнику Милутину Милојковићу, кумовима: Душану Благојевићу, Зори и Душану Павловићу, комисији Таси Миловићу и целокупном млинском особљу на њиховом заузимању и помоћи приликом сахране;

Свима рођацима и пријатељима као и грађанству града Пожаревца који нам телеграфски, писмено или усмено изјавише саучешће и драгог покојника до гроба испратише.

Нека је свима вечна хвала.

18 јуна 1938

Пожаревац

Неутешни

супруга Живка, син Душан, кћи Јелена, зет Божа, и остала родбина.

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Доплате, претплату, огласе и остало упућивати на штампарију Б. Наумовића са плаћеном поштарском Ручком се не праћају
 Огласи се примају по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ СЕ ПОВАЉ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 52

Пожаревац, четвртак 7 јула 1938 год.

Година 43

Осуда опозиције

Три године биле су довољне да се оцени рад сваке политичке странке и групе и сваког појединог политичара у нашој земљи, као и да се свако постави на своје место. Несумњиво да је најинтересантија ситуација београдског дела Удружене опозиције, која је кроз цело ово време улагала све своје напоре да убеди свет у потребу свога опстанка и у корисност свога рада. Међутим, у озбиљним и објективним круговима увек се подвлачило да је неуспех Удружене опозиције у народу дошао као последица отсуства једног заједничког програма и пречишћених гледишта о свима важним питањима нашега народног и државног живота. У колико је време одмицало све више је потврђивана тачност ове тврдње.

Пре свега данас цео свет види да београдска Удружена опозиција претставља једну неприродну политичку групацију, у којој свака група вуче на своју страну, а једина додирна тачка састоји се у заједничкој жељи са влашћу. Све што је покушавано да се уради, већ на самоме почетку доносило је неуспех, тако да се свака нова акција београдске опозиције дочекује са великом сумњом и са неповерењем. Наopak рад довео је дотле да више нико неће да верује и слуша приче и измишљотине најистакнутијих опозиционих првака, јер они ничим не дају гаранције да мисле нешто озбиљно да раде за народ и за његове пот-

ребе. Сталан и непрекидан деструктивни рад опозиције додијао је народу у толикој мери, да су ти бивши политички људи изгубили и сваки политички углед и поверење.

Када се све ово има у виду, онда је потпуно јасно да је тако стање Удружене опозиције настало само због тога што овај блок заиста није имао јединственог, јасног и одређеног програма, а што је најгоре у своме раду није се уопште руководио жељама и потребама широких народних маса, већ једино гледао на своје личне и партијске интересе. То није мишљење само политичких противника Удружене опозиције то већ отворено признају и сами њени истакнути чланови. Тако је недавно г. др. Рибар, без и мало обзира, на једном збору најоштрије осудио рад шефова Удружене опозиције, осно-равајући „старцима“ да данас уопште могу водити одлучну реч у нашем политичком животу. Када тако може да каже један угледни члан из тога политичког друштва, онда је потпуно јасна ситуација ове политичке групе. То је најбоље признање да, и поред свих настојања, опозиција данас заиста не претставља један озбиљан политички фактор у нашој земљи. То народ нарочито у последње време увиђа. Он је имао довољно времена да заузме свој став и он је данас такав да иде једино и само на штету београдске опозиције, која је толико од народа девауисана, да уопште не може и не сме

да улази у име народа у ма какве озбиљне политичке акције. Данас се зна ко кога претставља, нарочито у оним крајевима у којима Удружена опозиција жели да највише развија своју делатност. Зар нису довољан доказ народног расположења зборови у разним местима? Док „великим“ скуповима Удружене опозиције не присуствује ни неколико стотина људи, на обич-

не среске састанке Југословенске Радикалне Заједнице долази по неколико хиљада душа. О томе треба данас да воде рачуна, нарочито они који желе да путем споразума решавају народна питања, јер правећи споразум са Удруженом опозицијом показују да су или политички несмотрени људи, или намерно не желе дефинитивну консолидацију нашег политичког живота.

Међународни задружни дан

У циљу, да широј јавности скрене пажњу на себе, да своје припаднике међусобно зближи као и да покаже свој развој и величину, задругарство целог света сваке године прославља Међународни задружни дан. Ова прослава обавља се у месецу јулу, седмом месецу у години, у суботу или недељу, која је најближа седмом дану у месецу. Број седам је симбол задругарства, јер се задружна застава састоји из седам дугиних боја, које опет боје треба да претстављају универзалност, широкогрудност и толерантност задругарства. Задругарство не прави разлике међу својим припадницима, оно прима у своје редове све људе добре воље без обзира на њихову веру, народност, језик или боју коже.

И ове године Међународни задружни дан је прослављен у целој свету па у нашој земљи. Дан прославе био је 3. ов. м, у недељу. Тог дана чула се је у целој свету реч о задругарству и видво манифестовала његова величина и напредак. Ова реч има данас у толико више значаја, што одјекује баш у моменту, када немају рата највише врати да поново запади свет. Овога момента је и најпотребније да се што више чује о задругарству, јер преко задругарства је једино могуће очувати у свету трајан мир, који цело човечанство толико жели. Систем капиталистичке привреде, у коме појединци гомилају огромна богатства у своје

руке и у коме ти појединцу за постигнуте својих циљева изазивају и међународне сукобе, треба у интересу мира да замени привредни систем задругарства. Задругарство не тежи скупљању богатства у своје руке, јер оно ради за све а не за појединце и јер оно зближује људе и развија међу њима узајамну љубав. Из таквог пак његовог рада може ниби само мир.

Поводом ове прославе да изнесемо нешто података о задругарству.

Задругарство није никло у глави каквог теоретичара или филозофа, оно је творевина практичара, људи, који су створили присиљени бедом и немаштином. Прву задругу основали су 28 сиромашних ткача у Рочделу у Енглеској и када су први пут отворили капке своје задружне продавнице дочекао их је буран смех улице, јер је свако држао њихово дело за неозбиљан посао. Данас задругарство претставља у свету један снажан покрет, који броји око 700.000 јединица са близу 200 милиона задругара. Из године у годину ове се цифре повећавају, што јасно сведочи да је задругарски покрет правилно схваћен и да му потпун успех обезбеђен. Данас нема сумње да задругарству припада будућност.

И код нас задругарство показује лепе цифре. Истина не располажемо подацима за последњу годину, али и из ових података којима располажемо видеће се колико је за-

53
8
2
50
25
130
180
30
210
78
25
390
156
195
118
283
130
2
26

другарство напредовало у нашој земљи. У 1928 години у Југославији је било 5.429 задругара са 582.406 задругара. У 1935 год. тај број се попео на 8.738 задруга са 918.114 задругара. Наравно да су ови бројеви данас много већи, те жалимо што до података за 1937 годину нисмо могли доћи.

У овом броју задруга и задругара чиновничко задругарство заузима једно лепо место. У 1928 години у Савезу набављачких задруга државних службеника било је учлањено 87 задруга са 36.500 задругара. На крају 1937 године било је учлањено у поменути Савез 304 а друга са 153.427 чланова. Дакле за десет година број задруга повећао се за 217 задругара за 117.927. По врстама задруге стоје овако: 125 набављачких, 11 станбених, 7 произвођачких и 161 кредитних. Највећи пораст за прошлу годину како у погледу чланства тако и у погледу удела показале су кредитне задруге. Средства свих задруга износе суму од 290.773.506 динара а од тога сопствена износе 103.561.990 динара.

Савез набављачких задруга државних службеника располаже већ и са неколико сопствених предузећа као што су: млинови у Ади и Мољу, Задружна конвјачишта у Београду, Задружни ресторан у Београду, Задружна перивоница у Београду. Сем тога Савезу стварно припадају и КО—ОП предузећа у Врњачкој Бањи, у Кштелу Старом и Улцињу, у Гозд Мартуљеку у Алпима, као и парна цекара „Соко“ у Београду. Најзад у послове Савеза долази и Задружно осигурање које је већ ушло у четврту пословну годину и показало сјајан резултат, јер врши осигурање по најповољнијим тарифама.

Најзад да напоменемо, да и у нашем граду постоји Задруга државних службеника за набавку кредита, која спада у ред напреднијих задруга Савеза набављачких задругара државних службеника. Ова задруга основана је 1932 год. и на дан 23 фебруара 1933 године имала је свега 86 задругара са 145 удела. Стална штедња тада је износила свега 10.880 динара. Међутим концем 1937 г. Задруга има 313 чланова са 829 удела а стална штедња износи суму од 190.550 динара.

Из ово мало података (више нисмо могли изнети јер простор не допушта) види се довољно да Задружни покрет и код нас стално напредује. То напредовање је потпуно разумљиво кад се имају у виду велики и племенити идеали задругарског покрета: Слобода, правда и мир.

Овогодишња прослава Међународног задружног дана, као и ранијих година, завршена је у целом свету једном опште усвојеном резолуцијом, која је ове године донета у

одбрану мира. Та резолуција гласи:

„МКР ПОМОЋУ ЗАДРУГАРСТВА“

Задругари целога света, организовани у Међународном задружном савезу, који су се сакупили на прославу шеснајестог међународног задружног дана, обнављају своју непоколебљиву веру у начела демократије, слободе и мира.

Изддржавају своје гнушање противу сваког мешања у права и слободу слободних народа и против сваког сужавања њихових могућности за добровољно удружење и слободан развитак.

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Почасни генерал Јован Драгашевић — песник и члан Краљевско-српске Академије Наука

Можда нове генерације и незнају да је у Пожаревцу пописао велики национални песник и заслужни генералштабни официр — почасни генерал Јован Драгашевић. Он је рођен у Пожаревцу око 1834 год. Мати му се звала Јеця. Очево име нисам могао дознати. Једна стара пок. Пожаревацка причала ми је да је Драгашевић био прво учитељ у Пожаревцу и то и њен, па, вели, како је он био одличан педагог и још онда, као млад човек, показивао жицу великог националног песника, јер нам је своја предавања говорио тако занимљиво, готово кроз песничке стихове, да смо га слушали без даха!

После учитељовања, а учио је упоредо са службом и даље, Драгашевић је ступио 1855 године са III-ћом класом у стару „Артиљерску школу“ и из ње изашао 19 августа 1860 год. као официр. Пошто је свршио генералштабни курс преведен је у генералштабне официре, те је поред своје редовне службе у главном генералштабу и министарству војном, био скоро пуних петнајест година професор у „Артиљерској школи“ и Војној Академији. Предавао је: историју ратне вештине; Географију; Начела војне географије; Стратегију, Стилистику, Статистику, и Српску и општу Историју.

Из предмета које је предавао види се: колико је његова спрема била пространа, а дух широк.

Драгашевић се још као кадет почео бавити писањем песама, и можда би време бацило вео заборава на овог заслужног Пожаревацана, као професора и генералштабног официра, ма да је и ту његов рад био национално и војно значајан за Србију — да није он ударио у патриотску лиру песни-

Изражавају своје уверење, да привредна начела и друштвени идеали, који чине основу њиховог светског покрета, претстављају највећу наду за социјалну обнову и најсигурнију гаранцију општег, на стварној заједници заснованог мира.

Стављају у дужност себи и својим задружним организацијама, да прјачају свој удео у одбрани мира и да свим снагама помажу сва настојања и средства, која дају могућност за мирно и праведно решење и данашњих светских сукоба.“

С. М.

шта! — Драгашевић је спевао читав низ патриотских песама, у том знаменитом добу буђења духа у српском народу! Његова најлепша и најтужнија песма је.

— „Јека од Гусала“ —

Која почиње да струји овим знаменитим стиховима:

— Србин ради, а Турчин се слади
Србин роди а Турчин одводи —

Драгашевићева „Јека од Гусала“ била је дуго година национална химна целог, српског народа. Она је декламована на свима скуповима и поселима! Чула се на улици међу простим народом. „Јека“ је будила и бодрила дух код омладине, кроз патриотске омладине, која није знала, у оно време, ни за корзо, ни за фусбол, нити за филмске диве и светске старове! Али то је било друго — идално — доба, када се сањало о Ослобођењу Србије и Уједињењу целог нашег народа, које је, ето, на срећу и дошло...

Генерал Драгашевић је био и велики војни писац. Он је написао: „Географију илирског (балканског) тропоља“. То је дело представљало један велики научни рад скоро прво те врсте — у географији пок. Јован Цвијић особито је ценио и уважавао свога најзнатнијег претходника у изучавању балканског полуострва. Затим је издао „Упутство у Топографију“ као предмет, који је предавао у Војној Академији. Драгашевић је био један од првих војних писаца и мислилаца, који је обратио пажњу на беседништво у војсци. Уколико је ово важно за војску — познато је. Он је написао једну врло интересантну књигу: „О беседништву у војсци“. У тој поучној књизи изнео је шта значи официрски кор беседништво у и пред војском, са читавим низом примера знаменитих војсковођа свију векова! Пок. Нушић, који је такође био професор В. Академије — наставио је у овоме правцу своја предавања, слична Драгаше-

вићевим, те је и он написао дело о беседништву.

Рад генерала Драгашевића на националним питањима у корист српског народа, није ништа мањи од рада у војсци и песништву, и за све своје заслуге на књижевности био је изабран за редовног члана српске Академије наука!

Као велики специјалиста у „топографији“, Драгашевић је за време првог српско-турског рата 1875/76 год био у штабу главнокомандујуће српске војске, — генерала Черњајева, где је радио топографске карте, јер у то време наша војска скоро није их ни имала? За време берлинског конгреса српски делегат Јован Ристић, повео је као експерти за гранична и војна питања ондашњег генералштабног потпуковника Јована Драгашевића.

Руско-турски рат 1877/78 год. у коме је учествовала и кнежевина Србија после пада Плевне, и кнежевина Румунија, као руски савезници — несретним задржавањем руских операција код Плевне, коју је утврдио и бранио турски генерал Осман — паша — учинио је, да је Европа, љубоморна на велике руске успехе у европској и азијској Турској, и из прворазредних политичких разлога — одвукла Русију на берлински конгрес, који је европска освојила на Балкану, готово сва уништио?

Руски делегат на конгресу Кнез Горчкиов и гроф Шувалоф — слабо су поклањали пажње српском питању, јер Србија у то доба није била у свери руске политике на Балкану, будући да није лежала на правцу за Цариград, као што су то били: Северна Бугарска и Источна Румунија. Сем тога дипломатски положај Русије био је такође хрђав, јер је имала противу себе Енглеску, која се свим могућим средствима трудила да осујети ратне добитке Русијине и сачува Турску од распадања.

— Наставље се —

Са удружењем савршених ученика
више школе Б. Т. О.

Два дана у Софији
престоници братске Бугарске

— Наставак —

Од Драгомана до Софије путовали смо 1 сат те у 11.45 ч. по бугарском времену (источно европско) а у 10.45 ч. по нашем стигли смо на станицу Софије. На станици нас је дочекала неописиво велика маса света која нам је са веселим лицем, братски расположена, искрено и спонтано приредила овације манифестујући вечно пријатељство и зближење између наших народа. Удружење је за ову посету стојало у преници са Софијском Трговинском-Индустријском Комором која нам је за водиће по Софији

одредила три делегата у личности — г. г. Велислава Валева, проф. Трг. Академије, Петрова, проф. гимназије и Јосифа Матејева, начелника Бугарске-кооперативне банке. Г. г. Петров и Матејев били су са госпођама. Услуге поменуте господе немогуће је овде описати јер су за то потребне читаве странице али је зато немогуће такође никада да их ми заборавимо. Са станице одвезли смо се у два велика аутобуса у хотел првог реда „Славенска Беседа“ где смо, пошто се умилли и мало одморили од пута, ручали у свечаној трпезарији. За време ручка на коме су били и поменути делегати, измењене су здравнице између г. г. Валева и Зиројевића у којима су подвучене жеље вечног пријатељства, југословенства, допуњање трговинских односа између наших земаља ит.д. После кратког одмора у собама овог луксузног хотела у којима смо имали све удобности модерног комфора: топлу и хладну воду, телефон, гардеробу, писаћи сто и остало, у 4 ч. по подне (рачунајући увек по тамошњем времену) пошли смо да разгледамо варош. Прво смо обишли споменик цара ослободитеља Александра II затим: Народно Сабрање — скупштина; чувени храм Александра Невског; Епископију где нас је дочекао старешина — Епископ који нам је одржао говор којим је поздравно цео наш народ као и Њ. Св. патријарха Гаврила; цркву Свете Нелеје где смо присуствовали једном венчању; Универзитет? Општу Бугарско-југословенску изложбу књига, часописа и новина; Народни Театар-позориште које је најмодерније на Балкану у којем нам је приказивано произвођење вештачко грмљење, стварање облака, звезда ит.д.; зоолошки врт и најзад двор Њ. В. Краља Бориса где смо се уписали у дворске књиге. Посетили смо још вештачко језеро и чувену „Борисову градину“. Затим до вечере били смо на корзо-у. После вечере неки су отишли на славање а већина у варош да би упознали ноћни живот Софије који констатовали смо, доста се разликује од Београдског: више је патријалхалан.

У понедељак ујутру, у 1|2 9 ч. трамвајем до станице а потом возом одвезли смо у бању Банки, 14 км. удаљене од Софије. Вредно је напоменути да су браћа Бугари платили за све време како трамвај и воз такође и сва остала превозна средства. У бањи смо се купали у топлој минералној води а са извора и пили. После тога обишли смо долове чиновника Народне банке и Пензионисаних поштанско-телеграфских телефонских чиновника у којима чланови добијају стан и храну за 20 лева дневно (8 дин.) Разгледали смо и све остало за то вредно јер Банки није само бања него и град, насеље.

Свет нас је и овде дочекао са пуно искрене братске љубавности и са нама врло радо разговарао. Било је нарочито много девојака са којима смо се сликали. Сат раније скупили смо се у башти једве кафане код железничке станице где је, на нашу срећу, наишао један хармоникаш који је знао да свира оно што смо ми желели. Тада се развило коло у коме су играле до нас и сестре бугарке раме уз раме, руку испод руку... И све је то било весело, спонтано. У 12.45 ч. возом на коме су се лепрштале заставе бугарске и југословенске, отпутовали смо за Софију. Са ста-

нице одвезли смо трамвајем бр. 1 у најлуксузнији хотел не само у Софији него и на Балкану у коме нам је пририћен ручак — банкет од стране Софијске Трговинске — Индустијске Коморе у част нашу а преко нас као поздрав свима привредницима нашим и нашем целом народу, у част вечног пријатељства и зближења, у част вечног југословенства. Тај се хотел зове „Гранд хотел Бугарија“. И заиста, многи од нас признали смо по доласку у хотел, да смо до тада први пут видели зграду такве монументалности, лепе фасаде, раскошом и сјајем комфора и осталим уређајем и удобностима.

Конференција Ј. Р. З. за V квартал

Позивају се чланови управе V квартала — Бурјан мала, да у недељу 10 јула у 10 час. пре подне, присуствују заједничком састанку у сали Градског поглаварства, ради избора новог председника кварталног одбора на место преминулог председника пок. Живојина Пејића.

Председник Среског одбора
Брана Давинић

I Земаљска занатска изложба у Београду

У сарадњи са осталим Занатским коморама и Савезима, Занатска комора у Београду организује I Земаљску занатску изложбу која се има одржати у Београду у времену од 8 до 25 октобра т. г.

Значај ове Изложбе за занатлије је врло велики. Она ће имати уметничко занатски карактер и представљати израз снаге и стваралачких способности нашег занатства. У данашњем времену, када се занатство у својој борби за рад и опстанак сусреће са све већим тешкоћама, Изложба има да представља једну заједничку рекламу занатским производима и да постигне на њих оно, што занатлије, услед недовољних материјалних средстава нису у стању сами постићи. Као таква, Изложба ће утицати на развијање свести код потрошачке публике о предностима занатског ручног рада и допринети да се развију многе заблуде које постоје о занатској производњи. Према начину како је zamiшљен сам склоп Изложбе, она ће деловати васпитно на занатлије и допринети рационалној производњи, док ће излагање индустрије која служи за потребе занатства заинтересовати занатлије и као купце. Рад у угледним занатским радioniцама на самој Изложби, културно-историски део занатства, за-

натска штампа и литература, наградна такмичења, стручни конгреси, модне ревије и остале приредбе у оквиру Изложбе, заједно са изложбом ученичких радова, даће слику свију облика занатског живота и приказати занатство као производни и друштвени ред који представља фактор о коме се мора водити рачуна и који оправдава своја настојања и своју борбу за бољу будућност и праведнији положај у нашој средини.

Ценећи значај ове Изложбе, која је уједно и прва занатска приредба овакве врсте у нашој земљи, Њ. К. Вис. Кнез — Намесник Павле благоизволео се примити Покровитељства Изложбе, дајући тиме видан доказ Свога старања за наше занатство и занатску приреду.

Услови излагања врло су повољни. Један квадратни метар простора у павиљонима стаје 30 динара, а 15 динара на отвореном простору. За сиромашне занатлије прдвиђено је и бесплатно излагање. Нарочита погодност пружа се занатлијама у могућности колективног излагања за читаве струке, као што је случај код обућара и других занатских струка. Роба која буде излагана по завршеној Изложби биће уз бесплатан превоз вра-

ћена излагачима. Сем тога, излагачи уживају и ослобођење од плаћања гратских такса приликом увоза предмета у Београд, као и остале погодности.

Сва ближа обавештења даје Занатска Комора у Београду, која руководи припремама Изложбе.

Царински приходи

Према извештају централних царинских благајница, царински приходи у првој десетини јуна о. г. извели су 28 милиона 583.955 динара. За исто време прошле године наплаћено је 26.430.421 динар, што значи да је у овој години наплаћено више 2.153.534 динара или 8.15 од сто.

У времену од 1 априла до 10 јуна о. г. наплаћено је свега 211.569.351 динар. За исто време предвиђено је по буџету 196.522.083 динара, што значи да је више наплаћено 15 милиона 47.268 динара.

У упорађењу са прошлогодњим приходима од 1 априла до 10 јуна ове године наплаћено је више 14.816.250 или 7.53 од сто.

Предавање Привредничким питомцима

Моле се трговци и занатлије код којих се налазе деца из „Привредника“, да их у недељу 10 о. м. у 3 $\frac{1}{2}$ часа по подне упуте у Дом Кола српских сестара, где ће им се одржати предавање — које се услед недоласка деце није одржало одређеног дана.

У п р а в а
Кола српских сестара

Објава

Осигурањима обезбеђених култура, који имају поседе у К. О. Пожаревац

У смислу упутства Завода Дун. бановине за обезбеђење од града и чл. 7 Закона о обавезном обезбеђењу усева и плодова од града: овим се саопштава свима осигураницима обезбеђених култура, који имају поседе у К. О. Пожаревац, да је готова главна књига **Исказ** обезбеђених култура образац „А“, који је састављен од стране Градског поглаварства у Пожаревацу, те се исти ставља на 15-то дневни увид рачунајући од данас, како би осигураници могли евентуално ставити своје примедбе; у исто време позивају се осигураници да од данас па до 20 јула уплате разрезани пашални улог за т. г. у противном после тога рока, наплата ће се извршити егзекутивним путем у смислу Уредбе о осигурању.

Од Градског Поглаварства Пожаревац, 4 јула 1938 године бр. 11626.

Званично учешће наше државе на сајмовима у Смирни, Братислави, Барну и Солуну

Министарство трговине и индустрије одлучило је да наша држава узме званичног учешћа на међународним сајмовима у Смирни од 20 августа од 20 септембра, у Братислави од 28 августа до 4 септембра, у Барну од 6 до 21 септембра и у Солуну од 11 септембра до 2 октобра.

Сва обавештења у вези са нашим учешћем на сајмовима на страни, даје Трговински музеј.

Од 1913 до данас издаци на светско наоружање попели су се од две и по на седам милијарди

Према статистичким подацима Друштва народа у 1913 години издаци за наоружање износили су 2,5 милијарди златних долара, а у 1932 попели су се на 4,3 милијарде. Прошле године они су износили 7 милијарди и 100 милиона златних долара. Ове године процењују се за 10 до 15% више него прошле.

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА САВЕ МУМЦИЋА
до 10 јула 1938 год.

ПРВИ КОНГРЕС ЈУГОСЛОВЕНСКЕ МЕТАЛУРГИЈЕ

Почетком јесени одржаће се први конгрес наше металургијске и пионијске индустрије под називом: први конгрес југословенске металургије.

На овом конгресу чуће се стручни реферати о стању наше тежке индустрије, њеним потребама и њеним могућностима.

ДОБРА ЖЕТВА ЈЕЧМА

Према приватним подацима жетва јечма завршена је и у северним и у јужним крајевима наше земље. Квалитет јечма је нешто бољи, него последњих година, а и принос се знатно повећао. Хектолитарска тежина у Војводини износи 70 у Србији 64—67 а у јужним крајевима 63. У привредним круговима рачуна се са извесним вишком од 1500 до 2000 вагона.

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА А. Д. „ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЧЕЛИК“

Идућег месеца биће сазвана оснивачка скупштина акционарског друштва „Југословенски челик“. Организација друштва мора да се изврши најдаље до половине августа.

УНИШТАВАЊЕ КАФЕ У БРАЗИЛИЈИ

Количина уништене кафе у Бразилији повећава се сваке године све више. Док је у години 1935—1936 било уништено 1,467.000 цакова кафе и 1936—1937 години било је уништено 10,893.000 цакова. За 11 мес. кампање 1937—1938 (од 1 јула до 31 маја) уништено је 13,712.000 цакова тежине од по 60 килограма.

Оглас лицитације

Технички одељак у Пожаревцу одржаће на основу чл. 86 до 98 Закона о државном рачуноводству на дан 20 јула 1938 године у 11 часова пре подне у својим просторијама I — прву — оферталну лицитацију за набавку 2000 m³ сејаног шљунка за редовно одржавање бановинских путева у срезу Рамском. Предрачунска сума је динара 48.000.—

Планови, предрачун и услови могу се видети у Техничком Одељку у Пожаревцу. Кауција од 10% од предрачунске суме дин. 5.000.— за домаће а 20% односно 10.000, динара за стране поданике, полаже се на благајни Пореске Управе у Пожаревцу и раније а најдаље до 10 часова пре подне на дан лицитације сходно чл. 83 Закона о Државном рачуноводству у новцу, хартијама од вредности или гарантном писму.

Из канцеларије Техничког одељка Бр. 2967 од 4 јула 1938 год.

Оглас лицитације

Технички Одељак при среском Начелству у Пожаревцу одржаће на основу чл. 86 до 98 Закона о Државном рачуноводству на дан 23 јула 1938 године у 11 часова пре подне у својим просторијама II — другу писмену лицитацију за набавку 880 m³ туцаника за редовно одржавање државног пута Бр. V Београд—Пожаревац од км. 55 до км. 66.

Предрачунска сума је динара 144.320.—

Предрачун и услови могу се видети у Техничком Одељењу у Пожаревцу. Кауција од 10% од предрачунске суме, односно динари 15.000.— са домаће, а 20% односно дин. 30.000.— за стране поданике, полаже се на благајни Пореске управе у Пожаревцу и раније а најдаље до 10 часова на дан лицитације сходно чл. 83 Закона о државном рачуноводству у новцу хартијама од вредности или гарантном писму.

Н. З. — У обзир ће се узимати само оне понуде које буду ниже од суме 141.000.— дин.

Из канцеларије Техничког одељка у Пожаревцу Бр. 3555 од 4 јула 1938 године.

ОГЛАСИ

Стан са пише одељења потпуно здрав са улице, кирија повољна. Видети Кнез Михајлова бр. 27. 1
Обратити се: Браћа Стефановић кож. трг. — Табачка чаршија.

За одмах тражи се спремна куварица

старијих година.
Јавити се уредништву листа.

Имам на продају 100 м. ДРВА
цера и растова у цепаницама без обlike. Сечена пре 6 месеци. Заинтересовани да се обратe
Драг. Ђорђевићу
каф. — Вел. Булевар. 1

Јављам грађанству да сам поред кафане коју држим у Љубичеву **ОТВОРИО** за време сезоне купања и **КАФАНУ** на Морави и исту снабдео добрим пићем као и разним мезелуцима. С поштовањем, **ЉУБА ГАЈИЋ** каф. из Љубичева

Продајем кућу из слободне руке у Кнез Михајловој бр. 47 и **казан** полован и **1 кацу** и **три бурета**. Обратити се Радисаву Милановићу — пошто ћу бити на путу. 3
Милица Љ. Јовановић

2 стана ЗА ИЗДАВАЊЕ по 4 одељења и другим удобностима. Цена повољна код Драг. Димитријевића — Гивте, Јошкина 68 8

Стан засебан за издавање одмах. Улица Караџићева бр. 14. Упитати у пекарници.

Купаћи КОСТИМИ могу се добити готови, а могу се и наручити, по цени од 50—60—70—80 :: динара комад ::
КОД
Трикотаже „Нада“
Табачница

Купујем МЕД

Багремов и липов сваку количину и детелину Луцерку и трогодишњу. БЕЧКА ГУМИЦА за кадем лозе кгр. 150 дин. ХМЕЉ за пекаре и пиво кгр. 16 дин. **БОРБЕ Н. ЈОВИЋИЋ**, трг.

Чишћење клозета и помијара
вршимо са најбољим справама а по најнижој цени. ОБРАТИТИ СЕ у гостионицама: „СЕЉАК“, „ЛАС“ и код „ЕРЕ“

Мед кудује

Брвничевска Пчеларска Задруга Караџићева бр. 2. Преко од Булевара. 6

Кућу Коке Лазаревића ниж. у авлији са осталим удобностима у Призренској ул. бр. 9. — Издајем под кирију одмах. Упитати 4
Александра Димитријевића, дашчара

Штампарија Ђорђа Наумовића у Пожаревцу

израђује све штампане потребе тачно и на уречено време а са ценом :: умереном, ::

Стан са 5 одељења, у кући поч. Петра Шљивића, издаје се под закуп одмах. За цену обратити се председнику Школ. Одбора **МИЛУТИНУ МИЛОЖКОВИЋУ** председ. Град. Поглаварства 8

Ко оглашује тај напредује

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Допнос, претплату, огласе и остало упућивати на штампарију Ђ. Наумовића са плаћеном поштарином
 Рукописи се не враћају
 Огласи се прилажу по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 59

Пожаревац, недеља 31 јула 1938 год.

Година 43

Посета италијанске и британске морнарице

Ових дана налази се у водама нашег Приморја један одред италијанске морнарице од два бојна брода и 4 разарача, који су дошли у посету нашој морнарици и нашој Краљевини. Ово је прва посета италијанске морнарице слободним југословенским лукама. Италијанска морнарица је најпре посетила Боку Которску, где јој је у Херцегноном био приређен пријатељски и срдачан дочек, па је затим кренула на север и 25 о. м. ујутро упловила у шибеничку луку. Ту је италијанској флоти приређен исти пријатељски дочек и указане јој почасте од стране поморских и других власти. Како се у шибеничкој луци налазе овом приликом и 4 енглеска разарача, то је лука искићена енглеским и италијанским заставама и показује необичну живост и свечаност.

Ова прва пријатељска посета италијанске морнарице нашим водама плод је суседске политике двеју Краљевина инаугурисане споразумима закљученим марта месеца прошле године, и она је један од повољних и пријатних резултата мирољубивих односа двеју држава на Јадрану. Та посета је уједно најбољи демант раније ширених вести у неким листовима, да ће Јадран бити узрок непожељених догађаја у свету; али је та посета такође почетак једног новог доба које треба да одстрани и дефинитивно баци у заборав раније неспоразуме и

затегнутости које су донекле биле природна последица великог и дугог светског сукоба тражења нових оријентација у међусобним односима народа. Сада је та преоријентација дефинитивно нађена и утврђена, и она је створила стање мира на Јадрану. Тај мир био је наш највећи циљ и он је сад најбољи прилог наше земље сређењу међународних односа. Он је уједно најбоља гаранција за повољан развој односа на Јадрану и у овом делу Европе. Данас је тај мир на Јадрану подлога суседске политике двеју Краљевина на Јадрану, које су испуњене осећајем сигурности, па су сада без стрепње од изненађења. Политика мирног решења суседских односа недавно инаугурисана, разбила је и одагнала облаке који су деценијама били надвијени над нашим поднебљем на Јадрану. Милиони нашег народа осећају сада радост у оваквом развоју ствари, и они виде у овој пријатељској посети италијанске морнарице југословенским лукама почетак једног новог доба на нашим обалама и један доказ више оправданости политике бољих суседских односа.

Али милиони нашег народа виде значај ове прве посете италијанске морнарице не само за односе наше државе са Италијом, већ и за односе у светској међународној политици. Оваквим пријатељским посетама нестају могућности нових неспоразума и уједно

исчезава бојазан од непријатних изненађења; а то је баш оно што чини да су милиони нашег мирољубивог народа испуњени радошћу, и то је оно што у њему развија још дубљу жељу за миром и мирним развојем. У таквом стању ствари будући неспоразуми биће све тежи. С тога шибеничка лука и све друге луке на јадранској обали којима италијанска морнарица чини овом приликом пријатељску посету, показују толику свечаност и свечан изглед приликом ове прве посете. Народ пак дуж јадранске обале види у тој посети један доказ више новог и бољег стања ствари у односима са својим суседом с друге стране Јадрана. Такво стање ствари је на срећу не само наше обале и обале нашег јадранског суседа, већ и свих пријатеља мира у свету, и оно испуњује поносом све људе који своје енергије посвећују одржању мира на нашим границама.

Као леп израз таквог стања ствари наш народ поздравља посету пријатељске флоте. Он у овом пријатељском гесту види леп пример мудрије и далековидније политике којом се могу боље и брже отстранити неспоразуми који немају дубљег разлога, а који су доскора били сметња бољем развоју међусобних односа двеју суседних држава на Јадрану. Наш народ верује да ће ускоро настати сви услови за бољи развој тих односа. Мир на обалама Јадрана осећа наш народ као велику потребу и један од главних услова за свој интензивни рад и развој с тога он цени политику пријатељства с Италијом као важан моменат у спољној поли-

тици своје земље, која му са да доноси све веће спокојство.

С те тачке југословенски народ, а нарочито део народа на обалама Јадрана, посматра значај ове прве посете италијанске морнарице. Тако и треба тумачити спонтану радост и одушевљење које он манифестује овом приликом. Народ на обалама Јадрана сматра долазак италијанске морнарице долазком једног новог и лепшег доба које му пружа и лепше перспективе. Нека би ова прва посета италијанске морнарице била уједно и први весник тих лепших дана будућности, и нека би њом једном за свагда ишчезле слутње сумње и подозорења која су раније мучила душу нашег мирољубивог живља на обалама Јадрана!

Срећна околност је хтела, да значај ове посете италијанске морнарице буде још увећан једновременом посетом енглеских разарача, те је том приликом дошло до сусрета и међусобног упознавања италијанских, енглеских и југословенских официра, и до заједничке пријатељске манифестације.

Поздрављајући ову прву посету италијанске морнарице ми уједно поздрављамо и наше госте са британских обала.

**Захвалност
канцеларије Њ. В.
Краља на изјавата
саучешћа поводом
смрти Краљице Марије
румунске**

Њено Величанство Краљица Марија примила је приликом смрти Своје Мајке, блаженоупокојене румунске Краљице Марије, много

бројне телеграме из земље и иностранства, у којима се изражава дубоко саучешће.

По највишем налогу канцеларије Његовог Величанства Краља част је изјавити захвалност свима, као и онима који су се том приликом уписали у дворске књиге.

Велике трке и изложба

Данас ће се одржати велике трке и изложба коњских грла, које приређује Дунавско Коло Јахача Кнез Михаило у Пожаревцу. Изложба ће се одржати пре подне у 9 сати на самој тркалишту. А после подне, отпочеће трке у 3 сата. Има шест трка: 1. „Антика“ 2. „Костолац“, 3. Града Пожаревца, 4. „Дунавске бановине“, 5. Препонска трка и 6. Касачка трка „Орлов“, на сулкама и чезама.

Најинтересантнија трка биће препонска и касачка на сулкама и чезама.

Енглески кредити за Балкан

„Дер Ангриф“ орган Национал-социјалистичке партије Немачке у једном од својих последњих бројева доноси већи чланак о најновијим привредним плановима Енглеске у Средњој Европи па између осталог каже:

„Хришћанска мудрост од увек је у пуританској Енглеској имала многе приврженике. Енглеска је са својом фунтом увек умела тесно да веже политичке и привредне концеве у корист своје империје. Сада је на реду Балкан.

Ту скоро Турска је добила већи енглески кредит, па лист господина Идн „Јоркширпост“ препоручује да се по угледу на овај руски кредит „фунтино ткиво“ протегне и остали Балкан. Овај лист је на изненађујући начин смео са ума велику резервисаност Енглеца по словима кредита, па са подвученом јасноћом износи, да се само тим путем може задржати напредовање национал-социјализма низ Дунав и заштити Балкан од привредног поробљавања од стране Немачке.

Међутим „Јоркшире Пост“ треба да призна, да би се тиме спречило један природни развој, јер Немачка држи много до правилног ширења привредних односа између ње и Југо-источне Европе, и да је то природна потреба обеју страна. И ако не сумњамо у то да Енглеска фунта уме добро да расте, ипак остајемо при нашем старом сватању, да су природни животни услови јачи од параграфа једног кредитног споразума.

Стеван С. Шапкицац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Сава и Душан Р. Димитријевићи пуковници

Сава и Душан, пешадијски пуковници синови су пок. Чвча Рилојка Димитријевића, дугогодишњег председника пожаревачке општине.

Сава је, по свршетку шест разреда гимназије у Пожаревцу, ступио са XVIII класом у Војну Академију 1885 године, и свршио је исту 1888 год. као једнајести у рангу, међу двадесет и шест другова. Као пешадијски потпоручник служио је као официр по разним батаљонима у Београду, јер у то време основне тактичке јединице били су батаљони. Како се пок. Сава одликовао у служби убрзо је додељен пешадијској подофицирској школи као дисциплински официр и наставник. Он је редовно и брзо напредовао, и као мајор био је додељен у Министарство Војно, на службу у ађутантурно одељење као шеф. Ту је провео дуго година и истакао се својим радом, због чега је био више пута одликован. Многи министри су се променили, а Сава је непрестано остајао на своме месту.

Сава је ушао у балканске ратове као потпуковник и командант пуки, па је због свога храброг држања унапређен за пуковника. У светском рату командовао је XIII пуком II позива, и у Кумановској битци одиграо значајну улогу и својим пуком, када је много допринео успеху прве армије престолонаследника Александра. После светског рата био је опет на служби у Мин. војном, где је својом сиремом и радом много допринео новој организацији југословенске војске.

Истрошен дугом службом, ратима и домаћим бригама пуковник Сава је пре времена трагично завршио свој плодни војнички живот.

Млађи му брат Душан такође је, после свршених шест разреда у пожаревачкој гимназији — ступио у Војну Академију 1889 год. са XXII класом, коју је свршио као 29 у рангу 1892 год. и произведен исте године 16 септембра за пешад. поручника.

Пок. Душан је највећи део своје службе провео у Пожаревцу као водник и командир чете у VIII батаљону и IX пуку „Краља Николе I“. Када је постао виши официр био је одређен за ађутанта Његовог Величанства Краља Петра I. На тој почасној служби провео је неколико година, где се показао достојан тог високог поверења.

Када су почели балкански ратови 1912 год. пок. Душан је одмах примио команду над батаљоном, са

којим је провео српско-турски и српско-бугарски рат, у којима је добио чин потпуковника и пуковника.

Као пуковник је ушао у светски рат 1914 год. као командант пука. За време свију ратова одликовао се својим држањем због чега је био више пута одликован.

По свршетку светског рата истрошен ратним тегобама оболео је, и после дужег боловања преминуо је у Пожаревцу, где је и сахрањен. Његова верна и добра супруга подигла му је на пожаревачком гробљу достојан и леп споменик!

Нека је слава овој двојци храбрих официра, браћи Димитријевићима, који су унели у ову велику Југославију и свој труд и своју крв!

— Наставиће се —

Одбрана

од загушљивих гасова

Грађанству града Пожаревца

Свакодневно читамо у дневној штампи да се западни народи: Француска, Енглеска, Немачка и други ужурбано спремају и снабдевају целокупно своје грађанство са најмодернијим маскама и поучавају кроз разне тежјеве о потреби маске као и најефикаснијој одбрани од непријатељског напада из ваздуха.

Из ових најскоријих ратова сазнајемо да су збрисани фронтони и међународне границе и да се рат преноси лако и брзо и преко фронта у унутрашњости земље, у позадину и на мора и у планине. Доживели смо и то, да се народи упуштају у ратне авантуре и без објаве рата, а да се непријатељски авиони бацају на најневиније жртве: жене и децу у позадину.

Да неби изостали иза осталих културних народа, који ова онака оруђа спремају да сломију на најслабије народе, неопходно је потребно, да се цивилно становништво благовремено са свима опасностима од напада из ваздуха и примени одбрамбених (заштитних) мера.

Најстрашније оруђе у будућем рату је непријатељска авијација за бомбардовање и бацање запаљивих, експлозивних и отровних бомби са загушљивим гасовима и бактеријама.

Ради одбране од ових загушљивих гасова и напада од непријатељских авиона из ваздуха, Градско Поглаварство у Пожаревцу набавило је изванредан број маски и отровне гасове, па је намерно да

свом грађанству покаже једног дана у пуку за везу како се има бранити од загушљивих гасова.

Дани када ће се одржати вежбе у пролазу кроз затворану просторију, објавиће се грађанству благовремено.

Предње се доставља грађанству града Пожаревца, ради знања и моли се да листом присуствује овим вежбама, јер је то у корист њих лично.

Од Поглаварства Града Пожаревца Пов. Бр. 30 27 јула 1938 год. Пожаревац.

Нови епископ српске православне цркве

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевских Намесника, на предлог министра правде, а на основу члана 8 Закона о Српској православној цркви и чл. 99 Устава Српске православне цркве, постављени су:

За епископа упражњене Горњокарловачке епархије Његово Преосвештенство епископ Сава, досадашњи викар Његове Светости Патријарха српског са титулом епископа сремског, и

За епископа упражњене Охридско-битолске епархије Његово Преосвештенство епископ Платон, досадашњи викар Његове Светости Патријарха српског са титулом епископа моравичког.

Повратак министра г. Д. Цветковића из иностранства

Министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић враћа се 5 августа из иностранства.

Сада се министар г. Цветковић налази на одмору у Карсбаду и ових ће дана обићи велике санитарске установе у Немачкој као болнице, хигијенске заводе, лежишта и друге, како би се на лицу места упознао са уређајима истих. Министар г. Цветковић задржаће се на путу по Немачкој неколико дана.

Одмах по повратку у земљу министар г. Цветковић ће посетити Ниш и обићи срезове моравске бановине, како би се састао са својим партијским пријатељима и упознао их за политичком ситуацијом.

Слава Стрелачке дружине у Пожаревцу

Пожаревачка стрелачка дружина прославиће прву своју Славу у уторак 2 августа — на светог Илију. Резање колача обавиће се у 10.30 часова у Официр. Дому.

Умољва се грађанство као и све установе и Удружења да изволе увеличати исту својим присуством.

По подне од 13 часова наградно гађање на коме могу да учествују сви грађани оба пола. Управа

Трговачка академија у Пожаревцу

Давнашњи сав Пожаревца остварио се...

Пожаревац је добио четвороразредну трговачку академију. Са овим успехом Пожаревца, он заиста улази у редове градова, коју је репутацију и заслужио и по своме економском као и политичком положају.

Наш подмладак је још у једној грани добио поље рада и перспективу да осигура академски своју будућност. Многим родитељима скинуће се велика брига — где ће своје дете извести на пут.

У Пожаревцу има доста стазова, доста јефтних, тако да ће моћи да се користе сви они како из ближе тако и даље околине.

Краљевским Указом већ је наименован и Директор академије, те ће рад у академији већ ове јесени почети.

Родитељи упишите своју децу у ту корисну школу и дајте своје дете високо трговачко академско образовање, и осигурану егзистенцију.

Не можемо пропустити а да и овом приликом не одамо пуну хвалу нашем народном посланику г. Брани Давићу, — на његовом неуморном раду за остварење ове академије, као и уопште унапређење нашега краја.

В.

Испити у пољопривредној школи

Од 1 августа почињу завршни испити у овдашњој пољопривредној школи. Ови испити ће се обавити у присуству изасланика Краљевске банске Управе.

20 младих, по завршеном двогодишњем учењу, спремају се да полажу теориски и практични испит, на коме ће доказати да су дорасли за самостални и напредни тежачки рад.

По завршеним испитима, свршени ученици одлазе на 10-дневну екскурзију, на којој ће се њима пружити прилика да виде напреднија газдинства.

Поред тога екскурзија ће посетити и Оплевац, где ће се поклонити Селима Великог Краља Мученика.

Упис нових ученика у школу (школовање и издржавање ученика је бесплатно) већ је отпочео и трајаће до 1 септембра о. г.

Молбе за упис ученика треба подносити преко среског пољопривредног референта.

Сва обавештења за упис ученика могу се добити у школи и у среском начелству а исто тако и код општинских Управа.

Издање нове болнице у Пожаревцу

Како су планови за градњу нове болнице у Пожаревцу готови и потпуно припремљени и одобрени од надлежних власти издато је наређење Грађевинској секцији у Пожаревцу да одреди дан лицитације за градњу болнице. Дан лицитације објавиће се у идућем броју.

Посета наших парламентарца Софији

Група југословенских парламентарца, на челу са председником Народне скупштине г. Стеваном Тирићем, посетиће ускоро Софију и направити званичну посету својим колегама бугарским парламентарцима.

У првој половини августа ове године група бугарских парламентарца, на челу са председником бугарског Собрата г. Стојком Мочановим долази у Београд да врати посету својим југословенским друговима парламентарцима.

За дочек наших парламентарца у Софији чине се већ припреме, како би прва посета наших парламентарца испала што срдачније и искреније. Предвиђен је низ конференција, састанака, излета и банкета.

Убиство у Пожаревцу

28 јуна ове године око 7 сати у вече потукла се браћа Јовановићи, звани „Фишкали“, који станују на градиштанском путу, више надвожњака пруге Пожаревац—Кучево — због неких свиња.

Милан Јовановић „Фишкал“, држи под закуп држ. имање на „Табани“, коме ових дана истиче рок закупа. На томе имању, које су за идућу годину узели под закуп браћа од стрица Милана „Фишкала“ а синови поч. Ивана, пустили су свиње да на њему пасу.

Милан је тога дана својом пшеницу и браћајући се из вароши видео је да његова свиња пасе свиње на имању, па је опоменуо да то не чини, јер он још плаћа закуп. У томе разговору, који се претворио у кавгу излетела су из дворишта браћа Фишкали, синови Ивани и напали су каменицама Милана, разбили му главу, оборили га на земљу и сјурили га низ насипа и почели га тући каменицама у главу. Све му главу разбили. У томе моменту Милан је извадио перорез и почео њиме да се брани, тако је једног од браће — Дамитрија, ударио у срце а другог — Војислава у плећку дубоко 4 сантиметра.

Дамитрије (Милан) и Војислав пречеги су одмах у бановинск

болницу, где је Дамитрије — Милан, умро а Војислав остао у болници.

Убица Милан Ж. Јовановић овако тешко рањен прво је притворен па затим му је указана лекарска помоћ. Његове су повреде тешке. И Милан и Војислав налазе се у болницу на лечење а убијени брат сахрањен је 29 јула по подне.

ПОМЕН

Удружење „Слога“ пожаревачких запатлија и радника у знак пажње према сенима својим племенитим легаторима, завештачима и великим добротворима чиниће помен на њиховим гробовима на дан 2 августа ове године на Светог Илију са свештеником и својом певачком дружином у 10 часова пре подне и то овим покојницима:

Ђорђу и Анђелији Селић, Димитрију и Јелени Кристоју, Јовану Павловићу — Бати, Петру Мартићу, б. војскару, Михаилу и Давиду Бркић, Ђорђу, Николији, Владимиру и Душану Симићу, Миланину Стефановићу, б. терзији, Благоју и Милици Богдановић, Живки Р. Петровићки, Луки Ђ. Наумовићу б. обућару, Косари Ђ. Кузмановићки, Милутину и Милунки Обрадовић, Јулијусу Петики б. лекару, Стевану Здравковићу — Радовановићу, Кости Стојићевићу б. терзији, Петру Д. Обреновићу, б. економу, Ђорђу Симићу — Голешу, Драгољубу — Драгану Миловановићу, Јозефичи Стаменковићки, Милану Дескашеву, б. адвокату, Драгомиру Цвејићу б. ћурчији, Персиди С. А. Јовановићки, Станки Ж. Стојићевићки, Томовији и Стојадину Матићу, Ђорђу — Ђоки и Лепосави Давићки и Петру Ђ. Давићу б. индустријалцу.

Умољавију се породице, сродници, синови и кћери да тога дана изволе у одређено време доћи на гробове својих драгих покојника.

Управа

Конкурс

За пријем нових ученика у Занатлијској школи при Железничкој радионици Смедерево

У Занатлијској школи при Железничкој радионици Смедерево примаће се за 1938/39 школску годину 30 нових ученика за изучавање заната: браварског, столарског, стругарско, електричарског, тапетарског, лакирерског ит.д.

Ученици у I години распоређиће по занатима Управа Радионице.

Школа траје 4 године и састоји се из практичне и теориске изставе. Време наставе износи по 8 сати дневно. Ученици по успешном положеном испиту на крају четврте године добивају сведочење о свршеној занатлијској школи и о положе-

ном помоћничком испиту. Равн Железничке занатлијске школе изједначен је са рангом непотпуне средње школе (4 разреда гимназије са малом матуrom односно завршним испитом).

Ученици у I и II години добивају надницу од 12 динара а у III години од 14 динара и у IV години од 16 динара, када раде. У случају обољења ученици добивају 70% од наднице као новчану помоћ по прописима Болесничког фонда.

Школарина се плаћа према разредној порези и групи у којој су занатске школе разврстане.

Оглас лицитације

Технички Одељак при Среском Начелству у Пожаревцу одржаће на основу чл. 86 до 98 Закона о државном рачуноводству на дан 4 августа 1938 године у 11 часова пре подне у својим просторијама и то:

II оферталну лицитацију за израду државног моста отв. 8,00 м. па км. 27+040 бановинског пута II реда Пожаревац—Костолац—Салаковац.

Предрачунска сума је динара 29.949,57. —

III оферталну лицитацију за израду два цреаста пропуста отв. 0,66 м., на бановинском путу II реда Бр. 199 Колари—Друговац и Гранич. стубова на истом путу Бр. 200 Селевац—Суви Дол.

Предрачунска сума је динара 14.929,32. —

Планови, предрачуни и услови могу се видети у Техничком Одељку у Пожаревцу. Кауција 10% од предрачунске суме за домаће, а 20% за стране поданике, полаже се на благајни Пореске Управе у Пожаревцу и раније а најдаље до 10 часова пре подне на дан лицитације сходно чл. 83 Закона о Државном рачуноводству у новцу, хартијама од вредности или гарантном писму.

Из канцеларије Техничког Одељка Бр. 3855 и 3792 од 19 јула 1938 г.

Оглас лицитације

Технички Одељак у Пожаревцу одржаће на основу чл. 86 до 98 Закона о Државном рачуноводству на дан 5 августа 1938 године у 11 часова пре подне у својим просторијама II-другу оферталну лицитацију за набавку 2.000 м² сејаног шљунка за редовно одржавање бановинских путева у сресу Рамском.

Предрачунска сума је динара 48.000,00 —

Планови, предрачуни и услови могу се видети у Техничком Одељку у Пожаревцу. Кауција од 10% од предрачунске суме динара 5000 за домаће а 20% односно 10000 динара за стране поданике, полаже

Тон кино «Трудић»
у суботу 30 и недељу 31 јула — приказује

ОСТРВО СТРАВЕ И БЕСА

Не пропустите овај филм, јер овако нешто није још било на екрану снимљено

се на благајни Пореске Управе у Пожаревцу и раније, а најдаље до 10 часова пре подне на дан лиценцијације сходно чл. 83 Закона о државном рачуноводству у вавду, картијама од вредности или гарантног писму.

Из канцеларије Техничког Одељка Бр. 3881 од 20 јула 1938 године.

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
СВЕТ. КУЗМАНОВИЋА
до 7 августа 1938 год.

БРОЈ ПОСЕТИЛАЦА У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

По статистици, коју води Управа бање, број посетиоца на дан 25-VII о. г. износи 6572.

Број посетиоца прошле године за првих седам месеци био је за 1700 мањи.

До данас од почетка ове године посетило је Врњци 18.185 душа.

ЈЕДНА БЕОГРАДСКА ФИРМА ПОДИЖЕ ТЕКСТИЛНУ ФАБРИКУ У АЛБАНИЈИ

Претставник једне београдске фирме закључио је уговор за подизање текстилне фабрике у Албанији. Изградња фабрике започела у најскорије време тако да би фабрика евентуално отпочела рад на јесен.

Са Пожаревачке пијаци

На пожаревачкој пијаци цене су на дан 30 о. м. следеће:

- Пшеница н. — 150 дин. 100 кгр.
- Руж 130 " " "
- Јечам 130 " " "
- Овас " " "
- Кукуруз у зрну 135 " " "
- Сено 30—40 " " "
- Слама 8—10 " " "
- Пилићи 10 динара кгр.
- Петлови 5 динара кгр.
- Кокошке 7 динара кгр.
- Јаја 45 дин. 100 ком., а 0.45 д. к.
- Сира 8—10 дин. кгр.
- Кромпир 1.50—2 дин. 1 кгр.
- Црни лука 1.50—2 дин. 1 кгр.
- Бели лука 2—3 дин. кгр.
- Пасуљ 2.30—3 дин. кгр.
- Боранија 3 дин. кгр.
- Купус 1.50—2 дин. кгр.
- Парадајз 2.50—3 дин. кгр.
- Плави патлиџан 2 ком. 1 дин.
- Тиквице 2—2.50 дин. 1 кгр.
- Паприке љуте 100 ком. 6—8 дин
- туршијаре 100 ком 7 д.
- бабуре 6 ком. 1 дин.
- Млеко слатко 1.50—2 дин. литар
- Вуна 15—16 дин. кгр. (неправна)

Месо на месарницама
Говеђина 10 дин. кгр.
Телећина 12 " " "

- Овчетина 10 " " "
- Свињско 12 " " "
- Маст 14 " " "
- Сало 13 " " "

Дебеле свиње до 8 дин. кгр. жива мера

На месарници на пилићарској пијаци до „Уједињења“ и месарницама на зеленој пијаци:

- Говеђина 10 дин. кгр.
- Овчетина 10 " " "
- Свињско 12 " " "
- Телећина 12 " " "
- Маст 14 " " "
- Сало 13 " " "

ОГЛАСИ

Млађег помоћника са добром сведошвом треба КОЛОНИЈАЛНА ТРГОВИНА **Божидара Д. Милошевића** 3

Кафани „Буренце“
ПОТРЕБАН ЈЕ келнер
Ступити може одмах.
2 **Станмир Јовановић** кафеџија

ВИНО 2.000 лит. доброг, ради привременог одласка продајем квантум одма. Цена умерена. Обратити се на **Стеву економа — Болничка 3** преко пута старе цркве. 2—2

Имаће у Пожаревцу
Кнез Михајлова бр. 25 **КУЋА** са свима потребним просторијама као велики кош са магазом, двориштем 16 ари са 60 родних воћка продајем по повољној цени и условима. Купац полаже одмах 1/3-ну а 2/3 на почетак две године. За услове обратити се сопственику за цену **МИКИЋУ, ревизору** поштом Крагујевца

Продаје се јевтино кућа са 5 одељења и сугереном од 5 одељења здрава и угодна. Услови плаћања повољни. 2 Упитати уредништво овог листа.

Продајем ЧЕЗЕ скоро нове широке су за троје, такођер су ниске, имају кочицу а позади су удешене за пртљаг. имам и **амов** за једног коња. Упитати уредништво

Хало ● Хало
Наочаре за сунце у СВИМА БОЈАМА **8 дин. комад** Тако исто и све друге **наочаре за вид** Цене су спуштене. То се може добити **само у радњи** 3 **Мих. — Мише Сергијевића** часовничара у Пожаревцу

КАФАНА „Браничево“
од данас отпочела је рад са **гурманском ђеваџијом**
Поред разних мезелука са роштиља, боће са ражња млади прасићи, јагањци, пилићи. Пиће првокласно и добро расклађено
Моли се пошт. грађанство за посету.

ДАМЕН ФРИЗЕР
Д стагао је из Врњачке Бање
А и вршиће све врсте
Н ОНДУЛАЦИЈЕ
И у фризерској радњи
Л
О **ИСИДОРА ЈАНКУЛОВА**

УГАЉ
из рудника Кленовник
Од 1 августа отпочиће продаја угља за кућни огрев на стоваришту жичане железнице. Издавање пре подне од 6—12 и по подне.
Мера на лицу места на жигосаном кантару. Плаћање или на стоваришту или у Трговачкој Банци, која прима и поруцбине.
Управа Рудника

Стан са више одељења потпуно здрав са улице, кирија повољна. Видети **Кнез Михајлова бр. 27.** 5
Обратити се: **Браћа Стефановић** кож. трг. — Табачка чаршија.

2 стана ЗА ИЗДАВАЊЕ по 4 одељења и другим удобностима. Цена повољна код Драг. **Димитријевића** — Тивте, Јошкина 68 12

Грађанству на знање
од данас продајем у мојој пекарници код „Булевара“
1 кгр. црног леба са ражним брашном 2 дин.
1 „ средњег хлеба 2.50 „
1 „ белог хлеба 3 „
Имам велику количину хмеља за продају.
31 јула 1938 г.
Риста Х. Колоњас

Купујем беле и црне флаше од 1/2, 3/4 и 1 литар. **Балоне** од 5, 10, 20 и 30 кгр., **чаброве, каце** и винска **бурад** мања и већа.
Треба 1 лоретну дужина 2.50 ширина 1.40
ЂОРЂЕ Ж. ЈОВИЧИЋ 6—6 трговац

Тражим стан
2 собе са осталим просторијама. Понуде слати администрацији под шифром „250—300“

УВЕК свежег Краљевачког **кајмака, Пиротски кашкавал, Теј бу-тера** и Липског сира добијете у бакалској радњи **Ђоке Ж. Јовичића**

Продају се 4 дућана
дућан са станом на пилићарској пијаци бр. 34.
Два дућана у Краљевој ул. бр. 27 где је Трудић и 28 у коме је Вучковић кројач.
дућан код „Ере“ на Цветном тргу бр. 27. и
СТАН са шест одељења у Кнез Михајловој улици 11, издаје се под кирију одмах.
Обратити се **Душану Станковићу — Крајинцу**, — Кнез Михајлова број 11.

Треба млађег трг. помоћника **БАКАЛСКА ТРГОВИНА** 4 **Ђорђа Ж. Јовичића**

На продају хитно **комалет трпезарија** **Винторија нова и РАДИО нов.** Обратити се у штампарији овог листа. 3

Фотографија **Градимира Вуловића** у Пожаревцу **потребује једног ученика**
Ко оглашује тај напредује

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дан.
 ПРЕТПЛАТА:
 За сваку дан. 10
 „ месеци 25
 „ година 25
 Дописа, претплата, огласе
 и остало упућивати на
 штампарју В. Наумовића
 са плаћеном поштарином.
 Рукописи се не враћају.
 Огласи се примају
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОДАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
 РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
 ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
 ЂОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
 Дунавска улица број 8

Број 60

Пожаревац, четвртак 4 августа 1938 год.

Година 43

Далмација и г. др. М. Стојадиновић Копрена је пала!...

Пут Претседника Краљевске Владе г. др. Милана Стојадиновића по Далмацији, који је целокупно наше јавно мишљење пропратило читавим низом најсимпатичнијих коментара, имао је поред значаја инспекције животних, културних и привредних услова народа у овоме крају и један други и већи значај. Овај пут др. Стојадиновића дао је прилике народу Далмације да поздраве г. Претседника не само као човека који прелазећи преко ситних партијских расположења или нерасположења ради са подједнаком љубављу на заштити интереса и подизању свих крајева наше земље, — већ и као великог југословенског стила, који је после толико мучних година био у стању да обезбеди и учврста мир на нашем плавом Јадрану, изграђујући солидне темеље пријатељства између наше државе и суседне Краљевине Италије.

Становништво нашег поносног Приморја, које је у свом највећем делу материјално веома много трпело од несређених политичких и привредних односа са Италијом за време ранијих режима, изразило је у низу сјајних дочека и искрених манифестација своју највећу захвалност и своје признање г. др. Стојадиновићу, који је, извршујући завет великог југословенског државника Николе

Пашића, од нашег снажног западног суседа створио поузданог и оданог пријатеља Југославије.

Наши трговински односи са Италијом нису из претежно политичких разлога за време прошлих режима били на потребној висини и Југославија иако по природи свога економског положаја упућена на Италију, није могла у довољној мери да рачуна са њом као ковзументном знатног дела својих аграрних производа. Трговински уговори, који су били закључени за време ранијих режима и који су требали да регулишу увоз и извоз наше земље у Италију, носили су само печат неопходности, али не и знак пријатељства. Цене које су наши пољопривредни и сточни производи могли да постигну на италијанском тржишту нису биле довољне, а количина нашег извоза, који је из године у годину све више опадао, била је далеко мања него икад. Зато се такво стање морало мењати, јер се није могло усвојити гледиште удружене опозиције да ми не смејемо трговати са Италијом макар нам читава жетва иструблила, него да морамо трговати само са демократским земљама.

Али, последице такве трговинске политике ранијих режима осећао је цео наш народ а нарочито наш Примор-

рац, који је служио као спона између југословенског продуцента и италијанског козумента и као транспортер италијанских индустријских производа на југословенску обалу. Због рђаве привредне политике, две суседне земље, које су по свом географском положају и по структури својих привреда упућене једна на другу, биле су у немогућности да доведу размену својих добара до потребног и жељеног највишег ступња. Италија као индустријска земља, чија је капацитет производње житарица мали у сразмери са увек већим бројем њеног становништва, требала је у Југославији да нађе лиферанта животних намирница и потрошача својих индустријских продуката. Али, водеће личности наше земље у току минулих година нису биле у стању да схвате потребе нашег произвођача, нашег изгладнелог и осиротелог земљорадника, као што нису биле у стању ни да у погледу унутрашње политике нађу солуције које ће одговарати жељама народа и ствари консолидације прилика у земљи. Народ и Влада ишли су у овом погледу у раскорак. Наши трговински односи са Италијом постајали су из дана у дан све слабији и претила је опасност да се једнога дана потпуно прекину. А то се није смело да дозволи.

Било је дакле потребно да на управу земље дође г. др. Милан Стојадиновић, па да се и у овом правцу осети нагло побољшање, које са потписивањем споразума између наше земље и Италије отвара пут и бољим односима двају

народа и бољем животу наших аграрних продуцената и полету наше привреде уопште. Једном склопљено пријатељство створило је базу за здраве привредне преговоре и мудра трговинска политика Владе г. др. Милана Стојадиновића осигурала је боље цене и већи извоз пољопривредних и сточарских производа, док је на другој страни увозом индустријских производа дата прилика нашем земљораднику и привреднику да са мање новца створи себи лепши и удобнији живот и омогући рационалнију производњу.

Наш поносит али разуман Приморца осетио је одмах као и цео наш народ, плодове таквог економског рада Владе Југословенске Радикалне Заједнице. Запуштене луке поново су оживеле, бродови су почели да брекћу под напором паре, снажне мишице су понова почеле да савлађују затегнуте конопце и терете. Живот и рад кренуо је снажним замахом са мртве тачке. Нови путеви и железнице које се подижу на приморју омогућиће да транспорт бродова буде још повећан, а то је у исто време за нашег Приморца и знак бољег живота. Једном речи, Далмација је први пут за ових двадесет година нашег државног живота осетила да је Југославија њено привредно и национално залеђе.

Задовољан народ у Далмацији поздравио је са поштовањем и захвалношћу г. Претседника. Ако наши Приморци у извесном свом делу нису могли да дочекају г. др. Стојадиновића као свога по-

литичког вођу, они су ипак манифестовали њему као свом великом пријатељу, као искреном пријатељу целог југословенског народа. За данас, после седамнаест година завађености, то је много. То је симптом једне срећне будућности.

Њ. Св. Патријарх Гаврило свечано је ступио на древни пећки патријар- шијски трон

Свечаношћу која је достојна традиције Пећке Патријаршије, другог о. м. на православног Светог Илију, уведен је у древни престо српских патријарха Њ. Св. Патријарх г. др. Гаврило. Устоличењу на престолу, који је обележен пре шест векова мермером боје крви, кад је импровизирао патријарх народа државе цара Душана, при патријарх Јанићије, присуствовали су: изасланик Њ. В. Краља Петра Другог, претставници владе, Сената и Народне скупштине и претставници свих културних и родољубивих организација. Маса народа од 10.000 душа слегла се из Црне Горе и из Метохије, из Јужне Србије и Санджака, и из осталих крајева земље, и опсела део простор око манастира Пећке Патријаршије.

Са изложбе и трке Дунавског кола јахача „Кнез Михаило“

У недељу 31 јула т. г. одржан је у Пожаревцу други тркачки састанак Дунавског кола јахача „Кнез Михаило“. Овај тркачки састанак био је обилно посећен, јер је програм био врло интересантан. Приређена је и једна препонска и једна касачка трка. Обе су биле врло интересантне, утолико више што до сада у Пожаревцу још нису приређиване препонске трке, а и касачке су врло ретке. Пре подне у 9 часова на тркацишту приређена је изложба коња која је врло лепо успела.

Резултати:

Прва трка „Антика“ за сва домаћа грла са територије моравског и јасеничког Кола јахача од три године и старија. Награде: 1000, 500 и 300 динара, дужина стазе око 1300 метара. Прва награда „Дафина“ Благоја Урошевића, друга „Монастирка“ Живана Перића, трећа „Флорида“ Бранка Станишића.

Друга трка „Костомар“, награда покојног Ђорђа Вајферта 3000, 1200 и 800 динара за сва грла из целе земље од две године: дужина стазе 1400 метара. Трчало девет

грла. Прву награду добила је „Груја“ Петра Тодоровића, другу „Раде“ В. Јерemiћа из Велике Плана, трећу „Олимп“ г. Божидара Митровића.

Трећа трка, награда града Пожаревца. 3000, 1000 и 500 динара. За сва домаћа грла из целе земље од три године. Дужина стазе око 2400 метара. Трчало шест грла. Прва награда „Наша Крила“ Б. Јецића, друга „Неретва“ Јездимира Илића, трећа „Колубара“ Владимира Живановића.

Четврта трка Дунавске бановине награде 3000, 1000 и 500 динара за сва домаћа грла из целе земље од четири године и старија. Дужина стазе око 2400 метара. Трчало су три грла. Прва награда „Антика“ г-ђице Данице Марковић, друга „Нитуш“ В. Ристића, трећа „Ларси“ Станоја Јовановића.

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац

52)

— Наставак —

Генерал Стеван Здравковић бив. министар грађевина

Стара Артиљериска Школа, образована на предлог полковника Илије Гарашанина, попечитеља внутрених дела била је одобрена од стране Кнеза Александра 6 марта 1849 год. Али она је имала своју историју, коју ћемо изнети у најглавнијим цртама.

Стварајући 1830 год. „стајаћу војску“ у вазалној Србији Кнез Милош је у 1833 год. послао 12 младих, као питомце, у Русију ради школовања за официре. Ти младићи вратили су се са наука 1836 год. међу њима, били су: Живко Давидовић доцнији совјетник, и петровчанин по роду, и Јован Наумовић син Наумов, који је убијен 1817 год. заједно са Карађорђејем 1817 год. у селу Радовању. Јован је био доцније кавалер-полковник и начелник у Зајечару.

Али да би осигурао стајаћој војсци — старешиње, Кнез Милош је крајем 1837 год. основao у Пожаревцу „Војену Школу“, у коју су ступили 32 питомца. Ту „Војену Школу“ у Пожаревцу, њен први управник Стеван Херкјаловић назвао је „Академијом“. Како су Турци гледали са подрежењем на стварање ма какве оружане силе у вазалној Србији због чега Висока Порте није одобрила ни „Сретењски устав“ од 1835 год. по коме је стајаћа војска имала бити под засебним „Војеним Попечитељством“ — то је морала бити 1838 год. затворена у Пожаревцу „Војена Школа — Академија“.

„Турским уставом“ — наметнутог 1838 год. од стране Високе Порте, уз помоћ Русије и Аустрије, — војска је била придата „Попечитељству внутрених дјела“, и

Петом трком препонска. Награде 3000, 1000 и 500. За сва домаћа грла из целе земље од 4 године и старија. Дужина стазе 3200 метара. Трчало пет грла. Прва награда „Младић“ В. Ристића, друга „Исак“ Миодрага Давидовића и трећа „Лотарингија“ Будимира Никића.

Последња касачка трка „Орлов IV“ награде 1000, 500, 200 и 100. Једнопрежна трка у сулкама и чезама за сва домаћа грла са територије овог и Јасеничког Кола јахача од три године и старија. Сулке чезама дају сто метара форе. За сваку, прву награду 30 за другу 20 за трећу 10 а највише 200 метара форе. Дужина стазе 3000 метара. Двогоди грла добијају 100 метра форе. Први је стигао „Космај“ Благоја Урошевића, други „Орлов“ Мите Сормеша, трећи „Мали“ Воје Јерemiћа из Велике Плана и четврта „Вида“ Милоша Панчића.

играла је више улогу полиције и граничне страже. Наравно, да су такав однос и служба омели правилан развој војске.

Учешћем Срба из Србије у „Мађарској буни“ 1848 под командом војводе Стевана Книћанина — увидело се шта значи „стајаћа војска“ као оружане сила, то је зато многовреднији наш државник и тадашњи „попечитељ внутрених дјела“ полковник Илија Гарашанин, предложио још 1848 год. Књазу Александру — да се оснује у Београду „Тополивница“. И Кнез је условно прихватио предлог. Први управник „Тополивнице“ Максимилијан Њепрек — примио се да упућене му српске младеће обучава у ливењу ђулади снаге врсте за две године, а топове за четири.

11 маја 1849 год. попечитељ внутрених дјела — полковник Илија Гарашанин предложио Књазу Александру и државном Совјету: „да Тополивница“ добије чисто војнички карактер као творница топова и топовских зрна, а нарочито још као школа за официре.“

Све ове предрадне биле су увод у стварање једне школе, која ће да служи као расадник будућих официра за стварање народне војске, која је била способна да изврши задатке, који су лежали на земљи т. ј. коначно ослобођење Србије од Турске.

Као што смо напред навели увидело се потпуно тек за време Мађарске буне шта значи добро организована војска, и зато је војвода Книћанин у сарадњи са Словаком Фрањом Захом и попечитељем — полковником Илијом Гарашанином, а настојавањем и ондашњег српског Кнеза Александра — и основана; „Артиљериска Школа“ 1849

године, која је стварно започела свој рад у јесен 1850 године.

Овде ћемо додати, још по подацима генерала Војина Максимовића, извештај у врло лепом његовом напису споменици седмдесетогодишњице „Војне Академије“ (1850—1926 г.) о првом управнику „Артиљериске Школе“ пок. генералу Фрањи Заху.

Фрања Зах је био по рођењу Словак и био је пре 1848 год. чиновник при француском конзулату у Београду. За време „Мађарске буне“ 1848 Зах се јавио за добровољца у одреду војводе Книћанина. Храбро се борио и пао је у очи војводи, и он га произведе за официра. После буне Зах је израдио у Београду војводи Книћанину: први пројекат за уређење официрске школе за српску војску, који је носио наслов: „пројекат устројенија Артиљериске Школе“.

Фрања Зах је постао пуковник и први управник „Артиљериске Школе“ 1850 год. и био је први пут у томе звињу све до год. 1859, па је после још у два маха долазио на тај исти положај, тако да је био скоро двадесет — година управник школе, којој је ударио темељ. Зах је командовао у српско-турском рату 1875/76 год. Јаворском војском, и постао је генерал. У последње доба почео се мешати и у унутрашњу политику земље, те је напустио Србију и настанио се у Брну, у Моравској, где је и умро 2 јануара 1892 год. као наш пензионер.

Елем, из те „Артиљериске Школе“ изашли су многе наше војсковође и државници, који су ударили темељ овој данашњој великој земљи. Све наше војводе свршили су ту школу, ире но што је она претворена у Војну Академију — 1880 год. са 13 класом више школе Војне Академије. Дакле 12 класа официрских били су питомци „Артиљериске школе“. Од свих 12 класа официра данас су још у животу: пуковници Дамјан Влајић, Сава Пауновић, Павле К. Јанковић, Јовица Милетић, Михајло Пачић, који је дуго година био командант пука у Пожаревцу, Ђорђе А. Марковић и Светозар Трифунац; Војвода Петар Бојовић и поручник у оставци и бивши министар грађевина Павле Денић. Дакле свега деветорица из свих дванаест класа, које су укупно бројале 189 официра разних родова оружја, и то од године 1850—1880.

Међу овим свршеним официрима старе Артиљериске Школе, многи су били Министри војни, Министри грађевина, државни саветници, посланици на страни и председници влада у Србији, као што су били: генерал Коста С. Протић, кр. намесник, генерал Сава Грујић и генерал Димитрије Цинцар Марковић. Било је и чланова Академије Наука, као Пожаревањанин, почасни

генерал Јован Драгашевић и генерал Јован Миткович.

Елем, и генерал Стеван Здравковић, који је рођени Брежанац, као и Патријарх Димитрије ступио је у Артиљериску Школу 1851 год. као питомац II класе, у којој је било свега 15 питомаца. Он је свршио школу 6 новембра 1856 год. као инжењерски потпоручник. Постепено је напредовао у чиновима, док није постао генерал, државни саветник и Министар Грађевина. Он је био и у три маха управитељ Артиљериске Школе (од 1879—1880) и Војне Академије. У исто време био је и професор Математике, Геодезије, Механике и Премеравања. Одликовао се својом спремом.

Као пензионисани генерал и државни саветник умро је 4 августа 1900 год. у Београду.

Генерал Здравковић, који је учио школу у Пожаревцу био је маркантна војничка фигура. Висок, крупан и сав сед, са благим очима — представљао је прави србијански — расни — тип.

Његов син, пок. артиљ. поручник Љубиша Ст. Здравковић био је жељен са сестром Анком, Стеве Ј. Радовановића пок. трговца из Пожаревца. Из тога брака остао је био син Стеван, инжењер, који је исто тако рано умро у Пожаревцу пре ратова.

— Наставиће се —

Велики број награда биће подељен учесницима I земаљске занатске изложбе

Поред чисто сталешког, занатлије ће имати и великог комерцијалног интереса за учешће на I Земаљској занатској изложби која се одржава у Београду од 8 до 25 октобра тек. год. под Високим покровитељством Њ. К. Вис. Кнеза Намесника Павла.

Тако, сви предмети који се буду изложили моћи ће се и продавати, само ће се крупнији предмети моћи да односе тек пошто се заврши Изложба. Разни ситни предмети који су намењени продаји као успомена, као и производи за исхрану, моћи ће се носити са изложбе и одмах при куповини.

Поред овога занатлије ће бити заинтересовани на изложби и разним наградама које су предвиђене за излагаче, према успешности појединих занатских израда. У ту сврху учесницима ће бити подељено укупно 30 златних медаља, 60 сребрних медаља, 120 бровзаних медаља, а сваки излагач ће добити посебну диплому о учешћу на изложби. Поред овога по одлуци жирија биће откупљен извесан број најбоље израђених занатских предмета, који ће се у виду лутрије поделити посетиоцима Изложбе.

Службене вести из Браничевско Подунавске Жупе Б. Л. П-а.

Окружница бр. 39.

Седница управног одбора одржана 1 августа 1938 године.

Присутни: Рутар, Обрадовић, Спасић, Шухартовић, Петровић, Миљковић, Баришићков, и Кудрна.

1) Заказује се 8 ред. годишња скупштина ове жупе за 14 август 1938 год. са почетком од 10 час. пре подне. Скупштина ће се одржати у Дому Трг. Омладине — канц. бр. 2 са следећим дневним редом:

1. Избор два записничара и два оверача записника,
2. Извештај Управног одбора,
3. Извештај благајника,
4. Извештај капитена,
5. Извештај економа,
6. Извештај Надзорног одбора,
7. Дискусија поводом датих извештаја и давање разрешнице Управном и Надзорном одбору,
8. Избор нове управе,
9. Промена правилника о одигравању првенствених утакмица између клубова Браничевско-подунавске жупе.
10. Решавање по молбама, предлозима и жалбама, ако их буде било, а које се имају предати пи-

сменим путем осам дана пре одржавања скупштине.

Право присуствовања на скупштини имају:

1. Два опуномоћена делегата сваког клуба Браничевско-подунавске жупе, од којих један има право гласа,
2. Одступајући претседник, подпретседник и секретар, као и сви остали чланови Браничевско-подунавске жупе,
3. Изасланици Б. Л. П-а,
4. Спортисти, ако им скупштина дозволи.

Моле се сви клубови са територије ове жупе, да означеног дана пошаљу своје делегате са пуномоћјем, да би учествовали на раду скупштине.

Наредна седница Управног одбора ове жупе одржаће се на дан 8 тек. месеца са почетком у 20 часова, па се моле сви чланови да неизоставно истој присуствују.

Секретар,

Мил. Ал. Шухартовић, с. р

Слава Стрелачке дружине у Пожаревцу

Пожаревачка стрелачка дружина прославила је своју славу Светог Илију, а истовремено и 50-огодишњицу свог постојања.

Ова дружина основана је још 1887 године, али до сада није имала свој славски дан. На предлог неколицине чланова управа је одлучила да за своју славу узме светог Илију.

Слава је обављена у официрској читаоници у присуству претставника цивилних и војних власти и изасланика бава Дунавске бановине. Сечење колача извршио је свештеник г. Панта Поп Ристић, а командант пука за везу претседник дружине г. Франа Капица у дужем говору објаснио је циљ и значај ове дружине, као и њен историјат. Гостима је послужена закуска.

Бугарска влада поручује бродове за саобраћај Дунавом

Бугарска влада поручила је у иностранству 79 већих и мањих пловних објеката за саобраћај Дунавом. Већи део ових објеката поручен је у Немачкој и биће плаћен у роби.

Према једном већ утврђеном плану, Бугарска жели да ојача свој положај у трговини Дунавом.

Издавање под закуп ресторације на железничкој станици

На основу решења Краљевске Банске Управе Дунавске Бановине V. број 20276 од 2 јула 1938 године а с обзиром на чл. 86—98 Закона о државном рачуноводству, Дирекција Пожаревачких Железница Дунавске Бановине у Пожаревцу, одржаће на дан 17 августа 1938 године у 10 часова у ресторацији станице Пожаревачке прву јавну усмену лицитацију за издавање под двогодишњи закуп ресторације у станици Пожаревац бановинских железница.

Почетна лицитациона цена за годишњи закуп износи динара 7000.—

Лицитанти су дужни пре почетка лицитације а најдаље до 9.30 часова одређеног дана положити на благајни Дирекције кауцију у 10% од почетне лицитационе цене, у готовом новцу или државним хартијама од вредности.

Услови и ближа обавештења могу се видети и добити сваког радног дана за време званичних часова у канцеларији Дирекције Пожаревачких Железница у Пожаревцу.

Из канцеларије Дирекције Пожаревачких Железница Дунавске Бановине у Пожаревцу 8 јула 1938 год. Бр. 1325.

Подизање Бановинске болнице у Пожаревцу

Технички одељак у Пожаревцу одржаће на основу чл. 86 до 98 Закона о државном рачуноводству на дан 18 августа 1938 год. у 11 часова пре подне у својим просторијама прву пиомену лицитацију за подизање Бановинске болнице у Пожаревцу (први део груби радови).

Предрачунска сума је динара 1,650,356.88.

Планови, предрачун и услови могу се видети у Техничком одељку у Пожаревцу. Кауција од 10% од предрачунске суме, односно динара 133.000 за домаће, а 20% односно динара 266.000 за стране поданике, полаже се на благајни Пореске управе у Пожаревцу и раније а најдаље до 10 час. на дан лицитације сходно чл. 83 Закона о државном рачуноводству у новлу хартијама од вредности или гарантном писму.

Оферти таксирани са 400 државне таксе и 200 дин. бановинске морају се поднети у запечаћеном коверту до тога дана у 11 ч. пре подне члановима комисије за државне лицитације.

Накнадне понуде, као и оне које одступају од услова неће се примити. Такмичар је дужан показати испрпане о својој подобности надметања (обртницу и плаћени порез) као и уверење Мин. грађевина да може учествовати на јавним лицитацијама.

Број 4138. — Из канцеларије Техничког одељка у Пожаревцу, 30 јула 1938 године.

Конкурс

За пријем нових ученика у Занатлијској школи при Железничкој радионици Смедерево

У Занатлијској школи при Железничкој радионици Смедерево примаће се за 1938/39 школску годину 30 нових ученика за изучавање заната: браварског, столарског, стругарског, електричарског, тапетарског, лакирерског ит.д.

Ученике у I години распоредиће по занатима Управа Радионице.

Школа траје 4 године и састоји се из практичне и теориске наставе. Време наставе износи по 8 сати дневно. Ученици по успешном положеном испиту на крају четврте године добијају сведошце о свршеној занатлијској школи и о положењу помоћничком испиту. Равг Железничке занатлијске школе изједначен је са рангом немотиуне средње школе (4 разреда гимназије са малом матуром односно завршним испитом).

Ученици у I и II години добијају надницу од 12 динара а у III години од 14 динара и у IV години од 16 динара, када раде. У случају обољења ученици добијају

70%, од наднице као повчану помоћ по прописима Болесничког фонда.

Школарина се плаћа према разрезаној порези и групи у којој су знатске школе разврстане.

Подизање цркве у Салаковцу

Из добровољних прилога подижу цркву грђани села Салаковца, среза пожаревачког.

Како је село мало а сељаци сиромашни, пошто се већи део њиховог имања сваке године плави водом, моле се сви племенити дародавци и пријатељи села, да својим прилозима помогну довршење божјег храма у славу Великогученице Марије — Огњене Марије.

Прилоге слаш на име председника грђевинског одбора Љубомера Тодоровића, Салаковац, п. Пожаревац.

Грђевински одбор
за подизање капеле у
Салаковцу

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
СВЕТ. КУЗМАНОВИЋА
до 7 августа 1938 год

ОД 1 АВГУСТА УВЕДЕНО ЈЕ
ОГРАНИЧЕЊЕ ДОБИТИ
НА ИЗВОЗ СВИЊА У
БИВШУ АУСТРИЈУ

Министар трговине и индустрије донео је решење да се уведе специјални допринос за изравнање трговачке добити по извозу живих, мисних свиња у бившу Аустрију, а то динара 100 по комаду. Ово ограничење добити на извоз свиња у Аустрију ступило је на снагу 1 ов. м.

УКИНУТА ЈЕ ПРЕМИЈА НА ИЗВОЗ ГОВЕДА У БИВШУ АУСТРИЈУ

Министар трговине и индустрије донео је решење, по коме се укида премија од 1 динар по килограму на говеда, која се извезу у бившу Аустрију. Ово решење ступило је данас на снагу.

ПРЕМЕСТЕН

Г. Бура Суботић, суд. Пож. окр. суда премештен је по молби за судију окр. суда у Котору.

Са Пожаревачке пијаци

На пожаревачкој пијаци цене су на дан 3 о. м. следеће:

Пшеница н.	—150 дин.	100 кгр.
Раж	130	" "
Јечам	130	" "
Овас	" "	" "
Кухуруз у зрну	135	" "
Сено	30—40	" "
Слама	8—10	" "
Пилићи	10 динара	кгр.

Петлови 5 динара кгр.
Кокоске 7 динара кгр.
Јаја 45 дин. 100 ком., а 0.45 д. к.
Сира 8—10 дин. кгр.
Кромпир 1.50—2 дин. 1 кгр.
Црни лука 1.50—2 дин. 1 кгр.
Бели лука 2—3 дин. кгр.
Пасуљ 2.30—3 дин. кгр.
Боранија 3 дин. кгр.
Купус 1.50—2 дин. кгр.
Парадијз 1—1.50 дин. кгр.
Плави патлиџан 2 ком. 1 дин.
Тиквице 2—2.50 дин. 1 кгр.
Наприке љуте 100 ком. 6—8 дин.
" туршијаре 100 ком 5 д.
" бабуре 10 ком. 1 дин.
Млеко слатко 1.50—2 дин. литар
Буна 15—16 дин. кгр. (непрана)

Месо на месарницама
Говеђина 10 дин. кгр.
Телећина 12 " " "
Овчетина 10 " " "
Свињско 12 " " "
Маст 15 " " "
Сало 14 " " "
Дебеле свиње до 8 дин. кгр.
жива мера
На месарници на пилићарској пијаци до „Уједињења“ и месарницама на зеленој пијаци:
Говеђина 10 дин. кгр.
Овчетина 10 " " "
Свињско 12 " " "
Телећина 12 " " "
Маст 14 " " "
Сало 13 " " "

О г л а с

Управа фонда „Сиротан“ за дужбине поч. Милутина Обрадовића, бив. трг. из Пожареваца, издаје под закуп (кирију) фондовску кућу за становање у Караџићевој улици. Закуп је најмање једногодишњи.

Моле се заинтересовани да поднесу писмене таксиране понуде најдаље до 14 августа т. г. управитељу Државне народне школе.

Закуп ће се уступити најповољнијем понуђачу, с тим, да му закуп тече од 1 септембра т. г. У стан се може уселити одмах после 25 августа.

Ближа обавештења даје управитељ народне школе у Пожаревцу. 30 августа 1938 год. у Пожаревцу.

1 Управа ФОНДА

ВЕНЧАЊЕ

ЗВРАН, столар овд., син Надежде и Драгољуба Кузмановића, апелационог судије у пензији, и РАДМИЛА кћи Драгиње и Душана Маринковића, економа из Дубравице, венчаће се у овдашњој старој цркви у 11 сати пре подне у недељу 7 тек. мес.

Полазак за младу у 8 час. пре подне истог дана.

Нарочитих позивница неће бити.

НАШИ ПОКОЈНИЦИ

Живан Милadinовић, рентгјер овд. и бив. дугогодишњи председник Кисилевачке општине и обласни посланик, — преминуо је 31 јула т. г. у 75 години живота и сахрањен 1 августа на овд. гробљу. Бог да га прости!

О Г Л А С И

Продајем:

ВИНОГРАД са воћњаком у варошком броду велич. 1.61 хектар. ЊИВУ код Мораве, атар општ. Пожаревачке велич. 1.41 хектар. КУЋУ и 2 коша са плацем, вел. 13 ари у Југовићевој ул. бр. 2. КУЋУ и ПЛАЦ велич. око 33 ари у Немањиној ул. бр. 36. ЗГРАДУ са три дућана и 2 стана у авлији, на Брапковом бр. 9. 1 Војислав М. Брић

Спремам ученике

нижих разреда за поправни испит из свију предмета. За успех гарантујем. За услове се обратити на адресу

Милисав Николић
уч. VIII разр.
Цветни трг 44

Продајем 1 плац у величини 22 ара у улици Призренско сокаче. 1 плац у величини 13 ари у Браничевској улици. За услове обратити се 1—3 Божићу Тошићу

Влајко Стефановић

син поч. Михајла Стефановића препоручује се пошт. грађанству

за чишћење клозета, јама и канала по најнижој цени

а досадашњи дугогодишњи рад на томе послу довољна је гаранција за тачан рад.

Грађанство ће доказати да је потпуно задовољно са мојим радом, пошто је то моје стално занимање.

За послове обратити се лично мени у кафани „Касна“. 1

Хало Хало

Наочаре за сунце

У СВИМА БОЈАМА

8 дин. комад

Тако исто и све друге наочаре за вид

Цене су спуштене.

То се може добити само у радњи

Мих. — Мише Сергијевића часовничара у Пожаревцу

Треbam

млађег трг. помоћника

БАКАЛСКА ТРГОВИНА 5

Ђорђа Ж. Јовичића

Продајем ЧЕЗЕ

скоро нове широке су за троје, такођер су виске, имају кочницу а позади су удешене за пртљаг, имају и амове за једног коња.

2 Упитати уредништво

Два ученика

потребна су штампарији Ђорђа Наумовића

Кафани „Буренце“ ПОТРЕБАН ЈЕ келнер

Ступити може одмах.

3 Станислав Јовановић кафанија

Продаје се јефтино кућа са 5 одељења и сутереном од 5 одељења здрава и угодна.

Услови плаћања повољни. 3 Упитати уредништво овог листа.

КАФАНА „Браничево“

од данас отпочела је рад са гурманском ћезабиницом

Поред разних мезелука са роштиља, баће са ражња млади прасићи, јагањци, пилићи. Пиће првокласно и добро расхлађено

Моли се пошт. грађанство за посету. 2

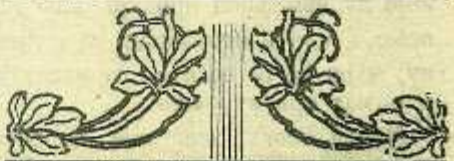
Фотографија

Градимира Вуловића у Пожаревцу потребује једног ученика

Штампарија Ђорђа Наумовића у Пожаревцу

израђује све штампане потребе тачно и на уречено време а са ценом :: умереном, ::

Но оглашује тај напредује

СТАН ЗАСЕБАН са свим удобностима за издавање одмах у Ломиној улици број 14.

Упитати у кафани „Браничево“.

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Дошло, преглазу, огласе
 и остало упућивати на
 штампарију Ђ. Наумовића
 са плаћеном поштарском
 Рукопис се не враћају
 Оглас се примећује
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОДАЈТЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ У НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 61

Пожаревац, недеља 7 августа 1938 год.

Година 43

Сумње не држе људе на окупу!

Два Влатка

— Пут г. др. Мачена у Београд је опет одложен —

Да би г. Мачек дошао у Београд, он тражи да се испуне његови услови. Удружена опозиција мисли са своје стране да ће лакше, временом испунити све те услове ако г. Мачек најпре дође у Београд, да јој дигне углед враћањем посете коју он дугује својим пријатељима већ години дана.

Али г. Мачек је одједном постао болестан! Њега лече два примаријуса!.. Да ли је његова болест фактичке или само политичке природе, то не зна нико у Београду.

У пркос те неизвесности, деведесетогодишњи старац чека у Београду већ месец дана. Оставио је бању и седи у вреломе Београду. Једном речи г. Аца Станојевић очекује или посету, или неку важну одлуку, или дефинитивни раскид.

Каже се да преговори још теку и да г. Мачек мора доћи у Београд између 1 августа и 1 септембра. То ново одлагање замара јавно мњење. Интерес за наговештену посету већ малаксава. Чак и најлаковернији постају нестрпљиви, а они који су по природи неповерљиви постају крајње неповерљиви. И пошто сумње не држе никада људе на окупу, ситуација је у Удруженој опозицији постала неиздржљива.

У овоме тренутку вођство У. О. је узео у своје свилене руке један врло пипљав човек. То је г. др. Момчило Нинчић, професор економске по-

литике, члан Академије Наука и бивши министар спољних послова, чувен по својој упоритости и стрпљењу. Г. г. Грол и Л. Марковић су потиснути од 15 јула у позадину. Мењајући тактику према г. Мачеку, У. О. мења и преговараче. Верује се у дипломатске способности др. Нинчића.

Из г. Нинчићеве околине се вели да је споразум готов и то на бази да се уђе у владу са г. Мачеком, да се донесе изборни закон и иде на изборе под једном владом којој ће председавати г. Нинчић као најнеутралнија личност. Остаје још само један „детал“: „Да се г. Мачек одрекне захтева за променом Устава“.

Из тога излази да кардинално питање није решено и да ту споразума и нема уопште. Јер ако У. О. сада неће промену Устава, а ако је г. Мачек хоће још увек, онда је размиславање веће него икад. Онда је чак и лањски октобарски споразум компромитован.

За У. О. је несрећа и у томе што она не би волела да добије потврдан одговор из Загреба, т. ј. да г. Мачек пристане на овај Устав. У томе случају У. О. отпада сасвим из комбинације, јер се г. Мачек опредељује за другу страну! Последице таквог г. Мачековог опредељивања биле би за У. О. катастрофалне. Она, је сад заиста у положају онога старог Римљанина, који

је изазивајући неку девојку, рекао сам себи: „Шта ћеш, несрећнице, ако пристане!..“ Јер У. О. не сме да иде на изборе, она би хтела нешто без избора.

У колико негативнији и даљи од реалности, г. Мачек је у толико симпатичнији У. О. Она не сме да провоцира изборе и њој није до избора уопште, али она кокетира са том могућношћу. Она усталом добро зна да би је из-

бори покосили као машинска косачица. Зато, као Пенелопа, она расткива ноћу оно што обдан сатка пред светом. Она је у тешкој ситуацији и она би хтела да пред светом изиграва једну политичку групу у којој је и г. Мачек. Она међутим не успева у томе јер г. Мачек стоји сам за себе, забављен својим унутрашњим расцепом у партији, где га оспорава у вођству Влатко син Стјепана Радића!

Припреме Енглеске за ратну привреду

Велика Британија — пише војна ревија „Branna Politika“ — врши темељиту војничку и привредну припрему за претстојећи рат. У области исхране становништва већ су сада учињене брижљиве мере да би се избегле грешке учињене у светском рату, који је по Велику Британију претстављао доброг учитеља на свима пољима ратне привреде. За обезбеђење исхране становништва за случај рата била је основана једна специјална секција министарства трговине, „Food Department“, која треба да претставља поштено језгро за будуће министарство исхране за време трајања рата. Поред огромних залиха житарица, уља и масти које су смештене по разним местима у Енглеској, и које треба да покрију потребе становништва у случају рата, може Енглеска да се похвали и са значајним резултатима и у области привредне организације. Светски је рат пружио добро искуство, да се диригована ратна привреда мора одмах завести, чим настане ратно стање и још ра-

није по што дође до несташице намирница. „Food Department“ је услед тога већ израдио планове за оснивање контролних институција у области исхране, чија се делатност за сада ограничава на сарадњи са званима, да контролише увоз и извоз, дистрибуцију и формирање цена животних намирница и пољопривредних продуката. Ти се контролни органи налазе у тесном контакту са трговином и индустријом а та је сарадња гаранција исправне функције свију надлежних институција у случају једног рата. Питање исхране је по Енглеску од нарочите важности, јер она нема у својој власити земљи довољно пољопривредне земље на расположењу. Залихе животних намирница требају пре свега да омогуће уштеду радних снага у пољопривреди а такође да растерете и флоту, за коју ће се тражити чистовојнички задаци.

(Сп.)

Глас изгубљеног у пустољи

Привредни стручњаци Друштва
народа саветују

Намеће нам се утисак извесног анахронизма, када се и данас после 7 година кризе у ери потпуног привредног и политичког ривалитета између народа — пише привредно-политички часопис „Господарски Разглед“ — и после практичног дебакла Друштва народа, још стално у Женеви састају међународни стручњаци те износе своја мишљења о средствима, помоћу којих се свет може поново вратити односно поставити на здраве основе. Њихов рад је бесумње у највећој мери користан, њихова препоручивања веома су заслужна и много би била у стању да побољшају, али — питамо се — где би било могуће данас у опште неког наћи, који би био вољан да се управља према њиховим саветима? Њихов рецепт је стално исти. Стално је исправан, али такође и стално не-саслушан:

1) Обновити стабилитет новца и поверење у новац.

2) Повратити контролираним валутама њихову нормалну функцију у међународном нивоу.

3) Обновити струјање капитала из богатих у сиромашне земље.

4) Извршити ревизију и консолидацију неких (према свему ратних) дугова.

5) Обновити међународни кредит, нарочито трговински.

6) Ослободити међународну трговину из досадашњих окова.

7) Снизити прохибитивне царине.

8) Организовати дистрибуцију сировина.

То је јеловник са последњег женевског заседања привредног и финансијског комитета Друштва народа. Јеловника, који има само ту грешку да садржава исувише међународну храну, док сада у времену аутаркије сваки даје предност својим народним јелима, макар и мање укусним и хранљивим. (Сп.)

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

53)

— Наставак —

Риста Петровић претседник суда

Један виђени судија, који је чинио част предатном судству био је Риста госпа Албин, тако назван по својој жени, познатој старом Пожаревцу: као Госпођа Алба — Ристина.

Висок, пуц, господствен, Господин Риста представљао је заиста судију и Правду! Цела варош га је необично поштовала и ценила! Оно што је господин Риста пресудио — било је заиста пресуђено „ни по Бабу, ни по стричевима!“ Као и Пера Селић. Његова супруга Госпођа Алба била је у Пожаревцу појава за себе. Жена добра и племенита срца, готова да пружи своју даремљиву — руку сиротињи и невољницима — представљала је онај тип Српкиње, који се данас скоро изгубио?

Јулка Максимовићка, Стојанчићка, Алба Селићка, Алба Ристина, Рибарчеговица, Зојиница, Тамбурашица, Јошкиница, жене Александра и Петрике Николајевића, Баба Миљка, Банићка и многе друге — биле су украс старог Пожаревца поред својих мужева. Све су оне биле посвећене својим мужевима, деца и кући, за које су и живеле. Велики број пожаревацких интелектуалаца изашли су из ових и других породица!

Господин Риста није имао порода. Кућа му је била преко пута старе Гвоздићеве куће — у оном сокачету (без излаза) до куће пок. Тоше Добрњаца. Кућа је била старинска, са доксом, унутра лепо уређена и намештена. Сва у цвећу. Са великом биштом и авлијом.

После смрти Господина Ристе, ту је дуго седео пуковник Миливоје Љ. Стојановић са својом Госпођом Ружом, сестричином Госпође Албе. Обоје, и Риста и Алба — заклопили су очи у Пожаревцу. Из великог поштовања према њима био им је на њиховим сахранама скоро цео Пожаревац. Госпођа Алба много година надживела је свога мужа. Чини ми се: да је Господин Риста био по рођењу Херцеговац, јер је имао брата Стеву Петровића, пожаревацког трговца, који је имао своју кућу и оборе на крај вароши, у продужењу данашње куће пок. Александра Николајевића. Та кућа, у ово доба — била је скоро усамљена. Пок. Стева је однеговао и ишколовао Ижу Петровића, вишег чиновника у пензији, мужа пок. Павлице, наше велике глумице.

Вељко Лалков трговац и индустријалац

Једна од најбогатијих старинских кућа у Пожаревцу, била је и кућа трговца — Лалка Вељковића. То је био велики и богат трговац, који је играо у своје време велику улогу на пожаревацкој нијаци. Он је озидео скоро највећу и најлуксузнију кућу у Пожаревцу, где су некада одсели Кнез Милан и Кнегиња Наталија. Доцније, та лена и газдинска кућа прелазила је из руке у руке, докле није претворена у кафану „Буленар“.

Лалков син Вељко био је такође трговац, али последњих година свога живота, наравно пре ратова — одао се млиларској индустрији, и подигао је велики парни млин, у улици ниже куће поч. Александра Николајевића, који је по своје капацитету мељаве — био највећи у вароши. Када је овај млин одкупио пок. Чечелски — Вељко Лалков подигао је нов парни млин, у горњој махали — идући старој војној болници, која је била смештена у згради, на крај вароши, преко од касарског круга.

Вељко се храбро борио са материјалним тешкоћама, које је изазвала криза свињарске трговине у Пожаревцу.

Био је висок човек, мало погурен, весео и доброћудан, готов на сваку помоћ пријатељима и сиротињи.

У животу имао је два велика удара, када му је умро рођени брат, артиљериски поручник Душан Вељковић (XXIII класа Војне Академије од 1890—1893 год.) 1896 год. у Пожаревцу, и погинуо храбро син јединац, Милан В. Вељковић, пешадијски капетан I кл. из XXXIV класе Војне Академије (од 1901—1905 г.) 4 октобра 1915 код Петровца, бравећи своју рођену варош.

Капетан Милан В. Вељковић — Лалков је био леп дечко, васпитан, честољубив и веома храбар. Пожаревац је изгубио у ратовима много својих синова. Одавно је требало подићи достојан споменик храбро палих на Пољу Чести.

Једина кћи пок. Вељка удала се за пуковника Милана Вучковића — Пожареваца, који данас живи у Сарајеву. Супруга Вељкова Госпођа Љубица, једна отмена Госпођа, умрла је у Сарајеву, после рата. И Вељко је заклопио своје очи у Пожаревцу. —

— Наставиће се —

У Новом Саду

1 септембра почиње

течај

За стручно образовање и усавршавање општинских
чиновника

У циљу стручног образовања и усавршења општинских службеника, пре извесног времена донесена је одлука да се у Новом Саду при Банској управи образује сталан течај, који ће похађати општински службеници.

Истовремено се жели да се на тај начин за одређено време створи потребан кадар стручних и спремих општинских службеника, који ће своје дужности моћи обављати са пуно успеха и на задовољство како грађана, тако и претпостављених власти. Општине обављају разноврсне послове као самоуправна тела — како оне које се тичу само општинске заједнице, тако и оне које се тичу и општих државних интереса. Стога ако је чиновнички апарат квалификован и потпуно спреман да одговори својој дужности, тим ће послове бити експедитивније и више задовољавајуће.

Да би створила такав чиновнички кадар, Банска управа Дунавске бановине донела је одлуку да се у циљу стручног усавршења општинских службеника оснује у Новом Саду сталан течај, која ће трајати годину дана, а биће подељен у два семестра: зимски, који почиње 1 септембра и траје до 31 јануара и летњи од 1 фебруара до 15 јуна — сваке године. На течају ће се предавати целокупно законодавство — теоријски и практично — које примењују општине.

На течају могу узети учешћа општински службеници са најмање годину дана службе, положеним вишим течајним испитом и који потпуно владају државним језиком. Могу подвргнути завршни испити без похађања течаја, али уз услов вајмање једногодишњег службовања у општини — дипломирани правници. Испит се полаже пред нарочитом комисијом.

Овогодишњи течај почиње 1 септембра, а кандидати ваља да своје молбе са документима поднесу до 15 августа.

Управу течаја сачињавају: повереник бана г. Владимир Јевтић, помоћник бана; управник течаја г. Милан Јакшић, нач. управног одељења; секретар течаја г. Миленко Младеновић, пристав; наставници г. г. др. Стеван Суботин, инспектор; Павле Тодоровић, инспектор; Ђорђе Маринковић, инспектор; Савва Петров, инспектор; др. Груја Медановић, инспектор; Хранислав Јовановић, саветник; др. Војислав Веселиновић, савет; Бранко Бастајић, фин. секретар.

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
 За годину див. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Доплате, претплату, огласе
 и остало уплатити на
 штамарију "Б. Наумовића"
 са плаћеном поштарском
 Ручкицом се не праћају
 Огласи се примају
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАЈИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК и УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 62

Пожаревац, четвртак 11 августа 1938 год.

Година 43

Острво мира

Двадесет година, колико је прошло од Светскога рата, Европа и свет никако не могу да се смире, велике наде које су биле везане за оне многобројне уговоре склопљене по лепим преграђима Париза, — а којима је требало да се коначно успостави у свету трајни мир, — убрзо су се показале јаловим. Веровало се тада много да се писаним протоколима са безброј чланова и одредаба може обезбедити оно за чим је четворогодишњим ратом изморено човечанство тако жудно тежило: истинити прави мир. Но од тада па до данас било је у свету толико сукоба и ратова, на свима континентима, да стварно ни један дан за тих двадесет година није прошао а да негде у свету не грме топови и не праскају пушке.

Човечанство се још није смирило. И данас још, када узмемо у руке свакога јутра дневне листове, у многим ступцима са многим сликама видимо стално извештаје са овог или оног фронта.

Па не само то! На многим странама света стално се наново појављују грвења и тешкоће, затегнутости и нервозе међу суседним народима који прете да свакога часа изазову какав нови страховити пожар.

Свет је жељан мира. И нема у свету — изузев можда оних неколико инокрвних несловенских господара у московском Кремљу — државника који неби за свој народ искрено желео мир. А при свему трагична судбина и

једна срачуната бесавесна агитација стално опет изазивају нове опасности по тај исти мир који је жеља целог човечанства.

И наша је земља дуго година, — захваћена општим вртлогом који се око ње ковитлао, а немоћна да се ишчупа од страних утицаја који су се над њоме изукрштали, — спадала међу оне многобројне европске државе око чијих је граница [било више непријатеља но пријатеља. На мали Европе било је међу десет места која су сматрана као „буре барута“ уписано и име наше земље. Не због тога што би иједан од наших државника хтео рат. Нита због тога што је наш народ икада покајивао тенденцију за огињањем туђега. Већ због тога што су несретне прилике биле сплеле око наше земље мрежу подозривости, неповерења и непријатељства. И било је моментата када је са тешком муком спречено дан наш народ дође у положај да мора зграбити пушку да одбрани оружјем своју земљу и њене границе.

Дошла је, међутим, последњих година, заједно са новом политиком и једна из основа измењена спољна и међународна ситуација наше земље. Нова спољна политика ставила је себи за главо начело уклањање свију разлога који су могли да поремете тешко заслужени мир нашега народа. Доследно поступајући по начелу да се спољна политика мора водити једино и искључиво тако, како то најбоље

одговара интересима и миру народа и државе, успела су људи који одговорно управљају последње три године нашом земљом, да од ње створе острво мира у сред нервозне европске узнемирености.

Одбацивши бескомпромисно све утицаје и могућности које би могле нашу земљу без њенога садејства и прогивно интересу југословенскога народа да увуку ма у какву авантуру нова је спољна политика постигла то, да данас нигде нема у свету безбедније земље од наше отаџбине Југославије

Одговорни шеф наше спољне политике, рекао је ових дана да се може живети у пријатељству па и у савезу са разним државама али да се мора живети и умрети само за једну државу: за Југославију. И у ових неколико речи садржана је сва суштина спољне политике која је у року од три године успела да отклони од наше земље све могућности да се на њеним границама развије ма какав сукоб.

У правилно схваћеној дужности државника који управља судбином народа тежи само једно: имати увек и у свакој прилици пред очима само и искључиво интерес своје земље. Никакви фронтони, никакве тежње или утицаји не могу и не смеју бити пречи од тога.

Наш народ хоће мир и нашем народу треба мира да би могао да приступи изградњи своје унутрашње самосталности и свога самосталног слободног народног живота. Људи који данас одговорно управљају његовом судбином

тај су му мир дали. Дали су му мир који није изграђен на хартијама и параграфима већ је органски саздан на животним реалностима. Па када је могла ових дана да падне реч о сувереном миру на Јадрану и када је могао да буде створен вечни, братски мир на нашим Источним границама, — онда је јасно колико су велики успеси и колико су трајне заслуге оних који данас управљају нашом земљом.

Острво мира, Југославија, спокојно може да гледа у своју будућност. А њен народ може мирно и у безбедности да приступи раду и стварању за себе и своју децу.

„Самосутрава“

Д.

Прочишћена атмосфера између Француске и Немачке

Нуд. Нови споразум, који је прошлог уторка потписан у Берлину у предмету немачко-француског робног промета, примљен је у немачкој штампи с великим задовољством на знање. Готово све новине доводе поред службеног саопштења такођер и своје врло позитивне коментаре, каквих већ дуго није било уз трговачку политику, изузев можда утаначење с Енглеском, склопљено пре неколико недеља. Робна измена између обе земље остаће на досадашњој висини. Да би се то постигло, сређена су наново сва питања контингентирања. Потврђене су такођер и француске добаве рудача Немачкој из Алзације и Лорене, као и немачке добаве кокса Француској. Исто је тако изнова регулиран и немачки иноземни дуг и уједно уговорено снижење камата.

Коначно је на задовољавајући начин решен и проблем аустријских политичких дугова, при чем је Реникс остао на свом становишту не-

признавања тих дугова, али је у интересу обостране робне измене ипак изјавио своју спремност на плаћање изван правног наслеђа у оквиру нових утварања. Французи су до душе снижили камате на Давесов и Јоунгов зајам, што је и логично с господарског становишта, али су она зато с 5% камата за Јоунгов зајам још увек достигли пола постотка више него Енглези. Немачка сусретљивост у том питању тумачи се из уверења берлинских кругова, да је западни суд обезвређењем франка стварно већ сам по себи смањило своје захтеве. Важно је, да су за Давесов зајам амортизације предвиђене одмах, а за Јоунгов тек за две године.

У Немачкој се истиче пријатељска атмосфера, у којој је дошло до новог споразума и приказује се весеље ради тога, што је успркос великом броју негативних чланака у француској штампи сада ипак преко уређења тог комплекса питања дошло до споразума, који води рачуна о потребама обеју страна. Сада се може сматрати начелно прочишћеним и сам проблем привључка Аустрије. Али за немачка места можда је још важније чињеница, да је сада прочишћена међусобна атмосфера, што се сматра околносту, која би у будућности могла уродити добрим плодовима за уређење целокупног односа између Рајха и Француске. Свакако се већ сада може нагласити, да немачка штампа на позитиван начин просуђује саме немачко-француске односе. То се до душе не каже, али се из тога разноврсних коментара може закључити, да је нада у могућност споразума с Француском и на политичком подручју с овим сада успешно завршеним господарским преговорима доживела велико ојачање.

У септембру ће се претресати стање привредних односа између Југославије и Мађарске

Развој привредних односа са Мађарском за последње две године текао је потпуно нормално, тако да су пиме задовољни привредни кругови како — Мађарске, тако и Југославије.

Међутим, у току последње две године има већи број разних питања, која спадају у оквир размене добара између Југославије и Мађарске, а која су остала нерешена. Због тога се очекује да ће крајем септембра доћи до састанка између званичних трговинских делегација Југославије и Мађарске.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Прота Тома Протић парох пожаревачки

И стари и честити прота Тома је потомак свештеничке породице. Висок, сув, са растрешеном лепом косом и главом, мало спор у ходу — дуги низ година био је парох пожаревачки, и један од примерних свештеника, опште поштованих, као што су то били: и поп Јованча, и прота Коста Јовкимовић, прота Живко Ивановић, поп Сава Поповић, поп Сава Протић, катихета Васа Живковић, ђакон Влада Ј. Цветковић, прота Иван Агњациковић, поп Коста Денић, прота Петар Шљивић и др. Србија је имала на свима странама узорне свештенике, који не само да су служили Богу, него и српској националној ствари, јер вера је ишла упоредо са српским народом! То је постало нешто нераздвојно са народном душом! Свештеници су били народни вође, који су му у свима приликама, у миру и у рату — предјачили. Старије генерације добро ће се сетити: проте Милана Ђурића, проте Николе Крулежевића, проте Милоја Барјактаровића, проте Јеврема Илића, проте Алексе Илића, председника београдске консисторије и професора, који је одбио захтев Краља Милана — да га консисторија разведе по неком кратком поступку, и многи други.

Али ко се не сећа од Срба оца наше дипломатије, вође народа и првог сарадника Карађорђа и Кнеза Милоша, знаменитог проте Матеје Ненадовића „депутати“ српског народа и у Петрограду, и на бечком конгресу 1815 који је молио и тражио права српског народа; набављаво муницију; стајао у вези са карловачким митрополитом, и Србима из Срема; писао меморандуме на своје колени уз лојаву свећу ит.д. ит.д.

То је један од највећих људи првог уставка! Колико је Карађорђе значајан по своје војничком појству уставка, толико је прота Матеја Ненадовић знаменит по својим политичким делима и духовном вођству послова српског народа, у тој великој буни противу турског господарства у почетку XVIII века.

Од Светога Саве па до данашњих дана српска православна црква срасла је са српским племеном, и то је једно исто и нераздвојно! И зашто и јесте име Србиново синоним православца. За „крст чисти и слободу златну“ — гинуло се као сноплје!...

Прота Тома учествовао је у свима ратовима — оба српско-турска и бугарском 1885 год. као војни свештеник. Био је примеран као

човек. Црква и породица били су му два животна бића. Нико се не сећа да је видео овог свештеника у кафани. Држао је лепе црквене беседе, које су кретале у оно време — у строго црквеном стилу. Једном речи: прота Тома Протић одужио се својим радом у стаду Господњем у свима правцима у вароши Пожаревцу, где је и умро, ожалостив и оплакан, не само од угледне породице, него и од целе вароши.

Поп Јованча Протић парох пожаревачки

Ако се за једног човека може рећи: Божи човек, то се заиста може рећи за овог доброг и племенитог човека и свештеника, који је кроз десетине година служио старом Пожаревцу, и као парох и као грађанин — за пример. Поп Јованча је рођени Пожаревљанин. Његов старији брат, пок. београдски прота Илија Протић — служио је у престоници такође дуги низ година, и као војни свештеник и као парох. Он је имао два сина: данашњег санитетског генерала, лекара Протића, и пок. мајора Војина Протића, славно погинулог 18. септембра 1915 год. на Коти 708 код Еминових вода; и једну кћер удату за пок. мајора Вићу Костића, познатог старог официра пре балканских ратова. Свештеници Илија и Јованча су потомци свештеничке породице, што се види и по презимену: Протић.

Они су обојица из генерације пок. Патријарха Димитрија. Поп Јованча је остао до смрти као парох у Пожаревцу. Многе генерације деце он је крстио, и многе пожаревачке грађане — сахранио! Поред своје редовне службе, он је такође био и војни свештеник у VIII батаљону и IX пуку. Увек тачан на својој дужности. Хиљаде и хиљаде рекрута он је заклео на верност, Краљу и Отаџбини, уз поуче о њиховој дужности према служби! Учествовао је у српско-турским ратовима 1875/6 и 1877/8 као и у српско-бугарском рату 1885 год. као војни свештеник. Поп Јованча је гледао својим очима и осетио шта значи рат, и када је заклињао рекруте, после ратова — увек је у својој проповеди о заклетви, говорио:

— Ви сте дошли у касарну да се спремате за свој војнички позив и за рат! Али, не дај Боже рата, јер ви не знате шта он собом доноси? ит.д. —

Видело се тек у ратовима од 1912 год. па до 1918 год. — зашто је смирили поп Јованча говорио: не дај Боже рата! Он је ум-

ро пре ратова у дубокој старости, ожалостив и испраћен скоро од целе вароши.

Иза себе био је оставио пок. сина Ику, чиновника, и кћер Наталију, удату за пок. познатог пожаревачког адвоката и окр. начелника радикала Павла Поповића.

— Наставиће се —

Завршени су испити у пољопр. школи

Ових дана завршени су испити у овдашњој пољопривредној школи.

Резултат испита је следећи:

У првом разреду:

- одличних — 1,
- врло добрих — 9,
- добрих — 7,
- полажу поправ. испит — 1,
- понављају разред — 1.

У другом разреду:

- одличних — 1,
- врло добрих — 11,
- добрих — 3,
- полажу поправ. испит — 2,
- понављају разред — 3,

према томе прешли су у II разред 17 ученика, а завршили су школу 15 ученика.

Са најбољим успехом завршио је школу Радојко Витомир из Малог Пожаревца.

По обављеним испитима ученици са директором школе и једним наставником кренули су на десетодневну ескурзију, са првцем ескурзије, као што је већ било објављено у „Грађанину“.

Г. Др. Мачек долази у Београд у недељу 14 о. м.

Председник б. Х. С. С. Др. Влашко Мачек долази из Загреба 14 о. м. брзим возом у 8 часова изјутра, а у Београд стиже у 3.15 по подне.

Са г. Др. Мачеком путују г. инжењер Август Кошута и Др. Јуриј Шутеј, који ће као делегати б. Х. С. С. учествовати у већањима у Београду.

Одобрено је 1.100.000 динара за награде одгајивачима

За унапређивање народног коњарства употребљују се, поред државних и бановинских пастува, и приватни пастуви, који се лиценцирају. Број ових пуно је већи него ли број државних и бановинских пастува. Сопственицима оваквих пастува, који могу доказати успешан рад код унапређивања народног коњарства, треба одати признање давањем и новчане помоћи за трошкове око држања и приплодне употребе ових пастува.

Узгој пастува, нарочито топлокрвне расе, захтева доста сретста-

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 60
 " 3 месеца " 25
 Дошло, претплату, огласе
 и остало упућивати на
 штампарију В. Наумовића
 са плаћеном поштарином
 Рукописи се не враћају
 Огласи се примају
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
 РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАВАК:
 ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
 БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
 Дунавска улица број 8

Број 63

Пожаревац, недеља 14 августа 1938 год.

Година 43

Популарност данашње владе

У свим односима и пословима између људи били ти послови приватног или јавног карактера, па чак и оним најситнијим, потребно је да постоји правично извршење онога што се обећало да се учини. Ако тога нема, ако се покушава да изигра или обиче оно што дужност и правда захтевају да се изврши, онда се ствара слика и суд о таквом — лицу, а та слика зна се каква је: такво се лице дискредитује за будућност и онемогућује се у будућим актима ма које врсте. Морамо признати да у данашње време такве људе сретамо врло често, и просто ако имамо да учинимо извесне послове са неким лицем, ми већ унапред страхујемо да ћемо бити преварени и обманути.

Али, у данашњем друштву ипак, нађе се и таквих људи који нам приступају отворено и искрено и за њих је свето оно што су обећали да учине. Такви људи заиста одскачу од обичне гомиле и заслужују пуно поштовање.

Ово нарочито важи за политичаре, који су пуни обећања да ће доцније учинити могуће и немогуће ствари и то све бива речено у неким сладуњавим облицима и фразама и изгледа да ће бити заиста извршено. Но, на крају када се дошло на власт, када заиста треба извршити оно што се раније обећало, онда се ти политичари и владе изгледа нису сећали или нису хтели да се сећају онога што су обећали, и све то је остало мртво слово на хартији.

То се дешавало у највећем броју случајева и може се рећи важило је као норма.

Међутим, мора се нагласити да је настала потпуно друга ситуација од доласка на власт г. др. Милана Стојадиновића. Приликом ступања на власт он је веома концизно и јасно рекао, шта има његова влада да предузме и изврши за добро и напредак нашег народа. Он је истакао програм рада који се има да изврши, и што се треба истаћи, он, у томе програму није фаворизовао ниједну нашу покрајину, већ је предвидео све оно што је коме делу наше велике Југославије било потребно. И после кратког времена тај обилни програм почео је у стопана да се остварује и то баш онако и у оној мери како га је влада г. др. М. Стојадиновића била обећала народу. Оснивале су се фабрике, постављале нове пруге, изграђивали друмови, побољшала се рапидно општа финансијска ситуација, подизао међународни углед Југославије, Остваривало се све онако као што је било предвиђено и обећано.

Народ, специјално наш, који је обдарен да правилно и логично просуђује ствари, почео је полако да размишља и изводи закључке. Из дана у дан увиђао је да се у све већој мери остварује програм рада који му је влада била обећала да ће извршити и то је на њега веома повољно деловало. Он је постајао све више наклоњен тој влади, која је, пред њега изишла са јед-

ним програмом веома великим и примамљивим, али која није остала на обећању као што се то обично радило раније, већ је то и извршавала.

То испуњење датог обећања, народ је почео много да цени и тога је већ у великој мери привезало за владу г. др. Стојадиновића. Али када је тај програм рада почео да доноси и видне користи и напредак како појединцу тако и

целој Југославији, то је у још већој мери придобило народ за ту владу, и она је на тај начин постајала сваким даном популарнијом у широким слојевима нашег народа.

И та популарност и наклоност великог слоја нашег народа за њу, даје јој потстрека и елана да у још већој мери продужи остварење свога обилног програма.

11 августа 1938 г.

Пожаревац.

С.

САВРЕМЕНА ЈУГОСЛАВИЈА

И ДРУШТВО НАРОДА

Уместо одлагања у бескрај, рад у датоме тренутку!

Судећи по коментарима европске штампе, Солунски споразум од 31 јула има се већ сада сматрати санкционисаним од стране свих некадашњих потписника Нејског уговора од 1919 године као један оличан пример и срећан преседан. И очекује да та санкција европскога јавнога мњења добије и своју праву форму, потребно би било објаснити извесне ефекте поменутог споразума што се тиче Југославије у њеном својству иницијатора и протагоснисте послератне балканске политике у духу Мовроеве доктрине.

Први и најважнији од тих ефеката који само појачавају нашу спољну политику, јесте званична и најлепша консекрација вишегодишњих напора и огромних жртава Југославије на делу светскога мира, који међутим, нама није ништа више потребнији него осталоме свету! Али то је признање својим обимом и формом тим значајније што је спољна политика наше зе-

мље била све до јуче и предмет произвољних коментара, те сад ти коментари падају у воду.

Кад дело коначно краси, треба имати куражи поштења па назвати ствари својим правим именом. Наиме независна спољна политика Краљевине Југославије била је у ствари једна новина коју конзервативни свет није хтео или могао разумети. У неку руку она је претстављала крах скопских метода класичне дипломатије, којој је Југославија, као мања сила, неминовно робовала добрих седамнаест година и подносила следствене жртве. Али како је национални живот наше земље пошао новим путем, служећи се новим савременијим, експедитивнијим методама, разумљиво је да је и њена спољна политика имала бити функција тога НОВОГА! То ново у нашој спољној политици било је: остати и даље у Друштву народа, али се директно приближи са свим балканским

земљама, Бугарском и Италијом и створити срдачније односе са Немачком. Старе очи не виде нове ствари, и Југославија је произвољно и одмах била класирана једну идеолошку категорију земаља како се спољна политика обично води без обзира на категорије те врсте.

Супротно томе категорисању, истина, логична политика, била је сасвим друкчија. Највећи шампиони Друштва народа нису умели задахнути новим дахом женевску институцију или бар новим методама остварити њен дух од 1919. Пакт је остао мртво слово на хартији и поред тога што је сам предвидео својим 19 чланом своје евентуално прилагођивање новим међународним приликама, које су се фактички мењале из месеца у месец. Свако је имао својих

разлога да не види ту велику истину! Класична дипломатија је импровизирала све новије и новије формуле које нису могле спречити периодично проливање крви овде-онде у свету, тако да се та крв лије и данас н. пр. у Шпанији, Кини и т. д. У таквом стању ствари Југославија је морала видети да је кошуља преча од капута и одпочела је одважно своју нову спољну политику. Остављајући јачима од себе да оживотворе кад год женевски механизам, она је почела да обезбеђује своје границе директним споразумима, без икаквих обзира на савете оних који су желели да се то одложи до тренутка кад буде остварен један општи гарантни пакт о вечитом миру, који данас после двадесетогодишњих искушења, изгледа народима као једна утопија, и ништа више!

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац 55)

— Наставак —

Браћа Ђорићи — Огњан, Богдан, Мита и Пера

Једва виђена и стара пожаревачка породица била је и Ђорићева.

Огњан најстарији брат био је виђен трговац, ожењен из друге виђене породице Боге Несторовића, великог и познатог пожаревачког трговца, чија је кућа била у данашњој браничевској улици — идући барутним магацима на Табани са леве стране улице (данас преко пута куће поч. судије Чедо К. Ј. Поповића) из овога брака су била три сина и једна сестра, која је умрла као девојка. Најстарији син Миленко, свршио је медицину у Паризу, као питомца општине града Пожареваца, и он је био дуго година општински лекар. Умро је од пегавог тифуса у Нишу, као управник IV р. болнице, 1915 године. Др. Миленко је био жењен млађом ћерком поч. адвоката Крсте Д. Николајевића — Љубицом, из кога брака су син: Светислав, такође лекар, и кћи Милица, супруга лекара у Пожаревцу Раше Арвићеловића, управника здравствене станице.

Други син Огњанов је био Живојин. И он је умро пре ратова. А трећи син је Др. Светислав, који је свршио науку у Немачкој, и до скоро био саветник Мин. Ин. послова при разним посланствима на страни (у Софији, Берлину ит.д.) Огњан је умро давно пре ратова пошто је био посрнуо са радњом.

Други брат Богдан био је велики гвожђарски трговац. Његова радња била је до Чечелскове апотеке, где је после имао такође гвожђарску радњу пок. Коста П. Обрадовић. Ђорићева радња била је радња ен гроз. Цео округ се снабдевао у то време из ње. Богдан је био крупан, леп и личан човек. Увек пристојно одевен. Кућа му је била једна од највећих и најлепших у Пожаревцу, која је доцније прешла у сопственост пок. Милована Трифуновића, у данашњој Немањиној улици. Богдан је био жењен једном отменом и интелигентном Госпођом Шаном, Њикова кућа заиста је представљала старо пожаревачко господство и богатство. Имали су три кћери: Велику — Вецу — удату за познатог нижињера Светолика Поповића, бив. начел. мин. грађевина; другу, удату за професора Велике Школе и држ. саветника Мијушковића, и трећу Лепосаву, удату за некадашњег пожаревачког, а доцније познатог београдског апотекара код „Црвеног Крста“ у Београду (код Славије) Косту Николаића. Сина су имали једног: Илију, који је умро као млад човек, пошто је ослепио. Богдан Ђорић је умро релативно млад, и после његове смрти та велика и угледна радња — била је ликвидирана. Цела породица прешла је у Београд, где су, у осталом, биле и удате све три Ђорићеве кћери.

Трећи брат Мита био је такође добар и велики трговац. Оставио

је женску децу, од којих је једна кћи била удата за пок. капетаном Миленком Стојановићем, а друга за пуковником Дамјановићем, сестрићем пок. Патријарха Димитрија. И Богдан, и Мита имали су нади-мак — Пештанци, вероватно зато што су наваљали у главном робу из Пеште.

Четврти брат био је свињарски трговац Пера Ђорић. То је био оригиналан човек. Здрав, црвен, веселац и велики шалџија! Цела варош га је волела. Код „Два бела голуба“ Пера је био главна личност у кавани. Увек је причао, и то занимљиво и шаливо. Он је имао једанаесторо живе деце. Када је ишао у Пешту трговачким послом, па улазио у какву обућарску радњу да деци купи обућу — трговци таквих радњи чудили су се када је Пера — куповао по 22 пара обуће за децу, и нису веровали: да он није обућар, него трговац. Сваком детету узимао је по 2 пара обуће, наравно, поред других ствари. Волео је да поседи и да се весели. У Пешти, у мало није страдао и он, и цело једно његово друштво, у некој војној кавани, у којој су се веселили Мађари уз своју познату свирку. Ушавши у кафану, у неко доба војни са друштвом, и видећи расположене Мађаре — добацно им је са свога стола: ељен Вилагош! За Мађаре то је највећа уредо, јер су ту код Вилагоша 1849 године били потучени од стране руских трупа, Фелдмаршала Паскијевића, који је са 100.000 Руса по налогу цара Николе I, упао преко Карпата у Мађарску — да савлада Мађарску буну. Онда је цар Никола I спасао престо цару Франци, на његову молбу — да му се Аустрија 1854 год. за време кримске војне на онако неблагодаран начин — одужила, јер је, мобилисала своју војску, и натерала Русе да евакуишу Влашку и Молдавију, и пребаци се на леву обалу прута. Русија је изгубила кримски рат (од 1854—56 г.) противу Енглеске, Француске, Пијемонта и Турске — поглавито због оваквог држања Аустрије. Кнез Шварценберг, аустријски канцелар, лепо је кизао у очи тога рата:

— Да ће Аустрија задивити свет — својом неблагодарношћу! — Као што је и задивила!

Руска политика цара Николе I продужила је живот „другом болесном човеку на Дунаву“ за читавих седамдесет година, на несрећу и саме Русије и других Словена. У место да је Никола I остави својој судбини — раснаду — он ју је спасавао, како би одржао империјалистички Метервиков систем у Европи, и сачувао своје пољске провинције — од преношења револуције из Мађарске.

Елем, када је Пера Ђорић, викуо у Пешти:

„Ељен Вилагош“ — полетеле су са свију столова у кавани флаше со-

де, вина, столице и батине на „српски сто“. Причао ми је један, тада и ту, присутни трговац из Пожареваца — да су једва живи изнели главе из кафане, изубијани, модри и крвави, и да нису упали жан-дарми са улице — можда би их Мађари и побили? —

Такав је био Пера Ђорић. Пожаревачки трговци, када су га сретали било на улици, или у кафани код „Два бела голуба“ дочекивали су га увек узвиком:

„Ељен Вилагош, газда Перо!“ — Ељен, али викни ти то у Пешти — одговарао је он, кроз смех, шеретски се чешући по леђима и глави! —

Пера је имао сина Душана, артиљерског пуковника из XXV класе, Војне Академије потпуковника Добросави, из XXIX класе, који је свршио и Вишу Школу В. Академије и умро од задобивених рана децембра 1915 год. у Митровици — Косовској — као храбар и одличан командант. Пуковник Душан је умро 1921 год. у Зајечару. Душан је оставио пород из брака са пок. гђом Миром, некадашњом учитељицом у Пожаревцу.

Остала многобројна мушка и женска деца пок. Пера су лепо изведена на пут, и данас су растурени по целој земљи.

Госпођа пок. Пера била је једна мања жена. Здрава и наивна здрављем, па је зато и могла да изроди толику децу, са којом је она и имала разлога да се поноси. Богата имања браће Ђорића — сва су прешла у туђе руке, истим оним путем, као што је то било у већини случајева, код старих пожаревачких богатих породица!

— Наставиће се —

Позив за рад на бановинском кулуку

Поглаварство града Пожареваца је добило распоред рада на банов. кулуку за ову годину и са радом ће се одмах почети.

Радиће се прво на кресању траве и прекопавању шанчева, а по том ће се вршити пренос материјала — шљунка — на путевима.

Позивају се сви кулучки обвезници ове општине да одмах дођу у Поглаварство — Извршно Одељење — ради упута на рад.

Ко се не буде одазвао овом позиву, казниће се од стране полицијске власти са 7 дана затвора, а према чл. 14 Правилника о употреби народне снаге на територији Дунавске бановине.

Напомиње се, да је у интересу свакога обвезника да своју кулуку обавезу што пре изврши. Ко то не буде учинио, поред казне затвором, радна обавеза ће се претворити у новац и наплатити егзекутивним путем, како је то наредила Банска Управа са актом VII Бр. 52731/38.

Бр. 13599
10-VIII-1938 год.
Пожаревац.

Председник,
Милутин Д. Милојевић

Путем ка напретку нашег села

Наше село пребродило је најтеже време економске кризе, када је сељак био принуђен да продаје своје производе испод цене коштања и када чак и вишак производње није обезбеђивао тежаку пристојно издржавање његове породице.

Под утицајем економске депресије, пољопривредник почео да размишља о потреби бољег начина газдовања, пошто само квалитетни производи налазили су прођу на нашој и страниј пијаци.

Преброђена криза оставила је неизгладиви траг у економском стању села, али имала је ту добру страну што је покренула из мртвила конзерватизма нашег пољопривредника, те у свима грамама производње осетио се покрет за бољу квалитативнију производњу.

Све ове тежње препорођеног, у економском погледу, села нису се могле у потпуности остварити, због недовољне спреме пољопривредника који су борбом за опстанак били принуђени да напусте екстензивно газдовање, а нису се могли прилагодити новом начину газдовања.

Јавила се неопходна потреба за наобразбу наше пољопр. омладине, која би била у стању да напреднијим радом и способношћу снажења поведе наше село путем напретка, без бојазни да, евентуалном преоријентацијом у производњи, буде доведена у питању опстанак тежака и његове породице. Школовање пољопривредне омладине могуће је једино у пољопривредним школама са сталном и то бар двогодишњом наставом.

Таквих школа има врло мало у

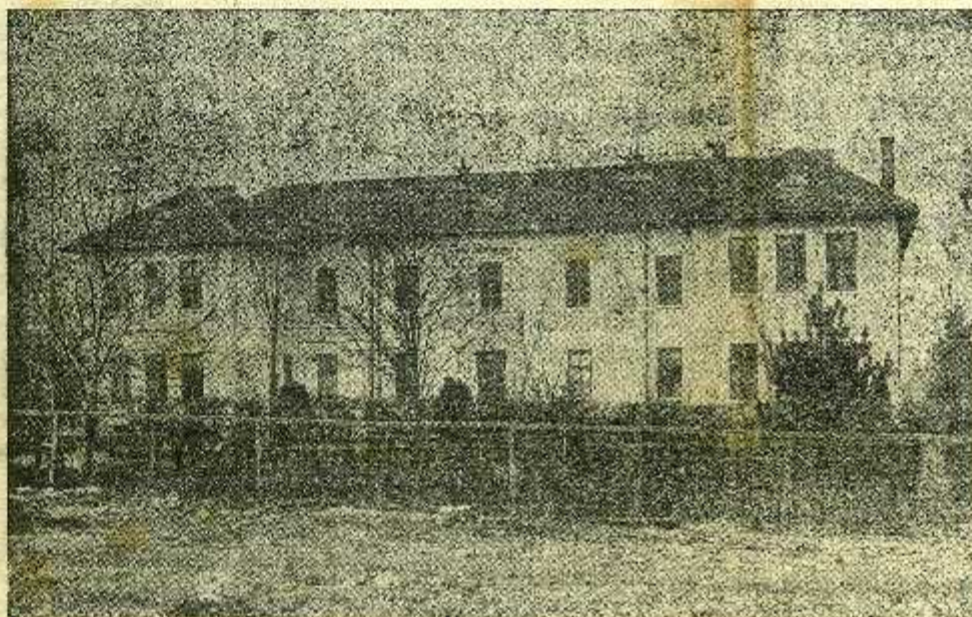
је била оскудније снабдевена од других сличних школа.

Краљевска банска управа из својих и сувише скромних средстава за унапређење пољопривреде, одвајала је и одваја колико може, што је довољно за одржавање постојећег уређења школе, али је недовољно за проширење рада школе.

Делокруг рада наше школе прошири се на 20 срезова Дунавске бановине, мада да би сам пожаревачки срез могао да попуни школу, шаљући у њу по једног младића из сваке општине.

Да се привуку младићи у школу потребно је створити од ње прави извор пољопривредног знања, које ће умети да цени наш пољопривредник. Зато је потребно уредити школу тако да она задовољава у наставном и хигијенском погледу.

Највеће инвестиције потребне су код подизање зграда. Тако например постојећа интернатска зграда није

Стара интернатска зграда Ниже пољопривредне школе у Пожаревцу

У ратарској производњи почело се интензивно радити на припремању боље семенске робе, запрашивању семена пред сетву те на бољој обради земљишта. У сточарској производњи приметио се знатан напредак у одабирању бољих граја за приплод, те у већем гајењу пићних биљака, односно у бољој исхрани стоке.

У воћарству почела се поклањати већа пажња одабирању врста и сората воћа код подизања нових воћњака, све у већој мери примењују се заштитно прскање воћњака, неговању старих воћњака а исто тако сортирању, паковању и преради воћа посвећује се све већа пажња.

У виноградарству почело се са више пажње радити на избору подлоге и родне лозе код подизања винограда, а исто тако и подрумарење се нешто побољшало.

Конкурентска борба сељака произвођача, која је ишла за тим да бољом робом привуче што више купаца и да ове купце задржи, створила је тежњу за стандардизацију производње, у сврху лакшег уочавања преко трговаца гроста и задруга.

нашој земљи, а када се број истих упореди са занатским, грађанским школама и гимназијама, ова сразмера толико је неповољна за пољопривредне школе да њихова делатност претставља кап у мору.

Заиста седамнаест Нижих пољопривредних школа са општом и сталном наставом за једну пољопривредну земљу, где се 85% становништва бави земљорадњом, немогу да имају видљивог утицаја на унапређење пољопривреде.

Међутим, једино ове школе долазе у непосредни додир са најбољим млађим снагама нашег села, те поред наобразбе, ове школе врше и културни задатак националног васпитања пољопривредне омладине.

И овом малом броју пољопривредних школа није посвећена довољна пажња, као да су оне пастирче у нашој просвети, мада пољопривредне школе су потребне нашем селу и претстављају собом праве народне школе најширијих слојева нашег народа.

Пољопривредна школа у Пожаревцу није била у повољнијим условима него и једна друга пољопривредна школа, шта више она

довољна да прими већи број ученика, у школи нема купатила, перионице и магацина за смештај зрнасте хране.

Предричунска сума за подизање интернатске зграде и купатила износи око 380.000 динара, док Краљевска банска управа одобрила је за ову сврху само 150.000 динара.

Можемо захвалити нашем посланику господину Брани Давинићу, који је прибавио довољна средства да се почне са зидањем ове две зграде а својом интервенцијом убрзао одобрење за почетак радова.

Тако схваћа потребу села „Наш Брана“ а када би сваки народни посланик у нашој земљи порадио на унапређењу пољопривредне наобразбе, једног дана ми би чули да је у Народној Скупштини стављен предлог да се наше пољопривредне школе потпуно снабду и оспособе за корисну делатност. Ми би чули да је за такав предлог скупштина усвојила хитност. Крајње је време да се пољопривредне школе оспособе за рад и да наша села, преко школских пољопривредника, снажно закораче ка напретку.

Дужност је сваког културног грађанина да потпомаже делатност пољопривредних школа и на тај начин суделује у економском преображају Наше Земље.

Ing. Никола Фемелиди.

Спорт

Трг. Подмладак - Ваље. — Грађански

Данас у недељу 14 августа ове године на игралишту с. к. Грађански са почетком од 5 часа по подне одиграће се куп утакмица између горњих клубова. Победник из ових утакмица постаје освајач Провинцијског купа Б. Л. П-а, за годину 1938, и добија у власништво велики и скуповени пехар дар г. Владе Митића великог трг. из Београда.

Како је Трг. Подмладак један од најбољих клубова у провинцији нашег подсавета, то се надамо да ће нас и овом приликом задовољити.

Грађански на овој врло важној утакмици изводи свој најбољи тим и потрудиће се да свом противнику пружи што јачи отпор, како би доказао да је достојан репрезентовати своје Пожаревачке групе чији је он главни претставник.

Зато пријатељи и љубитељи лепог лоптања у недељу 14 авг. о. г. похитајте сви на игралиште Грађанског. Дић.

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
МИТЕ СТАНИСАВЉЕВИЋА
до 21 августа 1938 год.

ОСНАЖЕНА СКУПШТИНА

Оснивачка скупштина фонда за подизање занатског дома у Пожаревцу, која је одржана 3 јула т. г., актом Краљевске Банске Управе у Новом Саду од 2 о. м. оснажена је ова скупштина.

Упис у Стручну продужну школу

Управа Стручне продужне школе у Пожаревцу извештава заинтересоване занатлије да ће се упис у ову школу вршити од 15 августа до 1 септембра у просторијама основне школе „Св. Сава“ од 17 до 19 часова.

За упис је потребно:

1) Сведочанство о свршеном I или II разреду ове школе односно IV разр. основне школе.

2) Крштеница.

3) Пријава (може да се набави код управника или код служитеља осн. школе „св. Сава“).

4) У новцу: ради набавке школских уџбеника: за I и II разр. 45 дин., за III разр. 50 дин. и по 3 дин. за ђачку књижицу и пријаву.

Поправни испити ће се обавити у року од 1 до 10 септембра о. г.

УПРАВА

Благодарност

Г-ђа Катарина и г. Бранислав Ђ. Давинић индустријалац и народни посланик, ценим хуману циљ удружења „Слоге“ изводећи су уписати за Велике Добротворе „Слоге“ своје родитеље и то: оца и мајку.

Боку и мајку пок. Лепосаву
 њихи положиши каси друш-
 твој по 1000 дина, 2000 (две) хи-
 ле динара.

Управни одбор „Слоге“ сматра
 за особиту част, да благодарној де-
 ци изјави своју топлу благодарност
 на овакој пажњи према својим
 племенитим родитељима.

Мир пелелу друштвеним Добро-
 творима.

Г-ђаца Мирјана, кћи пок. Петра
 Ђ. Давидовића б. индустријалца и су-
 пруга г-ђа Драга, желећи да очу-
 вају вечиту успомену, свом добром
 оцу и супругу, пок. Петру изво-
 лели су приложити каси Удружења
 „Слоге“, 1000 хиљаду динара уврш-
 тујући пок. Петра за Великог До-
 бротвора Удружења „Слоге“.

Управни одбор „Слоге“ овим пу-
 тем изјављује своју топлу благо-
 дарност приложеницима, а друш-
 твеном Добротвору, нека је лака
 земља и Бог да му душу прости.

Желећи да се као добар син г.
 Душан одужи љубављу према сво-
 је родитељу — оцу пок. Карлу
 Ленхарду бив. олд. индустријалцу
 изволаз је на дан смрти приложити
 каси Удружења „Слоге“ на име
 чланског — утемељачког улога 200
 динара, тако да на тај начин пок.
 Карло остаје у вечитој успомени
 међу члановима „Слоге“.

Г-ђа Лепосава кћи пок. Жике
 Станковића — Крајинца бив. олд.
 трг. уписала је своју добру мајку
 пок. Катарину за утемељача Удру-
 жења „Слоге“ са улогом од 200
 динара.

Г-ђа Зорка П. Јовановићка добра
 и племенита супруга изволаз је на
 дан смрти уписати за утемељача
 „Слоге“ свог доброг и незаборав-
 љивог супруга пок. Петра Јовано-
 вића бив. трг. и приложила каси
 друштвеној 200 дин.

Г. Алекса Младеновић месар
 олд. сматрајући да треба својој ра-
 но преминулој и не заборављеној
 првеници пок. Надици — Нади
 створити трајну успомену, изволео
 је на дан смрти пок. Надице при-
 ложити каси Удружења „Слоге“
 на име утемељачког улога 200 ди-
 нара.

Управни одбор „Слоге“ по сво-
 јој дужности овим путем изјављу-
 је своју благодарност свима прија-
 телјима и приложеницима на овако
 лепој пажњи према Удружењу, а
 друштвеним члановима — утеме-
 љачима Бог да им душу прости и
 вечан помен међу члановима
 Слоге. Управа,

Са Пожаревачке пијаци

На пожаревачкој пијаци цене су
 на дан 13. сеп. следеће:

Пшевица	140—152 дин.	100 кгр.
Раж	130	" "
Јечам	130	" "
Овас	" "	" "
Кукуруз у зрну	130	" "
Сено	30—40	" "
Слама	8—10	" "

Пилићи 10 динара кгр.
 Петлови 5 динара кгр.
 Кокешке 7 динара кгр.
 Јаја 45 дин. 100 ком., а 0.45 д. к.
 Сира 8—10 дин. кгр.
 Кромпир 1.50—2 дин. 1 кгр.
 Црни лука 1.60—2 дин. 1 кгр.
 Бели лука 2—3 дин. кгр.
 Пасуљ 3.50—4 дин. кгр.
 Боранија 3 дин. кгр.
 Купус 1—1.50 дин. кгр.
 Парадајз 1.50—2 дин. кгр.

Плави патлиџан 2 ком. 1 дин.
 Тиквице 2—2.50 дин. 1 кгр.
 Паприке љуте 100 ком. 4—5 дин.
 туршијаре 100 ком. 6 д.
 бабуре 10 ком. 1 дин.
 Млеко слатко 1.50—2 дин. литар
 Вуна 15—16 дин. кгр. (неправа)

Месо на месарицама
 Говеђина 10 дин. кгр.
 Телећина 12 " "
 Овчетина 10 " "
 Свињско 12 " "
 Маст 15 " "
 Сало 14 " "
 Дебеле свиње до 7.60 дин. кгр.
 жива мера

На месарици на пилићарској пијаци
 до „Уједињења“ и месарицама на
 зеленој пијаци:

Говеђина	10 дин. кгр.
Овчетина	10 " "
Свињско	12 " "
Телећина	12 " "
Маст	14 " "
Сало	13 " "

СКУПШТИНА

Пожаревачка Трговачка Омлади-
 на одржаће своју редовну XXIX
 годишњу

СКУПШТИНУ

21 августа 1938 године у 10 ча-
 сова пре подне у великој дворани
 свога дома са ниже изложеним
 дневним редом:

- 1) Избор 3 члана за оверу запис-
 ника;
- 2) Извештај Управног одбора о
 раду у прошлој 1937-38 год.
- 3) Извештај школског одбора о
 раду у школи за школску 1937-38
 годину.
- 4) Извештај благајне за 1937-38
 годину;
- 5) Извештај Надзорног одбора
 за 1937-38 годину;
- 6) Давање разрешнице: Управном,
 Школском и Надзорном Одбору за
 рад у 1937-38 години;
- 7) Предлог буџета за 1938-39
 годину;
- 8) Бирање 6 чланова за Управни
 6 Школски и 1 за Надзорни одбор;
- 9) Питања и предлози сходно
 друштвеним правилима ако их буде
 било а који се имају поднети Пре-
 седнику пре Скупштине на 5 дана.

Позивају се сви чланови и при-
 јатељи Омладине да на ову скуп-
 штину у одређеном времену изволе
 доћи. У случају недовољног броја
 присутних чланова у одређеном
 времену, скупштина се одлаже у
 смислу чл. 34 друштвених правила
 на један сат, када ће се скупштина
 одржати са оноликим бројем чла-
 нова колико их буде било при-
 сутних.

Бр. 90. 3
 Августа 1938 год.
 Пожаревац. УПРАВА

О Г Л А С И

УЧЕНИК је потребан за
 одмах

Продавница
ТИВАР ОДЕЛА Пожаревац

Кућу у мали
 ближе ва-
 роши.

КУПИО БИХ.
 Чедо Вукосављевић

ГОСТИОНИЦА „ДЕЛИГРАД“

Извештавам моје пошт. мунтерије да сам добио добро
ДАЛМАТИНСКО ВИНО
бело и опол (ружица) као и **Прошек**
 Исто ћу продавати по умереној цени. Услуга брза и тачна.
 Моли за посету **ДАНЕ ДАЛМАТИНАЦ, кафеџија**

ГИНЕКОЛОГ
Др Дим. В. Белосавић

шеф женског и порођајног оде-
 лења Бановинске болнице,
Врати се са пута.
 Прима у својој ординацији 57,
 Цветни трг. 2—2

О г л а с

Одлуком Среског суда у Пожа-
 ревцу, О — 66/33, по маси поч.
 Миловановић Даринке, бив. из
 Пожареваца, на предлог изврши-
 лаца тестаментна, **Јавља се**
заинтересованима

да се продаје

масено непокретно имање,

које се налази на углу улица:
 Бранков трг и Александра Нико-
 лајевића улице.

Плац овог имања велики је 770
 квадратних мет. и на њему по-
 стоје: у улици Ал. Николајевића
 зграда на спрату од тврдог ма-
 теријала са два дућана у приземљу
 и пространим станом на спрату;
 а на Бранковом тргу зграда од
 тврдог материјала са четири ду-
 ћана.

Ко је купац овог имања, било
 целог било једног дела, нека до
 18 септембра ове године пошаље
 писмену појаву Среском суду у
 Пожаревцу са назначењем цене.
 По овоме ће Срески суд —
 Масено одељење — узети у оцену
 ове повуде и најповољнијем по-
 нуђачу оно масено имање усту-
 пити или одлучити јавну продају
 имања.

9 августа 1938 год.
 Пожаревац.
 Извршиоц тестаментна
Сава Мумчић,
 апотекар.

Моја жена Драгиња

напустила ме је без икаквог по-
 вода 1 августа ове год. и отумар-
 тала незнано куд, и оставила ми
 је 2 детета.

Овим је позивам да ми се врати
 у року од три дана на продужење
 брачног живота, ако се не врати
 међу пријати никакве дугове
 које она буде учинила на моје
 име и повешћу бракоразводну
 парницу.

БОРИСАВ М. ИЛИЋ
 земљ. из Божевца.

Продајем моју КУЋУ

са пет одељења и са пекарни-
 цом у тој згради и плац седам
 ари. Озбиљан купац нека се јави
 сопственику исте зграде Станоју
 Трајковићу, ул. Петра Тамбураша
 бр. 79. — Пожаревац. 1—3

15 комада кошница

:-: Ђерзонки :-:
 које се налазе у Љубичеву —
продају се.
 Упитати уредништво овога листа
 за цену и услове.

ВОЈНИ ЛЕКАР
Др. МИЛАН М. ЛАЗИРЕВИЋ,

санитетски поручник
ПОЧЕО ЈЕ ОРДИНИРАТИ
у својој ординацији
 Цветни трг бр. 80

Издајем под кирију кућу

са 7 одељења и великим плацем
 на коме постоје 60 разних воћака
 и са свима другим удобностима.
 За погодбу обратити се
СПАСОЈУ БРАТИЋУ
 каф. код „два голуба“

Један бољи стан

са више одељења,
 здрав, сунчан, који се налази у
 Караџићевој улици бр. 22 — из-
 даје се од 1 септембра. За услове
 обратити се у кобасичарској
 радњи поч. Жике Џаџића. 1

НОВО ●● НОВО

Пажња грађанству

Идемо код **МИЛОША** за месо
 до кафана „Велики Булевар“,
 преко пута трговине
 Боже Милошевића

увек свеже месо

ДАНАС СУ ЦЕНЕ ОВЕ:

1 кгр. говеђег меса	Дин. 10
1 „ свињског „	„ 11
1 „ овчијег „	„ 8
1 „ телећег „	„ 12
1 „ сланине свеже „	„ 14

С поштовањем,
Милош Јонкић, месар

Ћебид ВУНЕНА вел.
 150 X 200 4 кгр.
само Дин. 100

Трговцима полуст.
 у БАКАЛСКОЈ РАДЊИ
 ДУШАНА Д. ДИМИТРИЈЕВИЋА — ЋИВТЕ
 Јошкина 68. 2

Купујем 3% Обвезнице Ренте

за ликвидацију Зем-
 љорадничких дугова
100 дин. за 60 дин.
 Ђорђе Н. Јовичић, трг.

Стан са 4 одељења

и остало **само Дин. 200.** —
 близу нове школе
 Драга Димитријевић — Ћишта
 Јошкина 68. 2

Продаје се јевтино
кућа са 6 одељења

и сутереном од 5 одељења здрава
 и угодна.
 Услови плаћања повољни. 4
 Упитати уредништво овог листа.

Илађег помоћника
и ученика

са добром сведоџбом потребујем.
 Ступити може одмах. 2
 Колонијална бакалска радња
Светозара Ђ. Врбановића

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Допнос, пратилату, огласе
 и остало уплатити на
 штамарију Ђ. Наумовића
 са плаћеном поштарном
 Рукописи се не враћају
 Огласи се приклају
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОМАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 64

Пожаревац, четвртак 18 августа 1938 год.

Година 43

Цене нашег жита

Шта народ треба да зна данас да га нико не би лагао сутра!

Поред осталих повољних резултата стона трогодишњег рада, данашња је влада успела још и у томе што је своју финансиску и економску политику подесила како економским законима понуде и тражње, тако и у међународној игри царинских система и трговинске политике. И мора се признати да је она у томе погледу била и вешта и умешна. Отуда је нашем сељаку омогућено да своје жито продаје данас тачно два пута скупље него пре три године. Међутим и поред своје освечане добре воље и испробаних напора да те цене не само одржи већ и побољша, држава мора неки пут подлети и извесним чињеницама, које су кадкад изван њене жеље и привредне политике, које леже тамо негде далеко у сплету међународних догађаја. Питање цена жита, као и цена уопште представља крупни проблем који се овде не може укрлато изнећи. Али се из те гломазне економске науке могу извући извесни закључци које ће мо, што се тиче пшенице, овде дотакнути како бисмо зауставили на време злонамерну кампању и објашњења која опозициони агитатори употребљују у својој безобзирној политичкој агитацији.

Прво да ли ће се нешто продавати по већој или мањој цени, то зависи од тога колика је продајна количина једне робе у свету. Тако и са житом: у колико је жетва боља, у толико га више има

на се у толико јефтиније и продаје. Али ни то не мора увек бити тачно. Јер поред домаће има и страних пијаци на којима су цене различите. Може се, наиме, неки пут десити и то да се, и поред обилне жетве у Југославији наше жито скупо продаје у иностранству. То би било онда ако би жетва у осталим извозним земљама (у Мађарској, Румунији ит.д.) подбацила. И обратно.

Друго, цене жита могу зависити не само од жетве већ и од стокова наслаганих из ранијих година. То су дакле чисто спекулативни разлози против којих привредна политика једне земље често не може ништа или бар не маго.

Треће, цене свега па и жита могу често зависити и од куповне снаге националне новчане јединице, дакле од финансијске политике једне земље. То је уосталом толико сложени феномен да се он овде не може приказати.

Четврто цене могу зависити од међународне ситуације. То се нарочито тиче свих оних пољопривредних као и осталих производа који су потребни за случај рата. Када народи живе у неизвесности о миру, сваки од њих забрањује извоз тих преко потребних производа, стокира их и слаже тако да би их имао до вољно у случају рата и тиме избегао скупу зависност од иностранства. У томе случају међународне пијаци више и не долазе у обзир. Националне цене не зависе више од

међународних цена, већ само од количине домаће производње, од бројног стања војске и т. д..

То је у неколико случај и данас. И поред тога што се у нашем сектору Европе чине велики напори за одржањем мира, на многим местима у свету ври, нешто се кува. Жито и други производи мање се извозе, стокира се за непредвиђене догађаје који могу наступити. Светске пијаци се празне и цене ако не скачу остају бар исте. И која вајда што би неке цене и биле повољне за једну земљу у којој је жетва обилна, када та земља из поменутих разлога не сме ни сама увек да извози!

У случају пак, да се ситуација разбистри, велике индустријске државе које су стокирале домаће или купљено жито, ослобођавају те стокове, домаће и стране пијаци осећају нови импулс и онда ступа у живот нормални економски закон понуде и тражње: цене падају тамо где је производна количина велика, а расту тамо где је она недовољна за потребе потрошње.

Према томе не треба се дати завести од стране демагога т. зв. народних пријатеља и доброжелатеља, у случају извесних негативних варијација у домаћим ценама нашег жита. Оне ће увек бити диктиране разлозима наше изворне привреде и интересима нашег сељака који је главна снага земље. Уосталом, и у Европи и у Америци индустријске земље купују жито за резерву, те ће допринети да се демантују лажи оних који демагогишу по народу, тврдећи час једно а час друго у вези са ценама наших земаљских производа

Г. Мачек у Београду

У недељу 14 о. м. по подне, после 15.30 часова, допутовао је у Београд из Загреба г. др. Владимир Мачек, шеф бивше сељачке Хрватске странке. На станици г. др. Мачека дочекали су његови пријатељи из Удружене опозиције у његовој пратњи, г. др. Мачек однезао се у приватни стан, који је за њега резервисан. Одмах после тога отишао је на конференцију са претставницима Удружене опозиције, која је одржана у стану г. Љ. Давидовића.

На конференцији је усвојена заједничка резолуција, коју су потписали од стране бивше СДК г. др. Мачек и др. Милан Костић а у име београдске Удружене опозиције г. г. Аца Станојевић, Љуба Давидовић и Јоца Јовановић. Резолуција је парафраза споразума од 8 октобра 1937 године. У њој се критикује рад владе, тражи укидање устава и избори за конституанту. С тим је конференција завршена.

Једна интересантна изложба уметничких слика

У недељу 21 о. м. одржане се у Дому Трг. омладине прва изложба уметничких слика уметника аматера г. г. Драгослава Стојковића и Владете Костића. Изложба почиње у недељу 21 о. м. у 8 ч. пре подне, свечано отварање у 10 часова. За похвалу је овај подухват младих уметника које наша јавност још довољно не познаје, али их ипак познаје ужи круг људи који су са њима имали пословно уметничких послова. Укратко да изнесемо портрете младих уметника то су на име: младићи садашњице и у овите модернизованог времена они су ипак одвојили од времена и за уметничку делатност. О личности г. Драг. Стојковића дознаћете ово: то је један мали занатлија у жар, који у друштву заступа заједничког књиговођу, бави се спортом и познат је фудбалски судија. Па ипак му све ово не смета да се посвети уметности. О личности

г. Вл. Костића дознаћете ово: то је ђак IV раз. овдашње гимназије и он се бави спортом и савремен је у сваком погледу. И ако врло млад латио се озбиљне уметности. Ова два талента вас позивају да изволите у дане од 21-VIII до

6 IX-1938 г. посетити изложбу њихових радова и тиме им створите могућност за већу вољу и усавршавање. Изложба је отворена сваког дана од 8—12 ч. пре подне и од 2—6 ч. по подне.

М. Спасић

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац 56)

— Наставак —

Пуковник

Миливоје Љ. Стојановић

Пуковник Миливоје Љ. Стојановић, чије име и рад у војсци чини част средини и вароши где је по-никао — био је један од елитних официра наше војске, који је положио за Отаџбину и свој живот на Пољу Чести! —

Покојни Миливоје је рођен у Пожаревцу 1872 год. од оца Љубомира Стојановића трговца, о коме смо већ писали, и матере Цане — Живане, упуке војводе Добрица. Прва четири разреда гимназије свршио је у Пожаревцу, а V и VI разред у Нишу, где је становао код свога стрица Влајка Стојановића, адвоката.

1889 год. ступио је у нижу школу Војне Академије са XXII класом. Из Академије је изашао 1892 год. као пешадијски потпоручник. Одмах је добио гарнизон у Пожаревцу — VIII батаљон, чији је командант био пок. генерал Илија Гојковић. И када су 1896 год. батаљони претворени у пукове, пок. Миливоје остао је у Пожаревачком гарнизону, као водник, командир чете и командант батаљона у IX пуку, „Кнеза Николе I.“

Миливоје је био врло добар официр, вредан и спреман за свој позив, али човек немирног духа. У сва три последња рата од 1917—1918 год. показало се: да ти официри, који су у миру често задавали главобоље својим претпостављеним, било каквим наивним експесима, било дисциплинским грешкама у служби — били су у рату превасходни! Покојни пуковник Миливоје је био један од тих немирних духова, који је пореметио и своје здравље доста веселим животом, због чега се лечио и излечио, благодарени у првом реду својој верној и доброј жени Госпођи Ружи, рођеној Селаковићевој, јер тај симпатични брак са овом отменом Београђанком, која је била учитељица у Пожаревцу, у моменту своје удаје — била је права срећа за немарног поручника Миливоја, без кога није могла проћи на једна седелка, а оне су у то време биле многобројне и честе, јер је он, поред весеља и добре нарави, био и одличан певач! А, наравно, добри певачи су неопходни за свако весело друштво. За његову срећу поручник Миливоје,

већ као жењен човек, био је премештен у Прокупље, климатско место, које му је поред домаће неге, потпуно повратило здравље, и ако му је остала стална мана у плућима, са којом је вршио одлично службу у миру и издржао сва три рата, докле није у последњем, погинуо 21 новембра 1914 год. на „Балином гробу!“ —

Миливоје је са полагаја команданта батаљона, као мајор, пре балканских ратова био постављен за ађутанта пок. В. Краљу Петру I, на којој служби је остао дуго година. Он је био омиљен ађутант пок. Краља, који му је поклањао нарочиту пажњу због његове високе интелигенције, јасности и говорљивости. Миливоје је био и добар козер.

Када је била заказана прва посета француској од стране српског владара, који се за време несретног француско-пруског рата 1870/71 год. борио у њеним редовима као поручник Кара, како су пок. Краља Петра I другови у Сен-Сирској војној Академији — звали — у свити био је и потпуковник Миливоје, поред генерала Леониде Соларенића, заменика I ађутанта, и ординанс — официра пок. калетана Мих. Ненадовића. Краља Петра I пратио је од стране владе пок. Др. Милован Миловановић, министар спољних послова. Та посета била је прва посета страни држави новог Краља Србије, али се није могла извршити до краја, јер се десила изненада огромна несрећа у Паризу. Била је једна проба летења нових аероплана на Марсовом пољу, коме је присуствовала цела влада Француске Републике — на челу са ондашњим министром — председником Монисом. У једном моменту, када су министри и многобројни свет, посматрали у ваздуху ово пробно летење, срушио се један аероплан, и пао, на саму владу! — Министар војни, генерал Етјен остао је на месту мртв. Монис и још 2—3 министра били су тешко рањени. Наравно, да је настала велика узбуна у Паризу због ове страшне несреће. У том моменту дворски воз Српског Краља јурио је преко Италије у Швајцарску — па даље да настави пут за Париз. Пешта и Беч били су, на овом путовању — обиђени, јер пројектована Краљева посета — дошла је после авексоне кризе — 1909 год.

Причао ми је пок. Миливоје, по повратку са пута ово: — Још када смо ушли у дворски воз у Београду, покојни Миловановић уђе у ађутантски купе, и нама свима рече: Господо, ми идемо у Париз где се на свету најбоље једе, јер француска кујна нема себи равне у Европи! А специјално се добро једе у Елисејској палати, чији ћемо гости бити. — Ја сам дуго година живео у Паризу, где сам и науке свршио, и уверавам вас: да ту њихову кујну никада не могу заборавити! (познато је било: да је пок. Миловановић био велики гурман, и поред тога што је имао шећерну болест). —

Када смо, у току ноћи, ушли на Швајцарску територију — вели Миливоје — на једној мањој станици — воз се дуже задржао. Краљ је спавао у своме купе-у, као и министар и I ађутант, а и ми смо дрмали у својим купејима. Ја сам био дежурни, те према томе нисам се ни могао свлачити. Наједанпут, шеф те мале станице закуца на врата дворског вагона, и ја пођем да видим шта је то? — На моје питање шта жели: он ми је рекао да је један чиновник краљевског посланства из Берна — овога часа донео важне депеше за Њ. В. Краља Србије. Дворски воз је непрестано стајао под пуном паром. Локомотива је бректала. Ја сам пустио тога чиновника, који ми је предао 2—3 депеше као најбитније, и молио: да се одмах доставе Њ. В. Краљу. Ја сам депеше узео, и одмах пробудио првог ађутанта, генерала Леониду Соларенића, коме сам их предао, а затим одмах и министра Миловановића. Он је сместа отишао у купе Њ. В. Краља полуобучен, и саопштио му садржину депеша. Ми остали нисмо ништа знали о њиховој садржини? Остали часници и дворско особље било се избудило — и узбуђено чекало да чује: шта се то одиграва на овој малој Швајцарској станици?

Наједанпут је Др. Миловановић излазећи из Краљевог купе-а ушао у дворску трпезарију, где смо се сви окупили нервозни и нестрпљиви — и још са врата гласно нам казаво:

— Господо, десила се велика несрећа у Паризу. Пропадохме нам они сјајни ручкови у Елисејској палати! А ја сам се за њих још у Београду припремио? — Морамо одавде натраг у Београд.

Ми, готово, сви у глас упитасмо га:

— Па шта се то тако страшно десило? —

— Пао је један авион из ваздуха на француску владу и побио је и рано скоро половину кабинета, те је отказана Краљева посета, јер нема ко да га дочека! Ух, каква штета, каква штета! Пропадохме нам ти сјајни ручкови! — Сирота влада, То је баш малер, који се

није морао сада десити? — Идемо кући. —

И заиста, после малог чекања, кренусмо натраг — за Србију. Покојни Краљ Петар I био је јако узбуђен овом несрећом, која је неочекивано задесила Монисову владу. Он није више ни легао, него је остао са нама у вагон — ресторани, до зоре пушећи цигарету за цигаретом! —

И тако смо се вратили у Београд. Посета Краљева француској обављена је допније, али нисам ни ја, нити пок. Др. Миловановић били у Краљевој пратњи!

Тако се завршио овај несретни случај са француском владом, и заказаном, а одложеном Краљевом посетом — Паризу. —

Пок. Миливоје ушао је у први балкански рат 1912 год. као командант пука Моравске дивизије II позива, којом је командовао храбри пуковник Милован Недић, прослављени јунак са Облакова, и зет пок. Ђирије Николића — из Пожаревца. Ратно крштење пок. Миливоје добио је на Мердарима, где је једнога тренутка — била доведена у опасност цела дивизија, услед многобројно јачег непријатеља, потпомогнутом хиљадама арианта. Куражно и хладно држање команданта пука и команданта дивизије поправило је ту хрђаву ситуацију, и одатле па све до Облакова ова дивизија летела је на крилима Победе! Миливоје је за ове ратне задатке био унапређен за пуковника, и одликован Карађорђевог Звездом са мачевима. И његово даље успешно ратовање у 1913 години — на Говедарнику и Ретким Буквицама — донело му је нову ратну славу и похвале, II-ги пук „Кнеза Михаила“ — добио је назив „Гвоздени“, јер онде где је он нападао, или бранио се — ту се нико није могао одупрети! И његов командант, пуковник Миливоје Стојановић, био је гвоздени командант, који је у борбама изгледао, како ми је причао после ратова, један његов официр као да је „искресан од туче“, а не да је то било живо биће!

У међувремену између српско-бугарског и светског рата пуковник Миливоје био је постављен за команданта Краљеве гарде, и као таквог светски рат га је затекао.

Најзад је издала ратна срећа нашег прослављеног Пожаревљанина, јер је на челу свога пука погинуо, као што смо напред навели, 21 новембра 1914 год. на положају званом „Балинов гроб“, који је био и гроб пуковника Миливоја Љ. Стојановића!

Иза његове смрти остала је верна му и добра супруга Госпођа Ружа, која је за све време свога бављења у Пожаревцу активно радила у разним национално-културним друштвима; као и сестра Миливојева Госпођа Роса, супруга г. Чече С. Стојановића, судије у пензији и адвоката.

Нека је пок. пуковнику Миливоју Стојановићу, моме ратном другу и Пожаревљанину, ово кратак помен — од мене.

— Наставиће се —

Службене вести из Браничевско Подунавске Жупе Б. Л. П-а.

Окружница бр. 1.

Седница управног одбора одржана 15 августа 1938 године.

Присутни: г. г. Рутар, Баришников, Спасић, Ђирковић, Драгомировић, Миљковић, Кудрна, Обрадовић, Петровић, Игњатовић, Калмић.

1. Наређује се I секретару, благајнику, економу и капитену да у року од 5 дана изволе извршити примопредају свих дужности новоизабраној Управи Жупе тако да на наредној седници 22 ов. мес. новоизабрани чланови могу поднети новој Управи Жупе одговарајуће (сваки у свом делокругу) реферате.

2. Како ће првенствене утакмице јесење сезоне спортске 1938/39 год. почети 18 септембра 1938 године то се овим објављује и распоред истих који гласи:

I

ГРУПА ПОЖАРЕВАЦ

18 септембар:

Грађански—Југославија (Пожаревац, игралиште Грађанског).

Млава—Свети Ђорђе (у Костолцу)

Викторија—Слога (у Петровцу).

25 септембар:

Викторија—Грађански (Пожаревац, игралиште Викторије).

Млади Радник—Млава (у Петровцу).

Свети Ђорђе—Југославија (у Костолцу).

2 октобар:

Викторија—Југославија (Пожаревац, игралиште Викторије).

Свети Ђорђе—Слога (у Петровцу)

9 октобар:

Грађански—Свети Ђорђе (у Костолцу).

Викторија—Млади Радник (Пожаревац, игралиште Викторије).

Југославија—Млава (у Петровцу).

16 октобар:

Млади Радник—Југославија (Пожаревац, игралиште Грађанског)

Млава—Слога (у Петровцу).

Викторија—Свети Ђорђе (у Костолцу).

23 октобар:

Грађански—Млади Радник (Пожаревац, игралиште Грађанског).

Викторија—Млава (у Петровцу).

30 октобар:

Млади Радник—Свети Ђорђе (Пожаревац, игралиште Викторије).

Грађански—Слога (у Петровцу).

6 новембар:

Грађански—Млава (Пожаревац, игралиште Грађанског).

Југославија—Слога (у Петровцу).

13 новембар:

Млади Радник—Слога (Пожаревац, игралиште Викторије).

II

ГРУПА СМЕДЕРЕВО

18 септембар:

Ђ. Смедеревац—Сартид (Смедерево, игралиште Сартида).

Ковински—Дунавац (у Ковину).

25 септембар:

Раднички—Ковински (у Ковину).

Сартид—Жак (Смедерево, игралиште Сартида).

Ђурађ Смедеревац—Дунавац (у Гроцки).

2 октобар:

Раднички—Дунавцац (у Гроцки).

Ђ. Смедеревац—Ковински (Смедерево, игралиште Ђ. Смедереваца).

9 октобар:

Жак—Раднички (Смедерево, игралиште Жака).

Сартид—Дунавцац (у Гроцки).

16 октобар:

Ковински—Сартид (у Ковину).

Ђ. Смедеревац—Раднички (Смедерево, игралиште Ђ. Смедереваца).

23 октобар:

Жак—Дунавцац (Смедерево, игралиште Жака).

30 октобар:

Жак—Ђ. Смедеревац (Смедерево, игралиште Ђ. Смедереваца).

6 новембар:

Жак—Ковински (Смедерево, игралиште Жака).

14 новембар:

Сартид—Раднички (Смедерево, игралиште Сартида).

3. Резервни тимови играју истога дана када и њихови наступајући први тимови у Смедереву и у Пожаревцу са почетком у 10 часова пре подне. Утакмице резерве судиће савезне судије уколико не буду заузети или судиски кандидати. У случају споразума, клубови нека се обрате преко ове Жупе поверенику судиског одбора г. Рутару, савезном судији.

4. Умољвају се клубови Смедерева и Пожареваца да уколико не желе наступати са својим резервним тимовима, исто нека јаве до 10 септембра 1938 године овој Жупи.

5. Позивају се они који желе полагати судиски испит на територији ове Жупе да изволе пријавити се овој Жупи ради полагања означеног испита, те ће им Жупа дати потребна обавештења и инструкције.

6. На име путних трошкова по релацијама Пожаревац—Костолац или обратно припада гостујућем тиму динара 150. Пожаревац—Петровац или обратно—динара 250. Смедерево—Ковин или обратно—динара 150. Смедерево—Гроцка или обратно—динара 250. Ковин—Гроцка или обратно—динара 300. Костолац—Петровац или обратно—динара 400.

7. Позивају се клубови да по објављеном распореду направе ме-

ђусобно споразуме за жељеног судију и увек по једног заменика како би судиски одбор при Београдском лоптачком потсавезу могао благовремено објавити тај споразум. Овај споразум дао би клубовима могућност материјалног ефекта, одн. клубови би могли избећи сувишне таксе удаљених судија.

8. По наређењу Б. Л. П-а позивају се играчи с. к. „Грађански“: Борислав Бекић, Владета Костић и Живко Којић и с. к. „Југославија“: Драгослав Ђирковић да се јаве секретару ове Жупе ради саслушања у петак 19 ов. месеца у 19 час. и 30 мин. у просторије ове Жупе (Дом Трг. Омл., соба бр. 2).

9) Наредна седница Жупе — 22 ов. месеца у 20 часова.

I Секретар,

Никола Баришников, с. р.

Трговачки—Грађански

4:3 (2:2)

У недељу 14 ов. м. одиграна је на игралишту Грађанског утакмица за пехар г. Владе Митића која се завршила са горњим резултатом. Оба тима нам нису приказала неку нарочито лепу игру. Одмах у првим минутима Грађански је имао прилике да дође у вођство али десно крило који је био најслабији играч на терену није успео да те врло зреле шансе искористи. Ваљевчани су играли добро али ипак нису нам приказали игру какву нам је приказао В. С. К. из Ваљева. Они су пуцали добро на гол али су се упуштали у сувише дуге комбинације. Грађански је играо прост али зато врло ефикасан фудбал. Они су дугим лоптама преко крила врло брзо долазили до гола и да су имали мало боље пуцаче победа им неби измакла. Голове за Трговачки су постигли: л. полутка л. крило и центар 2; а за Грађански Московић 2 и Лиловић. Најбољи код Трговачког су били г. бек центар, л. крило и центар-халф који је уједно био и најбољи играч на терену. Код Грађанског најбољи су били Костић, Качавенда, Лиловић и Московић.

Судио је одлично г. Стојановић може му се једино замерити што није искључио из игре Новаковића када му је овај почео приговарати.

Мић.

Укинута је такса на извоз свиња у бившу Аустрију

Као што је јављено Завод за унапређивање спољне трговине био је донео решење да се почев. од 1 августа уведе специјална такса на извоз свиња у бившу Аустрију, а у циљу издржања добити. Ова такса износила је 4,500 динара по вагону.

Међутим, извозници стоке пре-

Концерт г. Јецића

Официрска читаоница гарнизона пожаревачког приређује на дан 20 августа 1938 год. у сали „Гранд хотела“

КОНЦЕРТ

виртуоза на виолини

Г. Властимира Јецића професора музике, резервног капетана, бившег стипендисте Блаженопочившег Витешког Краља Александра Ујединитеља.

После концерта **игранка**. Улазна цена 10 дина. по особи. Почетак у 9 час. у вече. Столови се могу резервисати.

дузели су енергичне кораке код Завода за спољну трговину против увођења ове таксе. Сада „Југословенски Курир“ сазнаје, да је Министар трговине и индустрије на предлог Завода укинуо ову специјалну таксу.

Одржане лицитације

На дан 15 августа 1938 год. у Техничком Одељку у Пожаревцу уступљени су послови и то:

I

За дозифивање гимназијске зграде

Г. Стевићу Душану грађевинару — градитељу оvd. дозифивање гимназ. зграде у Пожаревцу — груби радови — за дна. 823.102,20.

II

За израду интернатске зграде у Пољопривредној школи

Г. Николићу Велимиру предузимач, оvd. за израду интернатске зграде и перионине са купатилом при Пољопривредној школи у Пожаревцу за динара — — 239.407,92.

Богослужење о Преображењу у Саборној цркви

1). Уочи Преображења велико вечерње у 4 ч. по подне.

2). На преображење:

Јутрења у 6.30 ч.

Латургија у 8.30

После литургије причешће народа.

Дата је дозвола за подизање фабрике аутомобила у Југославији

Министар трговине и индустрије у споразуму са осталим заинтересованим министарствима дао је концесију фирми Анђелић а. д. која се до сада бавила продајом аутомобила, да може подићи фабрику аутомобила. Ова фабрика треба да се оснује негде у близини Београда. Фабрика би израђивала истовремено теретне и путничке аутомобиле. Још се не зна од које

ће фабрике затражити лиценца за искоришћивање њених патента и мотори, али не свакако бити једна од оних фабрика чија су кола имала највише успеха на недавном кружном путовању кроз Југославију.

Накнадна замена новчаница од 100 динара Народне банке Краљевине Србије са датумом издања 4 јануара 1905

Овим се извештавају заинтересовани да Главна државна благајна, као и све пореске управе, замењује новчанице од динара 100 (плав боје) којима је рок за замену код Народне банке истекао 22 јула 1938 године.

За замену је потребно да подносилац састави попис новчаница по серији и броју, да тај списак потпише својим пуним именом и презименом и да остави своју тачну адресу. Замена ових новчаница не подлежи плаћању таксе.

Упис у Стручну продујну школу

Управа Стручне продујне школе у Пожаревцу извештава заинтересоване занатлије да ће се упис у ову школу вршити од 15 августа до 1 септембра у просторијама основне школе „Св. Сава“ од 17 до 19 часова.

За упис је потребно:

- 1) Сведочанство о свршеном I или II разреду ове школе од носно IV разр. основне школе.
 - 2) Крштеница.
 - 3) Пријава (може да се набави код управника или код служитеља осн. школе „Св. Сава“).
 - 4) У новцу: ради набавке школских удбеника: за I и II разр. 5 динара, за III разр. 50 динара и по 3 динара за ћачку књижицу и пријаву.
- Поправни испити ће се обавити у року од 1 до 10 септембра о. г.
- УПРАВА

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА МИТЕ СТАНИСАВЉЕВИЋА до 21 августа 1938 год

ЧЕСТЕ КИШЕ

Од пре неколико дана учестале су кише над Пожаревцем и његовом непосредном околином, те је услед влаге кукуруз побољшан и грождје у виноградима почело да једри тако, да раније сорте грождја почеле су да пуцају.

НАШИ ПОКОЈНИЦИ

Милева Нешићка, удова поч. Димитрија Нешића, свештеника брадарачког, а мајка г. Стевана Нешића

пешад. генерала у пензији — преминула је 15 о. м. у 84 години старости и сахрањена 16 августа т. г. на олд. гробљу.
Бог да је прости!

Јавна захвалност

Изјављујемо своју искрену и топлу захвалност свима грађанима који саосетише с нама бол и губитак, који је задесно нас младе несрећним дављењем доброд и драгог нам друга Драгутина Павловића, студ. технике.

Посебице захваљујемо грађанима који нам својим новчаним прилозима помогоше, те нам омогућише да помогнемо несрећну мајку и брата у погребу њихове наде, њиховог и нашег драгог Драгутина.

Удружење студената Пожареваца

Оглас

Управа фонда „СИРОТАН“ задужбине почившег Милутина Обрадовића, бив. трг. из Пожареваца, издаје под закуп (кирнју) фондoвску кућу за становање у Караџићевој улици. Закуп је најмање једногодишњи.

Пошто прва офертална лиценцијација није успела услед недовољног броја понуђача, расписује се поновна лиценцијација, те се моле заинтересовани да поднесу таксиране понуде до 20 августа тек. год. закључно.

Понуде поднети управитељу основне школе. Закуп ће се уступити најповољнијем понуђачу с тим, да му закуп тече од 1 септембра т. г. У стан се може уселити 25 августа т. г.

16 августа 1938 год. у Пожаревцу.

Управа фонда

СКУПШТИНА

Пожаревачка Трговачка Омладина одржаће своју редовну XXIX годишњу

СКУПШТИНУ

21 августа 1938 године у 10 часова пре подне у великој дворани свога дома са ниже изложеним дневним редом:

- 1) Избор 3 члана за оверу записа;
 - 2) Извештај Управног одбора о раду у прошлој 1937-38 год.
 - 3) Извештај школског одбора о раду у школи за школску 1937-38 годину.
 - 4) Извештај благајне за 1937-38 годину;
 - 5) Извештај Надзорног одбора за 1937-38 годину;
 - 6) Давање разрешнице: Управном, Школском и Надзорном Одбору за рад у 1937-38 години;
 - 7) Предлог буџета за 1938-39 годину;
 - 8) Бирање 6 чланова за Управни 6 Школски и 1 за Надзорни одбор;
 - 9) Питања и предлози сходно друштвеним правилима ако их буде било а који се имају поднети Председнику пре Скупштине на 5 дана.
- Позивају се сви чланови и пријатељи Омладине да на ову скупштину у одређеном времену износе:

доћи. У случају недовољног броја присутних чланова у одређеном времену, скупштина се одлаже у смислу чл. 34 друштвених правила на један сат, када ће се скупштина одржати са оноликим бројем чланова колико их буде било присутних.

Бр. 90, 4
Августа 1938 год.
Пожаревац. УПРАВА

ОГЛАСИ

Млађи помоћник ПОТРЕБАН ЈЕ ОДМАХ

Колонијалној радњи
Стева М. Вучковић
Пожаревац 1-3

ЗЕМЉОРАДНИЦИМА

Нудим Вам за сејање сада после жита и јечма **Јесену рену** за јонан ланат 1 кгр. 24 дин. **отже** за 2 1/2 месеца износ 10 коли рене; **ситна проја** кгр. 6 дин. — **мувар** кгр. 5 дин. — **олајна репица** кгр. 5 дин. — **боранија** за зиму без лике кгр. 24 — **красавица** ситна за јесен кгр. 100 дин. — **детелица** трогод. и **Лучерка** кгр. 14 дин. **За пролеће:** **зелен грашак**, **сочино**, **лав**, **ковчице**, **сточна рена** изуди **БЕЛИЈА** лепо класи, **добро род.** За похвалу је са белијом ове године **Благоје Марковић** из Касице. Угледајте се на њега и немојте сејати само кукуруз, жито, и ржаницу већ све ово изавадено рентабилније је

Сво семе добија се —
У БАКАЛСКОЈ РАДЊИ
Ђорђа Ж. Јовичића

Млађег помоћника и ученика

са добром сведојбом потребујем
Ступити може одмах. 3
Колонијална бакалска радња
Светозара Ђ. Врбановића

Печурка дудова најбољег квалитета

за ћурчије 1 кгр. 10 дин. и све друго што треба за ћурчије. 1
БАКАЛСКА РАДЊА
Ђорђа Ж. Јовичића

Њебод ВУНЕНА вел. 150 X 200 4 кгр само Дин. 100

Трговцима попуст.
У БАКАЛСКОЈ РАДЊИ
ДУШАНА Д. ДИМИТРИЈЕВИЋА — БИВТЕ
Јошкина 68. 3

Купујем 3% Обвезнице Ренте

за ликвидацију Земљорадничких дугова
100 дин. за 60 дин. 4-6
Ђорђе Ж. Јовичић, трг.

Један бољк стан

са више одељења, здрав, сунчан, који се налази у Караџићевој улици бр. 22 — издаје се од 1 септембра. За услове обратити се у кобасичарској радњи поч. Жике Цацића. 2

Продајем мој виноград

постојећи на месту званом „ТУЛБА“, величина 150 ари, који се граничи са градским парком „Ваздушна бања“ — продаје се цео а и на парцеле, као виноград и кућевни плац. Обратити се Светозару Врбановићу

НОВО НОВО

Пажња грађанству
Идемо код **МИЛОША** за месо до кафане „Велики Булевар“, прско пута трговине **Боже Милошевића**
увек свеже месо
ДАНАС СУ ЦЕНЕ ОВЕ:
1 кгр. говеђег меса Дин. 10
1 „ свињског „ „ 11
1 „ овчијег „ „ 8
1 „ телећег „ „ 12
1 „ сланине свеже „ „ 14
С поштовањем,
Милош Јокић, месар

Продајем моју КУЋУ
са пет одељења и са пекарницом у тој згради и плац седам ари. Озбиљан купац нека се јави сопственику исте зграде Станоју Трајковићу, ул. Петра Тамбураша бр. 79. — Пожаревац. 2-3

15 комада кошница
Берзонки
које се налазе у Љубичеву — продају се.
Упитати уредништво овога листа за цену и услове. 2

Издајем под кирнју кућу
са 7 одељења и великим плацем на коме постоје 60 разних вођака и са свима другим удобностима. За погодбу обратити се СПАСОЈУ БРАТИЋУ каф. код „два голуба“

Оглас
Одлуком Среског суда у Пожаревцу, О — 66/35, по маси поч. Миловановић Даринке, бив. из Пожареваца, на предлог извршилаца тестамената, **Јавља се заинтересованима**

да се продаје масено непокретно имање,
које се налази на углу улице: Бранков трг и Александра Николајевића улице.

Плац овог имања велики је 770 квадратних мет. и на њему постоје: у улици Ал. Николајевића зграда на спрату од тврдог материјала са два дућана у приземљу и пространим станом на спрату; а на Бранковом тргу зграда од тврдог материјала са четири дућана.

Ко је купац овог имања, било целог било једног дела, нека до 18 септембра ове године пошаље писмену понуду Среском суду у Пожаревцу са назначењем цене. По овоме ће Срески суд — Масено одељење — узети у оцену ове понуде и најповољнијем понуђачу ово масено имање уступити или одлучити јавцу продају имања.

9 августа 1938 год.
Пожаревац.
Извршиоц тестамената
Сава Мумић, апотекар. 3-3

Ко оглашује тај напредује

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
 За годину днн. 100
 " 6 месеци " 60
 " 3 месеца " 25
 Доплате, прегизату, огласе
 и остало упућивати на
 штампарију В. Наумовића
 са плаћеном политарном
 Рукописи се не враћају
 Огласи се прилажу
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАЈИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЪЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 68

Пожаревац, четвртак 1 септембра 1938 год.

Година 43

Збогом г. др. Мачеку!

Можда је г. др. Мачек имао у својој политичкој каријери и других погрешних политичких потеза, можда ће их још имати и у будућности! Али је једно извесно: ниједан од тих потеза неће надмашити својим значајем онај од 14, 15 и 16 августа. Јер за цигло три дана, г. др. Мачек је успео да демантује поверење које је Шумадија благонаклоно имала у његову политичку одмереност и тактичност; у његову братску искреност према српском народу, а нарочито према народу у Шумадији; у његов култ пијетета према светињама и историским традицијама те исте Шумадије, којој он нуди сарадњу „у борби против заједничког непријатеља“. Све је то г. др. Мачек успео да баца под ноге за један дан, за једно олимпијски рекордно време. И, ако због ничега другог, г. др. Мачек остаће забележен у политичкој историји ове земље бар у томе. Јер, покољена дела суде...

Шумадија ће се сећати дуго тога беспримерног бламажа који јој је нанео одговорни претставник хрватског дела нашега народа. Она то неће смети заборавити и поред свег свог осведоченог опроштајног духа за губитак свога историског локалног колорита, сваки пут кад се радило о великој Југославији. Јер она је била бацала у засенак све своје корифеје, само ради наше двадесетогодишње заједничке куће, ради Југославије! И уместо најелементарнијег признања које су сличне жрт-

ве наметале, г. др. Мачек је дошао свечано у Београд, престоницу ове државе, да ту још свечаније пљуне на све оно што Шумадију чини таквом, на оно без чега се она не да ни замислити; да све то уради баш у присуству добродела синова, сељачких синова те исте Шумадије, који у журби понесоме собом у Београд мирис свога покошеног сена, прах овршеног жита — једном речи дах Карађорђевог отаџбине, те живе чији нас зраци још греју од Ђевђелије до Триглава, од Јадранског мора до Тисе!

Јер Шумадија није гледала у доласку г. др. Мачека долазак неоспорнога шефа диктатора Удружене опозиције, нити претставника каквог било политичког мишљења. Што се тиче те опозиције, Шумадија је одавно рашчистила са њом, она као и сваки грађанин ове земље који мисли СВОЈОМ главом, који гледа СВОЈИМ очима, који једе СВОЈ хлеб СВОЈИМ устима. Што се тиче некаквих политичких уверења, Шумадија познаје и признаје само оно уверење које иде искрено, предано, својски и са личном абнегацијом нашем државном јединству. И зато је она у томе доласку видела само долазак претставника хрватског дела нашега народа, онога г. др. Мачека око чије су личности, намера и активности кружиле најневероватније, најнемогућније верзије. Зато му се она и зарадовала да га и сама лично чује, у Београду у тој политичкој, историјској

и државној жижи нашега националнога живота; та га види изближе и да му укаже своје несебичне симпатије...

И видела га је, и чула га је и — разочарала се!

Видела га је како је дошао у пратњи једне до грла изоружане менсенерске банде...

Зар се тако братски рука стеже? Видела га је без државних застава, наследница оних амблема који оставише историског трага на свима планинским врховима ове земље, на свима бојиштима нашега континента, свуда где је требало потврдити крвавим печатом историско право ове земље да буде сама свој господар! Али га није видела на Оленицу, у том храму наше легендарне историје, у томе симболу епопеје целог југословенског народа, пониклог из себе и за себе. Није га видела ни на Авали, пред зашпалним Стражаром који најлепшим сином победе прича о једном милиону своје једнокрвне браће, која почивају под разним поднебљима големога света од Сибира до Западног фронта. Пред тим симболом остварених идеала толиких покољења овога народа, г. Мачек се није зауставио да скине капу и ћути бар један минут, прећуткујући своје мизерне мржње, ограничујући их на нас живе, обуздавајући их пред светињама прошлости. Чак га није видела ни на Калемегдану, пред крвавом доламом Онога који је умео да умре као што је и живео: За свој народ, за своју земљу!... Али га је за то видела на једном војничком гробљу на коме не плачу наше мајке, по коме се не лију наше сузе.

Чула га је. Али не како

кличе овој милионској земљи о чије се пријатељство оти мају народи, тој Југославији коју г. др. Мачек „не негира“. Није га чула ни да кличе династији Карађорђевића коју је говорило се, био већ признао. Али не да кличе најмлађем краљу Европе, ни успоменама Његовог легендарног Деде и витешког Оца, па ни Стрицу-Намеснику... Али га је зато чула да јој даје лекције о Слободи: Он, др. Мачек, који никад није био слободнији чак ни за ове тешке и неоспориве увреде, када их је чинио тако слободно као да говори похвале њој, Шумадији, која зна боље но ико у свету шта је то слобода, како се она стиче и како се чува...

Значи, Шумадија је још једном више обманута, и то горко обманута од г. др. Мачека, али овога пута дефинитивно, без покајања. Претставник хрватског дела нашег народа није поштовао ни најелементарније обзире куртоазije, (ако је већ друкчије мислио): ни према својим принудним ортацима из Удружене опозиције, ни према гостољубивом и демократском Београду, ни према Шумадији, ни према Српском народу, па ни према Југославији! Значи да је он мислио онако као што је и радио. Значи да је у њему искреност била јача од свих обзира. И то, ма колико било жалосно, добро је у толико што више нема заблуда о политичкој личности г. др. Мачека! Велика, давно наслућивана истина пробила је своју копрену: Мачек је остао веран Мачеку.

Збогом, г. др. Мачеку! Шумадија те је за увек разумела!..

Мађарска и њени суседи

НаД. Доласком мађарског краљевског намесника адмирала г. Хортија у Берлин, где му је приређен ванредно срдчан дочек и пријем, започео је нови отсек те мађарске посете Немачкој. Тежиште је сада пребачено од разгледавања стања немачког поморског наоружања на подручје политичких разговора. О току и садржају разговора између немачког државног поглавара и његовог мађарског госта нису пале никакве изјаве. Али зато има доста знакова, који потврђују да су обе стране задовољне резултатима садањег сусрета. У заједнички добивеним спознајама и у ономе јемству једнаког мишљења о свим лебдећим питањима европске политике, које из тога произлази, види се на обема странама важан фактор за стабилизовање средњоевропског поретка и за опште смиревање Европе.

Извесна упоритост пружају у конкретном правцу здравце приликом велике ветере у Берлину. Према њима показује се слика немачко-мађарских односа у апсолутној јасности. Између Берлина и Будимпеште влада потпуна политичка хармонија, која се развила до срдчане интимности. Тако стање односа настало је, како се у Берлину вели, из истоветности темељног осведочења, које оба народа испуњава у погледу потребе вођења мирољубиве политике у Европи. Слична задаћа у погледу ревизије, која је овим народима била наметнута диктатима из париских предграђа, претворила је то међусобно слагање у природну потребу, која тако за своје учвршћење не треба никаквих нарочитих компромисних преговора или устљивања помоћу уобичајених уговора и протокола. Заједнички разлог осветљења, које надањује обе владе, води већ сам по себи до тога, да оба народа на једнаки начин реагирају на политичке догађаје садашњице.

Одлучна новост, која је природним начином утисла свој печат и овоме државничком састанку, је погранично сусество, које постоји од присаједињења Аустрије. Међународну јавност интересовало је дакако, какв ће одјек имати то ново стање чињеница на немачко-мађарске односе. Досадањи ток посете г. Хортија дао је на то сасвим јасан одговор, који најјасније долази до изражаја у здравци немачког Фирера в канцелара. Немачко-мађарска граница је стална и коначна. Истоветност битних ознака немачко-талијанских и немачко-мађарских односа мора да падне у очи сваком објективном политичком посматрачу. У оба случаја стављају суделујуће владе једнаке захтеве на политички развој и у оба случаја је добро сусество учвршћено

признањем граница. Због тога никакво није претеран закључак, да немачко-мађарски односи показују једнаке којефициенте чврстоће као и сама осовина Берлин—Рим.

Под таким гледиштем коментарише се у немачкој штампи резултат заседања Мале Антанте на Бледу и њених преговора са Мађарском са мирном објективношћу. Признање војничке равноправности Мађарској од стране држава Мале Антанте поздрављено је сасвим природно и није међутим оцењено као неки фактор, који би политичкој слици Средње Европе дао битно нови изглед. Војничка равноправност Мађарске била је са немачке стране сматрана од увек као немачка потреба и у Берлину се тај корак Мале Антанте бележи као паралелна последица тежине, коју је Мађарска због свога тесног пријатељства са Немачком и Италијом могла да баца на тежгу преговарања. Безусловност тога признања сматра се као успех заједничке немачко-мађарске политике и то успех, који ће природно бити применан такођер и за даље одлуке.

То нарочито важи — тако мишљење влада у Берлину — за ви-

тања народних мањина, која су на Бледу остала отворена. Ту се најмаркантнија ознака већања Мале Антанте гледа у томе, да је Чехословачка ускратила свој доспели прилог смиревању, који су на другој страни Југославија и Румунија већ допринеле. Пакт о ненападању остао је тако у ваздуху кривњом Чехословачке, али у Берлину се зато ипак сматра оправданим нада, да је замисао ненападања између Мађарске, Југославије и Румуније постала већ политичка реалност, са којом се може рачунати у пуној мери.

Ако се томе свему дода, да су се државе Мале Антанте врло дистанцирано изјасиле и о санкционом члану 16 Женевског статута, онда се може разумети, ако се у Берлину верује, да се садање стицање чињеница може у позитивном смислу да стави у политички биланс. Меродавни фактор узнемиравња је по немачком мишљењу искључиво Чехословачка са њеним отпором у погледу испуњавања оправданих народних захтева. А управо се овде паралелност немачких и мађарских захтева сматра исто толико одлучном, колико је она била успешна и у питању признања равноправности

Д-р П.

Стеван С. Шапинац

Стари Пожаревац

60)

— Наставак —

Браћа Јовановићи Светозар, Никола и Андра

Светозар и Андра били су виђени пожаревачки столари, а Никола трговац. Они су из старе пожаревачке породице. Оба брата столара били су прави мајстори у своје занату, и они су украсили многе старе Пожаревачке куће својим радонима. Били су мирни и добри људи, који су гледали своје радње и породице. Светозар је био јак несрећан у породици, јер је изгубио неколико велике деце у најбољем добу. Цео ондашњи Пожаревац учествовао је у жалости ових несретних родитеља. Светозар је имао радњу и кућу, преко пута куће пок. Стеве Максимовића — до куће Михајла Агајевтића. И Андра је имао добро уведено радњу и развијен посао.

Средњи брат Никола био је у прво време ситничарски трговац. Имао је радњу преко пута општинске ваге — од прилике где је данас апотека Свете Кузмановића. Ту је био читав ред старинских дућана, пуних разне ситничарске робе. Посао је у оно време ишао, и зарада је била сигурна. Никола се оженио Милевом, ћерком старог пож. трговца Јове Радовановића, сестром пок. Стеве Ј. Радовановића, познатог гвожђарског трговца.

Подизање и богатење пок. Николе Т. Јовановића било је брзо и велико! Он је купио у „Табачкој

чаршији“ велику палату пок. Мите Ђорића, и отворио велику гротиску радњу, у којој су се снабдевали разним еспањима — кафом, шећером ит д. све дућаније у округу, па многи и у самој вароши. Богатство Николино се брзо множило тако: да је он постао скоро један од најбогатијих људи у вароши, јер је покуповао многа стара имања по Пожаревацу. Никола је почео да финансира и многе пожаревачке трговце, па и тај посао доносио му је велике зараде.

Пред зимског Св. Николу ишао је у Одесу, одакле је доносио у огромним количинама — у бурадиња — моруну рибу. Онда је био обичај: да свака кућа за Св. Николу троши морску рибу — моруну. И селаци, из околних села Пожареваца су је куповали. Па како је већина света славила Св. Николу, наравно да је и потрошња моруне рибе била огромна. То је све доносило лепу зараду, али је посао захтевао и велики капитал, а Никола је био у стању да га уложи у њ.

Непознато нам је: да ли су остали потомци из Светозара и Андре. *)

*) Од Светозара остао је један му син Војислав, који је данас апаратер у Београду, а од Андре синови: Никола Јовановић адвокат оид, и Мита Јовановић војно-судски капетан.

Уредништво.

добрих и честитих радника и мајстора. Никола је оставио сина Брану и две кћери: Зорку удову генерала Милосава Ђ. Дамјановића — Смедеревца по рођењу, који је дуго година служио у IX пуку, и Даринку, удату за санитетског генерала Др. Перу Николића. Она је умрла млада, некако по повратку наше војске у земљу.

Николина супруга стара Госпођа Милена — или како су је многи из милоште звали „Мајка Милена“ — умрла је у Пожаревацу, ту скоро, у дубокој старости.

Иза смрти пок. Николе остало је велико имање, које је делом наследио његов син Брана, а делом кћи Зора.

Сва три брата умрла су пре ратова, и биће и обе сестре, које су биле удате: једна за београдског трговца Шонду, а друга за индустријалца пок. Ђорђа Давинића. —

— Наставиће се —

Седница Извршног одбора ЈРЗ за Дунавску бановину

Под претседанштвом претседника Извршног бановинског одбора Југословенске Радикалне Заједнице за Дунавску бановину, министра пољопривреде г. Светозара Станковића одржана је јуче седница Извршног бановинског одбора Југословенске Радикалне Заједнице за Дунавску бановину у кабинету министра пољопривреде. На седници је министар пољопривреде г. Светозар Станковић изнео детаљно политичку ситуацију у вези последњих политичких догађаја. Затим је народни посланик г. Милан Бацак, секретар бановинског одбора, поднео исцрпан реферат о стању политичких организација у Дунавској бановини.

После ових реферата развила се дискусија у којој су узели учешћа министар г. Станковић, народни посланик г. Брана Давинић, Воја Михајловић, апотекар из Младеновца, др. Цвета Маглић, адвокат из Сомбора, г. Никола Бешлић инжењер из Перлеза, др. Велимир Југа, претседник Вршачке општине и др.

Овој седници присуствовао је и министар г. Димитрије Магарашевић као члан Извршног одбора.

Приватна посета немачког министра привреде Балкану

НаД. Говори се да ће немачки министар привреде, г. Валтер Функ, кренути на јесен у приватну посету Југославији, Румунији и Турској. Изгледа међутим, да ће се његово путовање јатно разликовати од онога, које је пре две године био

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:

За годину	дин.	100
" 6 месеци	"	50
" 3 месеца	"	25

Допнос, претплату, огласе и остало упућивати на штампарију Ђ. Наумовића са плаћеном поштомарком. Редовно се же враћају. Огласи се примају по тарифи.

ВА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОРИЗДАШИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 73

Пожаревац, недеља 18 септембра 1938 год.

Година 43

ВИСОКА СВЕСТ УДРУЖЕНЕ ОПОЗИЦИЈЕ

БУЂЕЊЕ

Скоро годину дана целокупна Удружена опозиција полагала је све своје наде на долазак г. др. Мачека, очекујући да ће он приликом посете у Београду дати такве изјаве, које ће отворити широм путеве бивших политичара ка власти и почастима. Зато су некадашњи политичари, које је народ одавно одбацио и заборавио и били принуђени да забораве на своје огромне и непремостиве заваде па да се удруже и тако удружени покушају остварити своје нелегитимне жеље и амбиције.

После дугог и понижавајућег оклевања и преговарања г. др. Мачек је најзад дошао у Београд. Удружена опозиција је извршила мобилизацију свих својих снага и није се либила нових обмана и нових превара према необавештеном свету и малобројним присталицама, да би дочек г. др. Мачека испео што помпезнији. И кад је најзад угостила вођу Хрвата и очекивала од њега да јој бар у име захвалности на гостољубљу учини неко олакшање, г. др. Мачек је поновио: „Ја сам победилац и ваш шеф и ви имате да слушате. Обавезали сте се да радите на самосталној Хрватској и на цепању и подвајању Југославије, и то морате извршити!“ То је био смисао фамозне резолуције од 15 августа, која је или провокација или безумље.

После тога догађаја који је уствари реприза Фаркашића и загребачког споразума од 8

октобра, Удружена опозиција престала је политички да живи. Она је добровољно извршила харикири и из себе источила сву крв, које и иначе није много имала. Постала је сателит г. др. Мачека, његово оруђе, инструмент његове чудне и нејугословенске политике, и, што је најгоре, постала је одпадник и издајник оне велике националне политике, коју су водили Благопокојни Краљ Петар Велики и Никола Пашић, а коју је са толико одлучности наставио Витешки Краљ Мученик и Ујединитељ Александар. За љубав врло несигурних тридесет Јудиних сребрника сви наши бивши политичари су издали Шумадију, издали су милион и по палих јунака за слободу ове земље и постали савезници оне политике која је резултирала у франковачким недељима не само у Мачви и Београду, већ и у терору који је спровођен над свима националним људима у Аустрији од 1914—1918 године.

Наш народ у својој огромној већини још и не зна, какав су срамни споразум закључили жалосни синови Шумадије, људи које је властољубље занело и одузело им моћ расуђивања у толикој мери, да они не виде и не осећају да једну овако срамну капитулацију никад нису могли ни смели потписати. Али то није све. Они сад имају обавезу према својој послодавцу г. др. Мачеку, да тај закључени споразум попула-

ришу у Шумадији и за њега придобију већину Србијанаца. У својој цинизму послодавац г. зв. Удружене опозиције иде тако далеко, да од свих преживелих политичара захтева ни мање на више него то, да му из пешкеш донесу Шумадију. Другим речима, он очекује да Шумадија добровољно пристаје да се српски народ поцела у многе државице и још више да Шумадија добровољно одуставе од своје пијемонтске улоге у нашој земљи и призна да су њене крваве жртве, потоци крви и брда костију и све оно што је урађено за ову земљу — били само једна заблуда и једна погрешка. То тражи г. др. Мачек од онемоћалих али још увек властољубивих старца из Удружене опозиције и они су у својој заносу и у старачкој кратковидости пристали на све што им је диктирано.

Али, питома Шумадија, у којој куца једно јуначко срце, које нису могле пригушити ни петвековни окви умеће

да одговори и овим својим отпадницима достојно и мушки. Још стоје на сваком кораку скромни белези и надгробни споменици многобројних див-јунака који су пали за част у слободу. И данас ће се ретко наћи Шумадинац, без обзира на своје политичко уверење, без обзира на инат или личну мржњу, који ће пристати да изневери и увреди ове свете гробове. Уосталом, то ће господа из Удружене опозиције, ако се усуде да пођу у народ, најбоље на себи осетити. Шумадија никад није трговала са својим светињама, па неће то ни данас. То су требали и морали знати људи, који су закључили оне срамне споразуме, пре него што су на себе примили обавезу да ће Шумадију приволети да добровољно пристаје на једну политику која је у првом реду уверена против Шумадије, а затим и против интегралне Југославије.

Знајући за све то ови модерни Бранковићи и не смеју у народ, а иако крену неће смети да кажу истину...

НЕДЕЉА ЦРВЕНОГ КРСТА

од 18 до закључно 24 септембра

Ове године Недеља Црвеног крста почиње 18 и траје закључно до 24 септембра. По Закону о Црвеном крсту за то време, за возњу железницама, бродовима, вероуловима и свима осталим средствима за јавни саобраћај између два или више места наплаћује се обавезно прописна такса у корист Главног одбора друштва, и то: 0.50 динара за сваку карту до 100 динара, а још по толико за сваку започету стотину преко 100 динара.

За исто време, поред редовних поштанских такса за свако писмо и дописницу у унутрашњем саобраћа-

ју пошиљаци су дужни да плате и засебну таксу од 50 пара у корист Црвеног крста, која се лепа на самој пошиљци у виду нарочите марке Црвеног крста. Ова се марка може купити у пошти и код сваког приватног продавца марака. Уколико пошиљалац пропусти да плати ову таксу оставља се примациу на вољу да је он плати. Ако ни пошиљалац ни прималац не плати ову таксу, пошиљка ће се вратити као неиспоручена у место предаје. Ова такса од 50 пара наплаћује се код предаје и за препоручена писма, дописнице, пакете

(обичне и вредносне) и телеграме у унутрашњем саобраћају. За пошљике које гласе у иностранство, ова такса није обавезна, али се пошљивоцима с обзиром на циљ Друштва црвеног крста препоручује да је плате и за ове пошљике.

Такса од 0.50 динара наплаћиваће се и на све улазнице у позоришта, кинематографе и друге приредбе за јавну забаву.

За извршење тешких и узвишених задатака, Црвеном крсту потребни су многобројни сарадници и знатна средства. Годишњи члански улог стаје свега 24 динара за редовне чланове а 6 динара за чланове помагаче. Сви без разлике треба да пруже своју сарадњу Црвеном крсту уписом у чланство и да ове недеље својим прилозима у границама могућности помогну.

Срески Одбор Друштва Црвеног Крста у Пожаревцу решио је да прослави овде дане Црвеног крста на овај начин:

1) У недељу 18 т. м. пре подне после службе Божије формираће се поворка код цркве од чланова и пријатеља Друштва црвеног крста

и од грађанства оба пола у средини, а са стране пратиће поворку Основни свију школа, Гимназија, ђаци Пољопривредне школе и Трговачке Академије. Овако формирана поворка проћи ће кроз град до споменика у Горњој мали.

2) Код Споменика поворка ће мало застати, док се одржи кратак помен изгинулим ратницима, па ће онда кренути даље до парка испред Начелства, где ће са бљаконца г-ца Загорац, учитељица одржати предавање о значају Црв. крста и његовим племенитим делима за време мира и рата.

3) Сви свршени болничари и болничарке Црв. крста, Самарјани и Самарјанке дужни су учествовати у поворци са знаком Црвеног крста на руци.

4) Подмлатку Црвеног крста имају се дати кутије за прикупљање добровољног прилога од дарожљивог грађанства.

5) Моли се грађанство да се не оглуши на позив наше деце за помоћ, макар и најмањим прилогом за Црвени крст, јер свака садања помоћ, враћа се у несрећи и за време рата стоструко.

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац 65)

— Наставак —

Браћа Димитријевићи Ђорђе, Милан и Никола

Данашња Стара Србија дала је Србији велики број угледних, врло вредних и богатих људи, у свима гранама државног живота. И браћа Димитријевићи дошли су у Србију из Костура.

Најстарији брат Ђорђе — звани Стругар — почео је своју делатност у Пожаревцу, и кроз наредних година, са ручним и стрпљивим радом — постао је један од највишењих пожаревачких трговаца и врло добро стојећи човек. Држао је бјакалску радњу у горњој махали, а уз то се бавио и свињарском трговином. Средњег раста, плаз, са лепим и финим лицем — пре је лично на неког господина високог ранга, него на трговца. Увек лепо и чисто обучен. Са бројаницама у рукама — водио је зрело, размишљено, али страсно, како је то одговарало његовом јужњачком темпераменту — политичке разговоре и препире. Ђорђе је био велики радикал, и један од оснивача те партије у Пожаревцу, поред Јошке, Петрике, Др. Станојла и других. За партију био је готов да хвата и за го нож. Био је дуго година општински одборник за време радикалских режима.

Други брат Никола био је такође трговац у Пожаревцу, мирнији и блажи од Ђорђа, а трећи брат био је Милан, који се населио у Раброву, где је држао радњу. Ту му се и родио син Душан, про-

слављени војвода Дуле, данашњи београдски адвокат. О војводи Дулету, његовом четовању са војводом Вуком и Танкосићем — писале наша ратна историја, јер то је једна велика фигура из наше четничке борбе, пре ратова. Чудо је како је тај мила и дурашња човек — онако искасапљен од Бугара, остао жив, на срећу. Пожаревац може бити задовољан што се овај редак херој подигао у његовој средини, јер је Дуле, још као ђак — из наше вароши отишао у четнике!

Браћа Димитријевићи су помрли сви, биће, пре ратова, али су оставили мушко и женско потомство, које Пожаревцу — може служити на част!

Газда Урош Стојадиновић и синови

Живко, Мита и Светозар — Тоza

Једна угледна и велика трговачка породица била је пок. Уроша, познатог и богатог пожаревачког трговца. Газда Урош, стекао је велики иметак, што му је омогућило да најстаријег сина Живка школује у Београд и на страни — Живко је био правник, и дуго година председник београдског трговачког суда, где је служио на част српском правосудју, као што су то били: и Пера Селић и Риста Петровић! —

Али пок. Живко је имао једну велику породичну трагедију, која

му је и убрзала прерану смрт. Имао је двоје деце: сина и кћер. Тај син враћао се једног дана колима из Љубичева у Пожаревац, и уз пут сретну неке мечкаре са мечкама. Коњи се поплаше, нагну у грк, и Живков син испадне из кола и погине!

То је била велика жалост целе породице, у којој је учествовала и врлош Пожаревац. Кћи Мица, после школовања на страни и у земљи удала се за Меду Ђају, председника пожаревачког окружног суда, који је умро у најлепшим годинама, и на почетку своје велике политичке каријере. Умро је изненада и неочекивано.

Мита је био трговац, и то добар и богат трговац, који је иза себе оставио сина Милана, директора банке у Пожаревцу.

А трећи брат Тоza Урошев био је једно време трговац у Штајнбруху — у Мађарској — па се затим вратио у познијим годинама у Пожаревац. Врло симпатичан и разговоран човек. И он је после ратова умро у Пожаревцу.

Ослобађање Задруга од плаћања такса

Министар финансија решио је да привредне задруге, уколико су своја правила већ саобразила закону од 11 септембра прошле године, уживају ослобођење од такса на уверења, која издају лцима — оснивачима задруга и онима који желе да ступе у чланство ових задруга, да нису под стечајем ни под старатељством.

Исто тако неће плаћати таксе ни на уверења, која се издају члановима управног и надзорног одбора, као и осталим члановима и службеницима задруга, да нису осуђивани за дела из користољубља, као и да се не налазе под истрагом за таква дела.

Власти, које издају свако уверење, дужне су на сваком уверењу да назове у ком се циљу издаје и да се за друге сврхе не може употребити.

Одлична берба грожђа у Крјеву

Крјевски виногради повели су ове године одличан род. Врло вредно сачувани од сваке штете они ће дати одличне квалитете грожђа и вина. Вина ће бити толико да га произвођачи неће имати где да сместе и зато ће га одмах пећи у ракију.

Очекује се да ће се вишак грожђа продати за извоз у унутрашњост и иностранство. Трговци се већ интересују за грожђе. Берба ће почети од Крстовдана. Крјево има железничку станицу.

А. Ч.

УБИЈЕН ЈЕ

Милан Јанковић
звани Бата Влашконалац

У четвртак, 15 о. м. по подне око 6 часова одиграо се овај злочин:

Убијен је Милан Јанковић, звани Бата Влашконалац, који је био познат као убојица. Убила га је из пушке његова жена Лепосана у Гргуровој улици бр. 13.

До овога злочина дошло је због неподношљивих односа који су владали између убијеног Милана Јанковића и породице његове жене Лепосане. Жена је пре извесног времена одбегла од Милана и живела код својих родитеља. Интересантно је да је убијени Јанковић недавно поднео једну кривичну пријаву против жене и њених родитеља, наводећи да су му они припремали убиство. Том приликом поднео је и једну флашу у којој се, по његовом уверавању, налазио отров.

Тога дана је Милан Јанковић дошао са једним карабином пред кућу жениних родитеља, у којој се налазила и Лепосана, и почео да је дозива. Предосећајући зло, Лепосана је ирвоирала кроз прозор, а затим је, да би предухитрила свога мужа, сама отрчала по пушку и затим кроз прозор опалила на Милана. Погођен у срце, Милан је ово и кроз неколико тренутака издахнуо.

Државна фабрика шећера у Београду пустила је нов шећер у продају

Државна фабрика шећера у Београду од 29 пр. м. прима шећерну репу, а 5 о. м. приступала је и преради репе односно изради шећера. Нови шећер из озогодишње репе у свима врстама и пакозањима фабрика је већ пустила у продају. Према томе бојазан да не наступи оскудица у шећеру овим је потпуно отклоњена, па не постоји ни потреба за ограничавањем продаје кристалног шећера.

Наше три фабрике прошле године произвеле су 1300 вагона плавог камена чиме су задовољиле потрошњу

У целој прошлој години произведено је у нашој земљи 1300 вагона плавог камена. Главни произвођачи су „Зорка“ Суботица—Београд, „Жупа“ Крушевац и Метално а. д. Цеље.

Поред тога увезено је око 17 вагона, и то из Енглеске и Италије, али је исто толико и извезено, и то за Бугарску и Албанију.

Просечна цена плавог камена као вагонске робе била је 3.80 до 5.80 килограма.

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дн.

ПРЕТИЛАТА:
 За годину дн. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Допис, претилату, огласе и остало упућивати на штампарњу "Б. Наумовића" са плаћеном поштом.
 Рукописи се не враћају
 Огласи се примећују по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

Издаје:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

Власник и уредник:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавски улица број 8

Број 74

Пожаревац, четвртак 22 септембра 1938 год.

Година 43

ПУТ УНУТРАШЊЕГ МИРА...

Ових дана г. Претседник владе вратио се у Београд завршавајући тиме своје двомесечно крстарење по нашој пространој отаџбини. Почетком јула Јужна Србија, друге половине јула Јадранско Приморје, августа Блед, и ту скоро Босна, Херцеговина и Зетска бановина! И док је он путовао кроз те крајеве сам или у пратњи неких својих сарадника-министара, догле су остали чланови Краљевске владе ишли у остале делове земље, враћајући се само на дан-два у престоницу због текућих послова који су неопходно захтевали њихово присуство.

Међутим иако у пуној сезони годишњих одмора, та двомесечна путовања чланова Краљевске владе имала су један други значај. Јер одговорни чиниоци судбине једнога народа и предани службеници његових интереса немају времена за одмором који ужива чак и остали пословни свет! Не. Људи који су се латили посла брзе, коренисте и ефикасне обнове ове земље одрекли су се и најелементарнијих личних ужитака само да би што боље одговорили своје позиву краљевских министара и тако дали пример да су у овој земљи баш министри највећи радници.

Али то ипак нису била обична инспекциона путовања која се чине с времена на време по односним изборним окрузима. Напротив, чланови Краљевске владе пропутовали су **целу земљу** чак и оне крајеве у којима немају ни најмање изборне претензије. Кад на пр. министар г. Цветковић држи зборове у Приморју, онда је јасно као дан да су ту у питању државни, земаљски разлози, а не разлози изборне политике!

У свему томе, треба, дакле, грађити другог објашњења; онога објашњења које не дају варошке кафане и њени беспослени посетиоци, већ које је дао **народ** у свом одушевљењу којим је дочекивао и испраћао своје министре. Тај је народ разумео да су министри долазили да се **лично и непосредно** упознају са оправданим локалним потребама свакога краја: без икаквих посредника, без икакве споне! Све у духу политике наше велике Странке чија се филозофија, доктрина и програм резимирају у једва неколико речи: **За народ кроз народ!** Свака друга политика је бесмислена у овој земљи где има много да се ради, где треба много да се ради, где се стварно ради, где се збиља много и урадило! „Не може се царство задобити на душеку све дуван пушећи!“ Не може се са народом радити ако се у народ не сиђе. Не може се за народ урадити ако се **лично** не види шта томе народу недостаје. Другим речима, не може се водити једна земаљска, реална политика кроз формуле, летке, интриге, обећавањем и узлетањем у небо!

Наши министри, попут свога шефа, сваким даном дају за то најбољег примера. Најодговорнији чинилац ове земље, г. Претседник Краљевске владе показао се као највећи радник. Тако и треба да буде; тако и јесте; али тако још није **никогда** било у овој земљи! Свићи у народ, не само видети га већ и учествовати у његовим радостима и жалостима — речју саосећати са њим — то наш народ није још никада видео од смрти великога Пашића. Али данас срећом, прекинута традиција наставља се...

Али је народ у тим мини-

старским путовањима видео и нешто друго. Видео је на име, да та путовања широм целе земље падају баш у моменту када Европа преживљује најкритичније дане за последњих двадесет година! Док су скоро све европске владе мобилисане у очекивању да пожар плаве — јер се већ осећа дим — наша влада иде безбрижно кроз народ да види шта му фали, да види шта се може учинити данас, шта сутра, а шта никада. Док шефови

европских влада изводе последње припреме у очекивању рата који тек што није букнуо, наш Претседник владе посветио се сав унутрашњој политици своје земље: освећује електричне централе, школе путеве, железнице ит.д!

Мирно, безбрижно — јер је успоставио корисне и пријатељске односе са целим светом, јер је осигурао границе своје земље.

Нека је са срећом!

Размирице почињу

Легислативни период садање Народне скупштине је на измаку. Током године дана, а можда и раније, морају се обавити нови избори. У водећим круговима Удружене опозиције запажа се већ сада појачање политичког пулса. Борба Удружено-опозиционарских политиканата заузима све већи мах. Прљаво фразирање, троватељско обмањивање јавности, фабриковање лудачких резолуција, ступило је у позадину, да уступи места унутарњој борби на живот и смрт око питања раздобе политичких мандата и питања ко ће да буде носилац листе. Окупило се клупко напуштених политиканата, око стожерне тачке свога битисања: својих личних претензија, са намером да поведу безобзирни бој па макар и са властитим оцем, а камо ли тек са својим Удружено-опозиционарским или партиским колегама. Колико су год господ из табора УО несувисли, недоследни, пригодом решавања општих политичких питања још су сто пута несувислији, нескрупулознији и крволочнији при решавању својих личних питања: задовољавања својих болесних амбиција.

У том смеру почела је борба о престиж, у табору УО већ сада. Решавају се, по њи-

ховом схватању, најважнија питања овог и оноземног света: питање ко ће бити носилац листе; питање, ко ће да буде кандидат; укратко питање, ко ће од овога клупка оквалификованих политичких нула, имати првенствено право да задовољи свој похотни „ја“, који је, код сваког од њих, постављен у центар козмичког збивања.

Сва ова питања досегла су врхунац замршености. Будући да се сваки од првака УО (а има их на стотине!) сматра најважнијим фактором УО табора и будући да, темељем тога, ставља своје претензије у први план, сви су изгледи, да ће се развити једна дивља унутарњо-партиска борба. Настаје само питање због чега се ови генерали без војске међусобно кољу? Зар ти слепци доиста не виде, да им је та борба посве непотребна, будући да — све кад би и успели да међусобно поделе „положаје“ — немају никога ко ће да им помогне при уздизању на те положаје. Народ, који је једини за то надлежан, неће ни да чује за њих.

Зар није онда читав та крволочна борба узалудна? Или је, могуће, та борба суштина Удружено-опозиционарске политике?? То је највероватнијел! Јер, општо-по-

литички погледи (дакле оно, што се налази ван оквира њихових амбициозних личности), госпoде из Удружене опозиције, личе свему пре него политици!

Свечано отварање четвороразредне Трговачке академије у Пожаревцу

— Њен привредно-просветно-социјални значај —

У претпрошлу недељу, 11-IX ове год., прослављено је свечано отварање четвороразредне Трговачке академије у Пожаревцу.

У присуству еминентних представника наше цркве, војске, градског поглаварства, као и великог броја грађана нашега града, ова свечаност је званично обављена у Дому Трговачке омладине.

Ову свечаност је отворио ново постављени директор Трговачке академије г. Јован Б. Миловаковић, укратко изневши разлоге за отварање ове школе, њен значај и циљ који ће се постићи кроз ову привредну и просветно-социјалну установу...

Затим је узео реч Његова Преузвишеност Епископ Браничевске епархије, г. др. Венијамин, који, поздравивши ново отворену институцију, благоизволео је упутити јој, као и будућим њенима, свој свети благослов... Ми сматрамо за своју особиту дужност, да му и путем јавног гласила упутимо своју синовљеву благодарност, што је његовим високим присуством дао овој свечаности нарочити значај.

Добива затим реч, г. Драгиша Вујић, учитељ и заменик сенатора. У једном складном и пријатном импровизираним говору он износи, кроз генезу стварања ове школе, сав напор који је био уложен да до ове лепе и корисне творевине дође град Пожаревац. Уз пут износи све што су Пожаревац и срез пожаревачки добили за последњих три године и подвлачи да за све ово треба захвалити нашем младом и вредном посланику, г. Брани Давићу...

Говоре, затим, г. г. Љубомир Савановић, прота овд.; др. Стр Плетњев, професор гимназије; Страхина Цвирић, надзорник основних школа и други.

Узима потом реч председник градског поглаварства, г. Милутин Милојковић. У једном дугом говору он поздравља присутне госте и благодари им на свако многобројној посети... Поздравља осниваче Трговачке академије и обећава истој, као и њеном директору, сву потребну потпору градског поглаварства... Подвлачи да је до сада увек у највећој слози и другарству сарађивао са народним послаником и да ту другарску сарадњу никакве интриге немогу ничим ни да помуте, ни да покваре... Наставиће и даље са својим пријатељима, да ради за добро и напредак Пожаревца... Дуго одобравање присутних пропратило је говор г. председника градског поглаварства.

Ова свечаност је завршена у најлепшем расположењу једним банкетом од 200 званца у овд. Гранд Хотелу.

Горње излагање би било, међутим, и сувише хронолошко ако неби и ми унели неколико личних момената у вези са отварањем и освећењем Трговачке академије у

Пожаревцу. Ми смо се на светковини уздржали од речи баш зато да би путем јавног гласила изнели бар ретроспективно, наше схватање и наше расуђивање о ново отвореној школи. Познавајући пак пријатељско гостопримство „Грађанина“ ми осећамо збиља нарочито задовољство да баш кроз његове редове проговоримо неколико речи.

Ново отворена Трговачка академија представља једну привредну и просветно-социјалну установу и она као таква дубоко задире у многе животне манифестације нашег друштва и наше земље.

На првом месту, ова школа ће бити расадник будућих научео образованих стручних привредника, који ће се, обогаћени потребним знањем за данашње економско-трговачке прилике, ставити на чело наше привреде и са разних места, приватних или државних, директно и индиректно благотворно деловати на нашу народну привреду и трговину. То ће бити, укратко речено, један ново створени стручни ред људи, који нам је до сада редостајао, а који ће, благодарећи овој школи, умети и знати да поведе, са познавањем ствари, наш привредни и трговачки свет. Од колико је сав ово важности по све нас, маслимо да је апсолутно непотребно даље инсистирати.

Исто тако, отварањем Трговачке академије делимично се решава и једно крупно питање социјално: кроз ову школу стаара се, организује се и, што је још најважније одржавиће се — достојанствено — тај радни средњи staleж, staleж кога би заболело да остане без кавне школе, јер се осећа потпуно способним за исту, а коме с друге стране економско стање недозвољава да иде до високих студија ноје намећу човеку огромне материјалне жртве, како у новцу, тако и у дужини проведеног времена на истим.

И тако ова школа — социјално гледајући на ствари — јесте једна прва барка спасења за читав један друштвени ред, који, кроз ову школу, долази до својих оправданих амбиција т. ј. стиче себи каријеру која му дозвољава да достојанствено и независно проживи свој живот.

Овај ред људи представљаће природну и хармоничну везу између оних на врху и оних долу на подножју; он ће бити најсолиднија и најграјнија спона између оних који диригују и они који су позвани да раде; он ће, једном речи, испунити тај социјални јаз између оних који се, игром судбине, налазе с леве стране и оних који се налазе са десне стране овога јаза, испунити га и дозволити да сви друштвени слојеви овако повезани корачају заједно кроз рад и живот...

Колико је све ово вредно по друштвени поредак наше земље, нећемо даље инсистирати, уне-

пред убеђени да то већ свако потпуно увиђа, цени и поштује.

Треба ли, најзад, да дотакнем сву материјалну корист коју ће извући град Пожаревац приликом нових житеља, које ће неминовно да привуче ова школа, како ђаке, тако и професорски апарат. Чињеница вредна наше највеће пажње с обзиром на тешка времена која живимо...

Ето, углавном, у чему је значај и добит по нашу земљу у општем смислу, по наш град понаособ, отварање Трговачке академије.

А кад је то све тако, онда поштено идимо до краја постављене нам данас дужности и покажимо прстом на човека коме има да се заблагодари за ово дело.

Тај човек, ви га сви добро познајете!...

Пуних педесет година њега очекује Пожаревац и Пожаревачки срез!...

Јер, пуних педесет година, пре њега, заузимали су њега о данашње место разни људи, а да овој несретној вароши и крају ништа ама баш ништа, нарочито вредно за собом неоставе (изузев г. Јошке и г. Ст. Рибарића њима и хвала и слава!).

Демагогија, слатка обећања, бучних банкета, свега тога је било, али само тога и ничега више: Пожаревац је и даље дремало летаргијским саном једног тешко погођеног болесника и резигнирано гледао својим рођеним очима како сваки даном пропада све више и више и губи оно лепо место које му је, и по традицији и по географији, од увек припадало.

И у часу када је изгледало да је и Бог дигао руке од Пожаревца и његовог среза дошао је он путем суперене народне воље, да учини крај нераду, ситвој и личној речувини, високој демагогији и по-

веде наш град Пожаревац и срез пожаревачки бољој будућности!...

И нема дуго од како је на власти!

Једва три или године!...

А за то толико кратко време, у пркос свих мутни и тешких прилика, он је већ успео да да све оно за чиме је жудео наш одавно напуштени Пожаревац.

Ради се пуном паром. Тешкоће су велике. Али га оне незадржавају. Једну по једну он склања са својега пута и иде даље, увек напред!..

Тек што је завршен кров на великој основној школи у Горњој мали, а будак се већ зарио у темеље модерне гимназије. Још кров ове зграде неће бити завршен, а други ће се будак весело забити на пространој Дудари и викнуће величанствена зграда једна од најлепших и најмодернијих болница Дунавске бановине.

А да и неговорим о стотину других ствари које је створио у своме срезу. Биланс је огроман. Село је то већ увидело. Оно то зна а никакве лажарије немогу ту ништа. И село га због свега тога и воли и поштује и спрема се да му се величанствено одужи.

Само Боже здравља!...

А он за то време он мало говори и — само ради!..

Скроман до сржи костију својих, он избегава сваку рекламу, знајући колико је иста ништавија и њему најзад скроз непотребна: ту су његова жива дела која убедљиво говоре и полако али сигурно подижу му најлепши споменик који се пожелети може — споменик народне благодарности!...

Тај човек, то је наш друг и наш народни посланик Брана Давић. 17-IX-1938 год.

Пожаревац.

Др. Дим. Белосвић

Стеван С. Шапица

Стари Пожаревац

66)

— Наставак —

Мата Павловић и син дашчари и трговци

Чича Мата је био дашчарски трговац, а имао је и засебну радњу са ситном робом, коју је после напустио и остао само са трговином са грињом.

Његово велико слагалиште налазило се преко пута на самом ћошку магале пок. Мике Самуиловића. Ишло је дубоко у ону малу улицу, где је била кућа пок. Стојана Члена. Пошао је нишо добро. И Чича Мата и син му Мита били су вредни трговци. Чуварни и уредни људи. Чича Мата је био омањи човек, обучен у „турски одело“ са ћурчетом. У последње време хрљиво је видео па је носио насочаре. Дочекао је дубоку старост. Његов син наставио је очеву радњу, коју је знатно проширио и у величао, и постао један међу врливијеним пожар. трговцима. Имали су лепу озидану кућу у улици зг Дубравицу. Његов син Мита наставио је очеву радњу. У тој дашчарској радњи откривен је један страшни злочин око 1904—5 године. На име: у главној чаршији близу овд. каване „Буренице“ (на рибском пијацу) имао је сарафску

радњу један мали и вредни Јеврејин: Анаф. До те сарафске радње била је месарница поч. Давида Селикића и Николе Марковића, који су у исто време били и војни лифранти. Стари Анаф затварао је своју радњу још за видела (случај се десио у Јануару месецу), пошто је склопио сав новац и старе паре у касу, која је била у дно дућана. Имао је обичај да из дућана оде у посету својој удатој кћери, која је седела ту негде близу ондашње „општинске кафане“ (данас суднице), и у први мрак пође кући поред те каване ка дашчари Павловићовој, па је скретао у ону малу улицу — у свој стан — који је био у кући госпође Милке удове Раје Д. Шапица, нешто мало виже куће Стојана Члена. Дуж те улице, и поред оградe Матине дашчарнице биле су поређане греде, јер их радња није имала где сместити у споме дворништу, које је било крцкато разним другим дашчарским материјалом. На ћошку горео је општински фењер. Елем, када је Анаф око 5¹/₂ часова пошао кући од своје кћери, и зашао иза ћошка ка своме стану — неко га је ту, у помјачи и зграбио, и заклао ножем, скинуо му кључеве од касе, и уз помоћ неког свог друга — преба-

цио преко филарета у Матину дашчарницу, онако крвавог и мртвог! Породица Анафова, пошто он није дошао у одређено време кући, узнемирила се, и неко од њих отрчао је до стана његове кћери: да виде да се није тамо случајно задржао. Али, пошто је Анафова кћи казала: да јој је отац пре неколико минута пошао кући, где није стигао — настала је права узбуна у породици: где је стари Анаф и да му се није што десило на улици? А њему се заиста десило, јер је лежао мртав између Матиних — витлова!

Докле је породица у страху тражила свога члана, дотле су убице отишле са кључевима у Анафону радњу — на пијаци, отворили је, ушли у дућан, уз упаљену свећу, отворили касу и из ње однели сав новац — старе паре, дукате ит.д.

То се све одиграло између 6 и 6½ часова увече, када је Селин-кићева радња — одмах до Анафовег дућана — била пуна света, јер се у вече клало. Војна комисија исто тако је у то време примала месо за војску, и нико није ништа приметио. Дрскост убица била је безгранична! Власт је одмах обавештена и Анафовеј кући дошао је лично начелник окружни. Извршен је увиђај у сарафлици, и нађене су: неколико испуштених нарица на патосу, кључеви у каси и миликерц на каси, како је капав од свеће. Дућанска врата откључана кључем, фењер на пошку Матине дашчарнице био је угашен. По свему се закључило: да је било најмање два саучесника у овом грозном убијству старог и честитог пожаревачког грађанина — Анафа.

— Наставиће се —

Поводом овога, користимо прилику, да пред Велику Занатску Изложбу, која се ускоро држи у Београду, проговоримо неколико о потреби учешћа наших занатлија на поменутој изложби.

Не може се спорити, јер је то јавна тајна, да су наше — Југословенске занатлије на много мањем ступњу у сваком погледу од занатлија других земаља. Ово нарочито у културном погледу јер они, и поред добре стручне спреме и техничке углађености не налазе начин а не труде се да га нађу, да ту своју техничку и стручњачку способност реализују. Своје производе, наше занатлије као да производе и израђују за себе, као да ће ти посве уметнички израђени предмети наших занатлија сами себи одати признање. Они се не труде да своје производе пласирају на тржиштима и пред светом, јер су закопчани и са уским погледима на развој културе и догађаја. Не може се више по старовременском обичају. Томе је дошао крај. Данас је техника и уметност добила свој максимални замањ и зато је потребно много више уметности, окретности и сналажења у развоју догађаја. Потребно је да сваки, благовремено уђе у еластичност свега онога што ће га видно пласирати и донети му заслужено признање а уједно и обезбедити му и удобнији просперитет у будућности.

Несумњиво и заправо мора се признати да су наше занатлије до сада били стављени сами себи на милост и немилост. Културни развитак и начин на који ће своје производе пласирати морали су сами себи у главном прибављати. Данас међутим, ствар стоји сасвим другојачије. И Краљевска Влада и остале меродавне instance и установе занатске и привредне улажу много труда и напора да створе терен великог обима на коме ће занатски производи у првом реду добити своје право обележје. Зато је препоручљиво да занатлијство овај подухват меродавних подухвата, да им притекну у помоћ и заједничким узајамним радом учине и допринесу да се постигне оно што је потребно и оно што се управо жели.

У Београду, већ смо напред рекли, приредиће се велика Занатска Изложба. Југословенске занатлије и по својој светој дужности и савести морају ову изложбу увеличати и дати јој карактер велике изложбе, а то ће се постићи тако ако сваки од њих изложи све оно најбоље што може да изради и произведе. Таквим гестом наше би занатлије омогућиле организаторима Изложбе да не клону духом већ напротив да коракну напред и то ће све ићи у прилог занатлијама.

В. С. Г.

Службене вести из Браничевско Подунавске Жупе Б. Л. П-а.
Окружница бр. 6.

Седница управног одбора одржана 19 септембра 1938 године.

Присутни: г. г. Баришников, Спасић, Драгомировић, Благојевић, Миљковац, Калмић, Игњатовић, Петровић.

1) Опомниће се с. к. „Дупавац“ Гроцка за веуредно вођење клубске администрације.

Клубу обратити особиту пажњу на то, да је потребно у почетку акта (који има бити тачно адресован, заведен у деловодни протокол клуба и са датумом) назначити шта се жели па затим акт дати да га потпише с десне стране председник, а с леве секретар клуба. Између ова два потписа ставити клубски печат. За неиспуњавање поменутих формалности, а с обзиром на ову последњу опомену, клуб ће предложити за строгу казну.

2) По реферату дежурног члана Жупе г. Томе Драгомировића — позива се на саслушање у петак 23 ов. месеца у 19 час. 30 мин. (Сепаре „Гранд Хотела“) играч с. к. „Грађански“ — Бождар Вуковић.

3) На место г. Томе Ђирковића, кооптира се на дужност капитана ове жупе г. Милан Ристић, пр. савезни судија.

4) На место г. Богосава Станојевића, кооптира се за члана Управног одбора ове Жупе г. Сима Михајловић (Петровац).

5) Прима се к знању реферат дежурног члана Жупе г. инжењера Александра Ржевског са првенствене утакмице Млава — Петровац —

Св. Ђорђе — Костолац од 18 ов. месеца.

6) Примају се к знању службене вести Београдског Лоптачког Потсавета у Спорт. Весн. бр. 181 и бр. 182.

7) Одређују се дежурни чланови Жупе за 25 септембар и то:

- а) У Пожаревцу — г. Ђока Игњатовић (пре и по подне).
- б) У Смедереву — г. Пера Коцас (пре и по подне).
- в) У Петровцу — г. Сима Михајловић
- г) У Костолацу г. Инжењер Александар Ржевскиј.
- д) У Ковину — г. др. Славко Јереминов.
- е) У Гроцки — г. Божа Максић.

8) Објављују се првенствене утакмице резервних тимова на дан 25 ов. месеца.

У Пожаревцу: Викторија—Грађански (игр. Викторије).

У Смедереву: Сартид—Жак (игр. Сартида).

Почетак резервних тимова — у 10 часова.

Почетак првих тимова — у 15 час. и 45 мин.

9) Распоред судија за утакмице резервних тимова на дан 25 сеп-

тембра ов. год. — баће објављен накнадно.

10) Наредна седница Управног одбора ове Жупе — 26 септембра ове год. у 20 часова у сепареу „Гранд хотела“.

I Секретар,

Никола Баришников, с. р.

Резултати првенствених утакмица групе „Пожаревац“

У Пожаревцу:

Грађански—Југославија 3:1

У Костолацу:

Млава—Св. Ђорђе 3:1

У Петровцу:

Слога—Викторија 2:1

После првог кола првенствених утакмица групе „Пожаревац“ првенствена табела првих тимова изгледа овако:

Млава (П)	1	1	0	0	3:1	2	(0)
Грађански	1	1	0	0	3:1	2	(0)
Слога (П)	1	1	0	0	2:1	2	(0)
Мл. Радник	0	0	0	0	0:0	0	(0)
Викторија	1	0	0	1	1:2	0	(2)
Југославија	1	0	0	1	1:3	0	(2)
Св. Ђорђе	1	0	0	1	1:3	0	(2)

Бројеви значе: играо, добио, нерешено, изгубио, дао голова, примио голова бодова, изгубљених бодова.

СЛУЖБЕНО ИЗ С. К. „МЛАДИ РАДНИК“

Извештавају се чланови и пријатељи клуба да је организован навигачки кампион за одлазак 25-IX у Петровац где ће се одиграти првенствена утакмица против с. к. Млаве.

Полазак у 1 час. из економата клуба. Управа.

Годишња скупштина

С. к. „Викторија“ одржаће 2 октобра 1938 г. своју редовну годишњу скупштину у сепареу „Гранд Хотела“ са почетком у 10 часова а са овим дневним редом:

- 1) Избор часништва скупштине, два записничара и два оверача записника.
- 2) Извештај Управног одбора.
 - а) „ секретара.
 - б) „ благајника.
 - в) „ вође секције.
 - г) „ економа.
- 3) Извештај Надзорног одбора.
- 4) Давање разрешнице старој управи и бирање нове.
- 5) Питања и предлози.

Кафански разговори

Прича нам један пријатељ да се је ових дана водио пред једном кафаном разговор о зидању Гимназије и Бановинске болнице у Пожаревцу. У тај разговор умешао се и један од бив. посланика, па је између осталог рекао, да је он израдио да се у Пожаревцу подигне нова гимназија, нашта су се присутни грађани изненадили, јер знају да је други те послове свршио сада, од чега се види резултат.

Ради би били да знамо ако је ово истина говорно бивши посланик, када је он урадио то, да има заслуге за ове радове који су веома нужни и корисни за Пожаревац? јер нама није ово познато?

Седница ужег бановинског одбора Омладине Ј.Р.З. Дунавске бановине

У недељу, 18 ов. месеца, у Сомбору, одржана је седница ужег бановинског одбора Омладине Ј.Р.З. Дунавске бановине, под претседништвом претседника бановинског одбора Омладине Ј.Р.З. г. Милана Бацака, народног посланика.

Овој је седници присуствовао и г. Др. Дим. Белосавић, као секретар ужег бановинског одбора Омладине Ј.Р.З. за Дунавску бановину.

На овој седници донешене су одлуке у вези са дефинитивним организовањем омладинских организација Ј.Р.З. — месних и среских — на територији Дунавске бановине.

† Мирко Миљковић

Мирко Миљковић инспектор Министарства Пољопривреде у пензији и бивши претседник Српског Пољопривредног друштва преминуо је у поведељак 19 сеп. ове године у Београду.

Покојни Миљковић, био је валан радник на пољу наше привреде. Био је дуго година у Пожаревцу као окр. економ и директор пољопривредне станице. У Пожаревцу је оставио лепе успомене и као човек и као стручњак свога посла.

Бог да га прости и вечан му помен!

Једна лепа туристичка свечаност у Хомољу

У присуству многих грађана из Жагубице и околине 18 о. м. ва свечан начин осветио је мост преко Млаве који је подигло планинарско-туристичко друштво „Хомоље“. Нови мост носи име г. Владимира Першеа, директора друштва „Путник“ из Београда, који је као један од најиззатнијих туристичких радника у нашој земљи много допринео и успеху овог нашег најмлађег туристичког друштва на унапређењу туризма у Хомољу. Мосту је кумовала Општина жагубачка која, увиђајући од колике је користи туризам за унапређење Хомоља, издашно испомогла својом сарадњом друштво „Хомоље“. Мост „Владимира Першеа“ налази се у лепо уређеном парку где је друштво „Хомоље“ недавно подигло и један туристички павиљон.

Вести

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
МИТЕ СТАНИСАВЉЕВЋА
до 25 септембра 1938 год
ВАНРЕДНА СКУПШТИНА
Савезна Стрелачка дружина у Пожаревцу одржаће своју ванредну

скупштину на дан 25 ов. м. у 10 часова пре подне у локалу „Српска Круна“ са дневним редом: Избор претседника дружине. Позивају се чланови дружине да неизоставно на ову скупштину дођу. Управа

СВЕЧАНА КОМЕМОРАЦИЈА

У недељу 25 ов. мес. Југ.—чех. лига, Словенска мисло и Соколско друштво одржаће у сали Дом трг. омладине у 10 з. ч. Свечану Комеморацију поводом оца Чехословачке Републике, на којој ће између осталих говорити В. Савић, општин. у пензији.

Моли се грађанство да ову свечаност посети у што већем броју.

Лицитација

На основу одобрења Епархијског Управног Одбора Бр. 2924 од 10 септембра 1938 год. Црквена Управа у Вел. Орашју у ср. орашком држаће прву јавну усмену лицитацију на дан 30 септембра тек. год. у канцеларији Епархијског Управног Одбора у Пожаревцу у 11 часова пре подне, за уступање радова за подизање новог парохијског дома у црквеној порти.

Предрачунска сума је дин. 51.639,50.

Општи услови и планови могу се видети свиког радног дана код Епархијског Управног Одбора у Пожаревцу.

Кауција се полаже одређеног дана најдуже до 9 часова пре подне комисији за држање лицитације и тиме надметач стиче право учествовања на овој лицитацији.

Кауција се полаже у готовом новцу или државним хартијама од вредности по берзан. курсу и то: за наше држављане 5% — односно 2600 дин., а за стране 10% — односно 5.200 дин.

У случају да прва лицитација изма којих разлога не успе, друга ће се одржати 6 октобра 1938 год. у исто време, на истом месту и под истим условима и са оним бројем надметача колико их се буде пријавило.

Бр. 20 3—3
10 септембра 1938 год.
Вел. Орашје.
Црквена управа.

ОГЛАСИ

Госпођа Лидија Мардељ
ЗУБНИ ЛЕКАР

вратила се са пута и почела ординацију од 8—12 и од 3—6 сем празника и недеље.
Краља Милана 24/II. Телефон 23133

Стан у Дунавској ул. бр. 10 издаје се под кирију одмах.

Упитати у истој кући (где је стовариште соли). 2—3

Продаје се кућа од тврдог материјала, два удобна стана, подрум 11 са 9 метара, врло простран и висок, таван, вешерница на плацу од 9 1/2 ари, улица Давидовићева — Пожаревац.

За услове обратити се Драгољубу Владисављевићу адв. — Пожаревац или Триши Кацлеровићу адвокату — Београд — Цара Николе 18. 1

Пажња грађанству

Зима наступа без оклевања зато УГЉЕНИ РУДНИК „Мелница“

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈ I КЛАСНИ

УГАЉ ЗА ГОРИВО

који је способан за све врсте пећи и ложишта, а који је без сумпора и смрада, са врло мало пепела, даје одличну топлоту. А што је најглавније велики је штедиша у гориву дрвета, те према томе, ко се снабде мелничким угљем не треба му дрва. Стална потрошња млинови и предузећа имају нарочиту цену. За обавештење и наруџбине обратити се заступнику за Пожаревац **Павлу Томићу** шпедитеру Јошкина улица бр. 14 или у кафани „Опленац“ пређе „Халук Вељко“.

Павле Томић, шпедитер

НА ПРОДАЈУ

25 свог месеца **продавају** **моја четири дућана** који имају добру ренту, а на јавној лицитацији у кафани „Касина“ почев од 9 часова пре подне и то:

ДУЋАН у Краљевој улици у коме станује Драгољуб Вучковић, кројач; ДУЋАН такође у Краљевој улици, у коме станује г. Трудић електротехн.; ДУЋАН на Цветном тргу у коме је закупац Милија „Ера“, крчмар пића и ДУЋАН двоспратан, Краљице Марије трг до Ивана Стокића трговца оvd. све од тврдог материјала и на најлепшем месту.

3 Лепосава Јовановић, удова из Београда

ОДМОР код своје куће није пријатан, ако немате **радио апарат** марке **„ВЛАУПУНКТ“**

нови модели за 1938-39 годину изненадиће вас својим преимућствима и савршенством на пољу радио технике. Природан тон. — Велика селективност, мала потрошња струје а поред тога добијате их уз снижену цену за готове и на отплату. Дођите и уверите се код **ХОТЕЛ БЕРЗЕ**

Божидар Којић, олашћани електро-инсталатер Пожаревац

Четрдесетодневни парастос

даваће данас 22 септембра ове године на гробу својој доброј мајци, баби

МИЛЕВИ

УДОВИ НЕШИЋ, пољедији
Ожалостена деца:
син Стеван, кћери: Видосава и Мица.

Кућа под кирју у којој је становао

Триша Кацлеровић адвокат — Доситијева 4, издаје се одмах или од 1 новембра.

Упитати Драгољуба Владисављевића, адв. 1

Дечија колица

дубока, модерна, добро очувана **продају се.** Упитати у радњи Божидара Милошевића и Тимића на рибарској пијаци или у уредништву овог листа. 1

Плац и кућа у Јошкиној улици

број 48 продаје се из слободне руке. Плац је преграђен у два дела али се цео са кућом продаје одмах.

Обратити се на потписану Даринка Владисављевић, Неготин — Крајина, Душанова ул. 3. 2

БУДУЈЕМ детелну Луцерку

и тротокшњу, црне и беле флаше, све величине чаброва и вијску бурад, наца и бачва. Бакалска радња 2—12 **БОРБА Ж. ЈОВЧИЋА**

Стан бољи у Караџићевој ул.

бр. 12 са купатилом и инсталим припадностима издаје се од 1 октобра. 5 **МИХ. ЦАНИЋ**

Потребује 3

2 помоћника

Госпођарска трговина **МЛАДЕНА ЈОВИЋА** и **УНГУРЈАНОВИЋА**

Једна госпођа

примила би 7 **ученице или чиновнице** на стан и храну

Упитати Караџићева улица бр. 14

Но оглашује тај напредује

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Доплате, претплату, оглаше
 и остале упућивати на
 штампарју "Б. Наумовића"
 са плаћеном политарном
 Радонице се не враћају
 Огласи се прилажу
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЗИ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАВАЧ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРТЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 75

Пожаревац, недеља 25 септембра 1938 год.

Година 43

Реч народа

Док прваци УО упрегнуше и задњи атом свог мозговног система у кола прљавих интрига, фантастичних бљувотина и несувислих измишљотина, дотле је наш мудри народ — уочивши њихову троватељску делатност — хрпимце окреће леђа овом клупку патентираних частоклепника.

И не само да им окреће леђа. Зна наш мудри народ да то недостаје за овако нескрупулозне дебелокожце, као што су то Удружено-опозиционарски ловци за влашћу. Наш народ, коме већ задосадише троватељске пароле (теза од „три народа“ или сепаратистичке тежње) Удружено-опозиционарних самољубиваца осећа потребу, да своју одвратност, насупрот те господе, и јасније обележи. Најјасније је наш народ у том смислу наступио, приликом општинских избора, када је документовао своју склоност и симпатије насупрот Југословенске Радикалне Заједнице и када је хрпимце остављао своје некадање политичке идеале, а данашње хистеричне политичке олупиве, који — у жељи да се домогну власти — поплуваше на сву своју, покаткада и лепу, прошлост. (Тако чика Љуба: некада је дам од југословенских првобораца, авангардиста сепаратизма).

Логика и здрав разум очекивају да ће се Удружено-опозиционарска господа након општинско изборашког пораза, повући у рупе, да мирно дочекају растанак са овим све-

гом. То се, међутим, није десило.

Они још не изгубише наде. Ухватише се старкеље за сламку политичког живота... па терај. Терај, па макар и у лудости. Девиза је: могуће ће упалити?! Тако терају из лудости у лудост: из једног народа учинише три. (То нам ни највећи противници вису чинили). И њима је било јасно, да сва јужнословенска државина, југословенски, народ! Вековни идеал свих наших предака, јединствену југославију, желе та господу да растуре као да је она њихова погача, а не својина и светиња свију нас, укратко, лудују па лудују!

А, шта наш народ на то? Научила је њега незаборавна историја и народна песма са Вук Бранковићем, да мисли и да буде опрезан. Зна он куда води овакова самољубиво-троватељска политика, па зато и бежи од ње као и од успомене на тамну страну наше светле историје: пораза на Косову.

Неизмерно усхићење, којим је Сарајево, Никшић, Требиње и Колашин дочекало г. дра Стојадиновића разумећемо само онда, ако ћемо држати у виду ова два момента: благодотворне последице трогодишњег стваралачког рада владе г. дра Стојадиновића и рушилачко-негативно-троватељски рад господе из УО.

Док влада г. дра Стојадиновића гради школе, путеве, цесте, железнице, творнице;

док бригу брижи за напредак нашега радника, и уопште читавог југословенског радног народа, док угемељују благостање унутра и углед наше земље споља... дотле прљаве фигуре из УО блате и роваре где год им се пружи за то прилика.

Кад се ова два момента држе у виду, онда је лако разумети неизмерно одушевљење и непамћено усхићење којим наш народ сусреће светлу личност г. дра Милана Стојадиновића, као што је то био случај, пригодном триумфалне посете г. дра Стојадиновића Сарајеву, Требињу, Никшићу и Колашину.

ВАСКРС ИСТОРИЈЕ

Једна тековина више

Пре неколико дана освећена је у Топчидеру крај Београда нова Ковница државног новца, као последња реч технике. Догађај није изазвао ону пажњу коју он заслужује са историског и фактичког гледишта.

Ако је државна индивидуалност имала у историји елемената без којих се није дала замислити, и државна независност имала је својих. Поред осталих битних елемената за постојање државе и њене независности, некада се у историји и ковање новца сматрало као симбол те независности. У доба грчко-критске, као и средоземско-римске колонизације познато је да су колонизаторске земље стварале од својих колонија чак и посебне државе, али без потпуне независности од метрополе: та независност огледа се често само у искључивом праву ковања новца које даје метропола. У току историје то се схватање мења; доцније, посебне колонизоване земље имаће право ковања новца, само не на својој већ на метрополској територији. Онда ће еволуција државног индивидуалитета бити потпуна;

једна слободна земља имаће право да сама и где жели кује свој новац. ~~Али~~ ~~Својим~~ ~~ски~~ ~~и~~ ~~технички~~ ~~разлози~~ ~~утицаће~~ ~~да~~ ~~једна~~ ~~независна~~ ~~држава~~ ~~ипак~~ ~~кује~~ ~~свој~~ ~~новац~~ ~~у~~ ~~иностраниству~~.

У Средњем Веку неке од саставних области наше данашње државе биле су на гласу са својих ковница новца. У Србији ковање новца почиње још у XIII веку под Немањинима, (под Радославом) да би достигло завидан глас под Урошем I (1243—1276). Ковање руда и индустрија ковања тадање Србије били су на цени чак и у Млечима. Забележено је исто тако да је и хрватски краљ Звонимир ковао новац у својој земљи.

Доцније, из многих разлога, наш се новац ~~као~~ у иностранству све ~~државних~~ дана. То је била чудна аномалија да једна земља, богата рудницама и металним благом, кује свој новац у иностранству! Срећом 8 септембра ове године, отварањем Топчидерске ковнице наша је земља повратила ту срећну привилегију своје историске прошлости...

Фактички значај наше ковнице новца је у томе што

Топчидерска институција долази као једна последица више наше тежње за што мањом зависношћу од иностранства. У будуће ми нећемо извозити наш метал у иностранство, ради ковања нашега новца, плаћати на тај извоз велике царине; нећемо више остављати значајан проценат страним ковницама и сносити огромне трошкове око довођења тога новца у земљу уз крупне премије осигурања. Значи, у првоме реду велика уштеда. Друго, морална снага неће бити мала наших 15 милиона Југословена што од свога материјала, могу ковати свој новац у својој ковници! Јер су у истом смислу инсталиране и радионице за пречишћавање злата и бакра у Бору, олова и сребра у Звечанима, и цинка у Шанцу. Тако да ће се у будуће у Топчидеру ковати поред новца још и све врсте медаља и плакета.

Садашњи метални новац од 0.50, 1, 20 и 50 динара лагано ће се повлачити из општег објекта да би ускоро био замењен новим новцем који ће се исковати у Топчидеру. Он ће бити мањег обима, биће од лепшег материјала и носиће лик Њ. В. Краља Петра II...

Како је то и прва новчана ковница на Балкану можемо се надати да ће суседне балканске земље ковати свој новац код нас. Тиме би и наша земља постала све више стожер око кога ће гравитирати поред политичког још и економски живот Балкана.

Према томе влада г. Претседника Стојадновића задужује све више велику будућност наше земље...

Париски „Тан“ и — Фре

У једном од својих последњих бројева париски „Тан“, прекидајући своју традицију иначе добро информисаног листа извештава своје читоце да је ових дана било скупљено пред Чехословачким Посланством у Београду 100.000 Југословена, нудећи се као добровољци Чехословачкој влади за случај рата са Немачком!

Тешко је разумети моралне ове тенденциозне вести. Из више разлога,

Прво, не знамо како је, на коме месту и за које време париски „Тан“ успео да преброји једну сличну масу од 100.000 људи, коју Београд виђа врло ретко. Изгледа према томе, да је и „Тан“ упао у психозу извесних Београдских кругова који у последње време налазе једину забаву у лицитирању малосовним цифрама... Јер на 300.000 београдског становништва, ми не видимо како је „Тан“ успео да пронађе 100.000 људи који желе у добровољце.

Друго та је намера тим чудноватија што је баш „Тан“ добро пласиран да види и зна да југословенски народ, иза своје опрезне и мудре владе, мирно гледа само

своја посла, препуштајући великим силама да бистре оно што су саме замутиле. А у томе хладнокрвном миру целог југословенског народа баш Београд предњачи.

Треће, ако је, и поред свих тих објективних чињеница које не оспоравају ни остали озбиљни европски листови, париски „Тан“ ипак желео да направи извесну сензацију, онда би Београд засенио и сам Париз. Јер, ако је веровати вестима о садашњем ставу француске владе поводом актуелних догађаја у свету онда би Париз на својих неколико милиона становника имао окупити у сличном циљу бар пола милиона де волонтер диспозес и то пред бројем 5 ри дез Италиен!

Стеван С. Шапицац

Стари Пожаревац

— Наставак —

Мата Павловић и син дашчари и трговци

Вест о овом злочину брзо је прострујила кроз целу варош, где је изазвала највеће узбуђење. Многе особе потрчале су било у Анафов дућан, било у његов стан. Леш Анафов пронађен је, у Матиној дашчарици, јер су на гредама и ограда биле велике мрље од крви. А исто тако и по снегу су се виделе мраз, него нека лапавица. Уз писак жене, деце и целе породице, као и пријатеља донет је стари Анаф кући. Био је заклан као пиле.

Пред полицијом је стајало питање: ко је или који су извршиоци злочина?

Позната је ствар из криминалистике: да у открићу злочина или других криминалних догађаја — случај игра велику, улогу. И овде, у Анафовом убијству — случај је играо своје! Г. Ђура Р. Шапицац, адвокат из Београда, био је у време овог догађаја јачић, и нешто мало пре извршеног убијства — враћао се из вароши својој кући, у којој је, у истом дворишту, са улице ставовао као киралџија и пок. Анаф са породицом. Пролазећи поред самог Ђошка Матине дашчарице, пошто је фењер још горео — спазео је пред магазином Мике Самуиловића добро познатог Пожареваца младића из т. зване влашке махале — Лалета и још једног његовог друга Мушковог сина.

Г. Ђура је знао само тај факат, јер је поред тих Матиних греда — отишло својој кући, газећи по овој лапавици.

Али када је у Анафској кући настао плач и кукњава, после његовог доласка својој кући — наравно као газде и први суседи, који су са Анафовом породицом лепо живели — потрчали су сви из Ђу-

риног стана у Анафов — да виде шта је то — наједанпут? Дошли су и остали суседи. Кућа се наједанпут запалила светом. Узбуна је све више расла. Пошто је власт утврдила обијање радње и нестак Анафов — дошла је и у његов стан да проведе истрагу. Начелник окружни и иследник почели су испитивање укућана. Мали Ђура слушао је и гледао све то из једног ћошка собе, која је била пуна све-

да ли су кога приметили те вечери на улици, јавио се Ђура и својим детињим гласом — испричао да је видео око магацине Мике Самуиловића Лалета и Мушковог сина. То је било довољно власти за даљу истрагу, јер је Лале био познат као нерадан младић, склон хрђавом животу.

Морамо овде рећи: ко је био Лале?

Код пок. Велизара Цветковића, управника Вајфертовог великог стоваришта пива, које се налазило у данашњој Таковској улици, где је и Велизар имао свој стан — био је дуго година један честит и поштен човек запослен као експедитор пива и других послова неки чича Алекса, из Влашке мале. Он је био код Велизара запослен годинама, и цела варош, као и све кафеције знале су га као тачног и исправног човека. Он је имао два сина: Јову и тога несретног Лалета. Јова је био честит млад човек. Учио је са нама школу. Добро писмен и вредан ђак. Пошто је свршио основну школу, и чини нам се разред — два гимназије, преузео је очеву имање, а често је помагао и оцу у посари. Док је Јова био добар и вредан човек, Лале се још као мали одао ситњи, и нераду. Из оваквог живота, наравно, да се дошло и до крађа. И Лале је постао допов. Сви савети доброг чича Алексе и брата Јове — нису помогли. Мушко, тако звани, био

је такђе из влашке мале. То је био познати ловац и честит човек. Његово главно занимање било је — лов. Он је целој вароши продавао зечеве. Сув, висок и живав, очврстао је у лову. У оно време било је мало људи који су се ловом бавили. Мушко је лепо звањивао са ловом. Елем, његов син се био уватио са Лалетом.

Када је власт сазнала од Ђуре да су њих двојица виђени у време злочина код магацине Мике Самуиловића — одмах су упућене патроле у влашку махалу. Лалета су затекли већ у кревету, а и Мушков син је био код куће. Дотерани у полицију нису ништа призивали, али после неколико дана истраге — испричали су цео злочин. Паре су били склонили код кафеције, који је држао ону кафану, преко пута радње пок. Шухарта и садашње зграде Бране Н. Јовановића. Суђење Лалету и његовим саучесницима — било је сензационално. Скоро цела варош ишла је на те расправе у суд. Лале је осуђен на смрт, Мушков син на више годишњу робију, као и онај кафеција. На молбу Лалетовог оца и пок. Ђуре Вајферта били су Лале и сви помиловани на вечиту робију. Тако су спасли главе.

Ово убијство, процес и осуда — оставили су били дубоке трагове код Пожаревацких грађана, који су постали обазривији.

Мата Павловић дашчарица одиграла једну извесну улогу у овоме злочину. Чича Мата је имао и неколико унука — три — сем оног Митиног сина — Мику. Свакако да и данас има непосредних потомака те виђене и газдинске куће Мате Павловића и сина. —

— Наставиће се —

Школски проблеми

Данашње школство

Васпитање деце и омладине, од најпримитивнијег доба до данас, прошло је кроз неколико фаза развића и усавршавања. Оно што би се у преисториско доба могло назвати васпитањем било је стицање извесних навика потребних за живот примитивца, било утицајем случаја или животне потребе. Ово навикавање је базирано на животном искуству, те је према томе сам живот у заједници двоножаца показао прве васпитне резултате.

Касније се животно искуство све више богати. Кроз неолитско, плеолитско, бронзано и бакарно доба праисторије, ушло се у историско доба старе културе. Човек се културно уздигао. Створило је друштвене организације: село, град, државу. Од тога момента васпитање се јавља не само као животна потреба, већ и као друштвена; национална. Оно се спроводи хотимично, према нахођењу друштва и државе. Организују се прве школе, у

којима ће се деца васпитати или у религиозном духу (свештеничке школе код источних народа) или у национално-ратничком (гимназије код старих Грка).

Васпитање је почивало на утицању старијих, искуством богатијих генерација на млађе, а састојало се у приморавању деце да извесно знање приме. То приморавање се противило ученичком духу.

Културна еволуција је и у васпитању доносила новине. Васпитање је сада културна потреба. Јавља се читав низ васпитних радника и филозофа, пионира једне нове, за културну заједницу најзначајније науке — педагогије. На њеним темељима изграђује се ново друштво, нов живот — читава будућност.

Васпитање које се до наши дана у нашим школама спроводило састојало се у стручном вођењу деце, у планском излагању васпитних циљева у виду предавања и екскурзија, служећи се принципима: очигледности, саморада, алтруизма, са смером да се деца оспособе за живот у културној заједници, којој ће користити као поуздани, у моралном погледу беспрекорни грађани. То васпитавање је давало добре резултате. Ово је изградilo садашње друштво и садашња културни ниво света, а резултирало је из студија многих педагога, од којих да споменемо Русоа, Петолоција, Коменског Лока, Хербарта и др. као и из практичног провереног искуства.

Данашње школство стоји пред реформом. Јављају се нови потхвати, нове теорије. На пољу педагошке актуелности је општим линијама оцртана нова школа, школа активитета или тзв. радна школа. Она заиста има преимућства над старом школом, али (то треба да знају многи) има доста и истоветности, те не може једним страховитим трусом да смрви све тековине старе школе. Она се труди да у васпитни рад унесе нове, савремене погледе, нове путоказе, која би дали боље резултате.

У спровођењу идеја нове школе прилично се пренаглађује. Хтело би се пером доказати и ово што је у животу, према приликама и времену, још увек тешко постићи. Тако се и у наш школском животу дешава, да све што је нескромно, што је програмско, што је резултат пера и стила, а није у потпуности испитано и проучено — остаје као покушај. Тјав је случај са многим друштвеним акцијама или покретима занешених појединаца.

Нова активна школа неће бити покушај. Она је школа будућности, али ће се много чега што се данас у њеном програму пропагира одбацити као неумесно. Уствари у томе и јесте интересантност педагогије, јер то је наука која не оне-

У Чехословачкој је наређена општа мобилизација

Праг, 23 септембра

Вечерас у 10.30 часова наређена је општа мобилизација свих годишта до 40 година старости. Сви војни обавезници имају се јавити на својим местима у року од 6 часова.

рише сталним вредностима и законима; она се усавшава.

Оно што одликује нову школу јесте у томе, што је ова узела принцип саморада за линију водилу по којој целокупно васпитање има да се спроведе. Изнад свега она истиче активност ученика у истраживању научних чињеница и испитивању животне проблематике. Неоспорно је, да је то и сувише довољно начело да радну школу прикаже као врло компликовану ствар. Саморадом, самопроучавањем, самоиспитивањем, преживљавањем, активним учествовањем у поучним ситуацијама, ученици треба да стичу знања и умења, која ће им користити у животу. Међутим, да ли је могуће да мало, неразвијено биће, слично примитивцу, сопственом научном моћи открије толико потребних ствари које наставни план диктује? И колико за то треба времена?

Поред активности ученика потребан је наставни поступак, наставник инструктор, наст. план, наставникова спрема, такт, потребна су средства, истичу се прилике, националитет.

Због овакве компликованости у спровођењу замисли активне школе у многоме се и греша. О овоме се може уверити проучавањем савремене педагогије и њеним примењивањем.

— Наставиће се —

Неуплаћени ануитети од хипотекарних дужника ПДБ-а наплатиће се егзекутивним путем

На основу Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова, Привилегована аграрна банка доставља надлежним пореским управама спискове својих хипотекарних дужника, који нису на време уплатили дужне ануитете, с молбом да у року од два месеца егзекутивним путем наплате износе дугујућих оброка из покретне имовине дужника, и да Банку о резултату наплате извести. Међутим већина пореских управа не придржава се законског рока, тако да банцини заостаци остају више од годину дана неподмирени, а Банка не може да тражи

путем судских власти извршење над непокретном имовином дужника, пошто нема извештај пореске управе о безуспешној наплати заостатака из покретне имовине дужника.

У вези са овим, Одељење пореза Министарства финансија наредило је пореским управама, да се по предметима наплате дужних банциних хипотекарних дужника строго придржавају законског рока од 2 месеца, у ком се року мора извршити наплата или поднети негативан извештај.

Повластице на железницама за посетиоце I земаљске Занатске изложбе у Београду

Решењем Генералне дирекције државних железница бр. 78564 од 10 септембра ов. год. свима посетиоцима I земаљске занатске изложбе, која ће се одржати од 8—25 октобра т. г. одобрена је повластица од 50% нормалне возне цене у одласку и повратку са изложбе.

Путници ће у одласку купити целу возну карту од своје полазне станице до Београда и легитимацију О. бр. К. 13. Овако купљена карта важиће им за бесплатан повратак уз потврду приређивачког одбора о учествовању на изложби.

Повластица важи за одлазак од 7 до 16 октобра закључно, а за повратак од 9 до 18 октобра 1938 закључно.

Сви предмети који се из унутрашњости шаљу у Београд ради излагања на I Земаљској изложби уживаће повластицу у превозу на свима државним железницама на тај начин, што ће се при отпремљењу робе платити цела возарина, док ће при повратку превоз бити бесплатан. Сви излагачи из унутрашњости треба на омоту да изначе да се ради о изложбеној роби и да сачувају товарни лист на основу кога ће, а уз потврду изложбеног одбора, моћи да превезу натраг своју робу бесплатно.

ОБЈАВА

Управа Фонда занатског Дома у Пожаревцу а на основу чл. 8 и 9 својих правила и своје одлуке од данашњег, овим сазива ванредну скупштину Фонда занатског Дома у Пожаревцу, која ће се одржати на дан 9 октобра 1938 год. (у недељу) у 10 часова пре подне у сали „Слоге“ у Пожаревцу, а са овим дневним редом:

- 1) Избор 3 члана оверача записника који су у исто време и бројачи гласова;
- 2) Предлог управе Фонда о продаји свог непокретног имања, и то: имања зв. „Изложба“ и једног парчета зиратног земљишта у „варшском брду“, — а оба имања у катру Града Пожаревца и
- 3) Предлози појединих чланова

ако их и у колико буде благовременно поднетих.

У саопштењу предњег, управа Фонда занатског Дома у Пожаревцу, позива све своје чланове Фонда, да на ову ванредну скупштину неизостанно дођу и узму учешћа у решавању истакнутих питања.

На ову скупштину имају право учешћа само чланови Фонда и то они, који су платили чланарину за последњих 6 месеци.

Од управе Фонда занатског Дома у Пожаревцу 13 септембра 1938 год. Бр. 5 у Пожаревцу.

Претседник,
Брана Ђ. Давинаћ
циглар — црепар
из Пожаревца

Под-претседник,
Божидар Ристић
опанчар
из Пожаревца

Нови банови

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевских Намесника, а на предлог Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова, постављени су:

За бана Приморске бановине г. Буић др. Мирко министар на расположењу;

За бана Моравске бановине г. Красојевић Јанићије, помћник бана Моравске бановине.

Весту

ДЕЖУРНА АПОТЕКА
НЕМАЊЕ РИСТИЋА
до 2 октобра 1938 год.

ОДЛОЖЕНА КОМЕМОРАТИВНА СЕДНИЦА

Југ.-Чех. лига, Словенска мисао и Соколско друштво одлажу своју заказану комеморативну седницу у част пок. Т. Г. Масарика, а која је требала да се одржи данас у недељу 25 о. м. у сали Дома Трг. омладине.

ВАНРЕДНА СКУПШТИНА

Савезна Стрелачка дружина у Пожаревцу одржаће своју ванредну скупштину на дан 25 о. м. у 10 часова пре подне у локалу „Српска Круна“ са дневним редом: Избор претседника дружине. Позивају се чланови дружине да неизостанно на ову скупштину дођу. Управа

ПРОМЕНА РЕДА ВОЖЊЕ НА ПРУЗИ ПОЖАРЕВАЦ—ПЕТРОВАЦ

Почев од 1 октобра т. г., на Пожар. желез. Дунав. бановине, воз који је средом полазио из Пожаревца за Петровац у 3,45 полазиће у 5,08 часова.

У ПРОШЛОМ МЕСЕЦУ ИЗВЕЗЛИ СМО 4.305 ВАГОНА НОВЕ ПШЕНИЦЕ

На основу званичних података, наш извоз нове пшенице у августу о. г. изнео је 4305 вагона у вред-

Ради знања

КО ЈЕ ЉУБИТЕЉ ДОБРИХ МЕЗЕЛУКА И ПИВА — ТО МОЖЕ ДОБИТИ САМО КОД „Два бела голуба“ НА ЗНАЊЕ Увек има свежих домаћих **кобасица**. С поштовањем **СПАСОЈЕ БРАТИЋ**, каферија

ности од 82,9 милиона динара. Изузев 6 тона сва је пшеница увезена у Немачку.

За исто време прошле године извезли смо 4213 вагона пшенице у вредности од 78,2 милиона динара, што значи да смо ове године више извезли 92 вагона или по вредности за 4,7 милиона.

НОВИ ДИРЕКТОРИ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ШКОЛА

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевских Намесника, на предлог министра пољопривреде, премештени су: за директора Средње пољопривредне школе у Букову, 3 групе 1 степена, др. Милош Радосављевић, до сада у Ваљево; за директора Средње пољопривредне школе у Ваљево, 3 групе 2 степена, Димитрије Николић, инспектор Министарства пољопривреде;

ПРЕПРАВКА ПУТА ЖАГУБИЦА — БРЕСТОВАЧКА БАЊА

Министарство грађевина одлучило је да изврши темељну преправку државног пута Жагубица—Брестовачка Бања и у томе циљу одобрен је кредит од преко пет и по милиона динара за радове у дужини од десет километара и то од 182 до 192 километра.

Министар Г. Цветковић примио је дужност Министра физичког васпитања народа

Министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић, који је указом одређен за заступника министра физичког васпитања народа, примио је од г. др. Мирка Бувића одлази у Сплит да заузме нови положај бана Приморске бановине.

Пензионисања

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевског Намесништва а на предлог Претседника Министарског савета и министра иностраних послова пензионисан је г. Предраг Лукић бан Моравске бановине, по молби.

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевског Намесништва, а на предлог Министра војске и морнарице стављен је у пензију по својој молби армиски генерал Јосиф Г. Крстић.

За занатску изложбу у Београду пријавило се до сада 5000 излагача

За прву земљску изложбу завата која се отвара 8 октобра ове године у Београду, стигло је до

данас 500 пријава поред многобројних пријава разних занатских и стручних школа. Изложба ће се одржати у свих пет великих павиљона на Београдском сајмишту. Из унутрашњости и иностранства већ пристижу пријаве специјалних возова за изложбу.

СПОРТ

Данас се игра друго коло првенствених утакмица групе „Пожаревац“

У Пожаревцу:

Грађански—Викторија

У Костолцу:

Југославија—Св. Ђорђе

У Петровцу:

Мл. Радник—Млава

Фаворити на овим утакмицама су: Грађански, Св. Ђорђе и Мл. Радник. Али лако може бити изненађења, па да фаворити изгубе по неки бод.

ОГЛАС

На основу одобрења Епар. Упр. одбора у Пожаревцу бр. 3993/38 г. црквена општина у Вранову, одржаће на дан 4 октобра 1938 г. у 11 часова пре подне, у канцеларији Епар. Упр. одбора у Пожаревцу I оферталну лицитацију за радове на подизању парохијског дома у Вранову.

Предрачунска сума је 31.149.45 динара.

Каудија у дин. 1560 у готовом новцу или у вредносним папирима по берзанском курсу, полаже се на дан лицитације комисији за држање лицитације.

План и предрачун могу се видети сваког дана у канцеларији цркве врановске, а услови у канцеларији Епар. Упр. одбора, и на дан лицитације на одређеном месту у Пожаревцу.

У случају да прва лицитација не успе, онда ће се друга одржати на истом месту у исто време на дан 8 октобра 1938 год.

Црквена управа бр. 51/1938 г. Враново. 1—2

ОГЛАСИ

Госпођа Лидија Маздељ
ЗУБНИ ЛЕКАР

вратила се с пута и почела радњама од 8—12 и од 3—6 сема празника и недеља.

Краља Милана 24/II, Телефон 23133

ВУПУЈЕМ детелину Луцерку и тритицишту, црну и белу флаше,

све величине чајбрана и ваљану бурел, каце и бачве. Бакалска радња

3—12 **ЂОРЂА Ж. ЈОВЧИЋА**

ОДМОР код своје куће није пријатан, ако немате **радио апарат** марке

нови модели за 1938-39 годину изненадиће вас својим преимућствима и савршенством на пољу радио технике. Природан тон. — Велика селективност, мала потрошња струје а поред тога добијате их уз снижене цене за готово и на отплату. Дођите и уверите се код **котел Берзе**

Божидар Којић,

овлашћени електро-инсталатер — Пожаревац

Код **ЧИКА ПЕРЕ**, ресторатера Најбоље је:

Вино стара смедеревна, хамбурга и пива.

Месо —

младо прасеће печење са рањња.

ЏАН са 4 одељења

и остало близу нове школе — Јошкина ул. бр. 68. — издаје се. 1 Драга Димитријевић — Ђивта

МАШИНА ЗА ПРЕРАДУ **ВУНЕ** продаје се са бензин мотором Упитати у редакцији овог листа. 1

Два стана

по три собе, предсобље и цео комфор у Давидовића улици бр. 4. Један 500 други 300 дин. месечно.

Семе „БАНКУТ“ пшенице бр. 1201 — има за продају

1—4 Милан С. Марковић, економ из Дубравце

НА ПРОДАЈУ

25 овог месеца продавају моја четири дућана који имају добру ренту, а на јавној лицитацији у кафани „Касина“ почев од 9 часова пре подне и то:

ДУЋАН у Краљевој улици у коме станује Драгољуб Вучковић, кројач; ДУЋАН такође у Краљевој улици, у коме станује г. Трудић електротехн; ДУЋАН на Цветном тргу у коме је закупца Милија „Ера“, кројач пива и ДУЋАН двоспратан, Краљице Марије трг до Ивана Стокића трговца оид све од тврдог материјала и на најлепшем месту. Лепосава Јовановић, удова из Београда 4

Домаћнице!

Не мучите се при мешању теста, већ се са правим : : :

Банатским брашном

гарантованим за развијање снабдите у колонијалној трговини

Божидара Д. Милошевића Душанова улица

и **Бож. Д. Милошевића-Тимића** Рибарска пијаца 5—5

„Блаупункт“

СТАН већи са пет одељења у Љубовијској улици број 5 — издаје се под кирију.

Упитати у крчми код „Краљевић Марка.“ 1

Од 1 октобра т. г. издајем под кирију своју кућу у Краљевој улици, у којој је до сада становао г. Драг. Карабатић адв., пошто се он одселио у Веградштите.

Кућа има 4 простране собе, одељења за млађе, кујну, подрум и остале принадлежности.

Уједно се продају 10 дуплих полованих **прозора** са реновиране куће масе пок. Мише Јовановића б. адв. оид. у Синђелићевој улици, где се и обратити за погодбу.

МИТА БОГОЈЕВИЋ 3—3 н. адвокат.

ПРОДАЈЕМ

ВИНОГРАД са воћњацима у варошком брду вел. 1'61 хектар. **Њиву** код Мораве, атар општ. Пожаревацке вел. 1'41 хектар. **КУЋУ** и 2 **КОША** са плацем, вел. 13 ари у Југовићевој ул. бр. 2. **ЗГРАДУ** са по три дућана и 2 стана у авлији са по 3 одељења, од којих се 1 издаје под кирију за оду партер са 3 дућана и на спрату модеран стан од 6 одељења, са етажним грејањем у свима одељењима, топла и ладна вода. **Стан на спрату** и 2 дућана у приземљу издају се и под кирију. Краљице Марије трг. бр. 16 и Синђелићева бр. 3.

2 н. Војислав М. Брић

Ломничка кисела вода Југословенски ВИШИ

Са успехом лечи болести: стомака, црева, јетре, жучне бешике, бубрега и мокраћне бешике, бронхијални катар, малокрвност и шкрофулозних отока жлезда. Одлична је код шећерне болести.

Добија се у колонијалној трговини

Божидара Д. Милошевића Душанова улица

и **Бож. Д. Милошевића и Тимића** Рибарска пијаца 4

Плац и кућа у Јошкиној улици број 48 продаје се из слободне руке. Плац је преграђен у два дела али се цео са кућом продаје одмах.

Обратити се на потписану **Даринка Владисављевић, Неготин** — Крајина, Душанова ул. 3. 3

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

ПРЕТПЛАТА:
 За годину див. 100
 " 6 месеци " 50
 " 3 месеца " 25
 Донесо, протиплату, огласе
 и остао упућивати на
 штампарију Ђ. Наумовића
 са плаћеном поштарином
 Ручношћу се не враћају
 Огласи се прилажу
 по карди
 ВА ОГЛАСЕ ПОДАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗДАШИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЂЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 76

Пожаревац, четвртак 29 септембра 1938 год.

Година 43

Др. Стојадиновић је био и ОСТАО У ПРАВУ!

Кад се још првих дана владе г. др. Стојадиновића говорило да Југославија добија у њему, први пут од свога постанка, једног реалног државника — извештај део нашега јавног мњења био је скептички расположен. Једни нису разумевали шта значи бити реалан у једној епохи кад се Европа мучи у грчевима. Други су још увек веровали у идеалистички занос, у доминантност сентименталног елемента у међународним односима. Остали нису веровали, или су се чинили да не верују из искључиво личних разлога: пошто сами нису дошли на власт, не ваља им нико ко је већ на власти.

Међутим, реч реализам у спољној политици, имала је према концепцији г. др. Стојадиновића да значи у првом реду објективно схватање и тумачење Историје, која се од вајкада кретала у духу принципа хомо хоминис лупус. Разлика је била само у начину примене тога принципа. Негде и од неких он је био примењиван бруталније, безобзирније, брже и ефикасније други су пак огртали примену тога принципа у најлуксузније плаштове дипломатских формула и процедура. Али, на основу неумитног закона природне селекције, крупнији су гутали ситније, јачи су савлађивали слабије, моћнији су потискивали несигурније. Историја наше земље за последњих сто и тридесет година

пуна је разочарења и жртва у томе смислу; нарочито за првих послератних седамнаест година. Што она ипак није ишчезла, она има да захвали само својој неисцрпној моралној резерви, реалним одликама, и чврсто циментираној националној свести.

Г. др. Стојадиновић је разумео као мало ко пре њега да је кошуља ближа од каљине! Другим речима, пошто се човечанство развија у смислу све већег егизма, љубав и узајамне симпатије чак и међу појединцима све мање почивају на идеалним, и рационалним, подсвесним и идеалним основама, па самим тим — и поготову — нема симпатија ни међу народима. То може бити и за осуду као нехришћански или као неморално, али је то факат — и тешко ономе ко га није разумео, схватио и предузео превентивне гарантне мере. Сви односи међу појединцима и народима црпе сву своју снагу и смисао у интересу, у свакодневном интересу! Ко у то није веровао — сносио је трошкове!

Г. др. Стојадиновић је својим богатим искуством успео да као мало ко пре њега схвати међународни морал наше епохе. Тај морал је већ био доведен у сумњу: било зато што је уздрман, било зато што он и не постоји! Дата реч једва се поштује; писмени уговори цепају се унилателарно, јер се нема воље за њихово периодично

узајамно, билатерално ревидирање, разматрање, измењивање и допуку! Као да над Европом и даље лебди фатална коб перманентног реванша! Као да неколико столећа крвавих ратова нису били довољни да се једанпут за увек поставе границе народа, него се треба још увек клати и увек клати!

У таквој психози свако гледа себе...

Југославија је дакле морала пре свега да мисли на себе, да пође од себе, да сама осигурава себе. Она није могла да седи скрштених руку. Она није смела да гомила спорове око себе. Она је морала да рашчишћује око себе.

Духови су се узрујали, али се Југославија није дала обесхрабрити. После споразума са Италијом, Немачком и Мађарском дошао је Солунски споразум. Неки су још увек вртели главом. И требало је да задњи догађаји у Чехословачкој уздрмају озбиљно Европу и свет, па да и они који су још сумњали разумеју и схвате нашу трогодишњу спољну политику, коју је доследно бранио и изводио један човек, мудро предвидевши садашње догађаје у свету.

Данас, кад преко сто и педесет милиона Европљана несигурно очекују сутрашњи дан, Југославија је једина земља на чијим границама влада мир! Немачка за нас није баук, већ само један моћни, пријатељски сусед коме ништа не дугујемо, од кога ништа не потражујемо. Међутим, од њене једне речи, од њеног најмањег геста зависи данас судбина Европе, па и света!

То не кажемо ми, већ догађаји. Кад је седамдесетогодишњи претседник Чемберлен, могао да попут „летећег гласника мира“ лети у Берхтесгаден, енглески је народ падао на колена, у црквама су се палиле свеће, звонила звона и читале молитве само у једној жељи: да његов пут уроди плодом, само да се од г. Хитлера добије реч мира! Јер, енглески народ, као и цели свет, очекивао је рат или мир од једног јединог човека за којим стоје више од 70 милиона људи решени на све...

Ни Енглеска, ни Француска, ни све те западне демократије нису устале да бране Чехословачку, него да је жртвују да би спасле мир за себе!

Југославија је значи имала право кад је предвиђајући данашње догађаје похитала да окружи пријатељима своју земљу. Г. Стојадиновић и даље остаје у праву, хладнокрвно пратећи догађаје који се филмском брзином развијају у Средњој Европи. Зна он врло добро да се дошло до парадоксизма страсти, до крајње напетости нерава и да један гест, једна реч у Средњој Европи значе бити или не бити. Зато он и „ћути“, зато он опрезно и зналачки гледа само посла своје земље коју је извео из политичкога малолетства, коју је лишио свако-страначког туторства и коју је оспособио да мисли својом главом и по својем сопственом интересу!

Школски проблеми

Данашње школство

— Наставак —

Да би се теорисање опробало у практичном раду, у Београду је организована тзв. огледна школа. Огледно зато, што би се рад у њој пре могао тако назвати него ли утврђеним систематским редом. За инструкторе и наставнике одређена су квалификована лица. Рад у огледној школи био је много позитивних резултата, али, важност, и супротних. Због овога, ова школа као и оне у банским местима, с правом ће још дуго носити своје називе.

Учитељство је походило ту школу. Чудило се украшеним зидовима „дечјим“ цртежима, рукотворинама од пластелина, оним у дрворезу или дуборезу; чудило се школском музеју и радионици. Пазле су сливопајке и дивљења. Али ко је ту школу походио више пута, од радне наставе није могао видети ништа нарочито. Активитет деце је спровођен као и у нашим неогледним школама, у којима раде добри учитељи. Ту се могло видети да је унапред припремљена и одређена методска јединица, што неби смело да буде; види се да наставник „ради“, служећи се често Сократовом методом; види се да деца нису мали научници, да не „истражују“ сама, већ да само активно учествују. Дакле, оно што се књишки тражи од радне школе, према студијама Цова Дјума, Ферријера и др. у практичном животу се не изводи лако. Оно што се може деци очигледно приказати, што се потстреком и њиховим саморадом може постићи, то се и чини. Али је настава сувише широко поље рада, а дечја исх. сувише сложена, па се у пракси често из области конкретне материје винути у сфере абстракција. Даље је примећено, да се у огледној школи услед честог хоспитавања ученика предавања стално понављају, тако да деца знају одговоре „напамет“. Зар то није појава вербализма? Тако напр. Дунавска бановина обрађена је неколико пута „предавањем“ и претстављањем на песку. Свако питање г-ђе Петрије Симић било је деци познато и одговори су испадали као из рукава. Препричавање утисака са излета до Тошчидера толико је пута поновљено, да су деца и то знала напамет. (ученица је у репродукцији случајно застала. Другарице јој помогаше једном једином речи.) Заиста, дакле, оно нису праве радне школе, већ само огледне.

У огледним као и у осталим школама ручном раду се поклања највећа пажња. Код наставника постоји читав мегаломанија у такмичењу ко ће више „рукотворина“ овешати о зидове учионице. Ту се

нарочито истиче ово што је вешта рука учитеља, родитеља, па гдегод и мајстора направила. Људи се лажу, не стидећи се деце. Ако је игде активност и слобода заступљена, то је случај код ручног рада, у радионици. Ту је деци дата тестерица, ножеви, дрво, лепило, блато, чак и лончарско коло. Деца су умазана, каљави.

Све је то корисно, али је претерано. У нашим школама се активитет деце троши у аперцепцији и гриних мотива, а врло мало у истраживању, самобразовању, или синтези научних појава. Игра је од фактичке вредности за млади организам, али она мора да се разликује од рада. Види се да ни радионице нису извор свих знања. Потребно је, дакле, што мање алата, што више књига. Напоследку, ми не спремамо у школи мајсторе, јер ни ми то нисмо, него развијамо интелигенцију, љубав за науком, за студирањем, за лепом књигом. Књига је створила целу данашњу

културну тековину, па зар децу сада отстрањивати од ње?

Из ових разлога да промотримо како стоји са писменешћу и образовањем у ширим народним слојевима. Наилазимо на омладину која врло слабо чита, још горе пише. код ње није развијена љубав за књигом. Књига јој је страна, мрка, страшна. Зашто је тако? Зато што у нашим школама није код те деце развијена љубав према књизи. Сељачки домови су пуни свега, само не књига. Бачке торбице уместо књига, садржавале су мрвице проје, ораха, бела лука, свега — само не књига. У школи су деца читала механички, без разумевања. По изласку из школе све су заборава. И како ће у животу волети књиге, тај извор мудрости? Такозвана једна реч троврсно читање (механичко, естетично и логично) уопште не треба примењивати. Још од првог разреда тражити да деца објасне шта значи прочитана реч, мисло.

— Наставиће се —

Стеван С. Шапчић

Стари Пожаревац

68)

— Наставак —

Браћа Обрадовићи
Мика, Коста и Милутин

Ово су рођени Пожаревањани. Најстарији брат Мика, као млад човек живео је бурно и неуредно, али пошто је доцније увидео погрешан пут, којим је био пошао, он се зато одао озбиљном раду, и кроз неколико година постао је један од виђених људи у својој вароши. Материјално се био подигао — потпуно. Мика је годинама држао кафану проте Шљивића звану „Браничево“, где је једно време долазила готово сва пожаревачка интелигенција на добро лиће и разне мезелуке. Он је озидао три лепе куће преко пута гимназије, које су украсиле овај цео крај. Мика је умро релативно млад, остављајући иза себе пород из оба брака.

Други брат Коста био је гвожђарски трговац, и отворио је велику радњу на истом месту, где је некада била чувена гвожђарска радња Богдана Ђорђића. То је био један од најсимпатичнијих и најмирнијих људи у Пожаревцу. Увек насмејан, благих плавих очију, пријатног лица, мио и добар — Коста је сваког придобио на први поглед. Тај човек није имао у Пожаревцу непријатеља, што је била ретка ствар. Коста је гледао своју радњу и своју породицу. И он је умро релативно млад, остављајући иза себе угледан пород.

Трећи брат Милутин, мали, црнотласт, са изразитим црним очима, пријатног лика био је исто тако гвожђарски трговац, и то неко време у заједници са братом Костом, па после је отворио засебну

гвожђарску радњу у дућанима господње Дуде Марковићке. Посао је и њему, као и Кости, ишао врло добро, и Милутин је стекао леп иметак, који је после равне смрти завештао разним пожаревачким добротворним друштвима.

Милутин је доживео и једну велику породичну жалост, јер му је супруга Милунка, кћи Жике Тићиног, за време рата умрла од пегавог тифуса, па га је та женина смрт јако потресла. Милутин је умро без породе.

Браћа Обрадовићи били су честити и поштени трговци, који су својим неуморним радом били заузели у Пожаревцу угледан положај у друштву.

НАЈВЕЋИ НЕПРИЈАТЕЉИ МИРА

ПРОВОКАЦИЈЕ БЕЗУМНИКА

ТРЕБА ОРГАНИЗОВАТИ САМООДБРАНУ ОД ПРОВОКАТОРА

Од како је ситуација у Европи постала затегнута, комунисти и остали екстремисти развијају повећану активност у целој свету. То се опажа и код нас где извесни политички кругови у својој кратковидости свесно и несвесно иду на руку тим експонентима и плаћеницима разних интернационала.

Агенти Коминтерне постали су данас националисти харангери и провокатори. То није чудо? Москва је данас једина престоница у Европи која жели рат, али не да у њему учествује већ само да од њега види користи. Чудновата је појава да данас у свима земљама

Ђура фурунџија

Један од интересантијих људи старог Пожаревца био је и Чича Ђура фурунџија. Онда где се данас налази „Гранд хотел“ било је неколико малих дућанића, готово у рупи, окренути према Зојиној кавани, данас „Српској Круни“. На самом пошкку, где је после био Бенџин дућан, имао је Чича Ђура своју бурекџиницу, управо лекару. Дошавши у Србију из околине Кичева, Ђура је постао прави Пожаревањанин. Миран, поштен и вредан, чича Ђура је брзо постао виђен заветлија града Пожаревца, који је хранио својим давним хлебовима скоро пола вароши! Он је у том послу био без конкуренције. Али Ђуре је поред хлебарског посла, почео је да прави први у вароши данас толико популарни бурек разне врсте. И ми ђаци, идући у гимназију, сараћали смо код Чича Ђуре на бурек — у јутру. Велике теглице бурека од меса и сира — биле су поређане поред хлебова, лепњица, ћаја, ђеврека и симита. И бурекџиница Ђуре фурунџије била је јутром пуна. Највернији и најјачи муштерија, међу нама био је покојни Данило Илић, доцнији апотекар у Крагујевцу — син Станка дућаније. Тај добри и симпатични Данило могао је појести целу теглицу бурека од меса, и још је свако јутро. А и познавало му се. Изозвали смо га Данило Бурекџија!

И то је популарно име носио до год. је био у Пожаревцу. Стари Чича Ђура је био ватрен Србин и с времена на време ишао је у Кичево на „вишејет“, где је бодрио наш свет на издржљивост у ропству. Отуда је доводио неке рођаке и уводио их је у своју радњу, те је и на тај начин ојачавао Српство. Ђура је увек прилегао своју лепу на корисне ствари, када год се који обратио на њега. Мени се чини да је учествовао и у српско-бугарском рату као наш војник?

Своје кости је оставио у Пожаревцу.

— Наставиће се —

коће рат само комунисти и социјалисти, то јест они који у нацификацији и пропаганди против рата имају своју најпопуларнију паролу. И код нас комунисти, на жалост синови наше домовине али људи чија је савест отупила, фанатично испуњавају наредбе из иностранства. Они од јутра до мрака, на улици, у кафани, у кући, јавно и тајно — растурају неистините и алармантне вести.

„Борбе се већ воде“, „рат је објављен“ итд. итд. Те вести су растурава у тренутку када је ситуација била знатно побољшана и кад је оптимизам загрејао све

ГРАЂАНИН

НЕЗАВИСАН ОРГАН

Број 1 дин.

ПРЕТПЛАТА:
 За годину дин. 100
 " 6 месеци " 60
 " 3 месеца " 35
 Донише претплату, огласе
 и остале упућивати на
 штампарију Б. Наумовића
 са плаћеном поштарином
 Ручкопис се не враћају
 Огласи се прилажу
 по тарифи
 ЗА ОГЛАСЕ ПОЛАЖЕ
 СЕ НОВАЦ У НАПРЕД

Уређује:
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР

ИЗЛАЗИ:
ЧЕТВРТОМ И НЕДЕЉОМ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
БОРЉЕ НАУМОВИЋ, штампар
Дунавска улица број 8

Број 77

Пожаревац, недеља 2 октобра 1938 год.

Година 43

МИР ЋЕ БИТИ УСПОСТАВЉЕН!

29 септембра 1938 год.

Над Европом се надвише гмурни облаци. Европа преживљује тешке дане. Могуће најтеже од после светског рата. Мир је угрожен више него икада. Немачко-чехословачки спор је доспео у своју завршну фазу. Свет стоји пред алтернативом рат или мир.

Сваки становник Европе, а и целог света, искрено жели мир. Ниједан од њих не жели да се понови 1914 година. Нарочито не они, који су у том рату суделовали. А таквих има много. Небројени су они који су за време рата гладовали, умирали од глади и били изложени свима недаћама.

Колике су страхоте рата, знамо сви. Довољно освежити у мислима успомене на тужни одломак XX века: Светски рат. То су језиве успомене. Успомене, које намећу императив никада више!

Ова се девиза саживела са сваким појединцем. Нико не жели рат. Сваки из дна душе искрено жели да се очува мир. Ове се тежње најјасније огледају и на делима одговорних државника. Државника наше земље као и других земаља.

Енглески и француски политичари чине све само да се спасе мир. Никада светска дипломатија није са толиком искреношћу сарађивала на пољу чувања мира, као данас. Чак и саме заинтересоване силе, Немачка и Чехословачка показују спремност и жељу да се спор ликвидира мирним путем.

Југословенски народ, који најбоље познаје страхоте рата, најискреније жели мир. Југословенски народ је нада све сретан, што је баш г. дру Стојадиновићу пало у део да у овој великој кризи својом јаком руком и бистрим погледом држи крмило наше спољне политике. Нико не би искреније сарађивао на пољу мира од њега.

Југословенски народ верује да ће напори држава и државника бити окружени жељеним успехом, па се придружује речима свога Председника владе које је он изговорио на Авали казивши: „Ја се надам да ће у свету разум ипак надвладати пред одговорношћу од рата“!

Последње вести, које нам стижу са свих страна Европе, утврђују нас у уверењу да је његов став увек био онакав какав су то захтевали не само интереси наше земље, неко и интереси општега мира. Он је предвиђао ствари јасно као нико. Он је Југославији обезбедио, држањем које је она имала за последње три године респект целог света, престиж једне земље која је реално и практично знала и умела да ради на миру. Са тим великим моралним капиталом Југославија је ушла у ову кризу и зарила се у њој својом снагом, својом опрезношћу, својим јасним гледањем ствари. Тим и таквим својим држањем Југославија је помогла Европу, помажући и самој себи. Там својим ставом, она је допринела смирењу духова у својем крају света. На тај начин, она је учинила за мир

више него што би учинила да је неодређено, колебљиво импресионистички и нервозно реагирала на догађаје који су

се ређали филмском брзином да у последњем часу донесу разведравање, наду за мир и морално јемство тога мира!

НЕКА НАС УЧИ ИСКУСТВО ИЗ ПОСЛЕДЊЕ ЕВРОПСКЕ КРИЗЕ!

Уназад неколико месеци кружила је јавношћу, од комуниста убачена парола, која је од прилике гласила овако: „Стаљин је преко радио поручио Хитлеру, да — пре него што прстом мрдне на Чехословачку — фотографира Берлин, јер ће га кроз 24 часа нестати са глобуса“. Да ли је то Стаљин доиста поручио Хитлеру или не, то није питање. Чињеница је, међутим, да су наши комунисти и пучко-фронтаци на овај начин ширили своју пропаганду.

Када су се Совјети пре неколико месеци закачили са Јапаном око пограничних питања, разгаламила се левичарска штампа и сви пучко-фронтаци света са толиком жестином, да је изгледало да ће совјети прогутати Јапан.

Када су се Совјети „предомислили“ и заменили пушку пријатељским дипломатским разговорима, или тачније: када су се Совјети срамно повукли — ни онда нису пучко-фронтаци изгубили вољу за пропаганду. Ни тада им се јш нису отвориле очи, ни тада им још није било јасно колико су неспремни и немоћни. А колико су Совјети и сви остали пучко-фронтаци света немоћни најбоље је доказала чињеница, да се повукоше пред Јапаном, иако је половина јапанске војске била тада заузета ратом у Кини.

Тада су се марксистички правдали од прилике овако: Совјети су избегавали сукоб због тога, да задрже одрешене руке, за случај да устреба помоћ Чехословацима.

Када је започео сукоб око Судетских Немаца ни ту прилику не пропустише марксистички тулумачи а да се њом не окористе. Из свег грла се разгаламише како ће марксистички и пучко-фронтаци света, на челу са Москвом, спасти интегритет Чехословачке. Сва комунистичка и пучко-фронтацишка штампа и пропаганда засвирила је свирку о фантастичкој моћи оних којима служи, — о моћи која ће не само прискочити у помоћ Чехословачкој, него, која ће је и спасти.

А шта би? Најобичнији и најнескрупулознији пропагаторски блеф! Кад је дошао дати моменат и када више нису достајале речи, него је требало испунити дата обећања, повукоше се у мишије рупе сви. Као да их је ветар одунуо!

Једни се исприцаваху од прилике овако: „Зашто да проливамо нашу крв!.. Ваше вреди једна кост нашег најјачијег војника, него сви Чехословаци света“.

Други се исприцаваху овако: „Не исплати се пролевати крв за нешто што уопште не постоји... За државу коју сачињава мозаик мађина, и за

народ који ми једва познајемо!

А трећи, то јест они у које се полагаху највеће наде и који највише обећавају, правдаху се овако: „Кад неће нико други, зашто да ми вучемо кестење из ватре“. Ови трећи су дакле били најнеумољивији. Уместо да предњаче пред свима (како су то обећали), повукоше се први. Све у свему, оставише Чехословаке на цедилу. Заузимаху се за њих тек толико, колико је то одговарало пропаганди, а чим су намирисали да је загустило сви су почели прати руке.

Али ово је прошло. Не треба препирке. Не треба јалових дијалектичких расправа. Не треба пребацивања. Од свега тога никакве користи. Далеко је корисније отворити очи, разбити научину фразу и погледати стварности у очи. Иза нас је ризница искустава. Пустимо чињенице да нам говоре, а искуством се користимо. Досадашње искуство намеће нам императив данашњице: Не трошити енергију на пропале идеологије, него окупити све своје снаге на позитивном делу среће, бољитка и напретка читаве наше народне заједнице!

Како ће се спровести окупација судетских области

Са надлежне стране дају информације о судетским областима које су споменуте у споразуму четири силе и које се у четири етапе имају да запоседу од стране немачких трупа од 1 до 7 октобра:

Прва етапа, која ће се запосести у току 1 и 2 октобра, налази се на југозападној граници Чехословачке у јужном делу Чешке Шуме односно на источно-немачкој судетској граници, дакле северно од Пасауа и Линца. Овај сектор обухвата и места Валери и Хоенфурт као и већи број места у горњем току Влтаве.

Други сектор, има да се окупира 2 и 3 октобра налази се на северној граници Чехословачке и обухвата поред осталог Боденбах, Течн, Фриндланд, Шенлинде, Грос-Шенау, Шлукенау, Румбург и Ваисдорф.

Трећа етапа, која ће се запосести у току 3, 4 и 5 октобра је највећа и обухвата пре свега област Егера са чувеним варошима Егер, Карлсбад, Јохимстал, Маријенбад, Тахау,

Нојдек, Ходау, Фишерн, Фалкенау, Каден, Себастиансберг, Граслиц, Аш, Францесбад, Нојмаркт, Хостау и многа друга места.

Четврти сектор, који ће се запосести 6 и 7 октобра лежи на северноисточној шлеској граници Чехословачке и обухвата између осталог вароши Јегерндорф, Фројдентал, Фрајвајдау, Алштат и Јауернег.

Напомиње се да су то само она места и они крајеви, који ће према тексту споразума бити запоседнути од 1 до 7 октобра немачким трупама. За изванредан део судетских области провешће се плебисцит.

Отцепљењем судетских крајева Чехословачка је изгубила највећи део своје индустрије

У питању су: велики рудници мрког угља од Аша до Устја, рудници каменог угља са инсталацијама за производњу кокса, највећа њена топионица у Витковицама, Јахимов са производњом радиума, многе фабрике текстила, порцелана и стакла и три позната лечилишта Карлове Вари, Маријине и Франтишкове Лазни.

Школски проблеми

Данашње школство

— Сершетак —

Покушава се да се избеже удебеници из школе. Према нашим приликама, код наших сељачића то већи морало да се учини. О томе говоре људи од пера и теорија, али прилике и живот још не. Може се само говорити о лошим удебеницима, или о удебеницима написати студију, изнети и добре и рђаве стране, указати на израду савремених удебеника. То је проблем о коме треба академски расправљати. Искључити за ову годину удебенике из школе значи и ово мало књига што нашим сељачићима може до руку доћи — одузети им. То би био грех.

У спровођењу замисли активне школе удебеници не сметају. Не мора се њих „стриктно“ придржавати, али оно што у њима пише увек је од користи ученицима. Удебеници нису зато, да се деца задаје „оловде — довде“. Градиво, методске јединице обрађују се према принципима радне школе,

без удебеника. Они су ученицима само помоћно штиво, занимљивост, забава.

У огледној школи ради се без буквара. Ученици имају кутије у којима се налазу слова написана на картону. Слова су штампана. Тражи се да деца уочавају слова и да ређањем стварају речи. Она не владају техником писања, фонетичким везивањем гласова, а од њих се тражи да буду мали словослагачи. Та деца касније имају много непријатности кад треба да пређу на књигу, у којој се налазе читави низови речи, густо збијених. Треперење слова и речи изгледа тој деци као баук. Писање им је лоше, јер су учили само штампана слова; прописи су убрљани, неугледни.

Читанке су још увек за школе неопходне. Оне треба да буду ученицима средство за развијање љубави према књизи, естетичких осећања и патенцирање нагона за књижевне покушаје. Зар може ученику бити милија која друга књига од читанке? И где наше сељаче може наћи плодноснију књигу? У приватној библиотеци или јавној? Може ли дете волети туђу књигу коју је добило „на реверс“ за одређено време као своју. И каква то књига треба да буде? Дечја књижевност, часописи дечји или нешто друго? Дечји часописи доносе каткад и горе ствари него оне што су у читанци.

Ми се сви сећамо нашег детињства, ђаковања. То је сећање тако свеже да га никада неће покрити зборав. Сећамо се и наших књига. Колико смо им се радовали! И читали их. На пример, кад смо се радовали снегу, ми смо сами, без учитељева наређења, за једно вече научили оне стихове:

У освитку зоре,
Кроз сумрачак тови,
Покривене снегом
Почивају равни.

А студени ветар
Кроз долине мирне,
Преко пустих поља
Кад и када пирије...

Преко снежних пута
Сеоца се хвата,
Па засина снегом
И стреје и врата.

Па ово „Зима, зима, епа шта је...“, „Лисица и пловка“, ит.д. Зар то није била активност деце и интересовање?

Данас наша деца имају много лепих ствари да науче, само им треба кроз читанку пружити.

За историју, географију, познавање природе такође је потребно штиво. Не може све да се стрпа у читанке. Ми ћемо као добри педагози обрадити градиво према захтевима радне наставе, али ми не можемо децу одвести из најудаљенијих села Југославије на Косово да виде Грачаницу, Тулбе Муратове, или на Крбовско поље, О цару

Душану, Зрињском и Фравкопану треба им дати штиво. Шта ћемо им дати? Свакако не историске списе, хронике, анале и биографије, већ нешто мање, приступачније. Деца су деца; ми од њих не можемо очекивати да буду мали археолози или инструменти тешких дужности. Ми се морамо са њима кретати у границама њихове духовне моћи.

Нова активна школа не може у потпуности да оспособи ученике за живот у савременој заједници. Пред њима стоји напредно усавршавање и оспособљавање, па било да се определе пољопривреда, трговина или наука. Инструктор у томе даљем усавршавању биће им животно искуство, а изнад свега добра књига. Активна школа показује конкретније резултате тек на вишем ступњу, у грађанској школи.

Алек. Тоскић

Позив на учес

Срески одбор црвеног крста у Пожаревцу решио је на својој седници да отвори течајеве за Самарјане и течај за добровољне болничарке. За основни самаријански течај има приличан број пријављених и овај течај почеће рад у првој половини октобра т. г. За овај други течај за болничарке умољавају се сви заинтересовани да се у што већем броју јаве канцеларији црвеног Крста или г. др. Стени Милосављевићу, општ. лекару и председнику црвеног Крста, како би и тај течај могао отпочети у другој половини октобра ове године.

Самаријански течај одржаће се у сали ватрогасне чете два пута недељно по 2 часа, а течај за болничарке у учионици Женске Занатске школе са истим распоредом часова.

У Дунавској бановини наш Пожаревац предњачи са бројем одржаних течајева, па се надамо да ће се и ова два течаја до краја ове године успешно обавити.

Шећер без трошарине добија се за исхрану пчела

Министар финансија г. др. Душан Летица, у циљу потпомагања нашег пчеларства, донео је одлуку да се Савезу југословенских пчеларских друштава и задруга, савезу пчеларских задруга у Југославији, српском пчеларском друштву, Савезу Сокола Краљевине Југославије и другим пчеларским задругама — друштвима, која нису чланови горњих савеза или друштава, изузетно у производном раздобљу 1938-39 може дати дозвола за набавку шећера без наплате државне трошарине за исхрану пчела и то